„2084 e mai dur decât Supunere, descriind un adevărat totalitarism religios."

Michel Houellebecq

Boualem Sansal

2084

Sfârșitul lumii

Marele Premiu
al Academiei Franceze

HUMANITAS fiction

BOUALEM SANSAL
2084 SFÂRŞITUL LUMII
Traducere din franceză de DORU MAREŞ
HUMANITAS fiction

CUPRINS
Avertisment

CARTEA 1

CARTEA 2

CARTEA 3

CARTEA 4

EPILOG

Poate că religia te face să-l iubeşti pe Dumnezeu, însă nimic nu are mai multă forţă decât ea în a te face să deteşti omul si să urăşti omenirea.

Avertisment

Cititorul va avea grijă să nu creadă că povestea care urmează este una adevărată sau că a împrumutat ceva din vreun eveniment real. Ei bine, nici vorbă de aşa ceva, totul a fost inventat, personajele, faptele şi toate celelalte, iar dovada este că lucrurile se petrec într-un viitor îndepărtat, într-un univers îndepărtat, care nu seamănă întru nimic cu al nostru.

Este vorba despre o lucrare de pură ficţiune, lumea lui Bigaye pe care o descriu în paginile de faţă nu există şi nu ar avea niciun motiv să existe pe viitor, la fel cum nici lumea acelui Big Brother, închipuită de maestrul Orwell şi atât de frumos povestită m relatarea din 1984, *nu exista pe vremea lui, nu există nici în vremea noastră şi, evident, nu ar avea niciun motiv să existe vreodată, în viitor. Dormiţi, prin urmare, liniştiţi, oameni buni, totul este absolut fals, iar restul e sub control.*

CARTEA 1

În care Ati ajunge în Qodsabad, oraşul lui natal şi capitala Abistanului, după doi ani îndelungaţi de absenţă, unul petrecut în sanatoriul lui Sin, de pe muntele Oua, celălalt bătând din greu drumurile, ba cu o caravană, ba cu alta. Pe drum, îl va cunoaşte pe Nas, un anchetator al prea putemicei

Administraţii a Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte, care se întoarce dintr-o misiune într-un nou sit arheologic, de dinainte de Sar, Marele Război Sfânt, a cărui descoperire stârnise o agitaţie bizară în sânul Aparatului şi, s-ar crede, chiar în inima Dreptei Fraţii

Ati îşi pierduse somnul. Groaza punea stăpânire pe el din ce în ce mai devreme, cam când se dădea stingerea, ba chiar mai înainte, pe când crepusculul îşi întindea vălurile palide, iar cei suferinzi, obosiţi după lunga zi de umblet fără ţintă, din saloane pe coridoare şi din coridoare pe terase, se îndreptau iarăşi către paturile lor, târându-şi picioarele, îngânându-şi sfioase urări de bine pentru trecerea încă unei nopţi. Unii dintre ei nu vor mai fi mâine aici. Yolah e mare şi drept, dăruieşte şi ia înapoi după bunul lui plac.

După care, la munte, noaptea se lăsa atât de repede încât nu mai pricepeai nimic. La fel de neaşteptat te frigea gerul, prefăcând respiraţia în abur. Pe afară, vântul dădea neobosit târcoale, pregătit de orice.

Zgomotele familiare ale sanatoriului îl mai linişteau puţin, chiar dacă îi vorbeau despre suferinţa omenească şi despre asurzitoarele alarme ori ruşinoasele manifestări ale mecanicii umane, deşi tot nu reuşeau să acopere bolboroseala fantomatică a muntelui: un ecou îndepărtat, pe care mai mult şi-l închipuia decât îl auzea, ce venea din adâncurile pământului, încărcat de miasme si de ameninţări. Si chiar aşa si era muntele Oua, de la marginea imperiului, lugubru şi apăsător totodată prin imensitatea şi aspectul său chinuit şi prin poveştile care circulau prin văi şi urcau până la sanatoriu, odată cu mulţimea de pelerini care, de două ori pe an, traversau regiunea Sin, făcând de fiecare dată câte un ocol pe la spital pentru a se încălzi şi a căpăta ceva merinde pentru drum. Soseau de departe, din toate cele patru zări ale ţării, pe jos, în zdrenţe şi înfierbântaţi, în condiţii deseori periculoase; era ceva minunat, sordid şi criminal în poveştile lor sibilinice, cu atât mai tulburătoare cu cât le depănau în şoaptă, întrerupându-se la cel dintâi zgomot pentru a arunca o privire peste umăr. Ca toţi ceilalţi, şi pelerinii şi bolnavii erau tot timpul cu ochii-n patru, de frică să nu fie surprinşi de supraveghetori, poate chiar de înspăimântătorii Vei, şi denunţaţi ca fiind nişte *makufi,* nişte propagandişti ai Marii Păgânimi, sectă de o mie de ori blestemată. Ati se bucura să ia legătura cu aceşti călători de cursă

lungă, îi căuta anume, căci în timpul peregrinărilor adunaseră o grămadă de povestiri şi descoperiseră o mulţime de lucruri. Ţara era atât de întinsă şi atât de puţin cunoscută, încât îţi venea să te rătăceşti prin misterele ei.

Pelerinii erau singurele persoane autorizate să circule pe acolo, şi asta nu la libera lor alegere, ci conform unui calendar bine stabilit, pe drumuri marcate, de la care nu aveau voie să se abată, cu opriri prevăzute prin pustietăţi, pe platouri aride, prin stepe fără de sfârşit, prin afund de canioane, unde nu era nici ţipenie, unde erau număraţi, împărţiţi în grupuri ca nişte armate în plină campanie, care se opresc pentru odihnă în jurul miilor de focuri de tabără, aşteptând ordinul de adunare şi de plecare. Pauzele ţineau uneori atât de mult, încât cei ce se pocăiau încremeneau în mahalale imense şi se purtau ca nişte refugiaţi de care toată lumea uitase, fără să ştie nici ei prea bine cum îşi hrăniseră mai înainte visurile. Acest provizorat, care parcă dura la nesfârşit, era o lecţie: important nu este scopul, ci oprirea, fie ea şi una nesigură, întrucât oferă odihnă şi siguranţă, relevând astfel inteligenţa practică a Aparatului şi afecţiunea Trimisului pentru poporul său. Soldaţi apatici şi comisari ai credinţei beţi şi neastâmpăraţi ca nişte suricate făceau cu schimbul de-a lungul drumurilor, în punctele nevralgice, ca să supravegheze pelerinii. Nici vorbă să se afle că, într-o zi, ar fi avut loc o evadare ori o urmărire, pelerinii ţineau drumul înainte după cum li se spunea, de-abia târându-şi picioarele când oboseala punea stăpânire pe ei şi începea să le răărească rândurile. Totul era bine reglat şi pus la punct. Nu se putea întâmpla nimic care să treacă peste voinţa fermă a Aparatului.

Nu se cunosc motivele acestor restricţii străvechi. Adevărul este că nimănui nu i-a trecut vreodată prin minte să se întrebe de unde veneau ele, din moment ce armonia domnea de atâta vreme, încât nu era niciun motiv de îngrijorare. Nici măcar boala şi moartea, frecvente, de altfel, nu influenţau în vreun fel moralul pelerinilor. Yblah e mare, iar Abi e credinciosul lui Trimis.

Pelerinajul era singurul motiv acceptat pentru a umbla prin ţară, cu excepţia treburilor administrative şi comerciale, pentru care agenţii dispuneau de permise speciale pe care trebuiau să le vizeze în fiecare etapă a misiunii. Aceste controale, care se repetau la infinit şi mobilizau o mulţime de casieri şi de funcţionari care compostau permisele, nu mai

aveau nici ele vreun rost, ţinând de sistemul de supraveghere din cine mai ştie ce epocă uitată. Ţara trecea prin războaie recurente, spontanee şi misterioase, fără îndoială, duşmanul se afla peste tot, se putea ivi fie de la est, fie de la vest, precum şi de la nord ori de la sud, trebuia să fii mereu la pândă, nu se ştia nici cum arată şi nici ce vrea. Era denumit Duşmanul, pe un ton apăsat, şi era de-ajuns. Se spunea că ar fi fost un lucru rău să-l numeşti altfel, ceea ce părea absolut legitim şi de domeniul evidenţei, în definitiv nici nu ar fi fost înţelept să pui un nume cuiva pe care nu l-a văzut nimeni niciodată. Duşmanul a căpătat o dimensiune fabuloasă şi înspăimântătoare. Şi, într-o bună zi, pe neaşteptate, cuvântul Duşman a dispărut din vocabular. Să ai duşmani ar fi fost o dovadă de slăbiciune, victoria ori este totală, ori nu este victorie. Se vorbea despre Marea Păgânime, despre *makufi,* nou cuvânt însemnând renegaţi invizibili şi omniprezenţi. Duşmanul interior înlocuise duşmanul exterior sau invers. După care a venit vremea vampirilor şi a incubilor. În timpul marilor ceremonii era amintit un nume ce trezea toate spaimele — Şeitan. Se mai zicea şi Şeitan şi hoarda lui. Unii au văzut în asta un alt fel de a-i numi pe Renegat şi pe ai lui, expresie pe care oamenii o înţelegeau chiar mai bine. Dar asta nu era tot, cine pronunţa numele Celui Rău trebuia să scuipe de trei ori pe jos şi să spună de trei ori formula consacrată: „Yolah să-l alunge şi să-l blesteme! 14 Mai târziu, după ce s-a trecut şi peste alte piedici, i s-a dat, în sfârşit, Diavolului, Celui Rău, Şeitanului, Renegatului, adevăratul lui nume: Balis, aşa că adepţii lui, renegării, au devenit balisieni. Dintr-odată, s-ar fi zis că lucrurile s-au limpezit şi, totuşi, oamenii au continuat să se întrebe multă vreme de ce de când lumea se foloseau atâtea nume greşite.

Războiul a ţinut mult timp şi a fost mai mult decât îngrozitor. Ici şi colo, la drept vorbind peste tot (în afara războiului s-au abătut mai multe nenorociri, cutremure şi alte învolburări ale vremurilor), i se pot vedea urmele păstrate cu pioşenie, aranjate precum operele unor artişti aduse în faţa ochilor cu asupra de măsură şi cu solemnitate dăruite publicului: şiruri de blocuri despicate, pereţi ciuruiţi, cartiere întregi îngropate sub dărâmături, carcase eviscerare, cratere gigantice transformate în gropi de gunoi fumegânde sau în smârcuri infecte, grămezi halucinante de fiare contorsionate, sfâşiate, topite, în care se pot citi anume semne şi, pe alocuri, întinse zone interzise, mai multe sute de *kilosiccas* sau de *şabiri* pătraţi, prevăzute cu palisade grosolane în locurile de trecere, smulse de unde s-a nimerit, teritorii goale, măturate de vânturi îngheţate sau fierbinţi, unde par

a se fi petrecut lucruri ce depăşesc puterea de înţelegere, hălci de soare căzute pe planetă, vrăji ţinând de magia neagră care ar fi dezlănţuit focurile iadului, ce altceva, căci totul — pământ, piatră, lucruri făcute de mâna omului — e vitrificat până-n adânc, iar magma aceasta scânteietoare emite un sfârâit pulsatil care-ţi zbârleşte părul, face să-ţi huruie urechile, iar bătăile inimii o iau razna. Fenomenul atrage curioşii, care se îngrămădesc în jurul acestor oglinzi uriaşe, distrându-se să vadă cum părul ia poziţia de drepţi ca la o paradă, pielea li se înroşeşte şi se umflă văzând cu ochii, iar picături mari de sânge curg şiroaie din nas. Faptul că fiinţele care populează aceste regiuni, oameni şi animale, suferă de boli nemaiîntâlnite, că progeniturile lor vin pe lume cu toate diformităţile cu putinţă şi că toate acestea nu au căpătat nicio explicaţie nu sperie pe nimeni, toţi continuă să-i mulţumească lui Yblah pentru binefaceri şi să-l preamărească pe Abi pentru iubitoarea lui intermediere.

Aşezate în locul potrivit, câteva panouri de informare explicau că, după războiul denumit Şar, Marele Război Sfânt, distrugerile se întindeau cât vedeai cu ochii, iar morţii, noii martiri, se numărau cu sutele de milioane. Ani de-a rândul, decenii întregi, în timpul războiului şi multă vreme după, bărbaţi voinici au fost folosiţi pentru a aduna cadavrele, a le căra, a le aşeza în grămezi, a le incinera, a le acoperi cu var nestins, pentru a le înghesui în tranşee nesfârşite, a le îndesa în afundurile minelor părăsite, ale grotelor închise apoi prin dinamitare. Un decret al lui Abi a făcut legale, la nevoie, aceste practici atât de îndepărtate ale ritualului funerar al poporului drept-credincios. Multă vreme erau la mare căutare meseriile de strângător şi de incinerator de cadavre. Orice om dotat cu muşchi şi rezistent şi fizic, şi psihic li se putea dedica cu normă întreagă sau ocazional, între sezoane, însă, până la urmă, nu rezistau decât cei cu adevărat vânjoşi. Aceştia treceau dintr-o regiune în alta împreună cu ucenicii şi cu sculele lor, târgi pe roţi, frânghii, scripeţi, felinare şi, în cazul celor mai bine echipaţi, un animal de tracţiune, fiecare obţinea concesiuni după puterile lui şi se punea pe treabă. In memoria celor bătrâni a rămas imaginea acelor coloşi austeri şi paşnici, umblând până la mari depărtări, pe cărărui şi prin trecători înguste, cu şorţul de piele groasă bătându-le coapsele masive, trăgând după ei căruţuri grele, încărcate, urmaţi de ucenici şi, uneori, de familiile acestora. Duhoarea îi urma, le-o lua înainte, se strecura peste tot, iz greţos de carne putrezită, de grăsime arsă, de var nestins peste care se toarnă apă, de pământ murdărit, de gaze chinuitoare. Cu vremea, voinicii aceştia au dispărut, ţara s-a

însănătoşit, nu au mai rămas decât câţiva bătrâni taciturni şi înceţi, care se aciuaseră prin nişte magherniţe din jurul spitalelor, ospiciilor sau cimitirelor. Întristător sfârşit pentru aceşti eroici măturători de moarte.

În ce-l priveşte pe Duşman, acesta pur şi simplu dispăruse. Nu s-a descoperit niciodată nicio urmă a trecerii lui prin ţară, a ticăloasei lui prezenţe pe faţa pământului. Victoria asupra acestuia a fost „totală, definitivă şi irevocabilă“, conform declaraţiei oficiale. Yblah rezolvase situaţia, iar poporului său, mai credincios decât oricând, îi dăruise supremaţia pe care i-o promisese încă de la începuturi. Se impusese şi o dată, fără a se şti nici cum, nici pentru ce, dată care se incrustase în minţi şi apărea pe plăcile comemorative aşezate în apropierea vestigiilor: 2084. Să fi avut vreo legătură cu războiul? Poate. Nu se preciza dacă era legată de începutul sau de sfârşitul unui anume episod al conflictului. Oamenii căutau diverse explicaţii, care mai de care mai subtile, ce aveau legătură cu sfinţenia vieţii lor. Numerologia ajunsese sport naţional, se aduna, se scădea, se multiplica, se combinau în fel şi chip cifrele 2, O, 8 şi 4. O vreme s-a susţinut că 2084 era pur şi simplu anul naşterii lui Abi sau acela al iluminării sale prin lumina divină care îl pătrunsese pe când intra în al cincizecilea an al vieţii. Fapt este că nimeni nu se mai îndoia că Dumnezeu îi dăruise un rol nou şi unic în istoria omenirii. Pe vremea aceea, ţara, care nu avea alt nume în afară de „ţara drept-credincioşilor“, a fost botezată Abistan, un nume minunat, întrebuinţat de oficiali, de Onorabilii şi de Sectarii Dreptei Frăţii şi de agenţii Aparatului. Oamenii de rând rămăseseră la vechea denumire de „ţară a drept-credincioşilor“, aşa că în conversaţiile obişnuite, uitând de riscuri şi de pericole, o scurtau zicându-i „ţara“, „acasă“ ori „la noi“. Cam asta e mentalitatea celor de rând, nepăsătoare şi prea puţin inventivă, nu văd mai departe de lungul nasului. S-ar zice că este vorba despre o formă de politeţe: altundele îşi are stăpânii lui, a-l privi înseamnă a-i viola intimitatea, a rupe un pact. Numele de abistanez, abistanezi la plural, avea ceva oficial, apăsător, care ducea cu gândul la necazuri şi la chemări la ordine, dacă nu cumva chiar în faţa justiţiei, aşa că locuitorii vorbeau despre ei înşişi zicându-şi „oameni“, convinşi că era de-ajuns pentru a se recunoaşte între ei.

Cu altă ocazie, data a fost pusă în legătură cu aceea a fondării Aparatului şi, mai înainte, cu a Dreptei Frăţii, congregaţia celor patruzeci de demnitari aleşi de Abi personal dintre drept-credincioşii cei mai devotaţi, după ce el însuşi fusese ales de către Dumnezeu ca ajutor în lucrarea uriaşă de a

conduce poporul celor întru credinţă şi de a-l aduce în întregime în viaţa cealaltă, în care fiecare avea să fie luat la întrebări despre propriile fapte de îngerul dreptăţii. Li se spunea că sub acea lumină umbra nu ascundea, ci revela, în decursul cataclismelor care veneau ca nişte replici, unele după altele, i s-a dat Domnului un nume nou: Yolah. Vremurile se schimbaseră, conform Promisiunii primordiale, se născuse o altă lume, pe un pământ purificat, consacrat adevărului, sub privirile lui Dumnezeu şi ale lui Abi, deci totul trebuia redenumit, rescris, în aşa fel încât noua viaţă să nu fie în niciun chip murdărită de Istoria trecută şi, de acum, caducă şi bună de şters, de parcă n-ar fi existat nicicând. Dreapta Frăţie i-a conferit lui Abi umilul, dar atât de explicitul titlu de Trimis, concepând pentru el un salut sobru şi emoţionant, care spunea „Abi, Trimisul, fie binecuvântat“, fiecare sărutându-şi apoi dosul palmei stângi.

Circulaseră o mulţime de poveşti, însă în timp s-au stins şi ordinea s-a restabilit. Istoria a fost rescrisă şi pecetluită de mâna lui Abi. Vremurile din vechime lăsaseră prin cotloanele memoriilor epurate numai fâşii şi fum, ce hrăneau delirurile bătrânilor atinşi de demenţă. Pentru generaţiile Noii Ere, datele, calendarul, Istoria nu aveau nicio importanţă, nu mai mult decât urma vântului pe cer, prezentul era etern, astăzi era mereu de faţă, doar în întregimea sa timpul e în palma lui Yblah, care ştie toate lucrurile, le hotărăşte semnificaţia si o transmite cui doreşte.

Oricum ar fi, 2084 era o dată fondatoare pentru ţară, chiar dacă nimeni nu ştia cu ce avea legătură.

Chestiunea era astfel şi simplă, şi complicată, fără însă a fi absurdă. Candidaţii la pelerinaj se înscriau pe o listă pentru un anume loc sfânt, ales de Aparat, şi aşteptau să fie chemaţi să se alăture unei caravane gata de plecare. Aşteptarea ţinea un an ori întreaga viaţă şi nu se putea reveni asupra cererii, în caz de deces fiul cel mare moştenind certificatul de înscriere, nu însă şi următorul fiu şi niciodată fiicele: sfinţenia nu se divide si nici nu-şi schimbă sexul.

Urma o sărbătorire grandioasă. Asceza se continua prin fiu, iar onoarea familiei era astfel întărită. Milioane şi milioane de oameni din întreaga ţară, din toate cele şaizeci de provincii, de toate vârstele şi condiţiile sociale, numărau zilele care îi despărţeau de marea plecare, de Zibi, Ziua binecuvântată; în unele regiuni se încetăţenise obiceiul adunării, o dată pe

an, în mulţimi imense, care se flagelau aprig cu cnuturile, prilej de bucurie şi vacarm, ca pentru a spune că suferinţa nu era nimic în comparaţie cu fericirea de a putea spera în Zibi; în alte regiuni, oamenii se adunau în vestite jamboree, în timpul cărora se aşezau în cerc, în poziţia lotus, genunchi lângă genunchi, şi îi ascultau pe bătrânii candidaţi, extenuaţi, dar păstrându-şi nădejdea, povestindu-şi îndelungatul şi preafericitul calvar numit Expectativă. Fiecare frază era însoţită de încurajări din partea unui maestru de ceremonii înarmat cu o portavoce puternică: „Yblah e drept“, „Yblah e răbdător”, „Yblah e mare“, „Abi te susţine“, „Abi e cu tine“ etc., încurajări reluate de zece mii de glasuri gâtuite de emoţie. După care, umăr la umăr, se rugau cu toţii, psalmodiau cât îi ţinea gura, cântau ode scrise de mâna lui Abi, apoi luau totul de la capăt până la epuizare. Şi sosea clipa necruţătoare în care se tăiau gâturile oilor şi boilor graşi, cireadă după cireadă. Erau chemaţi cei mai iscusiţi hingheri din regiune, fiind vorba despre un sacrificiu deloc uşor: a tăia gâtul nu însemna a ucide, ci a proslăvi. Apoi, toată acea carne trebuia friptă. Flăcările se vedeau de departe, aerul se încărca de grăsime, iar minunata aromă a cărnii puse pe jar se răspândea să gâdile tot ceea ce, pe o rază de zece *şabiri,* era purtător de nas, rât, bot sau cioc. Era un soi de orgie nesfârşită şi vulgară. Cerşetorii dădeau năvală, noian electrizat atras de miros, nu rezistau abundenţei de cărnuri din care se scurgea un suc ameţitor, o beţie cruntă punea stăpânire pe ei, căzând pradă unor manifestări străine de religie, dar, cu toate astea, voracitatea lor era bine-venită, altfel ce s-ar fi făcut cu atâta carne sfinţită? Lepădarea ei ar fi fost un sacrilegiu.

Pasiunea pentru pelerinaj era întreţinută de necontenite campanii care foloseau reclame, predici, serbări populare, concursuri şi diferite manipulări, toate instrumentate de atotputernicul Minister al Sacrificiilor şi Pelerinajelor. O familie străveche, preasfântă şi mult iubită de Abi deţinea monopolul Treieratului, *musim,* pe care îl exercita în spiritul dreptăţii, cum stă bine religiei, „Nici prea puţin, nici destul“ fiind deviza sa comercială, cunoscută până şi de copii. Şi alte profesii gravitau în jurul sacrificiilor şi pelerinajelor şi tot atâtea familii nobile se străduiau să le ofere cele mai bune condiţii. În Abistan nu exista o altă economie în afara celei religioase.

Aceste aşa-zise campanii se întindeau de-a lungul întregului an, înregistrând un vârf de activitate vara, în perioada Siamului, săptămâna sfântă a Abstinenţei absolute, care coincidea cu întoarcerea pelerinilor din îndepărtatele şi minunatele lor călătorii într-unul dintre cele o mie şi unu de

locuri deschise pelerinajului de-a lungul şi de-a latul ţării, locuri sfinte, pământuri sfinte, mausolee, meleaguri ale gloriei şi ale martiriului pe unde poporul drept-credincios repurtase sublime victorii asupra Duşmanului. Un îndărătnic hazard aranjase astfel lucrurile: ţinuturile cu pricina se aflau toate la celălalt capăt al lumii, departe de drumurile bătute şi de aglomeraţie, ceea ce făcea ca pelerinajul să devină o îndelungată şi imposibilă expediţie care lua ani de zile, ţara era traversată dintr-o parte într-alta, pe jos, pe căi anevoioase şi singuratice, şi de cele mai multe ori punea sub semnul întrebării revenirea acasă a celor bătrâni ori bolnavi. Însă tocmai acesta era adevăratul vis al celor care candidau la pelerinaj, să moară pe drumul sfinţeniei, de parcă şi-ar fi spus că, în definitiv, nu ar fi fost atât de bine să atingă perfecţiunea în timpul vieţii, căci asta l-ar fi obligat pe alesul cu pricina la atâtea sarcini şi îndatoriri, încât cu siguranţă, la un moment dat, le-ar fi trădat, pierzând dintr-odată câştigul atâtor ani de sacrificiu. Şi-apoi cum oare altfel decât având purtări ca ale puternicilor zilei un biet sfinţişor s-ar fi putut bucura de perfecţiune într-o lume de o asemenea imperfecţiune?

Nimănui, nici măcar unui singur credincios nu i-a trecut prin cap că aceste pelerinaje periculoase erau o modalitate eficientă de a mai îndepărta din oraşe mulţimile excedentare şi de a le oferi astfel o minunată moarte pe drumul împlinirii personale. Tot aşa, nimănui nu i-a trecut prin cap că Războiul Sfânt urmărea acelaşi scop: să transforme nişte credincioşi inutili şi amărâţi în glorioşi şi profitabili martiri.

Se înţelegea de la sine că sfânta sfintelor dintre toate sfintele era căsuţa făcută din pietre rostogolite de pe munte, în care Abi văzuse lumina zilei. Cocioaba era printre cele mai vrednice de plâns dintre dărăpănături, însă miracolele care avuseseră loc aici fuseseră mai mult decât nemaipomenite. Nu exista abistanez care să nu aibă acasă o reproducere a sfintei colibe. Fie că aceasta era din carton, din lemn, din jad sau din aur, toate erau dovada dragostei pentru Abi. Deşi nu semnalase nimeni fenomenul, oamenii nici nu băgaseră de seamă, la fiecare unsprezece ani numita căsuţă îşi schimba locul în conformitate cu un ordin secret al Dreptei Frăţii, prin care era organizată rotaţia prestigiosului monument, preocupaţi fiind de a se face dreptate tuturor celor şaizeci de provincii ale Abistanului. Un program la fel de puţin cunoscut, unul dintre cele mai discrete ale Aparatului, pregătea cu multă vreme înainte locul de primire a căsuţei, educând vecinii pentru rolul de viitori martori istorici, care urma să aducă la cunoştinţă pelerinilor ce

însemna pentru ei să trăiască în apropierea unei colibe unice în univers. Cei veniţi să se pocăiască îi răsplăteau fără a se zgârci la aclamaţii, lacrimi si mici daruri. Comuniunea era totală. Fără martori care să o povestească, Istoria nu există, cineva trebuia să înceapă naraţiunea, pentru ca alţii să o poată sfârşi.

Sistemul stufos al restricţiilor şi interdicţiilor, propaganda, predicile, obligaţiile cultului, succesiunea rapidă a ceremoniilor, iniţiativele personale care contau atât de mult în notarea şi acordarea de privilegii, toate acestea la un loc creaseră o stare de spirit anume în rândul abistanezilor, perpetuu preocupaţi de o cauză despre care habar nu aveau cum şi în ce fel pornise.

Populaţia şi candidaţii la Zibi nu ar fi ratat pentru nimic în lume întâmpinarea pelerinilor întorşi acasă, după absenţa îndelungată, cu nimbul sfinţeniei proaspăt dobândite, sărbătorirea, îmbuibarea lor cu tot soiul de dulciuri, sperând să obţină câte ceva de la ei, vreun obiect, un smoc de păr, o relicvă oarecare. Aceste comori erau nepreţuite pe piaţă. Mai mult, de la dragii de pelerini aflai tot felul de minunăţii, căci ei erau ochii care văzuseră lumea şi ajunseseră până în locurile cele mai sfinte.

În urzeala de activităţi de zi cu zi şi de sfinte taine, Expectativa era o încercare prin care candidaţii treceau cu o crescândă bucurie. Răbdarea e celălalt nume al credinţei, calea şi scopul, iată cea dintâi învăţătură, având aceeaşi greutate ca ascultarea şi supunerea, calităţile unui adevărat dreptcredincios. Era necesar, de asemenea, ca în tot acest timp, clipă de clipă, zi şi noapte, sub privirile oamenilor şi ale lui Dumnezeu, să rămâi un merituos printre merituoşi. Nu se cunoaşte cazul nici unui om ajuns la Expectativă care să fi supravieţuit măcar un singur minut ruşinii de a fi fost retras de pe lista atât de glorioasă a candidaţilor la pelerinaj în Locurile sfinte. Era aici o absurditate pe care Aparatul o întreţinea, fiindcă nimeni nu cedase vreodată, nimeni nu murise de ruşine, toată lumea ştia că poporul drept-credincioşilor nu avea ipocriţi în rândurile sale, după cum se ştia şi că vigilenţa Aparatului era infailibilă, că aceia care s-ar fi strecurat pe nedrept ar fi fost eliminaţi încă înainte de a le fi dat prin cap să păcălească pe cineva. Intoxicările, provocările, propaganda, acestea erau buba, căci poporul avea nevoie de certitudini şi de încurajare, nu de zvonuri false şi nici de ameninţări voalate. Aparatul mergea uneori mult prea departe în manipulare, era în stare să facă orice, inventa chiar falşi duşmani pe care apoi se străduia până la epuizare să-i dibuie, iar în cele din urmă ajungea să-şi elimine propriii prieteni.

Ati făcuse o adevărată pasiune pentru aceşti aventurieri de cursă lungă, dar îi asculta arătându-se dezinteresat, pentru a nu-i speria şi pentru a nu alarma nici spionii, însă, purtat de aripile propriului elan, îi întreba lacom, în felul copiilor, punctând cu „de ce“-uri şi „cum“-uri insistente. Cu toate astea, nu-şi folosea setea de a afla, trecând prin crize subite de nelinişte şi de mânie. Undeva anume exista un zid care nu te lăsa să vezi dincolo de acele bârfe, de ceea ce povesteau aceşti bieţi rătăcitori aflaţi în libertate supravegheată, condiţionaţi să-şi împrăştie himerele de-a lungul şi de-a latul ţării. Lui Ati îi părea rău că se îndoieşte, însă bănuia că respectivele deliruri le fuseseră puse în gură de cei care, de la depărtare, din inima Aparatului, le controlau bietele creiere. Ce metode mai bune decât nădejdea şi miracolul pot subjuga popoarele în credinţa lor, întrucât cel care crede se teme, iar cine se teme crede orbeşte. Numai că această cugetare o va face mai târziu, în toiul chinului, când, pentru el, se va pune problema ruperii lanţului care leagă credinţa de nebunie şi adevărul de frică, pentru a scăpa din ghearele nimicului.

În întunericul şi învălmăşeala din încăperile uriaşe şi suprapopulate, îl învăluiau dureri stranii şi apăsătoare, îl făceau să se cutremure precum caii din grajd simţind în noapte pericolul dând târcoale. Spitalul părea că adăposteşte moartea. Panica nu întârzia să-şi facă apariţia şi-l hăituia până-n zori, retrăgându-se abia când lumina zilei alunga umbrele colcăitoare ale nopţii, iar schimbul de dimineaţă intra în acţiune, în vacarm de cratiţe şi de zarvă. Muntele îl înspăimântase dintotdeauna, era om de oraş, născut în căldura promiscuităţii, or aici, pe patul de suferinţă, transpirând şi gâfâind, simţea că e la bunul-plac al acestuia, strivit de imensitatea şi de tăria lui, apăsat de emanaţiile lui sulfuroase.

Cu toate acestea, muntele îl vindecase. Când sosise la sanatoriu era într-o stare dezastruoasă, tuberculoza îi golea vinele, scuipa sânge în cheaguri mari, tuşea şi febra îl scoteau din minţi. În doar un an, se întremase de bine, de rău. Aerul rece era ca un foc aprig ce carboniza fără milă viermişorii care-i devorau plămânii — astfel îşi împodobeau bolnavii discursul, deşi ştiau foarte bine că răul venea de la Balis Renegatul şi, în ultimă instanţă, numai voinţa divină hotărăşte cum trebuie să se aşeze lucrurile. Infirmierii, oameni aspri de munte, prea puţin cizelaţi, gândeau la fel şi, chiar dacă, la ore fixe, distribuiau pilule grosolan pregătite şi decocturi greţoase, nu uitau

să reînnoiască talismanele văzute cu ochi buni, când răul îşi făcea simţită prezenţa. Cât despre medicul care trecea ca vântul, o dată pe lună, fără să spună cuiva vreo vorbă, cel mult pocnind din degete, nimeni nu îndrăznea nici măcar să arunce o privire spre el. Nu era din popor, ţinea de Aparat. Cei care-l întâlneau bolboroseau nişte scuze şi se făceau nevăzuţi. Administratorul azilului îi deschidea drumul şfichiuind aerul cu o nuia. Ati nu ştia nimic despre Aparat, doar că are putere asupra a tot şi a toate în numele Dreptei Frăţii şi al lui Abi, al cărui portret uriaş era agăţat pe toţi pereţii, de la un capăt la altul al ţării. Ei, iar acest portret, trebuie spus, era chiar actul de identitate al ţării. În fapt, se reducea la un joc de umbre, un soi de chip în negativ, ce avea în centru un ochi magic, ascuţit ca un diamant, dotat cu o conştiinţă în stare să perforeze blindajele. Se ştia bine că Abi era un om dintre cei mai neînsemnaţi, însă nu era un om ca toţi ceilalţi, era Trimisul lui Yolah, tatăl drept-credincioşilor, şeful suprem al lumii, în sfârşit, era nemuritor prin mila lui Dumnezeu şi dragostea omenirii; şi, dacă nimeni nu l-a văzut, asta era pur şi simplu pentru că lumina lui era orbitoare. Nu, nu, într-adevăr era mult prea de preţ, şi a-l expune privirilor celor de rând ar fi fost de neconceput. În jurul palatului său din mijlocul cetăţii interzise aşezate în centrul Qodsabadului, erau masate sute de oameni înarmaţi până-n dinţi dispuşi în bariere concentrice etanşe, încât nici măcar o muscă nu ar fi putut trece fără permisiunea Aparatului. Zdrahonii erau selecţionaţi încă de la naştere şi pregătiţi cu minuţie de către Aparat, nu ascultau decât de acesta, nimic nu-i putea distrage, deturna, întoarce din drumul pe care porniseră, niciun fel de milă nu le putea înfrâna cruzimea. Era greu de spus dacă mai erau fiinţe omeneşti, creierul le fusese îndepărtat încă de la venirea pe lume, aşa se explica înfiorătoarea lor încăpăţânare şi privirea fixă. Oamenii de rând, care denumesc întotdeauna perfect ceea ce nu le depăşeşte înţelegerea, îi numeau Nebunii lui Abi. Se presupunea că erau originari dintr-o îndepărtată provincie din sud, dintr-un trib uitat de lume, dar pe care un pact fabulos îl lega de Abi. Şi acestui trib poporul îi pusese un nume cât se poate de potrivit: leg-abi, adică legiunea lui Abi.

Dispozitivul de securitate era excesiv astfel încât unii credeau că acei roboţi de neclintit nu păzeau decât un cuib gol, ca atare nimic, deci pur şi simplu o idee, un postulat. Era şi acesta un soi de joc cu misterul. La acele niveluri de ignoranţă, fiecare îşi adăuga partea lui de divagaţie, însă cu toţii ştiau că Abi era omniprezent, se afla simultan aici şi acolo, într-o capitală de provincie şi în alta, în palate identice păzite în acelaşi stil ermetic, de unde

răspândea lumină şi viaţă către poporul lui. Aceasta este puterea ubicuităţii, care face din orice punct centru, şi astfel, zi de zi, mulţimi înflăcărate soseau în procesiuni, în jurul celor şaizeci de palate, pentru a-i aduce minunate dovezi de devotament si daruri îmbelşugate, fără a-i cere altceva în schimb decât, atunci când vor muri, dreptul la paradis.

Ideea de a fi reprezentat astfel, cu un singur ochi, a aprins discuţii, s-au avansat ipoteze: unii au afirmat că era chior din naştere, alţii că ajunsese astfel din cauza suferinţelor îndurate, s-a mai spus şi că pur şi simplu un ochi în frunte era semn al destinului profetic, dar s-a şi susţinut cu aceeaşi fermitate că era vorba despre o imagine simbolică, ce făcea trimitere la spirit, la suflet, la mister. Difuzat la o asemenea scară, în sute de milioane de exemplare anual, portretul ar fi putut provoca nebunie în masă, ajungându-se la saţietate, dacă arta nu l-ar fi dotat cu un magnetism extraordinar de puternic, emiţând astfel nişte vibraţii bizare, care umpleau spaţiul tot aşa cum cântecul vrăjit al balenelor saturează oceanele în anotimpul dragostei. Încă de la prima vedere, trecătorul era subjugat, apoi imediat se simţea fericit, apărat, iubit, înălţat, dar şi strivit de măreţia acestuia şi de nemaipomenita violenţă pe care o insufla. Turme umane se formau în faţa portretelor uriaşe şi amplu iluminate de pe faţadele impunătoarelor clădiri ale administraţiei. Niciun artist din lume nu ar fi putut concepe o asemenea minunăţie, iar aceasta fusese înfăptuită de Abi însuşi, inspirat de Yolah, iată adevărul aşa cum era el învăţat de toţi, de la o vârstă fragedă.

Într-o zi, cineva scrisese ceva într-un colţ al unui portret al lui Abi. Un cuvânt de neînţeles, mâzgălit într-o limbă necunoscută, o scriere străveche, de dinainte de cel dintâi Război Sfânt. Oamenii nu au fost numai intrigaţi, dar se şi aşteptau să urmeze un mare eveniment. După care a apărut zvonul că acel cuvânt fusese tradus în biroul cifrurilor din subordinea Aparatului: în *abilimbă,* misteriosul înscris se citea în felul următor: „Bigaye vă priveşte”. Ceea ce nu însemna nimic, dar cuvântul era sonor, chiar simpatic, aşa că a fost de îndată adoptat de popor şi iată-l pe Abi botezat drăgăstos Bigaye. Nu mai auzeai decât Bigaye-n sus, Bigaye-n jos, preaiubitul Bigaye, Bigaye cel drept, Bigaye clarvăzătorul, şi asta până-n ziua în care un decret al Dreptei Frăţii a interzis utilizarea cuvântului sub ameninţarea pedepsei capitale. La puţin timp după aceasta, comunicatul cu numărul 66710 din *ŞtiF, Ştiri de pe Front,* anunţa triumfător că infamul ce mâzgălise

fusese descoperit şi executat pe loc, împreună cu toată familia şi cu toţi prietenii, numele fiindu-le şterse din registrele stării civile încă de la cea dintâi generaţie. S-a lăsat liniştea peste întreaga ţară, dar mulţi şi-au pus, în sinea lor, această întrebare: oare de ce cuvântul interzis fusese ortografiat în respectivul decret *Big Eyei* De unde provenea greşeala? De la cel ce transcrisese ştirea în *ŞtiF" D*e la directorul său, Onorabilul Suc? Sau de la altcineva? Doar nu provenea chiar de la Duce, de la Marele Comandor, şeful Dreptei Frăţii, şi încă şi mai puţin de la Abi: doar el a inventat ab*ilimba, ş*i nici să fi vrut nu ar fi putut comite vreo greşeală, de niciun fel.

Fapt e că Ati a mai prins ceva culoare-n obraji şi a mai pus câteva kile. Însă expectoraţia era tot groasă, respira greu, gemea şi mai şi tuşea, însă nu mai scuipa sânge. Muntele nu putea face mai mult, viaţa era grea, în ţară era penurie, privaţiuni peste privaţiuni umpleau viaţa de zi cu zi, am putea spune. În mod firesc, te prăbuşeai de cum intrai pe uşa vieţii. Declinul era rapid, oricât de sus ai fi urcat pe munte şi oricât de adânc ai fi pătruns în oraş. Sanatoriul era punctul terminus pentru multă lume, pentru bătrâni, copii, persoane cu deficienţe grave. Aşa sunt cei săraci, resemnaţi până la capăt şi nu au grijă de ei decât atunci când viaţa îi uită. Felul lor de a se înfofoli în *burnis,* mantie largă de lână, ce devenea impermeabilă de la atâta jeg, peticită într-o mie de locuri, avea ceva funebru şi grandios, ai fi zis că se înfăşurau într-un linţoliu regal, gata să urmeze moartea pe loc. Nu şi-o scoteau nici ziua, nici noaptea, de parcă s-ar fi temut să nu fie surprinşi fără ea în clipa fatală şi să plece în moarte goi şi acoperiţi de ruşine, moarte pe care, de altfel, o aşteptau fără frică şi o întâmpinau, s-ar zice, cu o familiaritate neprefăcută, smerită. Iar moartea nu şovăia, lovea şi-aici, şi-acolo, şi dincolo şi tot aşa. Cei care i se rugau îi deschideau apetitul, făcând-o şi mai flămândă. Plecarea dintre cei vii trecea neobservată, căci nu aveau pe nimeni care să-i plângă. Căci nu de bolnavi duceau lipsă, oricum soseau mai mulţi decât plecau şi nu se mai ştia pe unde să-i cazeze. Un pat nu rămânea neocupat prea mult timp, cei suferinzi, care dormeau pe nişte paturi improvizate, de-a lungul coridoarelor, într-un curent îngrozitor, şi-l disputau aprig. Înţelegerile la care cădeau din timp nu erau niciodată respectate, pentru a asigura o succesiune paşnică.

Şi, pe lângă lipsuri, mai erau şi greutăţile drumului, care te făceau să uiţi de tot. Hrana, medicamentele, furniturile necesare administrării sanatoriului

erau transportate din oraş cu camioanele — nişte mastodonţi diformi, plini de desene de sus până jos, de aceeaşi vârstă cu muntele, care nu se temeau de nimic, cel puţin până la primele urcuşuri pe stânci, unde aerul devenea prea rarefiat pentru pistoanele lor uriaşe —, apoi în spinările oamenilor şi ale catârilor, şi unii, şi ceilalţi la fel de curajoşi şi de rezistenţi, căţărători emeriţi, însă de-abia se mişcau: ajungeau şi ei când puteau, în funcţie de starea vremii, a potecilor şi a trecerilor peste prăpăstii, de cheful pe care-l aveau şi de beţele-n roate pe care unele triburi le puneau de obicei pentru a bloca totul, cu efect imediat asupra deplasării pe drumuri.

Prin aceşti munţi aflaţi la capătul lumii, fiecare pas era o provocare, iar sanatoriul se afla în punctul cel mai îndepărtat al acestei fundături a morţii. În vremuri de mult uitate, unii s-ar fi putut întreba de ce trebuia mers până în creierii munţilor, şi în frig şi dezolare, pentru a izola tuberculoşii care nu erau mai contagioşi decât alţi bolnavi: leproşii se târau peste tot, prin ţară, la fel şi ciumaţii şi cei cărora încă li se mai zicea apucaţii de fierbinţeala frigurilor, care, e adevărat, îşi aveau perioadele şi zonele lor de proliferare. Nimeni nu murise vreodată pentru că intrase în contact cu ei ori li se încrucişaseră privirile. Principiul contagiunii nu a fost întotdeauna corect înţeles, nu mori când sunt ceilalţi bolnavi, ci doar când eşti chiar tu. În fine, cam aşa stau lucrurile, fiecare epocă îşi are spaimele ei, venise rândul tuberculozei să poarte stindardul de maladie supremă, care seamănă groaza în rândul populaţiei. Roata se învârtise, alte boli îngrozitoare îşi făcuseră apariţia, ruinaseră regiuni pline de viaţă şi umpluseră cimitirele, apoi se retrăseseră, dar sanatoriul rămăsese tot acolo, măreţ în veşnicia-i minerală, iar ftizicii şi alţi bolnavi de plămâni erau trimişi în continuare acolo, în loc să fie lăsaţi să moară acasă la ei sau măcar nu la o aşa mare depărtare, printre alţi suferinzi. S-ar fi stins astfel firesc, înconjuraţi de cei dragi, dar, în schimb, erau îngrămădiţi pe acoperişul lumii, unde îşi aşteptau umiliţi moartea, hărţuiţi de frig, de foame şi trataţi inuman.

Se mai întâmpla şi ca unele caravane să dispară pur şi simplu, cu tot cu oameni, animale şi mărfuri. Uneori dispăreau şi soldaţii însărcinaţi cu protecţia caravanelor. După câteva zile de căutări, erau descoperiţi în fundul vreunei prăpăstii, cu gâturile tăiate, mutilaţi, pe jumătate devoraţi de şacali şi de vulturi. De puşti, nici urmă. Nimeni nu zicea nimic, dar unii pricepeau că acea caravană o apucase pe drumul interzis şi dăduse să treacă frontiera. Asta gândeau bătrânii, iar privirile lor erau atât de grăitoare. *Cine-a vorbit?* Atmosfera devenea dintr-odată apăsătoare, bătrânii se împrăştiau tuşind, de

parcă şi-ar fi cerut iertare că au vorbit prea mult, pe când cei tineri ciuleau brusc urechile. Gândurile le puteau fi auzite de la depărtare, într-atât de tare li se izbeau în căpăţâni.

Drumul interzis!... Frontiera!... Care frontieră, care drum interzis! Lumea noastră nu este aşadar întreaga lume! Nu suntem noi la noi acasă peste tot, cu binecuvântarea lui Yblah şi a lui Abi! De ce-ar fi nevoie de bariere! înţelege cineva ceva din toate astea!

Vestea a aruncat sanatoriul în braţele stuporii şi descurajării, bărbaţii se biciuiau după obiceiul din regiunea din care proveneau, se dădeau cu capetele de pereţi, îşi sfâşiau pieptul, urlau ca loviţi de moarte: faptul acela era o erezie care i-ar fi distrus pe drept-credincioşi. Ce lume ar mai fi putut exista dincolo de aşa-zisa frontieră? Mai puteai da, pe acolo, măcar de o rază de lumină şi de o bucată de pământ pe care să aibă cum vieţui vreo creatură a lui Dumnezeu? Ce minte ar fi putut născoci fuga din regatul credinţei în neant? Numai Renegatul inspira asemenea idei, sau *makufii,* propagandiştii Marii Păgânimi, care erau în stare de orice.

Dintr-odată, devenea o problemă de stat şi dispărea de pe scenă. Marfa pierdută era înlocuită ca sub semnul unei baghete magice cu un minunat supliment, cu dulciuri, cu medicamente scumpe şi cu talismane eficiente, iar povestea respectivă se evapora pur şi simplu, ba mai mult, apărea rapid impresia hipnotică şi înverşunată că nimic supărător nu se întâmplase vreodată. Aveau loc mutări, arestări şi dispariţii, însă nimeni nu le observa, alte ţinte le atrăgeau atenţia, în regat încă mai mocnea jarul, iar ceremoniile erau nelipsite. Gărzile asasinate urmau să fie ridicate la rangul de martiri, o aflai din *ŞtiF,* din *nadire* (jurnale electronice de perete instalate peste tot) şi din reţeaua de *mockbasuri,* în care se predica de nouă ori pe zi că soldaţii căzuseră pe câmpul de onoare, în timpul unei bătălii eroice prezentate drept „mama tuturor bătăliilor", asemenea tuturor bătăliilor reale ori închipuite care o precedaseră şi ca toate cele ce o să vină, veac după veac. Nu exista ierarhie între martiri şi nici sfârşit al Războiului Sfânt, acesta urmând să fie declarat de către Yolah atunci când îl va zdrobi pe Balis, după cum a fost făgăduiala.

Câteva războaie, câteva bătălii, câteva victorii împotriva cui, cum, când şi de ce? erau întrebări care nu existau, nu se puneau şi, prin urmare, nu se aştepta niciun răspuns. „Războiul Sfânt, ştim, este miezul doctrinei, dar nici el nu este decât o teorie printre alte teorii! Dacă speculaţiile s-ar împlini atât de simplu şi încă în timpul vieţii, nici că ar mai exista credinţă, vis, dragoste

sinceră, iar lumea ar fi condamnată", astfel îşi ziceau oamenii, pe când pământul le fugea de sub picioare. Atunci, chiar aşa, de ce altceva să te mai agăţi dacă nu de incredibil? Căci el e singurul lucru credibil.

Îndoiala aduce spaima, apoi apare nenorocirea. Aici ajunsese Ati, îşi pierduse somnul şi presimţea o teroare de nedescris.

Imediat ce a sosit la sanatoriu, pe la mijlocul iernii trecute, a aflat că o caravană cu tot cu soldaţii care o păzeau a dispărut. Au fost găsiţi ceva mai târziu, în fundul unei râpe, prinşi în gheaţă. Aşteptând să se mai potolească vremea, pentru a le transporta în oraş, cadavrele au fost depuse la morgă. În spital era mare agitaţie, infirmierii alergau în toate părţile cu găleţi şi mături, bolnavii se-nvârteau în grupuri prin curte, aruncând priviri fugare către scara îngustă şi întunecată care cobora în spirală spre camera mortuară, cincisprezece *siccas* mai jos, la capătul unui tunel pe alocuri prăbuşit, ce şerpuia pe sub fortăreaţă, săpat direct în stâncă încă de pe vremea când cel dintâi Război Sfânt făcea ravagii prin împrejurimi. Nu se ştia unde-i era celălalt capăt, care se pierea în măruntaiele muntelui. Se poate să fi fost o cale de scăpare sau un biet adăpost, o celulă din străfundurile unei închisori sau nişte catacombe, poate o ascunzătoare pentru femei şi copii, în caz de pericol, ori locul unui cult interzis, cum se tot descopereau în acele vremuri prin cele mai ascunse unghere. Acest intestin insalubru era încărcat cu toate grozăviile lumilor de dinainte, de neînţeles şi cu atât mai înfricoşătoare cu cât, în unele zile, din fundul puţului răzbăteau la suprafaţă gâlgâieli lugubre. Temperatura era extrem de scăzută.

Lucru încă şi mai hidos, dincolo de rănile căpătate în cădere, s-a aflat că soldaţii fuseseră jalnic desfiguraţi. Nu mai aveau urechi, limbă şi nas, sexul le era înfundat în gură, testiculele sparte şi ochii crăpaţi. A fost pronunţat cuvântul „tortură" de către un bătrân agitat, care fie nu îi cunoştea sensul, fie îl uitase ori nu voia să-l spună, ceea ce spori teroarea. A şi plecat, mormăind în timp ce se retrăgea: „Să ne rugăm… democ… contra… Yblah să ne apere". În ce-l priveşte pe Ati, evenimentul a declanşat un proces insidios, care avea să-l conducă la revoltă. La revoltă împotriva a ce, împotriva cui, greu de spus. Într-o lume imobilă nu există înţelegere, se ştie doar dacă te poţi revolta împotriva propriei persoane, împotriva imperiului, împotriva lui Dumnezeu, or, de aşa ceva nimeni nu este în stare, dar altfel cum să te mişti într-o lume înţepenită? Şi cea mai adâncă cunoaştere a lumii

se pleacă în faţa unui grăunte de praf care curmă gândul. O ştiau şi cei care înfruntau moartea în munţi, care o luau pe drumul interzis şi treceau frontiera.

Numai că de ce să treci peste limite, ca să te duci unde?

Şi de ce să-i masacreze pe acei amărâţi în uniformă, când mai bine i-ar fi luat cu ei sau, pur şi simplu, i-ar fi lăsat în voia sorţii, acolo, în munţi? Cum să reacţionezi la aşa ceva? Soldaţilor care fuseseră cruţaţi de transfugi şi se întorseseră le fusese acordată pedeapsa pentru laşi, trădători şi necredincioşi, şi îşi găsiseră sfârşitul pe stadion, în ziua marii rugăciuni, executaţi în aclamaţii, după ce fuseseră oferiţi ca spectacol, târâţi prin tot oraşul. O problemă de stat se rezolvă prin dispariţia, într-un fel sau altul, a martorilor.

Pentru Ati, acest spital rămas în afara timpului era un factor destabilizator, în fiecare zi afla lucruri îngrozitoare, care, altfel, ar fi rămas invizibile în vacarmul oraşelor, dar care, aici, umpleau spaţiul, colonizau spiritul care se trezea în mod constant interpelat, strivit, umilit. O explicaţie era izolarea sanatoriului. În vid, viaţa devine bizară, nimic nu o mai înfrânează, nu mai ştie pe ce să se sprijine sau încotro s-o apuce. Să te tot învârţi în jurul propriei persoane, fără a schimba locul, lasă o impresie deplorabilă, iar a trăi prea mult din tine însuţi şi pentru tine însuţi e fatal. La rândul ei, boala ucide multe certitudini, moartea nu se deprinde cu niciun adevăr care se vrea mai important decât ea, aşa că aduce totul la zero. Existenţa unei frontiere îl dezorienta. Prin urmare lumea ar putea fi împărţită, divizibilă, omenirea multiplă? De când asta? Dintotdeauna — bineînţeles, dacă un lucru există, atunci există de când veşnicia — nu poate apărea vreo generaţie spontanee. Asta numai dacă nu cumva e voia lui Dumnezeu care e atotputernic, dar lucrează oare Dumnezeu la împărţirea oamenilor, bucată cu bucată, după cum se iveşte ocazia?

Ce mai este şi frontiera asta, fir-ar să fie, şi ce o fi de cealaltă parte?

Se ştie: cerul este locuit de îngeri, iadul colcăie de demoni, iar pământul este acoperit de drept-credincioşi, dar de ce ar exista o frontieră la marginea lui? Care să despartă pe cine de cine şi de ce? O sferă nu are nici început, nici sfârşit. Ce înfăţişare ar avea lumea aceea invizibilă? Şi dacă locuitorii ei sunt dotaţi cu conştiinţă, atunci ştiu de prezenţa noastră şi de acel lucru de neconceput, şi anume că noi nu ştim că ei există altfel decât sub forma

unui zvon oribil şi incredibil, reziduu improbabil al unei ere şterse de pe faţa pământului? Aşadar, victoria asupra Duşmanului, în Marele Război Sfânt, nu a fost chiar atât de „totală, definitivă, irevocabilă”! în realitate, eşecul ne-a urmărit şi ne-a acoperit cu praful lui chiar în timp ce sărbătoream încontinuu victoria.

Atunci, unde ne situăm acum? Cu siguranţă, în plină calamitate: am fost învinşi, deposedaţi de tot şi împinşi de partea nefastă a frontierei. Lumea noastră pare a fi cu adevărat aceea a perdanţilor, a talciocului de după dezastru, înfrumuseţarea realităţii nefiind cu nimic mai mult decât cosmetizarea unui mort ce cade astfel în ridicol. Iar Yolah Atotputernicul şi Abi, Trimisul lui, ce fac cu noi, cei de pe această plută în derivă? Cine ne va salva, de unde va veni ajutorul?

Aceste întrebări pluteau în aer, îl suprasaturau, dar Abi nu îndrăznea să le vadă, însă le auzea şi suferea.

Uneori, în pofida durităţii dispozitivului de supraveghere şi „purificare”, îndoiala încolţea în unele minţi şi se strecura în altele. Odată eliberată, imaginaţia îşi inventează tot atâtea piste şi şarade câte are chef, ajungând departe, doar că aceia care îndrăznesc s-o facă sunt imprudenţi şi iute reperaţi. Tensiunea interioară care-i stăpâneşte electrizează aerul din jurul lor, iar asta e de-ajuns, căci Veii au antene ultrasensibile. A crede că viitorul ne aparţine fiindcă ştim noi multe este o greşeală frecventă. Într-o lume perfectă, nu există viitor, ci doar trecut şi legende articulate într-o poveste a începutului fantastic, fără evoluţie, fără ştiinţă. Nu există decât Adevărul, unul şi veşnic, şi mereu alături se află Atotputernicia care veghează asupra Adevărului. Ştiinţa, îndoiala şi ignoranţa decurg din inerenta corupere a lumii care se mişcă, lumea morţilor şi a ticăloşilor. Nicio punte nu este cu putinţă între aceste lumi. Asta-i legea, pasărea ieşită din colivie, fie şi doar pentru o bătaie din aripi, trebuie să dispară, nu se mai poate întoarce fiindcă va cânta fals şi va semăna discordie. Cu toate astea, ceea ce unul a văzut, a întrevăzut sau cel puţin a visat, un altul, mai târziu, altundeva, va vedea ceva, va întrevedea, va gândi şi, poate, acela va reuşi să-l scoată la lumină astfel încât fiecare să vadă si să j se revolte împotriva morţii care s-a strecurat în el.

Din nelinişte în întrebări, din mânie în depresie, din reverie în decepţie, Ati se rătăcise pe deplin şi numai de asta mai era sigur. În întreaga ţară, în toate cele şaizeci de provincii, nu se întâmpla niciodată nimic, nimic vizibil,

viaţa era limpede, ordinea sublimă, comuniunea împlinită în sânul Dreptei Frăţii, sub privirea lui Abi şi binevoitoarea supraveghere a Aparatului. Astfel încununată, viaţa se opreşte, căci ce mai are de imaginat, de refăcut, de depăşit? Ca urmare, timpul încremeneşte, fiindcă ce ar mai avea de numărat, iar spaţiul la ce-ar mai folosi în deplină imobilitate? Lui Abi îi reuşise lucrarea, recunoscătoare omenirea putea înceta să mai existe.

„Credinţa noastră e sufletul lumii, iar Abi, inima ei care bate“,
„Supunerea e credinţă, iar credinţa, adevăr”,
„Aparatul şi poporul sunt UNA, după cum Yolah şi Abi sunt Una“,
„Ii aparţinem lui Yolah şi ascultăm de Abi“ etc.

Făceau parte din cele nouăzeci şi nouă de maxime-cheie care erau învăţate de la cea mai fragedă vârstă şi care se depănau tot restul vieţii.

Când a fost ridicat sanatoriul, acum multă, multă vreme — un ornament dăltuit în piatră, de deasupra arcadei portalului monumental al fortăreţei, amintea o dată, dacă despre o dată era vorba, *1984,* înscrisă între două semne cabalistice măcinate de vreme, an care era poate cel al inaugurării, numai că cele câteva rânduri de dedesubt, care fără îndoială o confirmau şi care indicau destinaţia edificiului, erau într-o limbă necunoscută lucrurile nu stăteau deloc rău, conform spuselor unor bătrâni smintiţi, dispăruţi între timp, însă nimeni nu înţelesese la ce se refereau, în orice caz nimeni nu-şi amintea ca aceia să fi reuşit să ofere vreo explicaţie, oricare, doar mersul lumii a fost întotdeauna admirabil şi canonic, ieri şi azi, la fel şi mâine, şi poimâine. Uneori, săptămâni şi ani de-a rândul, existenţei îi lipsea totul, nimic nu punea stavilă nenorocirilor care se revărsau peste oraşe şi peste vieţi, numai că acesta era un lucru normal şi drept, trebuia să înveţi neîncetat să-ţi întăreşti credinţa si să sfidezi moartea. Rugile colective, care asigurau ritmul zilelor şi al orelor, se ocupau de ce mai rămânea, plasau oiţele Domnului într-o preafericită buimăceală, iar psalmodierile ce se difuzau între cele nouă rugăciuni cotidiene, prin neobosite difuzoare agăţate în locuri deloc întâmplătoare din sanatoriu, se repercutau din perete-n perete, de pe coridoare-n saloane, înlănţuindu-şi la infinit ecourile liniştitoare, spre a menţine atenţia pe buza abuliei. Fondul sonor se topise atât de profund în substrat, încât nimeni nu-i mai observa dispariţia în timpul penelor de curent sau al întreruperii instalaţiei antice de sonorizare, ceva din ziduri ori din subconştientul pacienţilor îl ducea mai departe, psalmodiind într-o realitate la fel de adevărată precum cea mai palpabilă

dintre realităţi. În privirile absente ale celor ce se rugau strălucea una şi aceeaşi blândă şi vibrantă lumină a acceptării, care nu-i părăsea niciodată. Acceptarea, *Gkabul* în *abilimbă,* era, de altfel, numele sfintei religii a Abistanului, dar si titlul sfintei cărţi în care Abi consemnase învăţăturile divine.

Pe la treizeci şi doi, treizeci şi cinci de ani, nu mai ţinea minte prea bine, Ati era deja un om bătrân. Păstrase ceva din farmecul tinereţii şi al naţiei sale: era înalt, zvelt, pielea albă, arsă de vântul tăios al înălţimilor, îi scotea în evidenţă verdele cu puncte aurii al ochilor, iar nonşalanţa conferea gesturilor lui o senzualitate felină. Dacă-şi îndrepta spinarea, închidea gura spre a nu i se mai vedea dinţii cariaţi şi se învoia să zâmbească, putea trece drept un bărbat frumos. Cu siguranţă că aşa fusese cândva, îşi amintea că asta îl aducea la disperare, întrucât frumuseţea fizică este o tară care-l bucură pe Renegat şi atrage batjocura şi agresiunea. Adăpostite în spatele voalurilor lor dese şi al *burniqaburilor,* strânse în faşe şi întotdeauna bine păzite în perimetrele lor speciale, femeile nu sufereau prea mult, pe când pentru un bărbat dăruit cu ceva farmec supliciul era permanent. O barbă lăsată să crească în voia ei te-ar fi putut urâţi, comportamentul necioplit şi îmbrăcămintea ca de sperietoare ar fi putut trezi aversiunea, dar vai de bietul Ati, cei din neamul lui erau spâni şi se comportau elegant, iar el în mod deosebit, calităţi la care se adăuga o timiditate de tinerel, care-i făcea să saliveze pe perverşii din preajmă. De copilărie, Ati îşi aducea aminte ca de un coşmar. De fapt, nici nu se mai gândea la ea, căci ruşinea ridicase o stavilă. Abia la sanatoriu, unde bolnavii lăsaţi de capul lor îşi dădeau frâu liber celor mai josnice instincte, îi reveniseră în minte acele amintiri. Suferea văzând cum sărmanii puşti fugeau şi se zbăteau neîncetat, însă hărţuirea era atât de aprigă, încât, până la urmă, abandonau lupta, nemaiputând rezista brutalităţii asediatorilor şi şiretlicurilor lor. Noaptea, le puteai auzi gemetele care-ţi sfâşiau inima.

Ati simţea cum îl cuprinde disperarea, neputând înţelege cum de era cu putinţă ca viciul să prolifereze în egală măsură cu perfecţiunea lumii. Nu îndrăznea să tragă o concluzie contradictorie — virtutea nu câştigă prin dezordine —, era greu de crezut că depravarea era o supravieţuitoare a Tenebrelor de dinainte de a fi adus Abi Lumina, supravieţuitoare ce se menţinea în activitate pentru a-l încerca pe drept-credincios şi pentru a-l

ţine sub ameninţare. Schimbarea, fie ea şi miraculoasă, are nevoie de timp pentru a se împlini, binele şi răul merg mână-n mână până la victoria finală a celui dintâi. Cum se poate şti unde începe unul şi unde se termină celălalt? în definitiv, binele ar putea fi doar un înlocuitor al răului, ţine de viclenia acestuia din urmă să se înveşmânteze elegant şi să cânte fără greşeală, după cum e în natura binelui să fie conciliant până la laşitate, uneori chiar până la trădare. Doar se spune în *Gkabul,* partea a doua, capitolul 30, versetul 618: *„Nu îi e dat omului să ştie ce este Răul şi ce este Binele, îi e de-ajuns să ştie că Yolah şi Abi lucrează pentru fericirea lui.*

Ati nu se mai recunoştea, îi era frică de acest altul care-l invadase, care se dovedea atât de imprudent şi devenea zi de zi tot mai îndrăzneţ. Îl auzea sugerându-i întrebări şi şoptindu-i răspunsuri de neînţeles… şi-l asculta, ciulea urechile, îl soma să precizeze, să conchidă. Dialogul îl epuiza. Îl îngrozea gândul că va ajunge să dea de bănuit, că se va descoperi că era un… nici nu îndrăznea să pronunţe cuvântul… necredincios. Nici nu pricepea acest cuvânt vrednic de dispreţ, care nu era pronunţat de teamă ca nu cumva să se materializeze, căci simţul comun se construieşte pe lucruri familiare pe care le tot repeţi fără să te mai gândeşti la ele… Ne… ere… din… cios, abstracţiune evident mincinoasă, niciodată, dar absolut niciodată în Abistan nu a fost cineva obligat să creadă, şi niciodată nu s-a încercat nimic pentru a fi câştigată adeziunea sinceră a cuiva, pur şi simplu fiecăruia i se impunea comportamentul de credincios perfect şi asta era tot. Nimic din felul de a vorbi, din atitudine sau din îmbrăcăminte nu trebuia să te deosebească de portretul-robot al drept-credinciosului perfect, aşa cum l-a închipuit Abi sau vreun locotenent inspirat al Dreptei Frăţii, însărcinat cu îndoctrinarea. Individul era format astfel încă din prima copilărie şi, înainte ca germenii pubertăţii să apară şi să scoată la iveală în mod crud adevărurile de netăgăduit ale condiţiei umane, deja devenise un credincios perfect, incapabil să-şi imagineze că ar fi putut exista un alt fel de a trăi această viaţă. *„Dumnezeu e mare, are nevoie de devotaţi perfect supuşi, urăşte încrezuţii şi pe cei preocupaţi de propria persoană“ (Gkabul,* titlul doi, capitolul 30, versetul 619).

Însă cuvântul îl supăra cel mai mult. A nu crede înseamnă să refuzi o credinţă în cadrul căreia eşti înscris din oficiu, dar, şi gândul ăsta nu-i dădea pace, omul nu se poate elibera de o credinţă decât sprijinindu-se pe o alta, aşa cum dependenţa de droguri se tratează tot cu droguri, adoptând-o de

mai-nainte, inventând-o la nevoie. Însă cum şi-n ce fel s-o faci din moment ce, în lumea ideală a lui Abi, nu exista nimic care ar fi putut-o îngădui, nicio opinie cu care să concureze, nicio bănuială de posibil postulat pentru a prinde măcar vârful cozii cine ştie cărei idei rebele, pentru a-ţi închipui continuarea ei, pentru a construi o poveste care să se poată opune vulgarei. Toate pistele clandestine au fost contabilizate şi eliminate, minţile sunt reglate cu stricteţe după canonul oficial şi supuse controlului în mod regulat. Sub imperiul Gândirii unice, a nu crede este de neconceput. Şi atunci, de ce Sistemul interzice necredinţa, din moment ce ştie că aşa ceva e imposibil, făcând totul pentru ca lucrurile aşa să şi rămână?… Şi, dintr-odată, a avut o intuiţie, căci planul era atât de limpede: Sistemul nu vrea ca oamenii să creadă! în asta consta planul ascuns, întrucât, atunci când crezi într-o idee poţi să crezi şi în alta, în opusul ei, de pildă, şi să descoperi argumentele pentru a o combate pe cea dintâi ca fiind doar o iluzie. Dar, pentru că este ridicol, imposibil şi periculos să le interzici oamenilor să creadă în ideea care li se impune, propoziţia logică a fost transformată în interdicţia de a nu crede sau după cum o spune Marele Orânduitor cu alte cuvinte: „Nu încerca să crezi, rişti să te rătăceşti într-o altă credinţă, interzice-ţi doar să te îndoieşti, spune-ţi şi repetă că adevărul meu e unic şi drept, şi aşa o să-l păstrezi mereu în suflet, şi nu uita că viaţa şi bunurile tale ale mele sunt“.

În infinita sa cunoaştere a şiretlicului, Sistemul a înţeles din vreme că ipocrizia formează credinciosul perfect, şi nu credinţa, care, prin natura ei opresivă, poartă în propriu-i siaj îndoiala, şi chiar revolta şi nebunia. Şi a mai înţeles că adevărata religie nu poate fi nimic altceva decât bigotism bine pus la punct, ridicat la rang de monopol şi menţinut printr-o omniprezentă teroare. „Detaliul fiind esenţial în practică”, totul a fost codificat, de la naştere până la moarte, de la răsăritul la apusul soarelui, viaţa credinciosului perfect este un neîntrerupt şir de gesturi şi de cuvinte ce trebuie repetate negreşit, fără a-i lăsa libertatea de a visa, de a ezita, de a reflecta, eventual de a nu crede, şi poate chiar de a crede. Lui Ati i-a fost greu să ajungă la o concluzie: aşadar, a crede nu înseamnă a crede, ci a înşela; a nu crede înseamnă a crede în ideea opusă şi, prin urmare, a se înşela pe sine, a face din propria idee dogmă pentru un altul. Lucru adevărat în lumea Gândirii unice… dar, oare, şi în lumea liberă? Ati a dat înapoi în faţa acestei dileme, nu cunoştea lumea liberă, pur şi simplu nu-şi putea

închipui ce legătură ar putea exista între dogmă şi libertate, şi nici care dintre cele două ar fi mai puternică.

Ceva se frânsese în mintea lui şi nu înţelegea ce. Era, totuşi, conştient că nu mai voia să fie omul care fusese până atunci, în lumea care, dintr-odată, i se părea oribil de ticăloasă şi de jegoasă, îşi dorea metamorfoza ce se amorsa prin durere şi ruşine, chiar dacă l-ar fi ucis. Înţelegea foarte bine că omul care fusese, credinciosul devotat, murea acum, iar în el se năştea o altă viaţă. Viaţă care i se părea îmbătătoare, deşi era sortită pedepsei dure, lui cuvenindu-i-se strivirea şi blestemul, alor lui ruina şi surghiunul, întrucât, şi asta era limpede ca lumina zilei, nu avea nicio posibilitate de a scăpa din această lume, îi aparţinea cu trup şi suflet dintotdeauna şi până la sfârşitul vremurilor, când nimic nu avea să mai rămână din el, niciun fir de praf, nicio amintire. Nici măcar nu ar fi putut-o contesta în tăcere, nu avea nimic să-i reproşeze, în fond, nimic să opună, iar lumea în care trăia era aşa cum era conform propriei naturi. Cine ar fi putut-o contesta, cine i-ar fi putut aduce cine ştie ce atingere şi, de altfel, cum să o fi făcut? Nimic nu o afecta, din contră, totul o făcea mai puternică. Aşa se născuse, supremă şi maiestuoasă, indiferentă faţă de lume şi de omenire, după cum îşi doreau nebunia şi colosala ambiţie a promotorilor ei. Aceasta era explicaţia, era după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu din care totul pleacă şi în care totul se întoarce, binele şi răul, viaţa şi moartea. De fapt, nimic nu există, nici măcar Dumnezeu, ci doar ea singură, această lume.

Evident, absolut sigur, Aparatul urmează să dea de el şi să-l şteargă de pe faţa pământului, fără îndoială asta urma să se întâmple în curând, însă poate că de multă vreme s-a pus în mişcare maşinăria, dintotdeauna, aşteptând doar clipa potrivită pentru a lovi, ca o mâţă care se preface că doarme pe când şoarecele crede că a scăpat cu faţa curată. Nu era decât o celulă într-un organ, o furnică în furnicar, or, o disfuncţie într-un punct anume e resimţită instantaneu de întreg corpul. Răul care-l înnebunea atinsese probabil cumva, fie şi vag, Sistemul în profunzimile acestuia, fuseseră schimbate pe undeva semnale neobişnuite, duse apoi mai departe de instinct, de vibraţii ale unor coarde ori de fluxul mental al Veilor, declanşând automat în centrul nervos procedurile localizării perturbării, ale verificării şi ale unei analize de o infinită complexitate, care vor pune în funcţiune, la rândul lor, alte mecanisme tot atât de complexe de corecţie, ajustare şi, dacă este cazul, de distrugere, după care va urma reiniţializarea şi uitarea, pentru a

preîntâmpina reminiscenţe prejudiciabile şi eventuale accese de nostalgie şi totul, până la cel mai mic grăunte de informaţie, va fi codat şi arhivat într-o memorie lentă, infailibilă, pentru a fi rumegat iar şi iar, la infinit, în aşa fel încât din acest rumegat să se nască regulamente suverane şi învăţături practice care vor întări dispozitivul astfel încât viitorul să nu fie altceva decât o replică fidelă a trecutului.

În prima parte a Cărţii lui Abi, în capitolul 2, versetul 12, stă scris:

„Revelaţia este una, unică şi universală, nu cere nici adaos, nici revizuire şi nici credinţă, iubire sau critică. Doar Acceptare şi Supunere. Yolah e atotputernic şi-l pedepseşte aspru pe cel înfumurai.

Şi, mai departe, în partea a 42-a, capitolul 36, versetul 351, Yolah adaugă: *„Înfumuratul va fi ajuns de fulgerele mâniei mele, se va smulge răul din el, va fi nimicit, ars, cenuşa îi va fi împrăştiată în vânt, iar ai săi, înaintaşi şi urmaşi laolaltă, vor avea parte de un sfârşit dureros, căci nici moartea nu îi va apăra de răzbunarea mea“.*

În fond, spiritul nu este decât un mecanism, o maşinărie oarbă şi rece tocmai din cauza extraordinarei sale complexităţi care îi impune să afle totul, să controleze totul şi să sporească fată încetare ingerinţa şi teroarea. Între viaţă şi maşinărie se găseşte întreg misterul libertăţii, de care omul nu se poate atinge Iară a muri şi pe care maşinăria îl transcende fără a accede la conştiinţă. Ati nu era liber si nu avea să fie niciodată, dar, hrănindu-se pur şi simplu cu dubiile şi cu spaimele sale, se simţea mai adevărat decât Abi, mai mare decât Dreapta Frăţie cu tot cu tentacularul ei Aparat, mai viu decât masa inertă şi agitată a credincioşilor, fiindcă ajunsese la conştiinţa stării în care se afla si tocmai în asta consta libertatea, în a înţelege că nu suntem liberi, dar că deţinem puterea de a ne bate până la moarte pentru a fi. I se părea de domeniul evidenţei că adevărata victorie rezidă în luptele dinainte pierdute, dar duse până la capăt. În virtutea acestei convingeri, a înţeles că moartea care avea să-l atingă îi va aparţine lui, nu Aparatului, că va decurge din propria voinţă, din propria revoltă interioară, că nu va fi niciodată o sancţiune adusă unei devieri sau unei încălcări a legilor Sistemului. Aparatul îl poate distruge, îl poate şterge de pe faţa pământului, îl poate face să dea înapoi, îl poate reprograma în aşa fel încât să ajungă să adore supunerea până la nebunie, dar nu îi va putea lua niciodată ceea ce nu cunoaşte, nu a văzut nicicând, nu a avut nicicând, nu a primit nicicând şi nici nu a dat, lucru pe care, cu toate acestea, îl urăşte mai mult decât orice

şi-l hăituieşte fără încetare: libertatea. O ştie prea bine, tot aşa cum omul ştie că moartea e sfârşitul vieţii — lucrul acesta insesizabil în esenţă, care îi e renegare şi sfârşit, dar, totodată, şi justificare —, Sistemul neavând alt ţel decât să împiedice apariţia libertăţii, să înlănţuie oamenii şi să-i ucidă, aşa cum i-o cere interesul, dar îi e şi unică bucurie în această existenţă mizerabilă. Sclavul care ştie că e sclav va fi întotdeauna mai liber şi mai mare decât stăpânul său, fie el şi împăratul lumii.

Şi Ati murea astfel, purtând în suflet visul libertăţii, şi-o dorea, era o necesitate, întrucât ştia că niciodată nu ar fi putut avea mai mult de atât, că a trăi într-un asemenea sistem nu însemna a trăi cu adevărat, ci doar a te răsuci în gol, pentru nimic, pentru nimeni şi a muri la fel cum se dezintegrează lucrurile neînsufleţite.

Inima îi bătea atât de tare, încât i s-a făcut rău. Bizară senzaţie: cu cât îl invada mai tare frica şi i se strângea ghem în stomac, cu atât devenea mai puternic. Şi cât de viteaz se simţea! Ceva se cristaliza în adâncul inimii lui, un mic grăunte de curaj adevărat, un diamant. Descoperea, fără să ştie să o descrie altfel decât printr-un paradox, că merita să mori pentru viaţă, căci fără ea nu suntem decât nişte morţi care nicicând nu au fost altceva decât morţi. Înainte de a muri, dorea să-şi trăiască viaţa care irumpe din întuneric, fie şi doar cât o străfulgerare.

Oricum, nu era departe de moarte, fiindcă era dintre cei care parcă o căutau, la fel ca toţi aceia care încălcau regulile Dreptei Frăţii. Pentru greşelile grave, se întâlneau cu durii care pretindeau execuţii spectaculoase, considerând că poporul avea dreptul la aceste clipe de intensă comuniune, prin sângele care ţâşnea în valuri şi teroarea purificatoare care exploda ca un vulcan. Astfel, credinţa îi era întărită, reînnoită. Nu cruzimea îl inspira, nici vreun sentiment ticălos, pur şi simplu credea că lui Yolah omul trebuie să-i dăruiască tot ce e mai bun atât în privinţa urii faţă de duşman şi a iubirii faţă de ai săi, cât şi în recompensarea binelui şi în sancţionarea răului, şi în înţelepciune, şi în nebunie.

Dumnezeu este înflăcărat, a trăi pentru el este exaltant.

Numai că toate acestea, se convinsese căci era limpede, erau cuvinte care îi fuseseră gravate în memorie încă de la naştere, automatisme cu efect întârziat inserate în genele sale şi permanent perfecţionate de-a lungul

anilor. Şi, dintr-odată, a avut revelaţia realităţii profunde a condiţionării care făcea din el şi din fiecare o maşinărie mărginită şi mândră de propria condiţie, un drept-credincios fericit de propria orbire, un zombi cufundat până peste cap în supunere şi slugărnicie, care trăieşte fără rost, din simplă obligaţie, din inutilă datorie, o fiinţă meschină, capabilă să ucidă întreaga omenire doar pocnind din degete. Revelaţia l-a iluminat, făcând să apară acea fiinţă ascunsă ce îl domina dinlăuntru şi împotriva căreia dorea să se revolte… şi, de fapt, nu dorea cu adevărat. Contradicţia era flagrantă şi indispensabilă, era miezul însuşi al condiţionării! Credinciosul trebuia menţinut neîncetat în acel punct în care supunerea şi revolta sunt într-un raport de-a dreptul de iubire: supunerea este infinit mai savuroasă atunci când recunoşti posibilitatea de a te elibera, dar pentru acelaşi motiv rebeliunea se dovedeşte imposibilă, ar fi prea multe de pierdut, viaţa şi împărăţia cerurilor, şi nimic de păstrat, căci libertatea în deşert sau în mormânt nu e decât o altă închisoare. Fără această complicitate, supunerea ar fi doar o stare difuză ce nu ar permite trezirea în credincios a conştiinţei absolutei lui insignifianţe, încă şi mai puţin a generozităţii, a atotputerniciei şi a infinitei compasiuni a suveranului său. Supunerea zămisleşte revolta, iar revolta îşi găseşte rezolvarea în supunere: este nevoie de el, de acest cuplu indisolubil, pentru a exista conştiinţa de sine. Aceasta este calea, binele nu poate fi cunoscut decât dacă e cunoscut şi răul, şi invers, în virtutea principiului care afirmă că viaţa nu există şi nu acţionează decât în şi prin opoziţia forţelor antagoniste. În fiecare dintre noi zace un spirit şiret şi bizar, care ia în considerare viaţa, binele, pacea, adevărul, fraternitatea, blânda şi liniştitoarea perenitate şi le împodobeşte cu toate calităţile, dar nu le caută, şi asta cu câtă pasiune, decât prin moarte, distrugere, minciună, viclenie, dominaţie, perversiune, agresiune brutală şi nedreaptă. Şi astfel contradicţia dispare în confuzie, dezacordul dintre bine şi rău încetează, nemaifiind altceva decât două feţe ale aceleiaşi realităţi, tot aşa cum acţiunea şi reacţiunea sunt una, la egalitate, spre a asigura unitatea şi echilibrul. A o suprima pe una ar însemna să o suprimi şi pe cealaltă. În lumea lui Abi, binele şi răul însă nu se opun, ci se confundă, întrucât nu există viaţă care să le recunoască, să le dea nume şi să le constituie dualitatea, sunt una şi aceeaşi realitate, cea a non-vieţii sau a morţii-viaţă. În aceasta constă întreaga credinţă, problema binelui şi a răului, din punct de vedere moral, este una secundară şi inutilă, definitiv eliminată, binele şi răul nu mai sunt decât nişte stâlpi lipsiţi de semnificaţia proprie stabilităţii.

Adevărata sfântă religie, Acceptarea, *Gkabulul,* în aceasta constă şi doar în aceasta: în a afirma solemn că nu există alt Dumnezeu în afara lui Yblah şi că Abi este Trimisul său. Restul ţine de lege şi de tribunalul care o aplică, iar acestea vor face din om un credincios supus şi prompt, şi din mulţimi, cohorte neobosite, ce vor executa tot ce li se va cere, cu mijloacele care li se vor pune la dispoziţie, strigând într-un glas: „Yblah e mare, iar Abi c Trimisul lui!“

Cu cât îi subestimezi pe oameni, cu atât aceştia se văd pe ei înşişi mai mari şi mai puternici. Abia în ceasul morţii descoperă, buimaci, că viaţa nu le-a dat nimic, fiindcă nici ei nu i-au dat nimic.

Dar ce mai contează părerea lor, vampirizaţi cum sunt de un sistem faţă de care se dovedesc a fi atât apărători, cât şi victime? Prădători şi pradă, inseparabili în absurd şi nebunie. Nimeni nu le va spune că, în ecuaţia vieţii, binele şi răul au fost inversate şi că, până la urmă, binele a fost înlocuit cu un rău mai mic, nu li se mai lasă o altă cale, stabilit fiind că societatea omenească nu se poate conduce decât prin rău, un rău mereu mai mare, pentru ca nimic şi niciodată, nici din afară şi nici dinăuntru, să nu o mai ameninţe. Şi astfel, răul care se opune răului devine bine, iar binele este modalitatea perfectă de a susţine răul şi de a-l justifica.

„Binele şi Răul sunt ale mele, şi nu vă este dat vouă să faceţi deosebirea între ele, trimit şi pe unul, şi pe celălalt pentru a vă arăta drumul adevărului şi al fericirii. Vai de cel ce nu răspunde la chemarea mea. Căci eu sunt Yolah atotputernicul, stă scris în Cartea lui Abi, titlul cinci, capitolul 36, versetul 97.

Ar fi vrut să discute cu cineva despre ceea ce-l frământa. In această etapă, în care înainta pe drumul pierzaniei, i se părea necesar să-şi pună gândurile în cuvinte şi să le dea glas, să asculte ironiile, criticile, poate şi încurajările. Nu doar o dată a fost ispitit să înceapă o conversaţie cu un bolnav, un infirmier, un pelerin, dar s-a oprit la vreme, ar fi trecut drept nebun sau ar fi fost acuzat de blasfemie. Un singur cuvânt şi lumea avea să se prăbuşească. Veii ar fi sosit neîntârziat, gândurile necurate erau de-a dreptul nectar pentru ei. Ştia foarte bine în ce măsură oamenii erau provocări să denunţe, doar se dedicase şi el cu fervoare acestei activităţi la serviciu, în cartierul în care locuia, împotriva vecinilor şi a celor mai de încredere dintre prieteni. Drept care fusese bine notat şi nu doar o dată aplaudat de Zira, Zilele Răsplătirii,

şi citat în *Eroul,* renumita şi preaonorabila gazetă a CJB, Credincioşii Justiţiari Benevoli.

Pe măsură ce zilele şi lunile se scurgeau, pierduse înţelesul noţiunilor familiare, care parcă nu mai sunau la fel. Dincolo de constrângerea socială şi de mecanismul poliţienesc, care menţineau credinţa pe drumul drept, totul se descompunea, binele, răul, adevărul, minciuna nu mai aveau limite, oricum nu cele cunoscute, căci altele îşi făceau apariţia, ca un filigran. Totul este vag, totul este îndepărtat şi periculos. Te pierzi pe când te cauţi.

Izolarea sanatoriului îngreuna totul, mizeria se aduna, îndoctrinarea slăbea. De fiecare dată exista un motiv care împiedica desfăşurarea cursurilor, precum şi a binefăcătoarelor şedinţe de scandare şi a rugăciunilor atât de odihnitoare, până la sacrosancta Rugăciune de Joi: ba erau de vină bolnavii care lipseau la apel, ba o avalanşă ori o alunecare de teren care bloca drumul, ba viitura luase un pod, ba fulgerul secţionase un cablu, ba învăţătorul de la şcoală căzuse într-o râpă când se întorcea din oraş, ba directorul plecase pentru a ocupa o funcţie mai înaltă, ba crainicul îşi pierduse vocea, ba portarul nu-şi găsea cheile, ba era vorba despre foame, despre sete, despre o epidemie, penurie, hecatombă, despre o mulţime de nimicuri, dar peste care nu se putea trece.

Departe de tot şi de toate, nimic nu funcţiona pe acolo, iar calamităţile aveau cale liberă. Fiecare era abandonat sieşi, neclintit ca o stâncă, copleşit de lipsuri, îşi dădea seama că e prea mult, se poticnea, trezindu-se printre suferinzi demni de milă, ce se priveau unii pe alţii cum mureau, povestindu-şi durerile, rătăcind de la un perete la altul, iar noaptea, în patul îngheţat, pierdut fiecare în întuneric ca o plută în largul oceanului, întorcea pe toate feţele, ca să se încălzească, amintiri fericite, mereu aceleaşi, ce căpătau astfel semnificaţii obsedante. Parcă voiau să vestească ceva anume, plecau, se-ntorceau, se îngrămădeau unele peste altele. Uneori, pentru câteva clipe fugare pe care încerca să le prelungească, derulând iar şi iar filmul, adăugând peripeţii şi culori, fiecare simţea că se întorcea de undeva, de departe, că există într-o oarecare măsură, că este cineva acolo, în eter, care doreşte să ne vorbească, să ne asculte, să ne ajute, un suflet caritabil, un prieten dispărut, un confident. Există, prin urmare, nişte lucruri în viaţa aceasta care ne aparţin, şi nu ca nişte bunuri obţinute imoral, ci ca un

adevăr, ca un sprijin. Să te laşi fără teamă în braţele încrederii este o adevărată fericire.

Puţin câte puţin îşi făcea apariţia o lume necunoscută, prin care circulau cuvinte stranii, nemaiauzite vreodată, întrevăzute, poate, ca un soi de umbre care străbăteau prin mulţimea de zvonuri. Pe Ati îl fascina un cuvânt care deschidea porţile unui univers de frumuseţe şi de nesfârşită dragoste, în care omul era un zeu ce făcea minuni din gândurile sale. Era o nebunie, tremura numai închipuindu-şi acel lucru care nu doar că părea cu putinţă, dar îi şi spunea că numai el este real.

Într-o noapte, s-a auzit murmurând de sub pătură. Sunetele ieşeau de la sine, ca forţând trecătoarea dintre buzele strânse. La început a rezistat, ţintuit de frică, apoi s-a relaxat şi a ciulit urechile la propriile-i cuvinte. Un soi de descărcare electrică La străbătut. I s-a tăiat respiraţia auzindu-se repetând cuvântul care-l fascina, pe care nu-l folosise niciodată, pe care nu-l cunoştea şi căruia îi sughiţa silabele: „Li… ber… ta… te… li… ber… ta… te… li-ber-ta-te… li-berta-te… libertate… libertate…“ Poate chiar l-a urlat pentru o clipă? Să-l fi auzit ceilalţi bolnavi?… Cum să afle? Era un strigăt interior…

Horcăitul cavernos al muntelui, care îl teroriza încă de la sosirea în sanatoriu, a încetat dintr-odată. Eliberat de frică, vântul a devenit o boare, mirosea plăcut a aer de munte aspru si euforic. O melodie veselă urca din adâncul hăurilor către creste. Ati o asculta încântat.

În noaptea aceea, Ati nu a închis un ochi. Era fericit. De acum putea dormi şi visa, bucuria îl sleise, însă prefera să rămână treaz şi să-şi lase imaginaţia să zburde. Era o fericire ce nu avea viitor, deci trebuia să profite. Se îndemna singur la calm, la coborârea înapoi, cu picioarele pe pământ, la calcule şi la pregătire mentală, întrucât peste puţin timp urma să părăsească spitalul şi să se întoarcă acasă, la ceea ce se chema acasă… la el în ţară, în Abistan, despre care îşi dădea seama că nu ştie nimic, pe care trebuia să o cunoască cât mai repede pentru a-şi oferi o şansă de salvare.

S-au mai scurs încă două luni apăsătoare ca o piatră de mormânt până când infirmierul de gardă a venit să-l anunţe că medicul îi semnase biletul de ieşire. La arătat dosarul medical. Acesta conţinea două foi mototolite,

formularul de intrare şi biletul de ieşire, pe care o pană nervoasă adăugase: „De supravegheat”.

Ati simţi că i se face rău. Să-i fi auzit Veii visele?

Ati a părăsit sanatoriul cu inima strânsă într-o minunată dimineaţă de aprilie. Era încă frig de îngheţai bocnă, dar în clipele în care se mai înmuia puţin se ghicea ceva din căldura verii care avea să vină, o infimă bănuială, însă de-ajuns pentru a-ţi reveni cheful să trăieşti şi să alergi până îţi pierzi suflul.

Era încă noapte, iar caravana era gata de plecare. Nu mai lipsea nimic, poate doar un ordin. Mica ei lume era în formulă completă, la picioarele fortăreţei, aşteptând răbdătoare, măgarii aşezaţi, doi câte doi, unul cu capul între picioarele celuilalt, mâncând smocuri de graminee rahitică de munte, hamalii lenevind pe sub streşini şi mestecând iarbă magică, gărzile sorbind din ceaiul fierbinte în timp ce-şi verificau chiulasele armelor cu o milităroasă voie bună şi, deoparte, înfofoliţi cu demnitate în şubele lor polare, în jurul unor cărbuni aprinşi, comisarul credinţei şi ajutoarele sale (printre acestea, invizibil şi preocupat, un Veu a cărui minte străbătea telepatic împrejurimile) care se puneau de acord, depănându-şi mătăniile de călătorie. Între două opinii se rugau cu voce tare la Yolah şi, în forul lor interior, la Jabil, spiritul muntelui. Coborârea nu era uşoară, la munte e chiar mai periculoasă decât urcuşul, ajutat fiind şi de gravitaţie cădeai cu uşurinţă pradă ispitei de a te arunca în prăpăstii. Bătrânii drumeţi, sibilinici cât încape, le spuneau neîncetat novicilor că a alerga în direcţia hăului e o pornire cu totul omenească.

Pasagerii caravanei se ţineau mai la o parte, sub o streaşină dărâmată, cu un aer pierdut şi tremurând, de parcă ar fi plecat pe nedrept la moarte. Nu li se vedea decât albul ochilor. Respirau sacadat şi era limpede că nu se simţeau în largul lor. Erau bolnavii vindecaţi, care se întorceau acasă, şi funcţionarii din administraţie veniti să rezolve nişte hârtii, care nu mai puteau aştepta anotimpul cald. Printre ei se afla şi Ati, înfăşurat în mai multe *burnisuri* devenite impermeabile de la atâta jeg, sprijinindu-se într-un toiag plin de noroi, ducând cu el o boccea cu lucrurile personale, o cămaşă, o cană de metal, o strachină, ceva pastile, cartea de rugăciuni şi talismane. Aşteptau bătând pasul pe loc. Lumina strălucitoare a cerului imens, care, la orizont, lua parcă foc, le ardea retina, pleoapele le erau grele, obişnuiţi cum erau cu viaţa crepusculară şi lentă a sanatoriului. Gesturile, respiraţia,

vederea se readaptau pentru a le permite să trăiască imposibila asceză, agăţaţi în gol, la mai bine de patru mii de *siccas* altitudine.

Ati ar fi regretat infernul de gheaţă, doar îi datora vindecarea şi faptul că îl pusese în faţa unei realităţi despre care nici prin gând nu i-ar fi trecut că poate exista, deşi era a lumii lui, iar alta nici nu cunoscuse. Există melodii pe care nu le poţi auzi decât în singurătate, dincolo de constrângerile sociale şi de supravegherea poliţienească.

Învăţa să se întoarcă acasă şi în acelaşi timp îşi pierdea răbdarea. Printre ai săi şi împotriva lor trebuie să se bată, acolo, în acel du-te-vino al zilelor, în talmeş-balmeşul celor ce nu se pot spune, acolo unde viaţa îşi pierde simţul lucrurilor profunde şi se refugiază în superficial şi în părelnic. Sanatoriul îi redase vigoarea şi îi deschisese ochii asupra acestei realităţi la care nici nu te-ai fi putut gândi, şi anume că pe lume mai există şi o altă ţară şi că o frontieră de negăsit şi, prin urmare, de netrecut şi mortală îl desparte de ea. În ce lume ignoranţa poate atinge un asemenea nivel, încât nu mai ştii cine locuieşte în propria ta casă, în capătul culoarului?

Era amuzant să-ţi pui această întrebare care te face s-o iei razna: poate un om să continue să existe dacă este aruncat din lumea reală într-una virtuală? Dacă da, mai poate să moară? Şi din ce cauză? în lumea virtuală nu există timp, deci nici necazuri, nici bătrâneţe, nici boală, nici moarte. Cu ce te-ai fi putut sinucide? Şi-acolo ar ajunge şi el virtual, ca noua lui lume? Şi va mai ţine minte în cealaltă lume viaţa, moartea, persoanele care se duc şi vin, zilele care trec? O lume care oferă astfel de senzaţii este oare virtuală?…

Dar gata cu toate astea, cu ipotezele, cu jocurile spiritului, doar i-au trecut prin minte de o mie de ori fără a ajunge la vreun alt rezultat în afară de temeri şi de migrene. De furii şi de insomnii. De ruşine şi de regrete sfâşietoare. Plecarea în căutarea acelor frontiere si traversarea lor nu mai suporta amânare. De cealaltă parte vom afla ce interzic cu ajutorul unei atât de îndelungate şi perfecţionate maşinaţiuni şi vom descoperi, cu groază ori cu bucurie, cine suntem si care ne este lumea.

Îşi spunea lucrurile acestea şi ca să-i mai treacă vremea, căci aşteptarea e izvor de spaime şi de întrebări.

Dintr-odată, venind de peste tot şi de nicăieri, dintr-o vale îndepărtată, un sunet amplu, puternic, rotund şi armonios urcă străbătând muntele până la

sanatoriu: un cântec măreţ şi fermecător, ale cărui ecouri se înlănţuiau unduind pentru ca apoi să se îndepărteze în chip bizar, trist şi poetic. Lui Ati îi plăcea să-l asculte şi să-l urmărească în languroasa lui preumblare către stingerea într-o tăcere siderală. Cât de frumos e cântecul corului munţilor!

Avangarda, plecată de la sanatoriu în zori, ajunsese la stâncile de jos, cea dintâi oprire, un post multifuncţional, un soi de târg de vechituri, undeva între bazar de deşert, peşteră de şaman şi birou administrativ polivalent, înghesuit în fundul văii, la mai bine de douăzeci de *şabiri* în zbor de pasăre. Numai cornul muntelui răzbătea atât de departe. În cazul de faţă, anunţa că era liber şi practicabil. Era semnalul aşteptat.

Caravana se putea urni.

La fiecare oră, cornurile aflate la următorul rând de stânci ca nişte contraforturi răsunau pentru a marca timpul şi a călăuzi, iar sirena de ceaţă a caravanei îi răspundea că timpul, după voia lui Yolah, se scurge în ritmul său, care nu trebuie să depăşească rezistenţa pasagerilor, convalescenţi lipsiţi de putere şi neobişnuiţi cu muntele, bieţi funcţionari ruginiţi din cap până-n picioare.

Uriaş moment de emoţie la sanatoriu. Îngrămădiţi pe terase, pe metereze şi pe căile de pază ale fortificaţiilor, suferinzii petreceau cu privirea caravana care se îndepărta în ceaţa aurorei. Îi făceau cu mâna şi se rugau şi pentru curajoşii călători şi pentru ei înşişi, rămaşi prizonieri ai epuizantei maladii. Livizi cum erau, înfăşuraţi în *burnisurile* bej deschis, scămoşate şi cârpite, înconjuraţi de o aură de clarobscur, ai fi zis că sunt o adunare de fantome ce întâmpină sfârşitul a ceva de neînţeles.

Acolo unde drumul cotea, unde dedesubt se căsca o prăpastie, iar deasupra se înălţa un pisc, Ati se întoarse pentru a arunca o ultimă privire către fortăreaţă. Văzută de jos în sus, sub cerul vaporos, vibrând de lumină, era impresionantă în puterea ei hieratică, chiar înspăimântătoare. În spatele ei se ascundea o îndelungată istorie, necunoscută, dar a cărei prezenţă se simţea. Părea să fi fost acolo dintotdeauna, văzuse multă lume şi numeroase popoare dispărând unele după altele. Din acele vremuri nu mai rămăsese aproape nimic, o atmosferă spectrală încărcată de mistere şi de murmure, o anumită vanitate a lucrurilor ascunse şi câteva semne gravate în piatră, cruci, stele, semiluni trasate grosolan ori fin stilizate, ici şi colo filactere cu nişte mâzgăluri în stil gotic, în alte cotloane desene deteriorate. Toate

semnificau probabil ceva anume, nu fuseseră sculptate degeaba, orice detaliu avea cu siguranţă un sens al său, şi nu s-ar fi încercat ştergerea lor dacă nu ar fi avut o semnificaţie aparte. În timpul Marelui Război Sfânt, fortăreaţa se găsise pe linia frontului care mergea de-a lungul lanţului muntos Oua şi fusese inclusă în planurile fiecărei armate, valoarea ei strategică făcând din ea un obiectiv atrăgător, un nod strategic mai întâi în mâinile Duşmanului, apoi în ale poporului drept-credincios… sau invers; pe scurt, a trecut prin mai multe mâini, şi nu doar o dată. Fapt e că, până la urmă, a fost cucerită cu vitejie şi pentru totdeauna de soldaţii lui Abi, aşa cum o cerea Yolah. O anumită legendă spune că de jur împrejur erau atâtea cadavre, încât ar fi putut umple toate defileele din munţii Oua, defilee care, astfel, ar fi putut fi trecute pe uscat. Fapt plauzibil, în definitiv, cifrele comunicate erau astronomice, armele folosite depăşind forţa soarelui şi bătăliile întinzându-se de-a lungul a multe decenii, nici nu se mai ştia câte. Ca prin minune, fortăreaţa a scăpat neatinsă din distrugerea generală. Dacă numai jumătate dintre poveştile care circulă peste tot sunt adevărate, asta înseamnă că oriunde ai pune piciorul în ţara asta ai călca pe cadavre. Lucru descurajator, căci nu puteai să nu te gândeşti că data viitoare când soarta se va schimba iarăşi, la rând vom fi noi.

După războiul care a distrus totul şi a transformat radical istoria lumii, sărăcia a aruncat pe drumuri sute de milioane de nenorociţi, de-a lungul şi de-a latul celor şaizeci de provincii ale imperiului, triburi buimăcite, familii rătăcite sau ceea ce mai rămăsese din ele, văduve, orfani, handicapaţi, nebuni, leproşi, ciumaţi, gazaţi, iradiaţi. Cine i-ar fi putut ajuta? Peste tot era un iad. Colcăia de bandiţi la drumul mare, care formau adevărate armate ce dădeau iama prin ce scăpase neatins în această biată lume. Multă vreme fortăreaţa folosise drept refugiu celor ce umblau fără căpătâi şi care avuseseră puterea şi curajul de a înfrunta pereţii munţilor Oua. Era cam ca o Curte a Miracolelor, veneau oameni din toate colţurile ţării pentru a căuta azil şi dreptate şi dădeau de viciu şi de moarte. Se poate spune că nu a existat vreodată o lume mai rea decât aceea.

În timp, ordinea s-a restabilit. Bandiţii au fost arestaţi şi executaţi conform obiceiului din fiecare regiune, maşinăriile de ucis funcţionau zi şi noapte şi s-au mai găsit o mie de moduri prin care au fost perfecţionate, dar

chiar dacă ziua ar fi avut treizeci şi şase de ore, tot nu ar fi fost îndeajuns pentru a asigura nevoia cotidiană.

Văduvele şi orfanii au fost cazaţi pe ici, pe colo şi puşi să facă mici meserii. Bolnavii şi handicapaţii cerşeau care pe unde putea şi, în lipsă de îngrijiri, au murit cu milioanele. Pentru a scăpa de cadavrele care împuţeau oraşele şi satele şi provocau multe boli, a fost înfiinţată misterioasa ghildă a strângătorilor de morţi. Au fost emise legi pentru a reglementa această activitate, iar Dreapta Frăţie a promulgat un edict religios care atribuia valoare sacră pentru ceea ce, înainte de orice, nu era decât o problemă de igienă publică şi de interes corporatist. Golită, curăţată şi reparată, fortăreaţa a fost transformată în sanatoriu, unde au fost practic exilaţi tuberculoşii. Prin nu se mai ştie ce interpretare sucită, lumea s-a convins că aceştia erau cauza tuturor relelor ce se revărsaseră peste omenire. Cu toţii s-au mobilizat împotriva lor şi i-au alungat din oraşe şi de pe câmpurile care trebuiau iarăşi lucrate. Superstiţia dispăruse odată cu dezgheţul, însă practica rămăsese, bolnavii de plămâni erau surghiuniţi tot în acele locuri.

Ati învăţase multe trăind printre bolnavi şi pelerini, care soseau din toate cele patru zări ale imperiului. A afla de la ei numele oraşelor din care veneau, ceva din obiceiurile şi din istoria lor, a le asculta accentul şi a-i vedea trăind de pe o zi pe alta însemna pentru el o surpriză şi o formidabilă ucenicie. Fortăreaţa oferea o viziune globală asupra poporului drept-credincios, în infinita sa diversitate, fiecare grup avea felul lui de a se purta, propriile trăsături pe care nu le observai şi la alţii. Aveau chiar şi o limbă anume, pe care o foloseau doar între ei, în surdină, departe de urechile străine, cu o asemenea poftă, că te simţeai cuprins de dorinţa de a o învăţa şi tu. Numai că tainicele consfătuiri încetau pe loc, cei ce le purtau fiind extrem de prudenţi. Ati alerga din încăpere în încăpere cu ochii larg deschişi, cu urechile ciulite, cu nasul în vânt, căci fiecare dintre aceste grupuri avea mirosul lui specific şi l-ai fi putut urmări pe fiecare fie şi doar după miros. Se recunoşteau şi după accent, după ţinută, după priviri, după cine mai ştie ce şi, până să fi schimbat două-trei semne, îi vedeai luându-se în braţe, cu lacrimile şiroindu-le pe obraji. Era emoţionant să-i vezi cum se căutau unii pe alţii, cum, într-o piaţă înţesată de lume, se adunau prin colţuri întunecate şi tot boscorodeau în dialectul lor. Oare ce îşi puteau spune o zi întreagă? Desigur, vorbe goale, dar asta le ridica moralul. Era ceva măreţ, dar mai mult decât incorect, legea te obliga să te exprimi numai în *abilimbă,*

în limba sfântă pe care Abi o învăţase de la Yolah cu scopul de a uni drept-credincioşii într-o singură naţiune, celelalte limbi, rod al întâmplării, fiind fără de rost şi despărţind oamenii, închizându-i în specificul lor, pervertind sufletele prin plăsmuiri şi minciună. Gura care pronunţă numele lui Yolah nu se poate spurca cu limbi barbare, care împrăştie duhoarea respingătoare a lui Balis.

Nu se gândise niciodată la asta, dar, dacă ar fi fost întrebat, ar fi răspuns că abistanezii seamănă unii cu alţii, că arată ca el, ca vecinii lui de cartier din Qodsabad, singurele fiinţe omeneşti pe care le văzuse vreodată. Or, iată că, de fapt, oamenii erau infinit mai numeroşi şi mai diferiţi, că, la urma urmelor, fiecare era o lume în sine, inconfundabilă, de nepătruns, ceea ce, într-un fel, anula noţiunea de popor unic şi viteaz, alcătuit din fraţi şi din surori gemene. Poporul ar fi, prin urmare, o teorie, încă una, opusă principiului umanităţii cristalizate în individ, în fiecare individ. Iată un lucru pasionant şi tulburător. Atunci ce mai este un popor?

Fortăreaţa dispăruse în ceaţă, dincolo de perdeaua propriilor lacrimi. Era pentru ultima oară când Ati o vedea. Şi avea să-i păstreze o amintire mistică. În ea descoperise că trăia într-o lume moartă şi acolo, în miezul dramei, în adâncul singurătăţii, avusese viziunea răvăşitoare a unei alte lumi, definitiv inaccesibile.

Călătoria de întoarcere a ţinut un an sau aproape. A fost întreprinsă din căruţe în camioane, din camioane în trenuri (în regiunile în care drumul-de-fier rezistase războiului şi ruginii) şi din trenuri iarăşi în căruţe, acolo unde civilizaţia dispăruse din nou. Pe jos ori pe măgari, peste munţi abrupţi şi prin păduri sălbatice. În care cazuri caravana se lăsa în voia norocului şi a călăuzelor, înaintând agăţându-se şi ea de ce putea.

În cele din urmă, grupul parcursese nu mai puţin de şase mii de *şabiri,* drum presărat cu opriri interminabile în diverse locuri, grevate de nerăbdare şi îngrijorare, drum întrerupt de tabere de regrupare, de centre de repartizare, unde mulţimi imense îşi încrucişau iar şi iar paşii, rătăcindu-se şi regăsindu-se, adunându-se şi pierzându-se în confuzia generală, după care se instala apatia prin care timpul putea fi înfruntat cu înţelepciune. Responsabilii caravanei aşteptau ordine care nu mai veneau, camioanele aşteptau piesele de schimb de negăsit, trenurile aşteptau ca drumul-de-fier să fie reparat şi locomotiva repusă în funcţiune. Şi când totul era gata, se

punea problema mecanicilor şi a călăuzelor, se trecea rapid la căutarea acestora, după care toată lumea trebuia să aibă răbdare. Ceva mai târziu, după numeroase avize şi miraculoase regăsiri, se afla că respectivii aveau altă treabă. Se auzeau de toate, refrene cunoscute, dar şi noi-nouţe: erau plecaţi să îngroape pe cineva, să viziteze nişte prieteni bolnavi, aveau unele treburi de rezolvat, ceremonialuri de îndeplinit, sacrificii de oficiat, dar, cel mai adesea, era vorba despre micul păcat al abistanezilor, teribil de oportunişti, care alergau după tot soiul de acţiuni de voluntariat pentru a aduna note bune în vederea următoarei Zira, Ziua Răsplăţii, dând o mână de ajutor cui cerea, fie pentru ridicarea turnului unei *mockba,* fie pentru a săpa morminte ori puţuri, pentru a revopsi o *midra,* a verifica listele de pelerini, a ajuta nişte salvatori, a participa la căutarea persoanelor dispărute etc. Certificatul de bună purtare trebuia însoţit de o atestare neautentificată notarial, care trebuia arătată la biroul Zira de cartier, şi nu se putea trişa, căci era vorba despre o declaraţie sub jurământ. Stadiu în care nu mai rămânea decât de găsit înaltul responsabil care să emită documentul de ieşire din tabără. Evident, timpul astfel pierdut nu se mai putea recupera, drumul n-o mai permitea, întrucât era un adevărat calvar trecerea peste vârfurile munţilor în anotimpul ploios.

Toate acestea luaseră, aşadar, un an. Cu un camion zdravăn, şosele în bună stare de la un capăt la celălalt, condiţii meteo favorabile, călăuze serioase şi o libertate totală de mişcare, cei şase mii de *şabiri* s-ar fi dovedit o nimica toată, ar fi luat cel mult o lună de zile.

Ca toţi ceilalţi, cu excepţia pelerinilor şi a responsabililor caravanei, care ştiau un pic mai multe, Ati nu avea nicio idee despre cum era ţara lor. Şi-o închipuia imensă, dar ce înseamnă imensă dacă nu o vezi cu ochii tăi şi nu o atingi cu mâinile tale? Dar care-i sunt marginile, dacă nu ai ajuns niciodată până la ele? însuşi cuvântul „margini” dădea de gândit: căci ce e dincolo de ele? Numai Onorabilii, marii maeştri ai Dreptei Frăţii şi şefii Aparatului ştiau lucrurile acestea şi toate celelalte, le defineau şi le controlau. Pentru ei, lumea era mică, o ţineau în palme, aveau avioane şi elicoptere pentru a străbate cerul şi vedete rapide pentru a cutreiera mările şi oceanele. Pe acestea le vedeai şi le auzeai huruind, însă pe ei nu-i vedeai niciodată, nicicând nu se apropiau de popor, ci i se adresau prin intermediul *nadirelor,* ecranele murale prezente în toate colţurile ţării, prin intermediul crainicilor emfatici pe care oamenii de rând îi numeau „papagali”, sau prin glasul extrem de ascultat al *mockbişilor* care, în *mockbasurile* lor spovedeau

credincioşii de nouă ori pe zi şi, cu siguranţă (deşi nimeni nu ştia cum) prin intermediul Veilor, acele fiinţe misterioase numite pe vremuri djini, care stăpâneau telepatia, invizibilitatea şi ubicuitatea. Se mai spunea că stăpânii posedau, cu toate că nimeni nu le văzuse cu propriii ochi, şi submarine şi fortăreţe zburătoare, mânate de o energie misterioasă, care sondau fără odihnă adâncurile mărilor si ale cerului.

Ceva mai târziu, Ati a aflat că de la un capăt la celălalt al Abistanului, în diagonală, era fabuloasa distanţă de cincizeci de mii de *şabiri.* Îl cuprinse ameţeala. Câte vieţi ţi-ar trebui ca să străbaţi o asemenea distantă?

Când s-a hotărât să fie trimis la sanatoriu, Ati era doar pe jumătate conştient. Străbătuse ţara, dar nu văzuse nimic, doar fragmente de peisaj, între două leşinuri, între două stări de comă. Îşi amintea că întreaga călătorie i se păruse interminabilă, iar crizele ajunseseră tot mai frecvente şi mai dureroase, îl vlăguiau şi nu doar o dată chemase moartea în ajutor. Era un păcat, numai că se zicea că Yolah îi va ierta pe cei care trec prin martiriu.

Călătoriile acestea nu erau niciun lux, viaţa zilnică a nomadului presupunea desfacerea, aruncarea gunoaielor, cârpirea, împingerea, tractarea, tăierea, sprijinirea, numărarea, demontarea, schimbarea şi descărcarea mărfurilor. Se încurajau prin strigăte. Între două corvezi, se dedicau religiei. În rest, pe când peisajul monoton le trecea prin faţa ochilor, numărau orele.

Un lucru îl sâcâia, dar, cu trecerea timpului, i s-a impus ca o halucinantă realitate: ţara era goală. Nici urmă de suflet viu, de mişcare, de zgomot, doar vântul care mătura drumurile şi ploaia care spăla şi, uneori, lua totul cu ea. Convoiul pur şi simplu se afunda în neant, într-un soi de ceaţă negru-cenuşie, prin care răzbăteau pe alocuri fulgerătoare nervuri luminiscente. Într-o zi, căscând, Ati se gândi că în zorii creaţiei aşa trebuie să fi fost, lumea nu exista nici în formă, nici în conţinut, iar golul locuia golul. Ati a fost cuprins de un sentiment neliniştitor şi tulburător, avea impresia că se întorseseră vremurile originare, când totul era cu putinţă, şi binele, şi răul, când ar fi fost de ajuns să spună „Vreau“ pentru ca lumea să ţâşnească din neant şi să se supună propriei voinţe. Şi-ar fi dorit să o exprime, dar se abţinu nu atât fiindcă ar fi considerat că dorinţa lui poate fi auzită, ci întrucât se simţea el însuşi în acea stare primară de nehotărâre şi fiindcă,

odată formulată, dorinţa aceasta ar fi putut acţiona în primul rând asupra lui transformându-l în… broască râioasă, poate, căci primele creaturi apărute pe faţa pământului aceste animale fuseseră, vâscoase şi pline de bube, născute din dorinţa ratată a unui zeu lipsit de experienţă… Nu trebuie nicicând nici să ispiteşti viaţa, nici să o bruschezi, fiindcă este în stare de orice.

De două-trei ori zăriseră la orizont convoaie militare înaintând într-o mişcare de o fermitate hieratică, mecanică şi, mai mult decât atât, încăpăţânată şi hotărâtă, ca acea forţă de neînvins care ordonă turmelor uriaşe ale savanei să se urnească şi să migreze spre viaţă ori spre moarte, nici nu mai contează, întrucât unicul lucru care are rost este mersul înainte şi întâlnirea. Toate acestea lăsau impresia unei misterioase expediţii venite dintr-o altă lume. Caravana de camioane grele, încărcate cu tunuri şi cu lansatoare de rachete, prin praful din urma ei o interminabilă legiune de soldaţi împovăraţi de echipament. Ati nu văzuse niciodată mai mulţi decât poate duce un camion care patrulează prin oraş, să tot fi fost vreo doisprezece, susţinuţi de o mulţime de miliţieni de ocazie, extrem de agitaţi şi neobosiţi, înarmaţi cu macete, cu beţe, cu cnuturi, în timpul marilor ceremonii de pe stadioane, al execuţiilor în masă ori al slujbelor religioase comemorând Marele Război Sfânt, atunci când exaltarea ajungea până la transă, iar ei erau mai mulţi decât furnicile în toiul verii. Se duceau sau se întorceau de la război? Care război? Un nou Mare Război Sfânt? împotriva cui, din moment ce pe acest pământ nu exista decât Abistanul?

Despre realitatea războiului se convinsese în ziua în care văzuse, în depărtare, un convoi militar care trăgea după el o coloană nesfârşită de prizonieri, mii de prizonieri legaţi câte trei. De la o asemenea distanţă era imposibil să distingi detalii care ar fi permis să le ghiceşti identitatea şi, oricum, care ar fi putut fi aceea? Bătrâni, tineri, bandiţi, păgâni? Erau şi femei printre ei, fără îndoială, se putea observa după anumite semne, umbrele acelea erau îmbrăcate în albastru, culoarea *burniqaburilor* prizonierelor, şi urmau coloana la distanţa de patruzeci de paşi prescrisă de Sfintele Scripturi, în aşa fel încât nici soldaţii, nici ocnaşii să nu le poată vedea si nici să nu fie izbiţi de mirosurile lor sălbatice si de damful insuportabil al fricii şi sudorii.

Întâlniseră chiar şi pelerini în şiruri la fel de impresionante, umblând liniştiţi şi scandând versete din Cartea lui Abi, dar şi sloganuri ale călătorilor: „Sunt pelerin şi ca pelerin păşesc, ehei, ehei!“, „Pe pământ păşim şi-n cer ne dorim, viaţa merge înainte, ştim!“, „încă un *şabirşi* încă o mie, n-ai de ce păli, fachirilor ruşine să le fie!“ etc. Şi, neîncetat, formula care accentuează fiecare frază, fiecare gest al vieţii drept-credinciosului: „Yolah e mare, iar Abi e Trimisul lui!“ Cântecele lor emfatice răsunau, adăugând ecouri tulburătoare tăcerii care apăsa întreaga lume.

Din când în când, sate, cătune invizibile în care oricum nu ajungeau. Îţi sărea în ochi că viaţa nu trecuse niciodată cu adevărat pe acolo, absenţa şi calicia pluteau în aer. La acest nivel al discreţiei, nimic nu deosebeşte un sat de un cimitir. Prin preajmă păşteau nişte vaci, dar nu se zărea niciun păstor. Or fi avut stăpâni? în uitătura lor blândă stăruia frica aceea cenuşie şi fadă care vine din gol, din singurătate, din plictis şi dintr-o prea mare sărăcie. La trecerea caravanei, au urmărit-o uimite cu privirea. În seara aceea, vor fi dat lapte brânzit.

Însă, orice călătorie are un sfârşit. În cazul lui Ati, a venit după mult timp. Qodsabad nu mai era departe, trei zile în zbor de pasăre. Aproape de capătul drumului, caravanele începeau să bată pasul pe loc, obicei străvechi: erau trimişi cercetaşi în recunoaştere şi o ambasadă care să negocieze o întâmpinare prietenească, se profita de oprire pentru a se reface după oboseala călătoriei, întrucât intrarea în masă în oraşul prieten declanşa efuziuni epuizante, se sărbătorea şi nu se mai punea geană pe geană. Era important să dai bine şi să rămâi vigilent. Şi, într-adevăr, la întoarcerea acasă apărea întrebarea: îi vom recunoaşte pe-ai noştri, şi ei ne vor recunoaşte pe noi după atâta amar de vreme?

Ceva care plutea în aer parcă anunţa că se apropia un oraş mare, cât vedeai cu ochii peisajul îşi pierdea aspectul sălbatic şi măreţ, lua culoarea părăsirii, a epuizării şi a duhorii lucrurilor care se-mput la soare, parcă trecuse la treabă o putere malefică şi oarbă, care nimicea totul în jurul ei, viaţă, pământ, oameni, aruncându-le pe toate zdrobite. Nu exista o explicaţie anume, decăderea fiinţa prin ea însăşi, hrănindu-se din resturi şi vomându-le pentru a se ghiftui din nou şi, deşi prima centură de mahalale era încă departe, în faţa lor, la mai multe zeci de *şabiri,* mizeria era pantagruelică. Ati îşi amintea cu greu, dar, cu toate că nici în cartierul lui

din Qodsabad aerul nu era mai curat, era totuşi respirabil, fiindcă întotdeauna tot mai bine e la tine acasă decât la vecin.

În rândurile caravanei în care Ati fusese îmbarcat la ultimul centru de triere se aflau funcţionari care reveneau din misiune, administratori de toate soiurile, studenţi aduşi de spate, în *burnisurile* lor de şcoală, nişte rochii lungi şi negre care se opreau la şase degete deasupra gleznei, sosind în capitală pentru a se perfecţiona în anumite domenii foarte fine ale religiei, dar şi, puţin mai la o parte, cum se cuvenea nobilimii, o mână de teologi şi de *mockbişi* care se întorceau după ce merseseră să se reculeagă pe Abirat, muntele sacru unde lui Abi îi plăcea să se izoleze când era copil şi unde, încă de pe atunci, avusese primele viziuni.

Printre ei era şi Nas, un funcţionar nu mai în vârstă decât Ati, dar plesnind de sănătate, care se întorcea bine bronzat dintr-o misiune de cercetare într-un sit arheologic încă secret, propus pentru a deveni într-o bună zi faimos loc de pelerinaj. Nu mai rămânea decât de cosmetizat povestea: Nas fusese însărcinat cu adunarea elementelor tehnice care să le permită teoreticienilor de la Ministerul Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte să le pună la punct, să alcătuiască scenariul şi să-l lege de istoria generală a Abistanului. Cazul era cu adevărat un miracol, fusese descoperit un sat antic absolut intact. Cum de scăpase neatins din Marele Război Sfânt şi de distrugerile care urmaseră acestuia? Cum de nu fusese descoperit mai înainte? Lucru de negândit, căci ar fi însemnat că Aparatul dăduse greş, ba mai rău, că era supus greşelii, de unde ar rezulta că, pe sfântul pământ al *Gkabulului* mai erau unghere şi oameni care scăpaseră luminii şi jurisdicţiei lui Yolah. Celălalt mister era că nu fuseseră găsite schelete nici pe străzi, nici în case. Din ce cauză muriseră locuitorii, cine le luase corpurile şi unde le dusese erau întrebări la care Nas trebuia să găsească răspunsul. Într-o seară, în jurul focului, se scăpase spunând că, printre clericii de la minister se zvonea că un anume Dia, mare Onorabil al Dreptei Frăţii şi şef al puternicului Departament al Anchetelor asupra Miracolelor, se hotărâse să pună mâna pe sat în folosul propriei legende, pentru a avea şi el un pelerinaj personal de primă importanţă. Nas trecuse la treabă cu pasiune, dar şi cu o spaimă crescândă, întrucât vedea bine că se afla pe terenul unor mize considerabile şi al unor rivalităţi de o infinită complexitate între clanurile Dreptei Frăţii, într-o zi, uitând de orice

prudenţă, îi mărturisise lui Ati că săpăturile scoseseră la iveală obiecte susceptibile să revoluţioneze chiar bazele simbolice ale Abistanului.

Privirea lui Nas o atrăsese pe a lui Ati, privire de om care, ca şi el, făcuse tulburătoarea descoperire că religia se poate construi pe contrariul adevărului şi, prin aceasta, poate ajunge paznic înverşunat al minciunii originare.

CARTEA 2

în care Ati îşi regăseşte cartierul din Qodsabad, prietenii, munca, iar rutina zilnică îl face să uite repede sanatoriul, necazurile şi gândurile întunecate care îi invadaseră spiritul bolnav. Atâta doar că ceea ce e făcut e bun făcut, lucrurile nu dispar numai fiindcă te îndepărtezi de ele, în spatele aparenţelor se află invizibilul cu misterele şi cu ameninţările lui obscure. Hazardul coordonează totul, ca un arhitect care-şi realizează opera, cu artă şi cu metodă.

Ati şi-a revenit şi după boală, şi după incredibila călătorie. Dacă mai rămăseseră câteva sechele, acestea nu erau deloc vizibile, tenul ca de ceară, obrajii livizi, un mic rid aici, o mică necroză dincolo, un fel de trosnet al articulaţiilor, şuierături neaşteptate ţâşnite din gâtlej, nimic grav, oricum nu ieşea în evidenţă în comparaţie cu cei din jur. Vecinii şi prietenii îl întâmpinaseră călduros şi îl însoţiseră ca o nepreţuită suită personală în tot ceea ce avusese de rezolvat. Reinserţia înseamnă alergătură, aşteptări, hârţoage de depus şi de luat, înţelegeri de inventat, şi-n toate astea te mai şi pierzi câteodată. Dar, până la urmă, firele se reînnodaseră, Ati ajunsese în sfârşit acasă, iar viaţa îşi reluase cursul normal. De fapt, ieşise în câştig, fusese suplinitor într-o vagă regie municipală, iar acum se trezise la primărie, într-un post sensibil, biroul de licenţe, în care se eliberau aceste documente importante pentru comercianţi; îi revenea atribuţia, sub supravegherea unui şef, să legalizeze copiile şi să le arhiveze. La acest nivel de răspundere avea dreptul şi obligaţia de a purta brasarda verde cu diagonală albă a edililor de bază şi, în timpul rugăciunilor de la *mockba,* avea un loc rezervat în cel de-al optulea rând. Dacă înainte locuise într-o cameră dintr-un subsol umed, care puţea a şobolani şi a ploşniţe, de unde i se trăsese şi tuberculoza, acum i se repartizase o mică garsonieră simpatică, pe terasa însorită a unui bloc vechi, dar care rezista încă. Pe vremea când apa mai curgea prin ţevi şi aducea bucurie în mijlocul familiilor, fusese un fel de spălătorie prin care treceau vântul şi porumbeii şi în care femeile

urcau să-şi spele rufele, pentru ca apoi, aşteptând să se usuce la soare, se distrau uitându-se la lumea bărbaţilor care mişunau trândavi la picioarele imobilului, în praful străzilor, conclav care până la urmă a fost descoperit de un comitet civic, locul fiind luat cu asalt, rechiziţionat prin decizia celor de la Bailli, descântat şi dat unui învăţător cinstit, care, meşterind şi astupând crăpăturile, îşi făcuse din încăpere un cuibuşor primitor. Acesta tocmai decedase şi nu lăsase nimic în urma lui, nici familie, nici amintiri, doar nişte manuale de şcoală şi senzaţia că fusese o persoană ştearsă. Solidaritatea era o datorie între drept-credincioşi şi conta în special în notarea lor lunară, dar la aceasta se mai adăugau şi afecţiunea şi admiraţia: în cartier, Ati trecea drept erou, a învinge teribila tuberculoză şi a te întoarce viu de la o asemenea depărtare era o încercare demnă de un credincios care dobândise mila lui Yblah, aşa că a fi favorizat era de la sine înţeles. Puţinul pe care îl povestise despre sanatoriu, despre climă şi despre călătorie fusese de ajuns pentru a-i lăsa încremeniţi pe colegi şi pe vecini. Pentru cei care niciodată nu ieşiseră din pielea propriei spaime, altundele era un abis. Mai târziu, mult mai târziu, avea să afle că măreaţa lui promovare nu ţinuse nici de simpatia celorlalţi, nici de încercările prin care trecuse, cu atât mai puţin de bunăvoinţa lui Yblah, ci doar de recomandarea unui agent al Aparatului făcută în numele atotputernicului Minister al Sănătăţii Morale.

După care a venit pe nesimţite uitarea şi totul s-a evaporat în bolboroseli şi-n tăcere. Obligaţiile religioase, activităţile parareligioase şi ceremoniile aferente lăsau prea puţin timp pentru visare şi taclale, pe care pur şi simplu cu toţii le respingeau. Şi asta nu fiindcă s-ar fi temut într-atâta să nu fie mustraţi, depistaţi şi scanaţi de către Vei ori luaţi deoparte de Credincioşii justiţiari benevoli sau de Miliţienii voluntari, dacă nu chiar daţi pe mâna poliţiei şi a justiţiei, dar, fără glumă, asta le era conformaţia profundă, se plictiseau repede de ceea ce îi distrăgea de la obligaţiile religioase şi parareligioase şi, până la urmă, îi făcea să piardă puncte şi îi expunea răzbunării lui Yolah. Lucru care lui Ati îi convenea şi nu nădăjduia nimic altceva decât să-şi reia din plin viaţa de bun credincios, să intre în armonie cu ceilalţi, căci nu avea nici puterea, nici curajul de a fi un necredincios angajat.

A trecut la treabă cu seriozitate şi plin de zel atât în activitatea de la primărie, cât şi în aceea de la *mockba* din cartier, iar în cea de voluntariat chiar se autodepăşea, sărind de la un şantier la altul, fără măcar a mai apuca

să-şi şteargă fruntea de sudoare. Nimic nu era mai bine decât să muncească din greu pentru a uita de tot şi de sine, fiindcă era ceva ce nu-i dădea pace, ceva care îl obseda. Chiar şi frânt de oboseală, tot nu-l ajungea somnul, aşa că îşi prelungea cât mai mult cu putinţă serile de studiu de la *mockba,* ceea ce-i umplea de mândrie pe *mockbişi,* pe repetitori şi pe încântători. Ati le-a explicat că în decursul perioadei petrecute la sanatoriu rămăsese în urmă cu studiul, întrucât preotul spitalului şi suplinitorii acestuia lucrau cât de mult puteau, dar le lipseau evident şi ştiinţa, şi priceperea, când se împotmoleau alunecând în poveşti şi în magie, dacă nu cumva chiar într-o mare de greşeli şi în erezie. Se adăugau boala şi chinurile, moartea care prăda tot ce-i ieşea-n cale, foamea şi frigul, dorul de casă, toate îngreunând mintea şi împiedicând-o să priceapă cum se cuvine.

În rest, Ati făcea tot ce-i stătea-n putinţă pentru a se eschiva şi pentru a se sustrage de la alte îndeletniciri. Tot ce-l bucura pe vremuri — lucruri cu care se mândrea — acum îi întorcea stomacul pe dos: spionarea vecinilor, ocărârea trecătorilor distraţi, pălmuirea copiilor, biciuirea femeilor, să se strângă, împreună cu alţii, în mulţimi compacte şi să treacă, furtunos, prin cartier pentru a oferi spectacolul fervorii populare, asigurarea serviciului de ordine la marile ceremonii de pe stadioane şi ciomăgirea celor neatenţi, mâna de ajutor dată călăilor în executarea pedepselor. Nu putea uita că la sanatoriu intrase pe teritoriul interzis, făcându-se vinovat de cruntă necredinţă, de crima de a gândi, de a visa să se revolte, să fie liber şi să trăiască o viaţă nouă dincolo de graniţă. Presimţea că, într-o bună zi, această nebunie va ieşi la iveală şi-i va pricinui multe necazuri. În realitatea palpabilă, era periculos să ai o cât de mică ezitare, trebuia să mergi pe drumul drept şi să te ţii statornic de partea bună a umbrei, fără a trezi niciun moment vreo bănuială, căci atunci nimic nu ar mai fi oprit maşinăria inchiziţiei, iar cel ce dădea dovadă de slăbiciune avea să se trezească pe stadion, înconjurat de toţi acoliţii lui, descoperiri până la ultimul.

Ceea ce altădată îndeplinea firesc presupunea acum adevărate eforturi, iar răul câştiga teren. Nu mai ştia cum să spună „Yolah e drept” sau „Mă-nchin lui Yolah şi lui Abi, Trimisul lui“ şi să pară şi adevărat, cu toate că propria credinţă era intactă, ştia ce e de făcut şi ce nu, ştia deosebirea dintre bine şi rău conform adevăratei credinţe, dar, vai, îi lipsea ceva anume pentru a fi aşa cum trebuia, poate că emoţia, stupoarea, emfaza ori ipocrizia, da, cu siguranţă acel extraordinar bigotism fără de care credinţa nu ar avea cum să existe.

Însă ceea ce spiritul respingea nu era atât credinţa, cât strivirea omului sub credinţă. Nu îşi mai aducea aminte pe ce căi ale ideilor se convinsese că omul nu exista si nu se descoperea decât în şi prin revoltă şi că aceasta nu era adevărată decât dacă se întorcea în primul rând împotriva religiei şi a armatei de reprezentanţi ai acesteia. Poate că se gândise chiar că adevărul, divin ori omenesc, sacru ori profan, nu era veritabila obsesie a omului, ci că visul lui, prea uriaş pentru a-l cuprinde în toată nebunia pe care o trăia, era să inventeze umanitatea în care să locuiască tot aşa cum un rege locuieşte în palatul său.

Cu vremea, Ati s-a mai liniştit şi s-a instalat pe deplin în rutina la care visase. Ajunsese în sfârşit un credincios ca toţi ceilalţi şi nu-l mai pândea niciun pericol. Regăsise plăcerea de a trăi de pe o zi pe alta fără a mai fi îngrijorat de ziua de mâine, şi bucuria de a crede fără a-şi pune întrebări. Nu e cu putinţă revolta într-o lume închisă, din care nu există ieşire. Adevărata credinţă stă în abandon de sine şi în supunere, Yolah e atotputernic, iar Abi e paznicul infailibil al turmei sale.

Iată de ce, liniştit şi grav, Ati a aflat într-o dimineaţă că Samo, Comitetul de Sănătate Morală, urma să treacă a doua zi pe la primărie pentru inspecţia lunară a personalului şi că era şi el convocat, ca toţi ceilalţi. Se simţea cu adevărat reintegrat în comunitatea drept-credincioşilor. Până atunci fusese ţinut la distanţă, dispensat de spovedanie şi de demonstraţiile de cucernicie: se considera că în convalescenţă nu era pe deplin stăpân pe mijloacele sale, că ar fi putut cădea pradă delirului şi, prin urmare, ar fi putut jigni divinitatea şi pe reprezentanţii acesteia fără voia lui. La întoarcerea de la sanatoriu se decisese ca, în aşteptarea însănătoşirii complete, să fie prezent la *mockba* din cartierul lui, aceasta urmând să dea raportul unităţii locale a Samo. În Cartea lui Abi, mai multe versete insistau asupra necesităţii ca drept-credinciosul să fie stăpân pe vorbele sale, pentru ca judecarea lui să fie valabilă.

Inspecţia periodică era, pentru a spune astfel, un adevărat sacrament, un eveniment important în viaţa credinciosului, era un act liturgic la fel de important precum Cezura pentru băieţi, Rezecţia pentru fete, cele nouă rugăciuni zilnice, Marea Rugăciune de Joi, Siamul, cele opt zile sfinte ale Abstinenţei totale, Zira, Ziua Răsplăţii care onora dreptcredincioşii

meritorii, precum şi Aşteptarea de cursă lungă sau Zibi, incredibila Zi Binecuvântată în care puteau fi văzuţi fericirii aleşi pentru pelerinaj luând drumul Locurilor sfinte. Şi nu pentru a fi „notaţi“ de către cei de la Samo, oamenii nu vedeau astfel lucrurile, ci participau alături de acesta la consolidarea armoniei generale, sub lumina lui Yblah şi prin perfecta cunoaştere a *Gkabulului,* căci Yblah ştie ce e drept şi necesar. Inspecţia era aşteptată cu nerăbdare. Rezultatul, o notă de la unu la şaizeci, însoţit de observaţii pertinente, era consemnat într-un carnet verde cu bară mov, numit Livretul Valorii, Liva, pe care fiecare îl purta la el de-a lungul întregii vieţi. Era documentul de identitate morală pe care oricine îl prezenta cu mândrie, cel care stabilea ierarhii si deschidea drumuri.

În fiecare unitate administrativă, Inspecţia se făcea o dată la cincisprezece luni. O mulţime de lucruri depindeau de ea: în primul rând salariul (în funcţie de notă, fie creştea, fie scădea cu jumătate), avansarea profesională, accesul la prestaţiile sociale, atribuirea unei locuinţe, bursele de studiu pentru copii, indemnizaţia de naştere, bonurile de masă, înscrierea pe listele pentru pelerinaj, nominalizarea la Zira şi tot soiul de alte privilegii în funcţie de statutul fiecăruia. Obţinerea a şaizeci de puncte din şaizeci era miracolul la care visa oricine. Laureatul ar fi devenit un mit viu, dar — naivii ambiţioşi nici nu se gândeau la asta — o asemenea recunoaştere ar fi făcut din el o curiozitate şi ar fi ajuns să fie plimbat dintr-un loc în altul până la epuizare. Însă înainte de toate, invidioşii l-ar fi bârfit îngrozitor, considerându-l un renegat. Inspecţia evalua credinţa şi morala credinciosului şi, în secret, oferea informaţii utile diferitelor servicii ale Aparatului. Latura „autocritică”, dacă se dezvolta cum trebuie, provoca uneori derapaje emoţionale ce declanşau mărturisiri spontane care ar fi putut genera minunate vânători de vrăjitoare. Pe scurt, nota era o cheie universală, care deschidea şi închidea toate uşile. Dacă vreun defunct avusese note excelente de la un capăt la celălalt al vieţii, familia putea solicita canonizarea lui. Nimeni nu obţinuse vreodată aşa ceva, dar procedura exista şi toată lumea era încurajată să recurgă la ea printr-o publicitate susţinută, dirijată de Societatea Generală a Pompelor Funebre, monopol planetar deţinut de către un membru influent al Dreptei Frăţii, Onorabilul Doi, de altfel director al Departamentului Monumentelor Istorice Naţionale şi al Bunurilor Imobiliare ale Statului. Argumentul de forţă era că un sfânt omologat, aparţinând unei familii anume, asigura

paradisul pentru toţi membrii acesteia şi posibilitatea de a-l vedea într-o bună zi pe Abi în persoană sau, cel puţin, umbra sa în spatele unei perdele. O înmormântare de clasa întâi, oferită nominalizaţilor la canonizare, costa de o mie de ori cât funeraliile unei mari notabilităţi şi cine mai ştia câte zerouri ar fi trebuit adăugate în comparaţie cu îngroparea unui muncitor de rând, deci dacă beatificarea ar mai fi fost rentabilă pentru cei care ar fi urmat să o asigure, dar şi pentru gropari.

Dacă nota era proastă şase luni la rând şi dacă starea de sănătate a respectivului nu era cauza evidentă a degradării, problema trecea sub jurisdicţia unei alte instituţii, Core, Consiliul de Redresare. Iar cel decăzut dispărea, după ce era convocat cu toate formele legale. Despre numitul consiliu nu se ştia nimic, dar toţi se gândeau deseori la el, era ca moartea pe care cei vii n-o cunosc şi nu pot spune nimic despre ea, iar cei care o cunosc nu mai fac parte din această lume pentru a o putea explica. Cât despre cel dispărut, acesta era imediat şters din liste şi din amintiri, spunându-se cu milă ori cruzime „l-a luat Core, e-n mila lui Yblah“ sau „Core l-a eliminat, Yolah e drept“, după care se întorceau cu toţii la îndatoririle lor religioase. A nu şti alungă frica şi simplifică traiul.

Totalitar cum era, dacă nu cumva tocmai datorită acestui fapt, Sistemul era perfect acceptat, întrucât era inspirat de Yblah, pus la punct de Abi, aplicat de Dreapta Frăţie şi supravegheat de infailibilul Aparat, în sfârşit revendicat de poporul de credincioşi pentru care era o lumină pe calea Realizării finale.

Core, alcătuit din doi *mockbişi* şi un agent al Aparatului, era condus de un rector care făcea parte dintre Onorabilii Dreptei Frăţii, persoană ce superviza domeniul de activitate sau regiunea respectivă. Unul dintre cele mai importante comitete era acela care evalua personalul din administraţie, în capitală, se bucura de o aură specială şi de o foarte bună organizare, animând un şir nesfârşit de subcomitete, care îşi multiplicau activitatea prin diferitele servicii şi cartiere ale oraşului. Acestea erau cunoscute prin codurile care li se atribuiseră. Cel care activa în cartierul lui Ati, S21, în sudul Qodsabadului, era cunoscut şi drept Comitetul S21. Avea reputaţia de a fi inflexibil, dar şi de a fi infailibil de corect. Preşedintele lui era bătrânul Hua, rectorul emerit. În tinereţe, fusese un celebru luptător pentru credinţă.

Ati era foarte emoţionat să se găsească din nou în atmosfera Sfintei Examinări, care, din multe puncte de vedere, era o simplă formalitate (nu

trebuia decât să răspundă la anumite întrebări inutile şi să mărturisească mici derapaje), întrebări care însă puteau produce surprize, iată de ce în faţa lor erai liniştit şi mândru, dar şi, totodată, încordat şi îngrijorat. Comitetul a sosit cu mare pompă, într-o berlină antică de cea mai bună calitate, condusă de un agent al Aparatului, încadrată de o escadră pedestră de miliţieni atletici, şi a fost întâmpinat de către înalţii responsabili ai primăriei, în aclamaţiile mulţimii şi ale personalului adunat în piaţeta din faţă. Ati nu cunoştea pe niciunul dintre membrii Comitetului. Era şi normal, aceştia se schimbau la fiecare doi ani, pentru a se evita ca Inspecţia să fie influenţată de legătura prelungită dintre judecători şi judecaţi, or Ati lipsise mai bine de doi ani.

În timp ce judecătorii îşi făceau treaba în sala de festivităţi, transformată în centru de interogatoriu, cei care urmau a fi examinaţi se pregăteau. Ici se revedeau extrasele alese din *Gkabul,* colo se făcea schimb de informaţii despre starea ţării, furnizate de *nadire* şi ziare, mai ales de *ŞtiF,* dincolo se pregăteau argumente, se repetau sloganuri, se şlefuiau idei, se lustruiau fraze, se spuneau rugăciuni, discutau străbătând încăperea în lung şi-n lat, câte unul moţăia în vreun colţ, înfăşurat în *burnis.* Era ca-n noaptea de dinaintea atacului, fiecare îşi aştepta rândul, dar fără a fi cu adevărat îngrijorat, doar se ştia că nouă gloanţe din zece erau oarbe.

Ati se plimba de la un grup la altul, încercând să se uite peste umerii celorlalţi şi să prindă câte ceva în vacarmul de pe coridoare.

Şi i-a venit şi lui rândul. Fiind nou angajat la primărie, fusese lăsat la urmă. A fost introdus de către primar în persoană, coborât acum la rangul de uşier, numai că şi el fusese cândva un *mockbi,* deci cunoştea importanţa fiecărui lucru din desfăşurarea acestei operaţiuni. Examinatorii stăteau la o masă aşezată pe un podium. Pe un pupitru îmbrăcat în mătase se afla un exemplar din *Gkabul* deschis la pagina 333, unde se putea citi capitolul „Calea Realizării finale“ şi, mai ales, versetul 12: *„Am statornicit comitete alcătuite din cei mai înţelepţi dintre voi, pentru a vă judeca faptele şi a vă cerceta inimile, as fel încât să vă păstreze pe calea* Gkabulului. *Fiţi adevăraţi şi sinceri cu ei, căci sunt trimişii mei. Vai de cel care va încerca să înşele ori să mintă, căci eu sunt Yolah, ştiu totul şi pot totul.*

Pe masă erau îngrămădite dosarele angajaţilor primăriei, aşezate în ordinea vechimii.

Judecătorii aveau priviri de judecători şi glasuri pe măsură, care puteau trezi frica, numai că fiinţele lor degajau şi un fel de căldură omenească, impresie care, fără îndoială, se datora vârstei înaintate a preşedintelui şi aerului blând al asesorilor. Deasupra *burnisului* din lână fină, purtau steaua verde cu dungă stacojie a judecătorilor Comitetului pentru Sănătate Morală. Rectorul Hua purta o bonetă pluşată, neagră ca antracitul, care îi scotea în evidenţă albul imaculat al smocurilor de păr. După ce şi-a aruncat ochii peste dosarul numitului Ati, aici de faţă, a spus:

— În primul rând, ascultă-mi prinosul şi rugile şi fii martor al smereniei mele. Mă-nchin la tine, Yblah cel drept, cel puternic, şi la Abi, minunatul tău Trimis. Slavă vouă până la sfârşitul vremurilor în nesfârşirea universului, fiţi binecuvântaţi mesagerii Dreptei Frăţii şi răsplătiţi pentru

credinţa voastră. Mă rog la tine, Yblah, să ne dai puterea şi înţelepciunea de a duce la bun sfârşit misiunea pe care tu ne-ai încredinţat-o. Aşa să fie, după legea ta.

După o pauză, i s-a adresat astfel lui Ati:

— Ati, Yblah fie cu tine în această încercare a adevărului. Te vede şi te ascultă. Ai două minute pentru a-i dovedi că eşti cel mai devotat dintre credincioşi, cel mai cinstit dintre muncitori si cel mai frăţesc dintre tovarăşii tăi. Ştim că ai fost multă vreme bolnav, departe de casă, că ai rămas în urmă cu studiile şi cu timpul dedicat rugăciunii. De data aceasta vom fi înţelegători, după cum ne-o porunceşte Yblah şi după cum o face zi de zi Abi, Trimisul lui. Vorbeşte şi nu te rătăci în laude deşarte, căci Yblah detestă cuvintele sforăitoare. După pledoaria ta, îţi vom pune întrebări de fineţe, iar tu vei răspunde pur şi simplu prin da sau nu.

Asesorii îl aprobară dând din cap.

Preţ de o clipă, lui Ati i-a trecut prin minte gândul nebun că nu avea de dovedit nimic nimănui, însă realitatea înconjurătoare era de-a dreptul copleşitoare pentru a o putea uita. Şi, de altfel, cum ar fi putut merge împotriva educaţiei sale de credincios supus? Aşa ceva nimeni nu ar fi ştiut cum s-o facă. A tras adânc aer în piept şi a spus următoarele:

— În primul rând, îmi alătur şi eu umilele mele prinosuri şi rugi către Yolah cel atotputernic şi către Abi, minunatul său Trimis, iar pe dumneavoastră, bunii mei judecători, vă salut respectuos.

Mare rector, învăţători respectaţi, Yolah e înţelept şi drept şi aşezându-vă în funcţii atât de înalte îşi arată dragostea faţă de dumneavoastră. Aducându-mă în faţa dumneavoastră, arată cât sunt de neînsemnat şi de neştiutor. Multe m-aţi învăţat, în doar câteva cuvinte: că Yolah este un învăţător îngăduitor — care v-a mângâiat cu mila lui după cum o dovedeşte generozitatea dumneavoastră în ceea ce mă priveşte —, că Abi e un model viu pe care e de-ajuns să-l imiţi pentru a fi un credincios perfect, un muncitor cinstit şi un frate pentru fiecare membru al comunităţii. Iată-mă aici, întors teafăr de la sanatoriul din Sin, după marea încercare a călătoriei, iar asta lui Yolah i-o datorez. M-am rugat la el zi de zi, clipă de clipă, iar el m-a auzit şi m-a sprijinit întru totul. La fel a făcut şi la Qodsabad, unde am fost primit ca un credincios adevărat, un frate sincer şi un muncitor cinstit. Din acest motiv cred că sunt ceea ce-mi cereţi să dovedesc, dar ştiu şi că mai am drum lung de bătut pe calea îmbunătăţirii. Cum îmi judec eu propria persoană nu are mare însemnătate, dumneavoastră trebuie să mă judecaţi

pentru a face din mine slujitorul perfect al lui Yolah şi Abi, sub comanda luminoasă a Dreptei Frăţii.

Comitetul era impresionat, însă Ati nu-şi dădea seama prea bine dacă fusese convingător sau doar elocvent.

Preşedintele Hua interveni iarăşi:

— În rapoartele lor, *mockbişii* din cartier şi şeful tău de la primărie arată că eşti foarte dedicat studiului. O faci din ambiţie, din ipocrizie sau din alt motiv?

— Fiindcă asta mi-e datoria, venerabili învăţători, pentru a fi la zi cu obligaţiile mele religioase şi în armonie cu fraţii mei. Căci boala m-a ţinut prea mult timp departe şi de îndatoriri, şi de prieteni.

Asesorul care reprezenta Aparatul a insistat privind bănuitor:

— Studiul întăreşte credinţa. Crezi oare că se poate face acelaşi lucru, găsindu-ţi motive pentru a denigra credinţa? Cel care se apropie de idolul său o face pentru a-l iubi încă şi mai mult, sau pentru a-l mângâia şi apoi a-l ucide ca pe un trădător?

— Învăţătorule, nu pot crede că există asemenea oameni, *Gkabulul* este o lumină care lasă în umbră si cel mai arzător soare, nicio minciună nu se poate ascunde de ea, nimic n-o poate stinge.

— Prietenii şi colegii tăi cred acelaşi lucru?

— Sunt convins, învăţătorule, doar văd în fiecare zi că sunt adevăraţi credincioşi, fericiţi că trăiesc pe calea cea adevărată şi îşi pot creşte copiii conform principiilor Sfântului *Gkabul.* Sunt mândru să fiu alături de ei.

— Răspunde prin da sau nu, i-a reamintit preşedintele.

— Da.

— Dacă vreunul dintre ei şi-ar neglija îndatoririle, ne-ai spune?

— Da.

— Adică… L-ai pedepsi aşa cum se cuvine dacă ar fi condamnat de un judecător?

— Vreţi să spuneţi… să-l… omor?

— Vreau să spun ce-am spus: să-l pedepseşti.

— Păi… da.

— Ai ezitat… De ce?

— Mă întrebam dacă aş şti cum s-o fac. Pedeapsa trebuie aplicată cu sfinţenie, or, mâinile mele nu sunt chiar atât de abile.

Rectorul Hua continuă:

— Acum ai un minut pentru a-ţi face autocritica. Te ascultăm… Şi nu uita că suntem cu ochii pe tine.

— Nu ştiu ce să spun, venerabili judecători. Sunt un om neînsemnat, iar defectele mele sunt cele ale oamenilor neînsemnaţi. Sunt fricos, nu atât de milos pe cât aş vrea şi, uneori, mă las purtat de lăcomie. Boala care m-a torturat atâta vreme mi-a agravat slăbiciunile, iar lipsurile mi-au sporit pofta de mâncare. Studiul şi voluntariatul cărora le dedic tot timpul meu mă ajută se redevin stăpân pe mine însumi…

— Bine, bine, te poţi retrage. Îţi vom da o notă bună pentru a te încuraja pe drumul credinţei şi străduinţei. Du-te mai des la stadion pentru a învăţa să pedepseşti trădătorii şi femeile rele, printre ei se găsesc cu siguranţă adepţi ai lui Balis Renegatul. Învaţă să te bucure să-i pedepseşti. Aminteşte-ţi că a crede nu e îndeajuns, trebuie totodată să şi faci ceva, numai aşa credinciosul este unul adevărat, puternic şi curajos.

Şi, ridicându-se, adăugă:

— A face înseamnă a crede de două ori, iar a nu face nimic înseamnă a nu crede de zece ori, nu uita, stă scris în *Gkabul.*

— Vă mulţumesc, venerabili învăţători, sunt slujitorul lui Yolah şi al lui Abi şi slujitorul vostru devotat.

Ati nu a închis un ochi toată noaptea, filmul Examinării derulându-i-se la nesfârşit prin minte. Era filmul unui viol consimţit la care avea să fie supus în fiecare lună a fiecărui an, de-a lungul întregii sale vieţi. Aceleaşi întrebări, aceleaşi răspunsuri, aceeaşi demenţă pusă pe treabă. Care-ar fi scăparea? Nu vedea alta în afară de aceea de a se arunca de pe acoperiş cu capul înainte.

Ati nu s-a mai gândit la asta. De a doua zi, viaţa la primărie şi-a reluat cursul de parcă nici nu ar fi existat ziua dinainte. Puterea obişnuinţei, ce altceva?… Ceea ce se repetă intră în harababura rutinelor invizibile si se uită. Cine mai bagă de seamă că respiră, clipeşte, gândeşte? Oare un viol consimţit, repetat zi de zi, lună de lună, întreaga viaţă ajunge o legătură de dragoste? O fericită dependenţă? Sau cel care acţionează iar şi iar, întotdeauna, este principiul ignoranţei? Şi într-adevăr, de ce ne-am putea plânge dacă habar nu avem că există, dacă nimic nu este al nostru? Ati ar fi vrut să stea de vorbă cu cineva despre asta, cu şeful lui, de exemplu, un bătrân uitat de vreme, dar acesta avea alte treburi, cum ar fi să-i

reamintească să termine cu duplicatele dosarelor din luna precedentă şi să le arhiveze în ordine, punându-l pe fiecare în cutia lui.

Lui Ati i-a dat prin cap că scopul Inspecţiei era de fapt de a nu scăpa oamenii din ghearele fricii, dar abia ce a formulat ipoteza că a şi respins-o, nimănui nu părea să-i fie frică nici de viol, nici de gândul că ar fi putut fi ridicat de cei de la Core şi, de altfel, nimeni nu căuta să-i sperie, nici comitetele, nici miliţienii, grija tuturor şi a fiecăruia fiind aceea de a-i fi pe plac lui Yolah. Însemna să nu fi priceput chiar nimic, în definitiv nici oile care se duc spre abator nu sunt mai lipsite de grijă faţă de propria soartă decât oamenii care merg la Inspecţia Morală. Cu adevărat Yolah era cel mai puternic.

Dintr-odată, Ati şi-a dorit să afle pe unde ajunsese cu reintegrarea, era oare încheiată, abia începută ori definitiv imposibilă?

Ati se împrietenise cu un coleg de birou, un bărbat rafinat care fusese pentru el o adevărată călăuză prin hăţişurile primăriei. Îl chema Koa. Ştia totul, putea totul, stăpânea arta de a le spune oamenilor exact ceea ce doreau să audă, aşa că toţi se bucurau să se afle în compania lui. Nu i se refuza nimic. Corupţia era la ordinea zilei în primărie, şi prin urmare Koa şi-o asumase drept conduită ce nu putea da greş. Învăţase să trăiască din apnee în apnee, fără să lase să se vadă că-i lipsea aerul şi fără a-l deranja să-i vadă pe cei din jur scărpinându-se şi gâfâind ca nişte câini. L-a învăţat şi pe Ati arta lui care l-a scăpat pe loc de arsurile la stomac. „Totul ţine de respiraţie”, i-a spus Koa văzându-l surâzând mulţumit. E mai simplu să nu-ţi faci duşmani când eşti împreună cu alţii, astfel fiecare îi asigură celuilalt spatele. Zicea: „Când eşti între lupi, urli cu ei sau te prefaci că urli, să behăi este ultimul lucru care ar trebui să-ţi treacă prin cap“. Koa însă avea, ce e drept e drept, şi un mare defect sufletesc, era amabil, o amabilitate de nevindecat dublată de o incurabilă candoare, pe care îşi închipuia că o poate ascunde sub masca unui cinism înverşunat. Astfel, apărea cineva care-i plângea pe umăr pentru a obţine degrabă ceea ce, de la ceilalţi colegi, nu s-ar fi putut scoate decât plătind scump şi aşteptând îndelung. Lucrul respectiv strica piaţa şi-i ruina colegii, dar, cum Koa le spunea exact ceea ce îşi doreau să audă, nu se supărau pe el, era doar rugat încă o dată, şi asta pentru ultima dată, să aştearnă pe hârtie cererile lor care să ajungă la uşile

potrivite, iar asta se întâmpla înainte ca petenţii să apuce să verse cea dintâi lacrimă.

Pe măsură ce zilele şi discuţiile se adunau, Ati şi Koa şi-au descoperit o pasiune comună: misterul *abilimbii,* limba sfântă născută odată cu Sfânta Carte a lui Abi si care devenise limbă naţională exclusivă şi omnipotentă. Visau să pătrundă respectivul mister, convinşi că acesta era cheia unei înţelegeri revoluţionare a vieţii. Urmând propria cale, fiecare ajunsese la ideea că *abilimba* nu era o limbă de comunicare ca toate celelalte, întrucât cuvintele care legau oamenii între ei treceau prin modulul religiei care le golea de sensurile intrinseci, încărcându-le cu un mesaj infinit de răvăşitor, cuvântul lui Yblah, şi că, prin aceasta, deveneau un izvor colosal de energie, care emitea un flux ionic de amplitudine cosmică, acţionând asupra universurilor şi lumilor, dar şi asupra celulelor, genelor şi moleculelor individului, pe care le transformau şi le polarizau conform proiectului originar. Nu se ştia cum altfel decât prin incantaţie, repetiţie şi privarea de liberul schimb dintre oameni şi instituţii, această limbă crea în jurul credinciosului un câmp de forţe care îl izolau de lume şi, în principiu, îl făceau să nu mai audă niciun sunet care să nu fie cel al melodiei siderale şi fermecătoare a *abilimbii.* Până la urmă, aceasta făcea din el o fiinţă diferită, care nu mai avea nicio legătură cu omul natural, născut din întâmplare şi dintr-o combinaţie, pentru care nu avea decât dispreţ şi pe care şi-ar fi dorit să-l strivească sub călcâi dacă nu îl putea modela după chipul şi asemănarea lui. Ati şi Koa considerau, în acest sens, că, transmiţând omului religia, limba sfântă i-a transformat fundamental nu doar ideile, gusturile şi micile obişnuinţe, ci chiar întregul trup, privirea şi modul de a respira, astfel încât omul care locuia în el să dispară, iar credinciosul născut din ruinele acestuia să-şi clădească trup şi suflet în noua comunitate. În consecinţă, nu va mai avea niciodată, nici măcar mort sau distrus, vreo altă identitate decât aceea de credincios întru Yolah şi Abi, Trimisul său, şi astfel urmaşii lui, până la sfârşitul vremurilor, vor avea respectiva identitate chiar dinainte de a se naşte. Poporul lui Yolah nu se va mărgini la vii şi la dispăruţi, căci va număra milioane şi miliarde de credincioşi care vor apărea de-a lungul veacurilor viitoare şi vor alcătui o armată la scară cosmică. Încă o problemă îi însufleţea pe Ati şi pe Koa: dacă existau alte identităţi, atunci care erau acestea? Şi încă două, subsidiare: ce este omul lipsit de identitate, care încă

nu ştie că trebuie să creadă în Yolah pentru a exista, şi ce este, în definitiv, fiinţa omenească?

Ati se arătase interesat de aceste probleme încă de la sanatoriu, de când îndoiala începuse să-şi croiască drum în el, de când îşi văzuse coreligionarii trăind într-o totală prostraţie puţinul timp care le mai rămăsese de trăit. Ce făcea oare dintr-o persoană pătrunsă de esenţa divină o larvă rudimentară şi oarbă? Aceasta era o bună întrebare. În asta constă oare puterea cuvintelor? Fapt e că în acea fortăreaţă medievală, acolo, la capătul lumii, pe unde treceau frontiere de neimaginat, zgomotele vieţii şi ale lucrurilor aveau un subînţeles bizar, alcătuit din străvechi taine nedezlegate şi din violenţă potolită, subînţeles care transforma în timp bolnavii în fantome rătăcitoare, care pur şi simplu levitau puţin deasupra pământului, hoinăreau prin labirint gemând şi respirând cu greu şi dispăreau ca prin farmec între două fulgere sau în preajma unei umbre difuze. În timpul atât de frecventelor întreruperi de curent, Ati a realizat că difuzoarele continuau să difuzeze melodia, doar că aceasta nu mai venea din vreo memorie magnetică sau de la un magnetofon providenţial, ci din capetele oamenilor, unde cuvintele încărcate de magie ale rugăciunilor şi ale scandărilor repetate la nesfârşit se incrustaseră în cromozomi şi le modificaseră programul. Sunetul înscris în gene trecea din corp în pământ şi din pământ în pereţii care începeau să vibreze şi să moduleze aerul în funcţie de frecvenţele rugăciunilor şi ale incantaţiilor, grosimea pietrelor adăugând recviemului un ecou ca de dincolo de mormânt. Aerul însuşi fusese transformat într-un soi de ceaţă dulceagă şi iute, care se răsucea prin ţevăria fortăreţei şi acţiona asupra pacienţilor şi a celor ce se pocăiau mai bine decât un halucinogen puternic. Parcă toată această lume improbabilă şi obscură ar fi trăit în miezul unei rugăciuni pentru morţi. Iată forţa mişcării infinitezimale, nimic nu îi poate rezista, nu-ţi dai seama de nimic pe când, mic val după mic val, angstrom după angstrom, aceasta deplasează continentele sub picioarele noastre şi desenează în adâncuri perspective fantastice. Observând fenomenele care depăşesc puterea de înţelegere, Ati a avut revelaţia faptului că limba sfântă era de natură electrochimică, fără îndoială cu o componentă nucleară. Limba aceasta nu se adresa spiritului, ci îl dezintegra şi, din ceea ce rămânea (un precipitat vâscos), construia drept-credincioşi amorfi sau homunculi absurzi. Cartea lui Abi o spunea, în modul său ermetic, în titlul I, capitolul I, versetul 7: *„Când Yolah vorbeşte, nu spune cuvinte, ci naşte*

universuri, iar aceste universuri sunt perle de lumină ce răspândesc lumină, prinse de jur împrejurul gâtului său. A-i asculta cuvântul înseamnă a-i vedea lumina, înseamnă a te transforma în aceeaşi clipă. Scepticii vor cunoaşte damnarea veşnică şi, cu adevărat, aceasta a început şi pentru ei, şi pentru urmaşii lor.“

Koa parcursese o altă cale. Urmase mai întâi studii aprofundate de *abilimbă* la Şcoala Cuvântului Divin, instituţie prestigioasă destinată celor mai merituoşi, iar Koa fusese printre cei dintâi, întrucât defunctul lui bunic era faimosul *mockbi* Kho de la Marea Mockba din Qodsabad, ale cărui predici au rămas celebre, iar magnificele formulări-şoc (de pildă, remarcabilul strigăt războinic: „Să murim pentru a trăi fericiţi” a fost adoptat de atunci de armata abistaneză ca deviză pe blazonul ei) ridicaseră nenumărate contingente de buni şi eroici miliţieni, toţi morţi ca martiri în timpul precedentului Mare Război Sfânt. Koa, pe care-l chinuia încă o anume revoltă juvenilă împotriva figurii opresive a bunicului, a plecat după absolvire ca profesor de *abilimba* într-o şcoală dintr-un cartier mărginaş ruinat, şi acolo, ca într-un laborator de campanie care i s-ar fi pus la dispoziţie, a putut verifica *in vivo* forţa limbii sfinte asupra trupurilor şi sufletelor elevilor născuţi, totuşi, şi educaţi într-una dintre limbile vulgare şi clandestine ale zonei. Deşi totul în mediul lor părea să-i sorteasscă afaziei, decăderii şi rătăcirii în dezbinare, se preschimbau în drept-credincioşi înflăcăraţi, rupţi de dialectică şi deja judecători unanimi ai societăţii după numai un biet trimestru în care studiaseră *abilimba.* Puii abia ieşiţi din găoace, urlători şi răzbunători, se declarau gata să pună mâna pe arme şi să ia lumea cu asalt. În fapt, nici fizic nu mai erau aceiaşi, ci semănau cu ceea ce aveau să fie după două sau trei îngrozitoare războaie sfinte, masivi, cocoşaţi, plini de cicatrice. Mulţi considerau că ştiau deja destule şi nu mai aveau nevoie de şcoală. Cu toate acestea, Koa nu le spusese o vorbă despre religie şi ţintele ei planetare şi celeste, nu îi învăţase nici măcar un verset din *Gkabul,* dacă nu punem la socoteală obişnuitul *„Yolah e mare, iar Abi e Trimisul lui,* care, de fapt, nu era pentru oamenii fericiţi decât o modalitate grandilocventă de a da bună ziua. De unde, atunci, acest mister? Koa îşi mai punea o întrebare, mai personală: pe el, de ce nu l-a afectat respectivul mister, pe el care era născut în *abilimbâ* şi în spiritul *Gkabulului,* cunoscându-le pe amândouă în profunzime, pe el, al cărui străbun fusese un virtuoz al manipulării mentale a maselor? în primul rând, trebuia să decidă

care dintre cele două întrebări era mai periculoasă. Înţelegea în sfârşit că, atunci când aprinzi un fitil, trebuie să te aştepţi să se întâmple ceva. Chiar dacă nu se vede, există o continuitate sigură pe calea ideilor şi a organizării lucrurilor, un glonţ tras de la fereastră înseamnă un mort la celălalt capăt al străzii, iar timpul care trece nu e gol, ci face legătura între cauză şi efect. În cea din urmă zi a anului şcolar, bietul Koa a demisionat de parcă viaţa i-ar fi fost în pericol printre acei elevi, s-a întors în oraş şi a început să caute un loc de muncă stabil, care să-i aducă şi ceva bani. Nu izbutise să cunoască secretul limbii, nu îl va cunoaşte niciodată, dar era clar că avea o putere imensă.

Ce să fi ajuns elevii aceia? Nişte *mockbişi* buni şi cinstiţi, martiri elogiaţi, miliţieni admiraţi, cerşetori profesionişti, vagabonzi şi hulitori a căror cursă în viaţă s-a încheiat pe un stadion? Koa habar nu avea, niciodată nu ştiai ceea ce avea să se petreacă, în acele mahalale în ruină erau lumi deosebite, împrejmuite de ziduri şi de prăpăstii, iar populaţia li se schimba de mai multe ori într-o singură viaţă. Fiecare îşi lua porţia de boală, de mizerie, de războaie, de calamităţi, de nenoroc, nefiind scutiţi nici măcar micii descurcăreţi pe care reuşita îi ducea de cealaltă parte a baricadei, la duşman, toţi mureau până la urmă, dar, cum se întâmplau destule şi de partea cealaltă, şi acolo fiind imigranţi, persoane mutate dintr-un loc în altul, exilaţi, surghiuniţi, refugiaţi, transfugi, chiar şi rataţi, nu-ţi mai puteai da seama de nimic, aceşti extratereştri semănând enorm unii cu alţii, fie că erau de aici, fie de aiurea. Ca peste tot, atât la oameni cât şi la cameleoni, indivizii luau culoarea zidurilor şi asta era înfiorător, căci pereţii erau coşcoviţi sau mâncaţi de vreme. Când vorbea astfel, Koa îşi arăta latura cinică.

Cei doi buni prieteni îşi desfăşurau activitatea în mai multe direcţii. Frecventau cu asiduitate *mockba,* studiind *Gkabulul,* ascultându-l pe *mockbi* comentând legendele Abistanului de o mie de ori umflate, analizând enoriaşii care intrau în catalepsie imediat ce crainicii îi invitau la rugăciune prin formula „Slavă lui Yolah şi lui Abi, Trimisul lui“, formulă repetată în cor de repetitori şi de pioasa masă, totul într-o atmosferă de intensă reculegere şi de discretă suspiciune. Toată povestea parcă ar fi fost o imensă scamatorie, cu cât te uitai mai mult, cu atât pricepeai mai puţin. Principiul incertitudinii guverna drept-credincioşii, uneori nu mai ştiai dacă erau vii sau morţi şi nici ei înşişi, în clipa aceea, nu mai făceau deosebirea.

Studiau şi acasă, când la unul, când la celălalt, ori de câte ori era posibil să înşele vigilenţa comitetelor civice de cartier, numite Civicele, care deţineau puterea absolută de a se prezenta peste tot pe unde bănuiau că s-ar desfăşura noi activităţi. Iar a sta la taclale după muncă era chiar una dintre cele mai necuvenite, numai Şeitan ar fi putut inspira o asemenea trândăvie. *Burnisurile* verzi ale acestora, cu dungă galben fluorescentă, se vedeau de departe, însă puteau recurge la şiretlicuri pentru a-i surprinde pe cei care, la rândul lor, le pândeau sosirea, şi de aici sentimentul de teamă care punea stăpânire pe locuitori chiar şi atunci când întorceau de două ori cheia în broască. „în numele lui Yblah şi al lui Abi, deschideţi, suntem comitetul civic cutare sau cutare!“, iată genul de chemare pe care nimeni nu-şi dorea s-o audă vreodată. Nimeni nu ştia cum să oprească maşinăria: convocările la interogatoriu, după care te trezeai într-o zi pe stadion, gata să încasezi vâna de bou şi ploaia de pietre.

Trebuie precizat că acele Civice erau comitete de vigilenţă alcătuite din cetăţeni şi agreate de autoritate (în cazul de faţă de către Serviciul de Morală Publică al Ministerului Moralei şi Justiţiei Divine şi de către Biroul Asociaţiilor Civile de Autoapărare ale Ministerului Forţei Publice), care aveau ca scop sancţionarea comportamentelor deviante din cartier şi asigurarea poliţiei drumurilor şi justiţiei de proximitate. Unele dintre acestea erau apreciate, precum Civicele moravurilor, altele detestate, precum Civicele contra celor fără ocupaţie. Existau o mulţime, majoritatea efemere, sezoniere, fără să aibă cu adevărat un obiect al activităţii. Aveau şi un loc de adunare, cazarma Civicilor, unde se odihneau, se antrenau şi de unde începeau raidurile prin cartier.

Ţinând cont de toate acestea, Ati şi Koa preferau să se ducă după cumpărături de ocazie prin mahalalele devastate, în care încă mai plutea o brumă de libertate, prea puţină însă pentru a fi şi eficientă, or, era nevoie cu adevărat de mult, pentru a ataca secrete cu un asemenea prestigiu de nezdruncinat. Ceea ce însemna fără discuţie revoltă în stare pură, iar cei doi ajunseseră la punctul în care se gândeau pur şi simplu să se mute într-o bună zi în ghetourile morţii, acele enclave îndepărtate unde supravieţuiau populaţii de demult, rămase, împotriva a tot şi a toate, agăţate de vechile lor erezii dispărute până şi din arhive. *„Le-am dat viaţa, iar ei mi-au întors spatele, întâlnindu-se cu duşmanul meu, cu Şeitan, cu ticălosul de Balis.*

Mare îmi este mânia. Ii vom împinge dincolo de zidurile înalte şi vom face totul pentru a-i vedea murind în cel mai groaznic chip“, stă scris despre ei în Cartea lui Abi.

Numai că părea imposibil să pătrunzi în acele teritorii, militarii patrulau fără odihnă de-a lungul pereţilor drepţi, care le închideau ermetic, şi deschideau focul fără somaţie. Ba mai trebuia să treci şi de câmpul de mine, şi de bariera de arici de anti infanterie care izolau ghetoul, despărţindu-l de oraş, să scapi de radare, de camerele de supraveghere, de turnurile de urmărire, de câini şi, lucru de neconceput, de Vei. Nu era vorba numai de a izola drastic un teritoriu nesănătos, ca prin declararea unei carantine, ci de a proteja drept-credincioşii de miasmele mortale ale lui Şeitan, aşadar armelor grele li se alătura puterea incomensurabilă a rugăciunilor şi a blestemelor.

Totuşi, existau filiere prin care se putea ajunge în ghetou. Acestea erau opera Ghildei, clanul negustorilor care aprovizionau ilegal, aşadar la un preţ foarte ridicat, ghetourile printr-o reţea stufoasă de galerii subterane, apărate, după câte se spunea, de nişte troglodiţi chitinoşi, de o ferocitate fără margini. În cele din urmă, cei doi prieteni au făcut pasul. Oricum, odată ajunşi în acel punct, ce altceva să mai facă? Băgaseră în asta toate economiile lor, până la ultimul *didi.* Ati, care era lipsit de resurse după doi ani de neputinţă forţată, fusese nevoit să vândă câteva relicve obţinute de la pelerinii întâlniţi pe muntele Sin.

Şi-au înfiinţat o firmă sub nume fals, în biroul lor de la primărie, şi apoi s-au prezentat negustorilor la agenţia locală a Ghildei, manifestându-şi intenţia de a face afaceri profitabile cu ghetoul. Într-o seară, chiar după rondul supraveghetorilor, s-au pus în mişcare şi au ajuns repede în faţa unui puţ de mari dimensiuni, camuflat cu abilitate, săpat în curtea din spate a unei case pe jumătate dărâmate, în vecinătatea unui cimitir străvechi, vestit pentru zvonurile care circulau pe seama lui. Aici îi aştepta un homuncul perfect nictalop care i-a băgat imediat într-o nacelă, a apăsat pe butonul unei sonerii, a manevrat două leviere şi iată că vehiculul a început să coboare vertiginos în pântecul pământului. După vreo zece ore, după o mie de ocoluri printr-un furnicar ciclopic, trecând pe sub fortificaţii şi pe sub câmpul minat, au ieşit la suprafaţă, în ghetoul zis al Renegaţilor, cel mai întins din ţară — credincioşii mai sensibili leşinau numai la auzul acestui nume, iar autorităţile făceau crize de isterie. Era dimineaţă şi soarele strălucea deasupra ghetoului. Enclava se întindea pe mai multe sute de

şabiri pătraţi, la sud de Qodsabad, dincolo de locul numit „Cele şapte surori ale dezolării”, un lanţ de şapte mameloane strâmbe şi prăpăstioase care se învecinau cu cartierul lui Ati. Renegării, cărora lumea le zicea regşi, îşi numeau propria lume Hor, şi pe ei horşi (care se pronunţă *hur}.* Koa considera că vocabulele cu pricina ţineau de declinarea lui *hu,* cuvânt aparţinând dialectului *habile,* un idiom antic pe care încă îl mai bălmăjeau vreo câteva zeci de vorbitori în hinterlandul de la nord de Qodsabad şi pe care Koa îl studiase puţin. *Hu* sau *hi* însemna ceva de genul „casă“, „vânt“, ba chiar „mişcare”. Hor ar fi fost deci casa deschisă ori teritoriul libertăţii, iar horşii, locuitorii libertăţii, oameni liberi ca vântul sau oameni ce se lăsau în voia vântului. Koa îşi amintea că aflase de la un bătrân indigen *habile* că îndepărtaţii lui strămoşi se închinau la un zeu numit Horos sau Horus, pe care şi-l reprezentau ca pe o pasăre, ca pe un vultur imperial, imaginea fiinţei libere ce zboară în bătaia vântului. Cu vremea şi cu erodarea lucrurilor, Horos a devenit Hors, care a dat Hor şi *hu.* Numai că omul respectiv nu ştia de ce în acele timpuri şterse din memorie cuvintele puteau avea două silabe, precum *Horos,* ba chiar trei, precum *ha-bi-le,* dacă nu chiar patru sau mai multe, până la zece, pe când în ziua de azi toate limbile vorbite în Abistan (clandestin, e cazul să o reamintim) nu cuprindeau decât cuvinte de o silabă, cel mult două, inclusiv *abilimba,* limba sfântă cu ajutorul căreia Yolah aşezase Abistanul pe planetă. Dacă i-o fi dat cuiva prin minte că, odată cu trecerea timpului şi evoluţia civilizaţiilor, limbile aveau să se lungească, să-ţi îmbogăţească semnificaţiile şi silabele, iată că se întâmpla exact pe dos: se scurtaseră, se diminuaseră, se reduseseră la câteva serii de onomatopee şi de exclamaţii, de altfel şi acestea prea sărace, care sunau ca nişte strigăte şi răgete primitive, care nu-ţi permiteau absolut deloc să dezvolţi gânduri complexe şi nici să ai acces, pe această cale, la universuri superioare. La sfârşitul sfârşiturilor va domni o tăcere apăsătoare, ducând întreaga povară a lucrurilor dispărute de la începutul lumii şi pe aceea încă şi mai chinuitoare a lucrurilor care nu au mai apucat să vadă lumina zilei din lipsa cuvintelor potrivite pentru a le numi. Aceasta a fost o reflecţie pasageră, inspirată de atmosfera haotică a ghetoului.

Chiar dacă nu ţine de subiect, ar trebui spuse câteva cuvinte pentru Istorie: se povesteau multe despre ghetouri şi contrabandă. Se dorea ca totul să pară încurcat pentru a împiedica orice acţiune. Se zicea că în spatele Ghildei se profila umbra Onorabilului Hoc de la Dreapta Frăţie, director al

Departamentului pentru Protocol, Ceremonii şi Comemorări, un personaj important care administra, superviza şi stabilea ritmul vieţii în întreaga ţară, precum şi a fiului său, Kil, cunoscut ca unul dintre cei mai întreprinzători comercianţi ai Abistanului. În anumite medii se zvonea chiar că ghetourile ar fi fost creaţia Aparatului. Teza era că un regim absolutist nu ar fi putut exista şi nu s-ar fi putut menţine decât dacă ar fi controlat ţara până în cele mai intime gânduri ale ei, lucru irealizabil întrucât, în pofida a tot ce s-ar putea inventa în domeniul controlului şi al represiunii, într-o bună zi un vis va reuşi să prindă contur şi apoi să evadeze, iar atunci va lua naştere o opoziţie acolo unde te-ai aştepta mai puţin, întărită în lupta clandestină, iar poporul, care, în mod firesc, îşi îndreaptă simpatia către cei care combat tirania, o va susţine în momentul în care victoria i se va părea o ipoteză credibilă. Pentru a-şi conserva absolutismul puterea o va lua înainte şi va crea ea însăşi respectiva opoziţie, apoi o va susţine prin adevăraţi opozanţi pe care tot ea îi va naşte şi îi va forma, la nevoie, şi cărora le va induce preocuparea de a se apăra de propriii lor opozanţi, ultraşi, disidenţi, locotenenţi ambiţioşi, prezumtivi moştenitori grăbiţi să încheie socotelile, care vor ţâşni de peste tot, ca prin minune. Câteva crime cu autor necunoscut, ici şi colo, vor ajuta la întreţinerea maşinii de război. A fi propriul tău duşman este garanţia victoriei în faţa oricăror lovituri. Cu siguranţă, operaţiunea era greu de pus la punct, însă, odată pornită, va continua să meargă mai departe de la sine, toţi vor crede în ceea ce le va fi dat să vadă si nimeni nu va scăpa de sub imperiul suspiciunii şi al terorii. Şi astfel, mulţi îşi vor pierde viaţa în urma unor lovituri care îi vor lua pe nepregătite. Pentru ca oamenii să creadă şi să se agaţe cu disperare de credinţa lor este nevoie de război, de un război adevărat, care face foarte mulţi morţi, care pare că nu se mai termină, şi de un duşman care ori este invizibil, ori este peste tot şi nicăieri.

Duşmanul absolut împotriva căruia Abistanul ducea război sfânt după război sfânt încă de la Revelaţie avea deci o vocaţie şi mai importantă, căci permisese religiei lui Yolah să ocupe cerul şi pământul, cât erau ele de întinse. Nimeni nu-l văzuse vreodată, dar, cu toate acestea, exista şi în realitate, şi teoretic. Dacă avusese chip, nume, ţară, graniţă comună cu Abistanul, asta fusese în timpurile întunecate de dinaintea Revelaţiei. Cine să fi ştiut din ce era alcătuit? *StiF*relata în fiecare zi despre acest război prin comunicate impresionante, pe care oamenii le citeau şi le comentau cu lăcomie, însă, cum abistanezii nu plecau niciodată din cartierele lor, iar ţara

nu avea hărţi pe care să poată fi localizate zonele de luptă, unora li s-ar fi putut părea că respectivul război nu e ceva real decât în comunicatele din *ŞtiF.* Era frustram, dar pomul se cunoaşte după fructe, aşa că realitatea războiului le apărea prin monumentele comemorative care se ridicau peste tot, amintind de marile bătălii şi având înscrise numele soldaţilor căzuţi ca martiri. Numele celor dispăruţi, cărora, uneori, li se descopereau cadavrele ici şi colo, în câte-o râpă, râu, cimitir, erau afişate la primării şi *mockbasuri.* Bilanţul era groaznic şi spunea multe despre dragostea poporului faţă de religia sa. Prizonierii aveau o soartă dureroasă, se credea că armata se aduna în taberele ei, unde cei prinşi erau ucişi pe loc. Negustorii povesteau că zăriseră pe drumuri cohorte nesfârşite formate din captivi, ce se îndreptau către cutare ori cutare dintre aceste destinaţii. Ati putea depune şi el mărturie că văzuse soldaţi strangulaţi, aruncaţi prin prăpăstii şi, pe drumul de întoarcere, spectacolul înfiorător al unei coloane fără sfârşit de prizonieri târâţi de o brigadă motorizată a armatei.

Nimeni nu se îndoia că soldaţii abistanezi capturaţi de Duşman aveau si ei aceeaşi soartă. Întrebarea care nu le dădea pace era următoarea: unde oare i-ar fi putut duce Duşmanul si cum reuşea să acţioneze atât de discret?

Războiul Sfânt avea tare multe mistere.

Ghetoul şi Renegaţii erau, în schimb, realităţi concrete şi doar la asta foloseau, la controlul strict al credincioşilor în viaţa lor de zi cu zi. Pentru a păzi cum se cuvine coteţul cu găini trebuie să ai o vulpe prin preajmă. Dezordinea care domnea acolo era, de fapt, o formă de apărare şi se dovedea a fi atât de bine pusă la punct, încât nu băga de seamă nimic. Puteai, fără a fi şicanat de Civici, să arzi gazul pe stradă, să opreşti pe câte cineva şi să stai la taclale, să-ţi scoţi *burnisul,* să uiţi de ora rugăciunii, să intri într-unul dintre acele locuri cu umbră şi zgomot, necunoscute în Abistan, unde pentru un *didi* sau un *ril* ţi se ofereau băuturi calde precum *ruful* sau *likul,* ori excelente băuturi reci, dintre care unele, foarte apreciate de consumatori, ca *zitul,* îţi puteau arde vederea sau creierul. În aceste locuri exista mereu, în fund, dincolo de o grămadă de coşuri şi de saci ori de o perdea jegoasă, un coridor sau o scară îngustă şi întunecoasă care te punea pe gânduri, întrebându-te unde ar fi putut duce.

Poate că aceste libertăţi nu foloseau la mare lucru, dar erau extrem de atrăgătoare. Uluitor era faptul că regşilor, care se bucurau de o atât de mare autonomie în harababura lor, le plăcea să se ducă la Qodsabad, Ur conform

terminologiei lor toponimice, pentru a-şi expune produsele şi obiectele vechi, foarte apreciate de notabilităţi, şi a aduce în schimb hrană pentru familii. Şi ei o luau tot prin tunelurile Ghildei şi plăteau călăuze. Aparatul îi vâna fără milă şi era de la sine înţeles că persoanele prinse aveau să-şi afle sfârşitul pe stadion, în joia următoare, după Marea Rugăciune. Execuţia era un spectacol pe cinste, care deschidea festivităţile. O poliţie specială, Antiregşi, fusese creată în vederea acestui scop, poliţie care ştia să recunoască acele fantome, să le urmărească şi să pună mâna pe ele, după cum se cuvenea. Se constatase că aceste fiinţe despărţite de viaţa sălbatică şi de tâlhărie reacţionau mult mai puternic decât drept-credincioşii prea încorsetaţi de obişnuinţele extrem de numeroase şi de severe. Lucrul acesta nu se spunea, căci ar fi distrus o legendă şi ar fi adus atingere securităţii statului, dar se părea că Veii, a căror putere era infinită, nu puteau identifica semnătura mentală a regşilor, care se confunda cu a liliecilor, ale căror unde ultrasonice foarte puternice saturau radarul Veilor şi îl ardeau. Ba mai rău, fluxul mental al regşilor, dacă era îndreptat contra unui Vcu, îi putea provoca sângerări dureroase, în orice caz umilitoare pentru nişte fiinţe atât de sensibile emoţional, reputaţi maeştri ai invizibilităţii, ubicuităţii şi telepatiei. Acestea erau însă doar presupuneri, subiecte de conversaţie, întrucât nimeni nu văzuse vreodată vreun Veu şi încă mai puţin unul căruia să-i curgă sânge din nas sau din urechi. Fapt este că nevinovatele chiroptere făceau periodic obiectul unui masacru uriaş, la care populaţia participa activ pentru a elibera cerul de undele lor, atâta doar că natura le înzestrase cu o altă aptitudine remarcabilă: se reproduceau fulgerător. Aşadar, în amurg, când micii vampiri se trezeau şi plecau la vânătoare, ieşeau şi horşii din ghetou şi inundau Qodsabadul, unde erau aşteptaţi de complici şi de clienţi, pentru a se întoarce acasă în zori, când liliecii ghiftuiţi se întorceau şi ei în grotele lor. Este de înţeles de ce horşii venerau acest animal.

Armata îşi avea rolul ei în exterminarea regşilor, artileria, elicopterele vechi şi dronele bombardau în mod regulat ghetoul, mai ales în timpul marilor comemorări, când populaţia Qodsabadului, adunată în *mockbasuri* şi pe stadioane, era aţâţată la maximum. Şi despre asta se spuneau tot soiul de lucruri: elicopterele armatei îşi aruncau încărcătura la întâmplare, pe terenuri virane mai degrabă decât în centrul ghetoului, unde se găseau locuinţele şi adăposturile, bombele şi obuzele nu ar fi fost încărcate după normative cu praf de puşcă şi ar fi făcut doar zgomot, răniţi şi câţiva morţi, dar nimic mai mult etc., nu formulările lipseau. Explicaţia era că Ghilda

milita pentru distrugerea simbolică a regşilor, conform spiritului de blândeţe exprimat de *Gkabul.* Desigur că existau pe acolo creaturi abominabile, păgâne şi murdare, dar şi clienţi buni, prizonieri practic ai oribilelor ghetouri, a le apăra viaţa nu era deci ceva rău — pleda Ghilda prin toate locurile pe unde se ştia ascultată. Între comerţ şi religie înţelegerea este întotdeauna posibilă, fiindcă nu merge una fără cealaltă. Iar de aici nu mai era decât un pas până la a conchide că Ghilda se tocmea cu şefii armatei şi îi avertiza pe regşi despre raidurile care se pregăteau împotriva lor. Ecuaţia era complexă: Abistanul avea nevoie de regşi pentru a supravieţui, după cum avea nevoie să-i ucidă pentru a exista.

Ghetoul din Qodsabad avea un farmec al lui chiar dacă era într-o stare înfiorătoare, nicio clădire nu mai stătea în picioare, păduri de cârje şi de aţele adunate aiuritor menţineau cu greu echilibrul. Peste tot se vedeau mormane de moloz ce vorbeau despre proaspetele prăbuşiri sau despre altele mai de demult, şi în ambele cazuri despre nedrepte nenorociri. Copii zdrenţăroşi se jucau căţărându-se şi scormonind printre dărâmături sperând că vor da peste ceva de vânzare. Mizeria îşi găsise acolo regatul, în multe locuri gunoaiele se îngrămădeau până la înălţimea acoperişurilor, în altele formau un covor gros în care te cufundai până la genunchi. Mormanele întrecuseră orice limită de multă vreme, nu mai puteau fi nici evacuate, nici arse (ghetoul ar fi dispărut atunci în fum cu tot cu populaţia sa), aşa că se strângeau în aer liber, luate pe alocuri de vânt, şi astfel ghetoul se ridica pe propriile-i dejecţii şi grămezi. Întunericul domnea peste tot, zi şi noapte. În absenţa curentului electric, efectul sinistru era sporit de blocaje, de îngustimea străzilor, de urbanismul haotic, distrugeri, mugetul alarmelor, bombardamentele neaşteptate, orele grele petrecute prin adăposturi şi tot ce mai prolifera prin oraşele asediate. Toate acestea întunecau viaţa şi o înfrânau. Totuşi, nu conta, exista vitalitate, o cultură a rezistenţei, o economie a descurcăreţilor, o mică lume care se mişca neobosită, găsindu-şi metodele de a supravieţui şi de a spera. Viaţa nu se scurgea de la sine, ci căuta, se agăţa de orice, inventa, înfrunta tot soiul de provocări şi o lua de la capăt atât cât era omeneşte posibil. S-ar fi putut spune multe despre ghetou, despre realităţile şi misterele sale, despre atuurile şi viciile lui, despre drame şi speranţe, dar lucrul cu adevărat extraordinar, niciodată vizibil în Qodsabad, era acesta: prezenţa femeilor pe străzi, recognoscibile ca fiind femei, şi nu umbre fugare, aşadar nu purtau nici măşti, nici *burniqaburi* şi,

evident, nici bandaje pe sub cămăşi. Mai mult, erau libere să se mişte, îndeletnicindu-se cu treburile zilnice chiar şi pe stradă, în ţinute neglijente, de parcă ar fi fost la ele acasă, făceau comerţ la piaţă, participau la apărarea civilă, munceau cântând, tăifăsuiau în pauze şi se bronzau sub soarele anemic al ghetoului, întrucât se îngrijeau de aspectul lor. Ati şi Koa au fost atât de impresionaţi în clipa în care o femeie s-a apropiat de ei pentru a încerca să le vândă ceva, încât au lăsat privirile în pământ şi-au început să tremure din toate încheieturile. Asta era pur şi simplu viaţa dată peste cap şi nu ştiau cum să se poarte. Dându-şi seama de unde veneau, fiindcă stângacii ăştia din Abistan nu ştiau să vorbească decât în *abilimbă,* femeile le vorbeau în dialectul lor, o bălmăjeală şuierătoare, însoţindu-şi cuvintele cu gesturi precise, agitând într-o mână obiectul de vânzare, cu cealaltă indicând pe degete numărul de *rili* care ar fi trebuit număraţi pentru a-l cumpăra, aruncau priviri sarcastice celor din jur ca şi cum ar fi cerut aplauze, întrucât conversaţia nu putea merge mai departe, Koa epuizându-şi stocul de dialecte prinse din zbor în timpul călătoriilor lui lingvistice prin mahalalele devastate, cei doi prieteni au cumpărat ce s-a putut, evitând ulterior să se lase abordaţi de femei şi cu atât mai puţin de puştii care se pricepeau să jumulească fraierii mai repede decât le-ar fi luat mamelor lor să taie gâtul unui pui.

Limba sfântă era înţeleasă în ghetou numai de câţiva regşi care negociau cu reprezentanţii Ghildei şi obişnuiau să treacă în Qodsabad pentru micile operaţiuni de contrabandă. Numai că tot ce ştiau se limita la lexicul comercial exprimat prin cifre şi gesturi. Marea masă nu pricepea o iotă, limba sfântă nu exercita niciun efect asupra regşilor, chiar dacă le-ai fi turnat întreg *Gkabulul* în urechi. S-ar înţelege de aici că nu acţiona decât asupra credincioşilor? Aşa ceva nu e admisibil, *Gkabulul* este universal, iar Yblah este stăpânul universului în deplinătatea lui, după cum Abi îi e unicul Trimis pe pământ. Surdul este cel care nu aude.

Am păstrat pentru sfârşit, întrucât e înspăimântător chiar şi pentru credincioşii liberi de prejudecăţi (dubitativi, să zicem), faptul că zidurile erau acoperite de grafii ti desenate cu un cui, cărbune sau… ce oroare, cu excremente umane, care-şi băteau joc de Abistan, de credinţele şi de practicile de acolo, toate scrise într-una dintre limbile folosite în ghetou. Nu lipseau nici desenele obscene, care vorbeau de la sine. Pe alocuri, graffitiurile de pe pereţi erau în *habile,* idiom pe care Koa îl putea descifra,

blasfemii în stare pură: „Moarte lui Bigaye“, „Bigaye e un bufon“, „Bigaye, regele orbilor, sau prinţul tenebrelor?”, „Abi = Bia!“ (în *habile, bia* avea sensul de: „şobolan purtător de ciumă” sau „om sucit” *{sici}},* „Trăiască Balis”, „Balis va învinge”, „Balis erou, Abi zerou”, „Yblah e vânt”. Ati şi Koa se străduiau să uite cât mai repede astfel de orori, căci existenţa acestei amintiri avea să fie semnalată Veilor imediat ce se vor fi întors în Qodsabad, sonatele acestora aveau să-i descopere pe loc. Prietenii noştri tremurau de frică.

Locuitorii Qodsabadului erau convinşi că în acest ghetou al morţii se ascundea Balis de când Yolah îl alungase din ceruri. Cea mai mare spaimă a abistanezilor, în primul rând a celor din Qodsabad, era că Balis şi armata lui vor scăpa din ghetou şi se vor răspândi pe pământul sfânt al Abistanului. Sigur că nu-i vor putea face nimic lui Abi, care se bucură de înalta protecţie a lui Yolah, fără a mai pune la socoteală invincibila lui Legiune, însă vor pricinui mult rău oamenilor de rând. Până la urmă, aveai impresia că toate aceste trupe din jurul ghetoului, toate controalele şi aşa-zisele bombardamente făcute să masacreze, fără a uita de ridicola blocadă, urmăreau mai mult să liniştească bunul popor al Abistanului decât să împiedice revărsarea regşilor peste Qodsabad. Aparatul stăpânea arta de a face un lucru în locul altuia, lăsând să se creadă că realitatea era exact invers.

Să ne amintim că ideea lui Ati şi Koa era să înţeleagă ceva din lucrurile confuze de care le erau pline capetele: *ce legătură este între religie şi limbă? Poate fi concepută religia fără o limbă sfântă? Ce e mai întâi, religia sau limba? Ce face dintr-un om un credincios: cuvântul religiei sau muzica limbii? Religia îşi construieşte un limbaj special din nevoia de sofisticare şi de manipulare mentală, sau limba, atingând un nivel ridicat de perfecţionare, îşi inventează un univers ideal şi fatalmente îl sacralizează? Este întotdeauna valabil postulatul conform căruia „Cine are o armă sfârşeşte prin a o folosi”? Al fel spus, este intrinsec direcţionată religia către dictatură şi asasinat?* Numai că nu era vorba despre o teorie generală, căci întrebarea precisă suna astfel: *oare* abilimba *a creat* Gkabulul, *sau invers?* Simultaneitatea era de neînchipuit, oul şi găina nu apar în acelaşi timp, unul trebuie să fie înaintea celuilalt. În cazul dat, nu putea fi vorba despre întâmplare, totul în istoria *Gkabulului* arată că în momentul zero a existat un plan ale cărui ambiţii erau în creştere. Alte

întrebări: *ce se poate crede despre limbile vulgare, ce inventaseră şi cine le crease? Ştiinţa şi materialismul? Biologia şi naturalismul? Magia şi şamanismul? Poezia şi senzualismul? Filosofia şi ateismul? Şi ce înseamnă toate acestea? Ştiinţa, biologia, magia, poezia, filosofia au vreo legătură cu subiectul? Nu au fost ele în egală măsură proscrise de* Gkabul *şi ignorate de* abilimbă?

Şi-au dat seama că preocuparea lor, pe lângă faptul că era inutilă şi neliniştitoare, mai era şi periculoasă. Dar ce poţi face atunci când nu ai nimic de făcut decât lucruri inutile şi zadarnice? Şi inevitabil periculoase.

Şi cu siguranţă aşa şi era, şi-au zis atunci când s-au găsit iarăşi, la o sută de *siccas* sub pământ, în labirintul ciclopic al galeriilor subterane şi, câteva ore mai târziu, în casa veche, prăbuşită, de la marginea cimitirului, la sud de „Cele şapte surori ale dezolării", în momentul în care cucuvelele şi liliecii răspândeau în tăcere pe cer umbre fugare. În asemenea situaţii, în crepusculele cenuşii şi reci, lumea întreagă pare a se afla în pericol de moarte iminent.

Întoarcerea în lumina Qodsabadului a însemnat uşurare, angoasă şi o mare mândrie. Pe de o parte, cazul era banal: cei doi prieteni dăduseră o fugă până în ghetou, lucru pe care agenţii Ghildei îl făceau zilnic pentru a-şi încasa beneficiile, pentru a înregistra noile comenzi şi, în trecere, pentru a tachina pământul renegaţilor, tot aşa cum, din celălalt sens, micii contrabandişti din ghetou veneau zilnic în Qodsabad pentru a-şi desface marfa şi a mai fura ceva găini. Pe de altă parte, cazul era unul extraordinar, Ati şi Koa depăşiseră în timp şi spaţiu bariera, frontiera interzisă, trecuseră din lumea lui Yblah în cea a lui Balis, şi asta fără ca cerul să se prăbuşească peste ei.

Cel mai greu pentru cei doi, şi la lucru, şi în cartier, avea să fie să se comporte normal şi să reuşească să păcălească judecătorii de la Inspecţia Morală şi pe Civici, deşi totul în ei, felul de a fi, de a respira, trăsnea de acum a Greşeală. Li se impregnase în *burnisuri* şi în sandale mirosul unic şi de neînlăturat al ghetoului.

Din odiseea în lumea interzisă aduseseră cu ei patru lecţii răvăşitoare: 1) Sub zidurile care despărţeau zonele se întindeau tuneluri care le legau. 2) Ghetourile sunt locuite de fiinţe umane născute din fiinţe umane. 3)

Frontiera este o erezie inventată de credincioşi. 4) Omul poate trăi fără religie şi poate muri şi fără ca un preot să fie prezent.

Răspunsul a fost pus în legătură cu o străveche enigmă: cuvântul Bigaye, care produsese un asemenea şoc atunci când fusese descoperit mâzgălit de o mână necuviincioasă pe unul dintre cele zece miliarde de postere ale lui Abi, fixate pe pereţii din Abistan, era folosit în mod curent în ghetou. Vinovatul era cu siguranţă un reg, care, înainte de a se întoarce acasă, ţinuse să lase o urmă a infiltrării lui în Abistan. Omul arestat şi executat fusese fără îndoială un biet anonim ridicat la întâmplare de pe stradă. Prin comparaţie, Koa a înţeles că Bigaye era un cuvânt dintr-un argou provenit din *habile,* care însemna ceva de genul „Marele frate“, „Bătrânul şnapan“, „Bunul tovarăş”, „Marele şef*. Expresia „Big Eye“, folosită conform decretului Dreptei Frăţii, nu era prin urmare corectă, în orice caz nu exista în niciuna dintre limbile din Abistan sau din ghetou, dar era posibil să fi avut vreo legătură cu o limbă străveche dintre cele care s-au stins pe vremea Şarului, cel dintâi Mare Război Sfânt, când dispăruseră în întregime populaţiile din nord, ostile *Gkabulului.* Ati dedusese de aici că textul gravat în piatră, deasupra podului mobil de la sanatoriu, fusese scris în respectiva limbă, întrucât fortăreaţa data din acea vreme, dacă nu chiar de mai înainte, şi că simbolul „1984“ indica poate altceva decât o dată. La drept vorbind însă, ar fi fost imposibil să ajungă la o concluzie, deoarece noţiunea de dată, precum şi aceea de vârstă erau inaccesibile abistanezilor pentru care timpul este unul singur, indivizibil, imobil şi invizibil, începutul e totuna cu sfârşitul, şi sfârşitul cu începutul, iar astăzi este tot astăzi. Totuşi, exista şi o excepţie: 2084. Acest număr era prezent în toate minţile ca un adevăr etern, deci ca un mister intangibil, dar atunci, existând un 2084 în imobilitatea imensă a timpului, el şi numai el, cum ai putea să plasezi în timp ceea ce este veşnic? Măi să fie, chiar n-avea nici cea mai mică idee!

Ati şi Koa şi-au spus, în taină, că într-o bună zi ar trebui să se întoarcă în ghetou pentru a afla mai multe.

CARTEA 3

în care apar noi semne pe cerul Abistanului, adăugând noi legende Legendei, miracol care l-a incitat pe Ati să întreprindă încă o călătorie marcată de mistere şi de nenorociri. Prietenia, dragostea, adevărul sunt resorturi puternice, care te ajută să mergi înainte, dar ce pot face ele într-o lume guvernată de legi neomeneşti?

Vestea a venit ca un trăsnet, străbătând cerul adormit al Abistanului. Ce nebunie, acelaşi lucru întors la nesfârşit pe toate feţele! Informaţia a făcut de o mie de ori înconjurul ţării într-o biată săptămână ce are numai şapte zile, cu ajutorul *nadirelor,* al jurnalelor, al lui *ŞtiF,* al *mockbişilor* mobilizaţi douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, ca să nu mai vorbim de crainicii care nu-şi menajau nici gâtlejurile şi nici megafoanele. La ordinul lui Abi, Onorabilul Duce, Mare Comandant al Dreptei Frăţii, a decretat patruzeci şi una de zile de neîntreruptă bucurie. Gigantice rugi colective şi ceremonii închinate divinităţii au fost organizate pentru a-i mulţumi lui Yolah pentru minunatul prezent pe care-l dăruise poporului său. S-a lansat o subscripţie publică pentru a-i aduce drept ofrandă un preafrumos sipet, obţinându-se astfel, în numai o săptămână, echivalentul întregului buget de stat. Oamenii ar fi dat chiar şi mai mult, dacă un decret guvernamental nu le-ar fi cerut cumpătare, căci trebuia să mai rămână puţin şi pentru celelalte.

Dacă înlăturai tot ceea ce vocile instituţionalizate adăugaseră informaţiei pertinente, adică mai multe mii de pagini explicative în presa scrisă şi sute de ore de docte comentarii prin *nadire,* dădeai de miezul ol*sesxwdu: fusese descoperit un nou loc sfânt de primă importantul* După câteva lucrări neînsemnate, finanţate prin subscripţie, acesta avea să fie deschis în scurt timp pentru pelerinaj, se anunţa într-un mod răsunător, dând naştere unui val de entuziasm popular şi unei mişcări considerabile în domeniul afacerilor. Se vehicula uluitoarea cifră de douăzeci de milioane de penitenţi încă din primul an, treizeci în al doilea şi câte patruzeci în următorii. Se rezervau locuri pentru viitorii zece ani. Înflăcărarea cuprinsese totul, oamenii se agitau, preţurile o luaseră razna, mai ales cele ale *burnisurilor,* desagilor, bocancilor şi toiegelor, penuria devenea ameninţătoare. Era pe cale să se ivească o nouă eră.

Şi asta nu era tot: istoricii religiei, doctorii în Drept şi Marii *Mockbişi* urmau să aibă mult de lucru în deceniile următoare, îşi ascuţeau deja penele şi strângeau hârtie, fiindcă era nevoie să rescrie istoria Abistanului şi a *Gkabulului,* să-şi revizuiască discursurile fondatoare, şi chiar să retuşeze capitolele Cărţii Sfinte. Abi însuşi recunoscuse că memoria lui putea da greş, doar ducea o viaţă atât de trepidantă, atât de complexă, avea în grijă o întreagă planetă, iar Yolah era deosebit de pretenţios.

Noul loc sfânt nu era unul oarecare, căci prezenta elemente inedite şi schimba unele perspective. Un exemplu printre multe altele: în versiunea obişnuită a *Gkabulului,* Qodsabad era centrul Istoriei, or, adevărul era altul, Qodsabadul nu existase înainte de Revelaţie, pe acele meleaguri se ridica un megalopolis numit Ur, actualul ghetou al oraşului, iar Abi locuia în altă regiune. Abia mai târziu, adus de treburi comerciale, a venit să se stabilească în Ur. Noua versiune a Cărţii Sfinte trebuia să integreze faptul că Abi se ascunsese timp de mai mulţi ani în miraculosul cătun, după ce fugise din Ur, ameninţat fiind de conducătorii oraşului corupt, închinat lui Balis şi Duşmanului. În acele vremuri, Balis se mai numea Şeitan, iar Duşmanul nu era decât un duşman oarecare, nu avea încă aura mitică din prezent, fiind un conglomerat de popoare degenerate şi barbare ale căror pământuri se chemau înaltele Regiuni Unite ale Nordului, 108

Lig în *abilimbă.* Poate că ar fi fost de-ajuns să aştepte să dispară de la sine, sfârşitul lor oricum ar fi fost extrem de trist, numai că purtau în ele răul care ar fi putut aduce atingere şi perverti drept-credincioşii. Exact în acel sat, ducând o viaţă nouă modestă, Abi a început să audă şi să facă auzit mai departe mesajul unui nou zeu, Yblah, care pe vremea aceea se numea Dumnezeu. Mesajul său era luminos şi se putea rezuma la un slogan: „Dumnezeu e totul şi totul e în Dumnezeu”. Era un minunat mod de a spune că nu exista alt zeu în afară de Dumnezeu. Să ne amintim că Abi însuşi purta un alt nume, nu se ştie care, atunci când şi l-a preschimbat în Abi, care înseamnă Părintele iubit al credincioşilor, şi asta în clipa în care Dumnezeu l-a recunoscut drept unic fiu al său şi ultim mesager.

Abia atunci când recolta de prozeliţi a atins un număr suficient de mare pentru a declanşa o reacţie în lanţ, care avea să pulverizeze vechea lume, şi-a relevat Dumnezeu numele: Yblah, cel prin care domneşte dincolo de veşnicie. Şi tot în satul acela, într-o noapte, într-o strălucire de lumină, l-a învăţat pe Abi limba sfântă prin care avea să adune oameni împrăştiaţi în întreaga lume, pentru a-i conduce pocăiţi şi recunoscători pe calea *Gkabulului.* L-a mai învăţat şi că doar credinţa nu e de-ajuns, oricât de intens ar fi focul tot se stinge la un moment dat, iar oamenii sunt slabi, trebuie cuceriţi la fel cum şerpii vrăjesc şi trebuie păziţi, or, pentru aşa ceva este nevoie de o limbă puternică şi rezistentă în lucrarea ei hipnotică. Abi a adăugat două sau trei invenţii proprii şi a botezat acea limbă *abilimbă.* Apoi i-a verificat puterea asupra tovarăşilor lui: după numai câteva lecţii, bieţii păcătoşi, înspăimântaţi că Dumnezeu există şi îi vede, s-au transformat în

lideri nemaipomenit de carismatici, jonglând cu retorica şi cu şiretenia războinică. Koa făcuse şi el experienţa cu copiii dintr-un cartier mărginaş ruinat şi obţinuse acelaşi rezultat fulgerător, micii ignoranţi erau de nerecunoscut după numai o lună de şcoală. *„Cu ajutorul limbii sfinte, adepţii mei vor fi învingători până la moarte şi nu vor avea nevoie de nimic mai mult decât de cuvintele lui Yolah pentru a stăpâni lumea. Cum au făcut din tovarăşii mei conducători de geniu, vor face din ei şi soldaţi de elită, iar victoria va veni imediat, totală şi definitivă“,* spune el, după cum se relatează în Cartea Sfântă, titlul 5, capitolul 12, versetul 96 şi următoarele. Din acel sat, cu doar un embrion de armată, a pornit Şarul, cel dintâi Mare Război Sfânt al *Gkabulului.* Te-ai fi putut întreba cum de Abi uitase tocmai acel refugiu care a hotărât cariera lui şi viitorul omenirii, numai că nimeni nu făcea asta, Abi era Trimisul, iar Yblah îl inspira în orice împrejurare.

Mai târziu, când Abi a înfiinţat Dreapta Frăţie, transformând-o în cabinet şi în instanţă supremă a statului, mai presus de toate instituţiile religioase şi guvernamentale, a instituit *abilimba* ca limbă oficială universală, decretând orice alt idiom de pe întreaga planetă ca fiind o sălbăticie şi un sacrilegiu. Istoria nu spune cine a înfiinţat Aparatul, ce rol are şi ce loc ocupă pe eşichier şi cine îl conduce, aceia care au cercetat nu au ajuns la niciun rezultat şi nu au mai insistat.

Onorabilul Rob, purtător de cuvânt al Dreptei Frăţii şi responsabil al comunicării cu Abi, a explicat prin presă şi într-un discurs cu totul emoţionant ţinut la Marea Mockba din Qodsabad că iubitul Trimis era cu adevărat convins că satul care îl primise frăţeşte, luându-şi riscuri enorme, ţinând cont de cât de periculos era ce se întâmpla în Ur, fusese distrus într-unul dintre Războaiele Sfinte si ras de Duşman de pe faţa pământului, iată de ce nu a suflat o vorbă până anul acesta, când un înger al lui Yblah l-a vizitat în vis pentru a-i arăta că satul cel bun era în acelaşi loc, în picioare, şi că încă mai păstra aroma suavă a trecerii lui pe acolo. Uluit de indulgenţa divină, Abi a ordonat degrabă o misiune de recunoaştere. Şi, într-adevăr, satul era chiar în locul respectiv, aşa cum i se arătase în vis, cochet, scăldat într-o lumină supranaturală. Abi a plâns când i s-a proiectat filmul realizat acolo şi când a recunoscut umila locuinţă pe care locuitorii i-o puseseră la dispoziţie şi extrem de modesta *mockba,* ciudată prin aerul ei păgân, pe care o construiseră bucuroşi, după ce el îi convertise la *Gkabul.* În entuziasmul

său, l-a grăbit pe Onorabilul Hoc să ordone Ministerului Sacrificiilor şi Pelerinajelor să facă tot posibilul pentru ca merituoşii credincioşi să poată vizita cât mai repede binecuvântatul sat, pentru a se bucura şi ei.

Onorabilului Dia, misteriosului Dia, membru atât de influent al Dreptei Frăţii şi şef al Departamentului pentru anchete asupra miracolelor, i-a cerut să facă toate investigaţiile cuvenite pentru a dovedi că starea de conservare a satului ţinea de minune, iar acest fenomen era legat de faptul că Abi petrecuse un timp acolo. Ceea ce Dia a şi făcut negreşit. Credincioşii, în unanimitate, au recunoscut miracolul şi au solicitat omologarea acestuia. Strada abistaneză şi-a demonstrat încă o dată infailibila îngăduinţă. Ca semn de recunoştinţă, Abi i-a acordat lui Dia titlul de „Onorabil printre Onorabili" şi concesionarea ereditară a pelerinajului în acest loc sfânt. Ceilalţi Onorabili şi-au arătat imensa lor bucurie, iar el a câştigat astfel teren şi a impus revizuirea tuturor alianţelor, drept care lumea Dreptei Frăţii şi a Aparatului a fost, din acel moment, fie pentru, fie contra lui Dia.

Ca încununare a festivităţilor s-a trecut la executarea câtorva mii de prizonieri — renegaţi, canalii, desfrânaţi, inşi nedemni. Închisorile şi lagărele au fost golite şi s-a organizat o interminabilă defilare pe străzi, pentru ca poporul să poată lua şi el parte la holocaust. Marele *Mockbi* al Marii Mockba din Qodsabad a inaugurat sfântul carnagiu, sub ochiul concupiscent al camerelor de luat vederi, tăind cu mâna lui gâtul unui bandit sinistru, hirsut şi zdrenţăros, descoperit într-un azil. Nefericitul avea pielea groasă, aşa că bătrânul firav s-a văzut nevoit să reia operaţiunea de vreo zece ori până să ajungă la trahee.

Imediat ce a aflat de descoperirea oraşului, Ati a făcut legătura cu situl arheologic unde lucra Nas. Însă nu s-a mirat. Aşa cum era relatată de mass-media, povestea nu corespundea decât prea puţin cu ceea ce-i spusese Nas în timpul îndelungatei lor călătorii pe când se întorceau la Qodsabad, ştiind deci că satul fusese descoperit din întâmplare de către pelerini, nici vorbă de vreun înger care să fi dat de ştire: pur şi simplu drumul pelerinilor fusese deviat din pricina unor ploi diluviene care inundaseră zone întinse, distruseseră şoselele şi indicatoarele, adăugând priveliştii pustii pericolul. Ocolirea respectivei regiuni îi obligase să treacă prin nişte locuri atât de dezolante, că era de neconceput ca nişte fiinţe omeneşti să se fi oprit cândva pe acolo. Căutând un ungher ferit de vijelie, pentru a se odihni şi a-şi face

rugăciunile, au dat peste sat. Acesta părea viu, zâmbitor chiar, un rid n-avea, ai fi putut crede că locuitorii plecaseră la ceva cumpărături şi aveau să se întoarcă îndată. Pocăiţii şi-au dat repede seama ce se petrece, se găseau într-un sat mort, îmbălsămat parcă, pe care izolarea absolută şi climatul uscat îl feriseră de loviturile timpului şi ale oamenilor. Era limpede că locuitorii îl părăsiseră în grabă. După anumite semne, mese aranjate, bănci răsturnate în ceea ce părea o *midra,* uşi larg deschise, s-ar fi zis că se întâmplase de dimineaţă, între cea de-a treia şi cea de-a patra rugăciune. Când anume? De foarte multă vreme, iată tot ce s-ar fi putut spune, căci plutea în aer ceva ce ţinea de antic şi de îndepărtat, prin ceea ce au aceste repere spaţio-temporale ca nesigur şi mistic. Deşi poate că senzaţia de apăsare venea doar din infinita singurătate a locurilor. Nas spunea că, la sosirea în sat, avusese impresia că fusese aruncat într-o altă dimensiune. Pelerinii se hotărâseră să rămână acolo până se potolea furtuna şi să profite pentru a explora surprinzătoarea aşezare, iar seara, în jurul focului, şi-au amintit vechi legende de mult uitate.

Ajunşi în tabără, au povestit, plini de uimire, ce descoperiseră şi, pentru a întări cele spuse, au arătat diferite obiecte strânse de prin sit, jucării şi alte lucruri mai puţin obişnuite, însă, măi să fie, ce erau acestea nimeni nu zicea! Cum nu era o problemă ca oricare alta, ofiţerul responsabil cu tabăra a confiscat numitele obiecte, a făcut un raport înaintat pe scară ierarhică şi, câteva săptămâni mai târziu, o misiune de cercetare de la Qodsabad, condusă de Nas, s-a prezentat la locul cu pricina. O altă misiune, aeropurtată, condusă cu zel de Aparat, trebuia să pună mâna pe toţi pelerinii şi să-i bage într-o şedinţă care avea să fie urmată de carantină într-un loc secret. Niciun ziar şi niciun *nadir* nu a scris un cuvânt despre caz, despre dispariţia misterioasă a locuitorilor satului, despre obiectele ciudate găsite în acel sit sau despre nedreapta izolare a pelerinilor. Comisarul pentru credinţă, călăuza şi gărzile care îi aveau în grijă în momentul părăsirii rutei oficiale au fost aspru pedepsiţi, întrucât pelerinajul îşi avea calea sa consacrată, o anumită lungime şi anumite încercări, iar calea ce trebuia urmată cântărea la fel cât scopul propus, locul sfânt, şi nicio forţă din lumea aceasta nu o putea schimba, nici măcar Abi nu ar fi putut si nici nu ar fi făcut-o.

Aşadar, Nas a fost cel dintâi care a examinat obiectele prelevate de pelerini şi primul care a intrat în sat. Ceea ce a descoperit l-a pus pe

gânduri. Deşi Ati l-a bătut la cap mult şi bine, Nas a refuzat să mai spună ceva. Cum nu erau prieteni de prea mult timp, nu-şi permitea să încalce regula secretului pe care jurase să-l păstreze, impusă de funcţia de anchetator al Ministerului Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte. Totuşi, într-o seară, în jurul focului, cu privirile pierdute în gol şi cu buzele tremurând, a lăsat să-i scape că descoperirea ar fi putut zgudui temeliile simbolice ale Abistanului, caz în care guvernul Dreptei Frăţii avea să ia măsuri drastice — deportări în masă, distrugeri imense, restricţii apăsătoare —, pentru a menţine ordinea în inocenţa ei primordială. Mărturisirea l-a făcut pe Ati să zâmbească, în definitiv un sat nu era altceva decât un simplu sat, o paranteză în deşert, povestea câtorva familii pierdute în drumul spre oraş. Asta este soarta satelor, fie dispar în praful trecerii anilor, fie sunt prinse din urmă de oraş, înghiţite dintr-odată, şi nimeni nu le plânge prea mult. Numai că Nas subestimase guvernul şi nu i-ar fi trecut niciodată prin cap cât de uşor va descoperi acesta soluţia ideală: ridicarea satului la rang de loc sfânt, apoi, odată executată manevra, sanctificat şi astfel pus în lumină, avea să fie la adăpost de orice privire ipocrită, de orice întrebare care ar fi mirosit a hulire. Sistemul nu se lasă niciodată bulversat de revelarea unui lucru stânjenitor, ci devine mai puternic prin recuperarea acelui lucru.

La drept vorbind, Nas se gândea la altceva, la destinul dureros care îi aştepta pe martori, sortiţi cum erau să dispară unii după alţii, şi călăuza, şi gărzile, şi ofiţerul răspunzător de tabără, şi adjuncţii lui. Lăsaţi de capul lor, pelerinii s-ar fi pierdut în deşert şi, peste puţin timp, ar fi pierit. *Nadirele* aveau să relateze tragedia în urma căreia s-ar fi decretat nouă zile de doliu naţional. Pelerinii au murit ca nişte martiri, iar asta e ceea ce contează, se va spune la încheierea ceremoniilor. Şi se gândea şi la el însuşi, martor important care nu doar că văzuse, dar şi înţelesese semnificaţia profundă a celor văzute.

Era inutil să întrebi care era numele satului. Nu se cunoştea — aceasta era, într-adevăr, o pierdere —, fusese şters şi înlocuit cu unul abistanez. Dreapta Frăţie, reunită în adunare solemnă, l-a botezat Mab, care venea de la *med Abi,* ascunzătoarea lui Abi. Încă de la formarea Abistanului, numele locurilor, al oamenilor şi al lucrurilor din epocile anterioare fuseseră suprimate, la fel ca limbile, tradiţiile şi tot restul, aşa suna legea, şi nu exista

niciun motiv de a face vreo excepţie pentru satul acela, cu atât mai mult din moment ce fusese ridicat la rang de loc sfânt privilegiat al Abistanului.

Odată ce a trecut emoţia provocată de anunţul descoperirii satului şi de explozia de mândrie pentru prietenul său Nas, al cărui nume va rămâne pentru totdeauna legat de acea minune, Ati şi-a adus aminte de mai multe lucruri. Şi-a amintit că Nas îi spusese că satul nu era abistanez, că nu fusese nici ridicat, nici locuit de abistanezi, erau o mulţime de amănunte care o dovedeau, arhitectura, mobilierul, hainele, vesela. Cele ce păreau a fi o *midra* şi o *mockba* erau cu totul altfel concepute decât în Abistan. Documentele, cărţile, almanahurile, cărţile poştale şi altele asemenea erau scrise într-o limbă necunoscută. Cine să fi fost oamenii aceia, cărei istorii îi aparţineau, din ce epocă proveneau, cum de sosiseră în Abistan, lumea drept-credincioşilor? Arheologul din el a fost încă şi mai uluit de starea de conservare a satului şi de absenţa osemintelor omeneşti. Se gândiseră la mai multe ipoteze, dar niciuna nu era satisfăcătoare. Prima ipoteză: satul fusese atacat, iar locuitorii lui adunaţi şi deportaţi Dumnezeu ştie unde. Era posibil, însă nu dăduseră peste nicio urmă de luptă sau de jaf; şi dacă în bătălie sătenii fuseseră ucişi, unde le erau cadavrele? Altă ipoteză: locuitorii plecaseră ei singuri, dar atunci de ce au făcut-o într-o asemenea grabă? Doar liniştea părea să le domine existenţa.

Ati şi Koa au stat multă vreme de vorbă. Nu s-au oprit nicio clipă la ipoteza miracolului, o preferau pe aceea a climatului uscat pentru a explica starea satului şi pe aceea, puţin plauzibilă, însă foarte romanescă, ce lămurea absenţa osemintelor prin posibilitatea ca satul să fi fost încă locuit de câţiva ultimi supravieţuitori. Lucrurile ar fi stat cam aşa: dintr-un motiv x, locuitorii au părăsit într-o zi satul; pe drum au pierit ori s-au certat pe unde s-o ia, fapt e că unii dintre ei, rupţi de oboseală şi disperaţi, au făcut cale-ntoarsă şi, în casele regăsite, au dus o viaţă de recluziune, la cel mai mic pericol ascunzându-se în deşert sau în munţi. Auzind în depărtare mulţimea de pelerini sosind în grabă peste ei ca nişte ape umflate, bieţii naufragiaţi au strigat s-audă cu toţii, de parc-ar fi venit sfârşitul lumii. Dacă aşa stau lucrurile, atunci unde-or fi acum, când micul lor port este invadat, ocupat, transformat, păzit ca Sfântul Graal? Au murit oare în deşert? Au dat de vreun mare oraş, cu gândul de a se pierde în mulţime? Fără îndoială, dar ce şansă ar fi avut să păcălească această lume respingătoare şi bănuitoare, cum ar fi putut scăpa de administraţie, de Civici, de Vei, de spionii

Aparatului, de Antiregşi, de patrulele armatei, de credincioşii justiţiari benevoli, de miliţienii voluntari, de judecătorii Inspecţiei Morale, de *mockbişi* şi de supraveghetori, de diverşii denunţători, de toţi acei vecini pe care niciun perete şi nicio uşă nu-i descuraja? Naufragiaţii pierduţi în necunoscut ştiau oare toate aceste lucruri, ştiau că Bigaye vede totul cu ochiul lui magic şi că *nadirele* nu doar difuzau imagini, ci îi şi filmau pe cei care se uitau la ele şi le captau gândurile? în toate aceste cazuri, finalul era inevitabil, întrucât, cum e uşor de închipuit, nu erau adepţi ai *Gkabulului* şi vorbeau limbi interzise. Cel mai bine pentru ei şi pentru supravieţuirea speciei lor ar fi fost dacă ar fi dat iute de ghetoul cel mai apropiat, în cazul în care mai rămăsese vreunul în regiunea lor. Poate că aşa au şi făcut, poate descoperiseră un colţişor mult mai izolat decât satul lor si îşi construiseră acolo un ascunziş invincibil. Ati ştia cât de uriaşă le era tara si cât de incredibil de lipsită de viaţă, nimic nu ar fi fost mai uşor decât să te pierzi în ea pe vecie, asta dacă nu ar fi fost norii aceştia de pelerini orbiţi de credinţa lor impetuoasă, care o străbăteau în lung şi-n lat.

Aceste gânduri l-au făcut pe Ati să plănuiască să-l viziteze pe Nas la minister, singura adresă pe care i-o cunoştea. I-a spus şi lui Koa, şi iată-i pe amândoi proiectând în detaliu vizita. Fiindcă nu ieşiseră niciodată din cartier, lucru interzis de o lege cu atât mai severă cu cât era una nescrisă şi nimeni nu îi cunoştea prevederile, habar nu aveau pe unde s-o ia şi nici pe cine să întrebe cum se ajunge la acel minister, nu vedeau sub nicio formă cum ar fi reuşit să treacă peste obstacolele care aveau să le apară la fiecare colţ de stradă. Astfel au realizat că, de fapt, nu cunosc Qodsabadul, nu-şi pot închipui cu ce seamănă şi nici ce fel de oameni trăiesc în el. Până în acel moment, pentru ei lumea nu era decât o continuare a propriului cartier, or existenţa ghetoului de necucerit si a satului misterios arătau că Sistemul ascundea fisuri şi numeroase universuri tăinuite. Pe drumul sanatoriului, Ati observase cât de pustiu era Abistanul, un pustiu apăsător, care părea că vine din murmurele unei multitudini de lumi paralele, făcute să dispară printr-o atotputernică magie. Să fi fost vorba despre spiritul absolutist al *Gkabulului?*. Despre gândirea iradiantă a lui Bigaye? Despre suflul purificator al Marilor Războaie Sfinte?

Yolah e mare, iar lumea lui tare complicată.

Mai rămânea de găsit o modalitate de a ieşi din cartier şi de a ajunge la Ministerul Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte.

Sosise într-un fel vremea bilanţului, Ati şi Koa numărau crimele si delictele comise de ei în ultima vreme. Rezultatul nu era strălucit: si dacă luau în considerare numai escapada din ghetou, infernalul ţinut al lui Balis şi al regşilor, s-ar fi găsit motive să fie trimişi de zece ori pe stadion. Iar aici se puteau adăuga, pentru a pune totul la socoteală, şi povestea cu firma-fantomă, intrarea prin efracţie, falsul în acte publice, abuzul în funcţie, traficul în grup infracţional organizat, tăinuirea şi alte mici crime colaterale. Era inutil să spere într-o brumă de înţelegere, primăria, Ghilda, *mockba,* judecătorii de la Inspecţia Morală, colegii şi vecinii se vor prezenta ca acuzatori înverşunaţi şi vor reclama înşelătoria, lipsa de credinţă, abjurarea. Pe stadion, mulţimea se va dezlănţui, dorindu-şi să calce în picioare cadavrele şi să le târască pe străzi până când nu va mai rămâne din ele decât o urmă de carne pe oasele pe care se vor bate câinii. Drept-credincioşii justiţiari benevoli îşi vor face din asta un titlu de glorie şi vor dezlănţui în cartier un pogrom care nu se va uita prea uşor.

Cu toate astea, nicio clipă celor doi prieteni nu le trecuseră prin minte gânduri subversive şi încă şi mai puţin lipsite de credinţă, pur şi simplu îşi doreau să afle în ce fel de lume trăiau, nu pentru a o combate, ceea ce oricum nu ar fi fost la îndemâna nimănui, fie el om sau zeu, ci pentru a o îndura în cunoştinţă de cauză şi, dacă ar fi fost posibil, pentru a o vizita. Durerea care poartă un nume este o durere suportabilă, chiar şi moartea poate fi considerată un remediu dacă ştii să denumeşti lucrurile. Bine, este adevărat (şi o erezie cumplită), cochetaseră cu ideea de a fugi din această lume; act nebunesc, imposibil, căci lumea era atât de întinsă, încât se pierdea în infinit şi de câte vieţi la rând ar fi fost nevoie pentru a apuca să ieşi din ea? Numai că aşa stă treaba cu speranţa, merge împotriva principiului realităţii, drept care cei doi au formulat ca postulat adevărul că nu există lume fără de margini, fiindcă în lipsa lor s-ar dizolva în neant, n-ar mai exista, iar dacă se afla pe undeva o frontieră, atunci aceasta putea fi trecută, ba mai mult, trebuia să fie trecută cu orice preţ, într-atât era de formidabil cu putinţă ca de cealaltă parte să se afle bucata din viaţă care le lipsea. Dar, Dumnezeul bunătăţii şi al adevărului, cum să convingi

credincioşii că nu trebuie să mai insiste în ce priveşte viaţa, pentru că ea îndrăgeşte şi alege pe cine vrea ea?

Ati se simţea vinovat pentru că îl trăsese după el, în himerele lui, pe bunul Koa. Îşi găsea scuze însă zicându-şi că prietenul său era un revoltat înnăscut, un aventurier notoriu, care asculta de îndemnurile unei forţe primordiale, ducând cu el o imensă suferinţă: sângele ce-i curgea prin vine îi ardea inima, întrucât bunicul lui fusese unul dintre cei mai periculoşi smintiţi ai ţării, care furnizase milioane de tineri martiri pentru cele trei Mari Războaie Sfinte din urmă şi ale cărui predici criminale erau învăţate ca poeziile prin *midrasuri* şi *mockbasuri,* trimiţând în continuare la moarte numeroşi voluntari. Încă din copilărie, Koa nutrise o ură înflăcărată împotriva acestei lumi atât de pline de ea însăşi. A dat să fugă de ea, dar fuga nu este de-ajuns, din când în când te mai şi opreşti, şi atunci eşti prins, eşti încolţit. Ati detesta Sistemul, Koa critica oamenii care slujeau Sistemul, însă nu era acelaşi lucru, dar, până la urmă, cum una nu mergea fără cealaltă, îşi închipuiau că vor fi spânzuraţi amândoi cu aceeaşi funie.

Ajunşi aici, cei doi prieteni au simţit nevoia de a-şi spune că de-acum trecuseră peste o linie de demarcaţie, iar a continua să meargă în aceeaşi direcţie însemna să se îndrepte direct spre moarte. Asta pentru a nu acţiona orbeşte. Oricum era un miracol faptul că ajunseseră atât de departe fără a fi fost reperaţi. Erau protejaţi încă de propriul statut. Ati era un veteran care supravieţuise tuberculozei şi se întorsese din înspăimântătorul sanatoriu de pe muntele Sin, iar Koa purta un nume ilustru şi absolvise faimoasa SCD, Şcoala Cuvântului Divin.

Discutau subiectul, îşi puneau întrebări, aşteptau momentul potrivit, îmbunătăţindu-şi zi de zi tehnica de camuflaj, treceau iar şi iar prin punctele de control fără nicio greutate, ştiau ca nimeni alţii să dea dovezi de pietate şi de disciplină civică, *mockbiul* de cartier şi judecătorii de la Inspecţia Morală îi dădeau drept exemplu. În restul timpului căutau filiere, pândeau informaţii, analizau ipoteze. Înţelegeau de acum atâtea şi-atâtea lucruri, constatau uşurinţa cu care găseşti atunci când te apuci să cauţi cu grijă şi în ce măsură şiretenia si clandestinitatea dezvoltau creativitatea sau, cel puţin, reactivitatea. Aflaseră deja următoarele: ministerele si înaltele instituţii administrative erau toate adunate într-un complex uriaş, situat în centrul istoric al oraşului. O ştiau de mai-nainte, teoretic, dar nu erau convinşi. Era

vorba despre Abiguv, centrul conducerii lui Abi, în mijlocul căruia trona Kiâba, o piramidă maiestuoasă, înaltă de cel puţin o sută douăzeci de *siccas,* cu o bază de zece hectare, îmbrăcată în granit verde sclipitor cu striaţii roşii, absolut hieratică, având în partea de sus a celor patru laturi ochiul lui Abi care proteja oraşul, examinând încontinuu lumea prin razele sale telepatice. Acolo era sediul Dreptei Frăţii. Nicio mie de bombe nu ar fi făcut-o să se clatine. La baza acestei comasări exista şi motivaţia securităţii, dar şi a eficienţei, de ce nu, însă înainte de orice altceva obiectivul era să se arate puterea Sistemului şi misterul impenetrabil care îl susţinea. Un ordin absolutist se clădise astfel în jurul unui totem indescifrabil şi colosal şi al unui şef dotat cu superputeri, altfel spus pe ideea că lumea şi diviziunile ei nu existau şi nu rezistau decât atâta timp cât se învârteau în jurul acestora.

Mai multe zeci de mii de funcţionari lucrau aici şapte zile din şapte, zi şi noapte, şi-n fiecare zi lăsată de la Dumnezeu mai multe zeci de mii de vizitatori, funcţionari şi negustori sosiţi din cele şaizeci de provincii se îmbulzeau la intrarea diferitelor servicii ale administraţiei pentru a depune cereri, pentru a se înscrie pe diferite liste, pentru a primi chitanţe şi atestate. Dosarele ajungeau în interiorul maşinăriei gigantice pentru o călătorie îndelungată, de mai multe luni sau de mai mulţi ani, după care erau trimise în subsolurile cetăţii, unde erau supuse unui tratament specific, care nu se ştia în ce consta. Prietenii noştri auziseră că acele subterane dădeau într-o altă lume cu adevărat insondabilă si că, de acolo, un tunel secret se afunda în măruntaiele pământului, numai Marele Comandor avea cheia de la poarta acestuia şi ar fi avut drept scop, în caz de revoluţie populară, evacuarea Onorabililor către… ghetou! Când nu se cunoaşte adevărul se spune orice. Or, adevărul era că se întrevedea cu greu probabilitatea unei revoluţii şi încă şi mai puţin ipoteza ca Onorabilii să aibă proasta idee de a se aciua în ghetou, deci la duşmanul lor ereditar, din moment ce erau stăpânii lumii, aveau elicoptere şi avioane pentru a putea ajunge în cel mai scurt timp în oricare punct al globului şi fortăreţe zburătoare care cercetau la nesfârşit cerul şi erau capabile să distrugă întreaga viaţă de pe pământ. Unele informaţii nu au nicio însemnătate, ci doar distrag atenţia. Mult mai probabil tunelul folosea pentru a ajunge la aeroport sau la palatul lui Abi care, pe vremea când Duşmanul era atotputernic şi deversa zilnic bombe atomice asupra Abistanului, servise drept refugiu pentru Onorabili şi pentru nobilele lor familii.

Într-un număr vechi dintr-o revistă de ştiinţă teologică, Ati şi Koa au găsit o fotografie a Onorabilului Duc, Marele Comandor al Dreptei Frăţii, flancat de un areopag alcătuit din mai mulţi Onorabili, printre care puternicul Hoc, directorul Protocolului, Ceremoniilor şi Comemorărilor, cu toţii împopoţonaţi cu *burnisuri* groase, verzi, brodate cu fir de aur şi cu capetele acoperite cu bonete roşii, semn al rangului, în timp ce inaugurau o nouă instituţie administrativă, Biroul Efemeridelor Lunare, pe care articolul îl prezenta ca fiind o achiziţie inestimabilă pentru supravegherea optimă a ritualurilor Siamului, săptămâna sfântă a Abstinenţei absolute. Se adăuga şi o ameninţare voalată: „Marele Comandor şi-a exprimat convingerea că va vedea în sfârşit încetând veşnicele dispute dintre Marii *Mockbişi* ai provinciilor în legătură cu orele de începere şi de încheiere a săptămânii sfinte a Siamului“. Ameninţarea rămăsese fără consecinţe, întrucât Cartea lui Abi era chiar şi ea extrem de vagă în privinţa acestui subiect şi impunea, de altfel, observarea vizuală a lunii, metodă prin natura sa supusă erorii, fiind rezervată venerabililor *mockbişi* tot atât de miopi la lumina zilei, pe cât erau de surzi în faţa oricărei demonstraţii. În articol nu se spunea că aceştia erau încăpăţânaţi ca nişte catâri, tonul se dorea respectuos, doar se dădea de înţeles că mai degrabă te înţelegeai cu catârii decât cu *mockbişii.* În plan secund se vedea colosalul complex guvernamental, un conglomerat hibrid ce ţinea în acelaşi timp de fortăreaţă militară antică şi de oraş nou şi devastat, ale cărui turnuri atingeau norii, aripile şi dependinţele suprapunându-se în aşa fel încât puteai ghici anumite intenţii machiavelice. Nu era greu de închipuit cât mister şi câtă agitaţie se ascundeau înăuntru şi ce energie pur şi simplu incalculabilă era în miezul acelui reactor ciclopic.

Şi mai în spate se zăreau un petic din oraşul istoric, ulicioare întortocheate, în pantă, imobile strâmte, aplecate unele peste altele, pereţi vetuşti, scorojiţi, oameni care păreau incrustaţi în peisaj încă din Antichitate, semne evidente ale unei vieţi amărâte. În acest labirint fără sfârşit locuiau funcţionarii diferitelor instituţii administrative. Era numit Cafu, *casbahul* (fortăreaţa) funcţionarilor. Ca nişte furnici devotate reginei lor, aceştia aparţineau trup şi suflet Sistemului. Ajungeau la muncă printr-un fascicul de tuneluri iluminate parcimonios, care, înlăuntrul Abiguvului, erau legate de o reţea la fel de complicată de scări ce îi distribuia pe etaje, iar funcţionarii nu vedeau astfel, din lumea în care trăiau, decât tuneluri, puncte de oprire şi alveole. Era ceva ce amintea de o uzină de război robotizată,

care trezea teama, însă garanta punctualitatea. Prin intermediul unui coleg de serviciu — care lucra la salubritate si al cărui unchi fusese funcţionar la Ministerul Virtuţii şi Păcatului, unchi care, într-o zi, în urma unei reforme prost structurate, fusese trimis pe stadion cu încă vreo sută de slujbaşi, în frunte cu ministrul în persoană şi întreaga familie —, Ati şi Koa au aflat că fiecare instituţie administrativă îşi avea sectorul ei.

Funcţionarii de la Ministerul Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte locuiau în sectorul M32. Aşadar, acolo trăia Nas.

Au mai aflat şi că Marea Mockba, în care Onorabilii slujeau cu schimbul în timpul Rugăciunii de Joi, se găsea în prelungirea Abiguvului şi putea adăposti până la zece mii de credincioşi. Săptămânal, unul dintre Onorabili, desemnat de egalii săi conform unui protocol prea complicat pentru a fi înţeles de oamenii de rând, conducea rugăciunea, după care comenta un verset din *Gkabul\&ga. T* de actualitate, mai ales de desfăşurarea Războiului Sfânt în curs sau a aceluia care se pregătea în secret. Credincioşii subliniau frazele cu puternice şi virile aclamaţii: „Yblah e mare!“, *„Gkabulul* e calea!“, „Abi va-nvinge!“, „Blestemat fie Balis!”, „Moarte Duşmanului! „„ „Moarte regşilor!“, „Moarte trădătorilor!”. După care, spălaţi de păcate, enoriaşii se îndreptau grăbiţi către marele stadion care putea primi oricâtă lume ar fi venit.

Koa fusese prin acele locuri, dar nu le mai ţinea minte. Cum era nepotul unui prestigios *mockbi,* rector al Marii Mockba, şi fiul unui strălucit chestor al unei loji sacerdotale ţinând de Onorabilul Hoc, Koa locuia în enclava Onorabililor. Acolo privirile îţi sunt de stăpân, nu vezi oamenii, nu-i auzi, nu cunoşti lumea. La Şcoala Cuvântului Divin, parte a Kiâba, în intimitatea lui Dumnezeu şi a sfinţilor, ajunsese să uite că trăia pe pământ — de fapt, nici nu ştiuse vreodată acest lucru, nimeni nu-i spusese că persoanele din jur erau fiinţe umane. Numai că într-o zi mai miraculoasă decât celelalte s-a întâmplat să deschidă ochii şi să-i vadă pe acei amărâţi răsucindu-se de durere sub tălpile lui. Din acel moment nu l-a mai părăsit febra revoltei.

După o îndelungată concentrare, prietenii noştri au ajuns la concluzia că ceea ce a mers o dată are toate şansele să mai meargă şi a doua oară. Prin urmare s-au folosit de pretextul unei convocări pentru a se putea duce cu o misiune specială în Abiguv. Şi iată-i gata să o ia la fugă pe străzi, ca nişte lucrători buni şi cinstiţi, fericiţi că se pot duce să muncească până crapă.

Neprevăzutul a apărut şi el. Boccelele erau gata şi drumul aproape liber, când Koa s-a trezit convocat la tribunalul sectorului. Mesagerului îi sclipeau ochii şi avea nasul umed, întrucât problema era de mare importanţă: Koa era invitat la tribunal de Excelenţa Sa serenisimă grefierul-şef în persoană. La tribunal, un bătrân şobolan imperial cu barbă albă, îmbrăcat într-un *burnis* lustruit de vreme, l-a înştiinţat că ABCC, Adunarea celor mai Buni Credincioşi din Cartier, l-a ales în unanimitate, în numele lui Yolah şi al lui Abi, să fie Ţintuitor în procesul unei femei sărmane acuzate de blasfemie de gradul trei, propunere ratificată pe loc de înaltele foruri. După care l-a pus să semneze de luare la cunoştinţă şi i-a remis o copie a dosarului. Era un eveniment important, de când nu mai avusese loc un proces de vrăjitorie, nimeni nu mai nădăjduia să vadă înaintat un astfel de proces, or religia sărăceşte şi îşi pierde virulenţa dacă nimic nu o agresează. Se revitalizează însă tot atât de mult pe stadion şi pe câmpul de luptă ca în timpul studiului în tihnă dintr-o *mockba.* Neruşinata cu pricina, o tânără de cincisprezece ani, într-o ceartă între vecini, îndrăznise să afirme, trântind uşa, că Yolah cel drept făcuse o mare greşeală dându-i vecini atât de răi. Moment în care cerul parcă a fost zguduit de un tunet. Zgripţuroaicele din preajmă au depus într-un glas mărturie împotriva ei, iar Civicii, sosiţi în goana mare, au susţinut aceleaşi lucruri. Nu exista niciun dubiu, au fost de-ajuns cinci minute pentru a se da verdictul, operaţiunea nu se prelungea decât din plăcerea de a o vedea dând ochii peste cap şi pişându-se pe ea de frică, în drum, i-au arestat şi soţul, şi pe cei cinci copii care urmau să fie audiaţi ceva mai târziu de către Comitetul de Sănătate Morală, căci şi ei aveau să depună mărturie şi să-şi facă autocritica înainte de eventualul apel, în caz de nevoie, la Consiliul îndreptării. Într-un asemenea proces se impunea un imprecator încununat de o preafrumoasă aureolă, cel mai bun, iar Koa era omul potrivit. Numele lui, în primul rând cel al bunicului, îi strălucea ca un far deasupra capului, atrăgând de departe atenţia asupra lui. Pentru tribunalul unui cartier mărginaş, a oficia sub o astfel de pecete era o onoare deosebită. Avea să fie un public numeros, cazul era un eveniment, legea avea să triumfe şi de data asta, iar credinţa se va răspândi, aşa cum se întâmplase după Kiâba. Hulitoarea aducea noroc, căci în justiţie vor fi operate promovări fulgerătoare.

„Ce e de făcut?“, aceasta era întrebarea. Cei doi prieteni au stat de vorbă ore-n şir, Koa refuzând să fie părtaş la ceva ce nu era decât un sacrificiu omenesc anunţat. În sinea lui, Ati îi dădea dreptate. Era de părere că s-ar fi putut refugia în ghetou sau într-una dintre acele mahalale devastate în care îşi propusese pe vremuri să hălăduiască. La drept vorbind, Koa ezita crezând că încă mai era posibil să scape de convocarea tribunalului, exista pe undeva un decret al Dreptei Frăţii, care stipula că Ţintuitorul trebuia să fie un bărbat de vârstă respectabilă, care să fi lucrat cel puţin cinci ani într-o asociaţie recunoscută de credincioşi emeriţi, sau care să fi participat la un Război Sfânt, care avea state de serviciu de invidiat ca *mockbi,* repetitor, psalmodiator sau incantator, condiţii pe care Koa nu le îndeplinea: nu avea decât vreo treizeci de ani amărâţi, nu făcuse niciodată parte dintr-un corp de ucenici într-ale credinţei, nu predase religia şi nici nu îndreptase vreo armă împotriva cuiva, prieten ori duşman. Numai că a te prevala de respectivul argument însemna să refuzi să ajuţi justiţia, deci să aprobi sacrilegiul, iar de aici ar fi ajuns pe stadion, alături de condamnată. „Ce e de făcut?” era într-adevăr o întrebare cât se poate de bună. Ati a propus să profite de întâlnirea cu Nas pentru a-l ruga să intervină în favoarea lui Koa. Fiind descoperitorul celui mai celebru loc sfânt al Abistanului, cu siguranţă că ministrul, atent şi recunoscător, avea să-şi plece urechea şi, la ordinul acestuia, Koa ar fi putut fi angajat la minister, iar la respectivul nivel stratosferic eşti scutit de corvezi, ignorându-i pe cei de jos. Koa era sceptic. Poate că Nas beneficia de atenţia ministrului său, dar asta nu însemna că acela îl şi asculta cu atenţie, dimpotrivă, ar fi putut înţelege totul exact pe dos.

Koa a pufnit lăsând să-i scape: „Mă vor? Ei bine, o să le dau eu ce le trebuie, o să le arăt eu lor“.

Ati s-a cutremurat, Koa parcă turbase.

Ţintuitorul era un personaj-cheie în procesele de vrăjitorie. Acesta nu ajungea la bară pentru a pleda cauza unuia sau altuia, fie el acuzat, societate sau parte civilă, ci pentru a afirma sus si tare mânia lui Yolah si a lui Abi. Si ce om ar fi mai potrivit pentru aşa ceva decât vlăstarul răposatului Mare *Mockbi* al Qodsabadului şi, totodată, absolvent al mirificei Şcoli a Cuvântului Divin, pentru a găsi mai bine cuvintele şi tonul spre a exprima furia arzătoare a Preaînaltului şi a Trimisului lui?

Nu se ştia de unde venea cuvântul „ţintuitor“, titlul oficial fiind „Martor al lui Yolah“, pe care scepticii îl deformaseră în „Nebun al lui Yolah”.

Cuvântul „ţintuitor” provenea *tară* îndoială din faptul că, odinioară în vremuri demult uitate, stăpânite de Duşman şi de hoardele lui Balis, Martorii lui Yolah îi trăgeau sistematic în ţeapă pe necredincioşi.

Ţeapă care, într-adevăr, împungea pe cel supus supliciului tot aşa cum vârful icului despică un trunchi de copac. Abonării tribunalului, bazându-se pe imprecaţiile respectivilor, le dăduseră un alt nume, mai plăcut, cel de Moş Vaide sau Fratele Vaide, ţinând cont că diatribele începeau toate cu „Vai de voi, cei care…!“, „Vai de ei, cei care…!“, „Vai de cei care…!“ De fapt, pur şi simplu vorbeau ca nişte *mockbişi* atunci când cereau Războiul Sfânt. Marii Ţintuitori, fiindcă unii erau atât de zeloşi încât îl impresionau până şi pe acuzat, erau declaraţi „Prieteni ai lui Yolah şi ai lui Abi“, titlu care le deschidea calea către privilegii nemaipomenite. Graţie numelui, cunoştinţelor şi energiei sale, Koa avea asigurate intrarea triumfală în acel panteon, câştigarea de mulţi bani, dar şi a respectului, atâta doar că, iată, alesese să fie sărac şi rebel, să trăiască, de fapt, într-o veşnică stare de nelinişte.

După discuţie, cei doi prieteni au hotărât să urmeze prima idee: să plece în căutarea lui Nas şi să obţină ajutorul acestuia. În caz de eşec, Koa avea să dispară în ghetou, să-şi piardă urma într-o mahala devastată sau… să-şi înfrunte destinul şi să treacă la atac, după cum îi va fi voia.

Timpul îi presa, căci audierea era fixată pentru cea de-a unsprezecea zi a lunii următoare. Pica prost, întrucât în respectiva zi înnebunea toată lumea, se sărbătorea ZRC, Ziua anuală a Recompensei Cereşti, aşa că vor fi mai mulţi dezamăgiţi decât aleşi, tribunalul avea să fie invadat de mulţime, iar drumul până la stadion va colcăi ca niciodată, lapidarea neruşinatei va fi o mizerie, căci va fi sfârtecată-n bucăţi înainte să ajungă la jumătatea drumului. Amestecând tot ce se putea, judecătorii îşi doreau limpede să sporească dezordinea şi dezastrul, pentru a obţine un cât mai mare profit, şi toţi ştiau care era acesta: să se facă remarcaţi de un Onorabil, poate chiar de Marele Comandor şi, de ce nu, de Abi, şi să fie ridicaţi, într-o bună zi, la rangul de „Prieten al lui Yolah şi Abi“, prim pas către înnobilare. O treaptă mai sus aveai dreptul de a deţine fieful tău, curte personală şi miliţie, dar şi extraordinarul privilegiu de a lua cuvântul la *mockba* în timpul marii Rugăciuni de Joi, pentru a ţine predici comunităţii.

Şi aşa, cu cincisprezece zile înaintea datei fatidice, în zori, la ora la care putea fi auzit crainicul de la *mockba,* cu boccelele pe umăr şi înarmaţi cu documente ştampilate din greu, pentru a face din ei nişte funcţionari cinstiţi, care primiseră o misiune de încredere pentru Ministerul Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte, Ati şi Koa au trecut de ultima frontieră a cartierului şi, cu inima bătându-le mai să le sară din piept, au luat drumul drept spre Abiguv. Aveau chiar şi un plan, schiţat de bătrânul Gog, paznicul arhivei, care credea că-şi aminteşte că într-o zi, puţin înainte de cel de-al treilea Război Sfânt, dacă nu cumva imediat după, pe când era ucenicul bun la toate al lui *omdi,* excelenţa sa Bailli, îl însoţise pe acesta la Abiguv, unde văzuse tot soiul de lucruri minunate, clădiri măreţe ca nişte munţi de granit, având coridoare interminabile şi galerii care se pierdeau în noaptea subteranelor, maşinării imposibil de descris, unele zgomotoase ca un cataclism, altele îngrozitor de stresante, care nu făceau decât să pâlpâie şi să zdrăngăne, cronometrând interminabil ceva anume parcă, aparate care triau dosare şi reţele de tuburi pneumatice mai complexe decât creierul omenesc, imprimerii industriale care debitau Sfântul *Gkabul* şi postere cu Abi în milioane de exemplare şi, peste tot, singuri sau în grupuri, foarte mulţi oameni extrem de concentraţi, ca îngheţaţi în *burnisurile* lor lucitoare, aparţinând evident unei specii transcendente. Aveau o înţelepciune rece, deşi poate că nu era decât nebunie stinsă, cenuşă mocnind. Nu vorbeau, nu se uitau nici în dreapta, nici în stânga, fiecare făcea exact ce avea de făcut. În ei viaţa era rece, absentă, reziduală în cel mai bun caz, oricum absolut elementară, se instalase obişnuinţa care generase un sistem extrem de precis de interacţiuni mecanice. Nu erau decât nişte automate care făceau Abistanul să funcţioneze, deşi poate că habar nu aveau de aşa ceva, nu aveau nas care s-o miroasă şi nu ieşeau niciodată la lumina zilei, întrucât obligaţiile religioase şi regulamentul Sistemului le interziceau. Între muncă şi rugăciuni abia de le mai rămânea timp să parcurgă tunelurile care îi duceau în camerele lor. Sirena nu suna decât o singură dată, iar convoiul nu mai aştepta nicio clipă. Dincolo de rutina de la care nu se îndepărtau niciodată, erau greoi şi orbi. Dacă se poticneau sau se abăteau de la drum, erau retraşi din serviciu şi aruncaţi la gunoi sau casaţi. Neadaptaţi încă în putere, îi îngrijorau pe colegi, pe vecini şi pe apropiaţi care, la rândul lor, şi ei urmau să ajungă nişte neadaptaţi. Cu această modalitate de a preveni contagiunea, rândurile lor se răreau în mare viteză, neliniştea şi stângăcia fiind ele însele epidemice. Aşa era Abistanul, îşi urma destinul, credea în

Yolah şi în Abi, în modul acesta fidel şi intransigent care incita la a crede mereu mai puternic, mereu mai orbeşte.

Rapid, într-o zi sau două, prietenii noştri au căpătat încredere, trecând dintr-o stradă în alta de parcă nu le-ar fi despărţit nicio frontieră, nicio interdicţie, nicio regulă de bună vecinătate. Au descoperit cu mirare că oamenii erau într-un fel asemănători cu locuitorii de la ei, din S21, cu o oarecare diferenţă de accent, care într-o parte era mai cântat, în alta mai gutural ori mai sacadat, nazalizat în alt loc, şuierat ori aspirat, ceea ce releva un imens secret: dincolo de aparenta uniformitate a lucrurilor şi a fiinţelor, în realitate oamenii erau tare diferiţi la ei acasă, în familie, între prieteni şi vorbeau alte limbi decât *abilimba,* la fel ca în S21. Îi trădau accentul, mirosul, privirea şi felul de a-şi purta *burnisul* naţional, însă controlorii autorizaţi, Civicii, Credincioşii justiţiari benevoli, Miliţienii voluntari, patrulele afiliate poliţiei sau ceauşii liberi nu aveau cum să audă notele false, fiind ei înşişi din acelaşi cartier şi aparţinând aceleiaşi zone. Veii ar fi fost capabili, doar aveau atâtea puteri, dar oare existau cu adevărat?

Ordinele lor de deplasare, împănate de ştampile cât se poate de oficiale îi apărau, totuşi — prudenţă, prudenţă — Ati şi Koa făceau tot posibilul pentru a avea accentul şi felul de a se purta al oamenilor locului, uneori se prefăceau că sunt îngrozitor de bolnavi sau nişte idioţi care mai erau şi cam tari de urechi.

După câte se putea vedea, meritul cu adevărat revenea străzii — un haos viu în care nici frate cu frate nu avea cum să se recunoască. Chemaţi de peste tot, controlorii cădeau de oboseală încercând să-şi facă datoria, alergau de ici-colo, abandonând o pradă pentru a prinde o alta şi, până la urmă, în acel coşmar apărea şi confuzia.

Ca străini, Ati şi Koa atrăgeau privirile cum atrage magnetul cuiele. Iată-i încă o dată agăţaţi de un grup de controlori. Mulţimea s-a strâns degrabă şi a format un cerc în jurul lor, fiindcă nu voia să piardă nicio fărâmă de conversaţie, suflându-le controlorilor întrebările potrivite. Interogatoriul a rămas absolut convenţional, cu tot cu întrebările adiţionale, iar Ati şi Koa îl cunoşteau pe de rost.

— Hei… hei, voi ăia de colo, străinii… da, voi… Veniţi încoace!

— Bună ziua, fraţi şi onorabili controlori.

— Pentru numele lui Yolah, al lui Abi şi al Marelui Comandor, fără a-l uita pe Onorabilul din fieful nostru, pacea fie cu ei, cine sunteţi, de unde

veniţi şi unde vă duceţi?

— Binecuvântaţi fie Yolah, Abi şi Marele nostru Comandor, fără a-l uita pe Onorabilul vostru, suntem funcţionari ai statului aflaţi în misiune de încredere, venim din S21 şi ne ducem la Abiguv.

— S21?… Asta ce mai e?

— E cartierul nostru.

— Cartierul vostru?… Şi pe unde vine?

— Pe-acolo, spre sud, la trei zile de mers… dar poate că doar la un ceas în zbor de pasăre.

— După câte ştiu, păsările n-au cartier. În sfântul Qodsabad nu este decât un cartier, al nostru, H43. Deci veniţi din alt oraş. Ce faceţi la Abiguv?

— Ducem dosare rezervate, destinate Ministerului Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte.

— Şi ce e Abiguvul?

— Guvernul, Dreapta Frăţie şi toate celelalte…

Mulţimea vigilentă a intervenit imediat:

— Controlorule, întreabă-i dacă au acte doveditoare şi verifică-le, zilele astea au avut loc multe furturi în cartier.

Controlorul a continuat:

— Prezentaţi documentele, ordinul de deplasare, Livretul de Valoare si cartea de înscriere la *mockba.*

— Poftiţi, bravi şi neobosiţi controlori… Cartea de înscriere a fost examinată la voi în *mockba* unde ne-am făcut rugăciunea de dimineaţă şi unde ne vom petrece noaptea meditând şi postind.

— Văd că aveţi note bune şi că staţi în primele rânduri la rugăciuni, semn bun.

Mulţimea nu s-a lăsat:

— Atenţie, sunt doar nişte şmecheri, cere-le să recite din Sfântul *Gkabul…* Şi percheziţionează-i, pentru numele lui Yblah!

— Bun, hai să vedem: recitaţi-mi versetul 76 din capitolul 42, titlul 7 din Sfântul *Gkabul.*

— E simplu, spune aşa: *„Eu, Abi, Trimisul prin mila lui Yblah, vă ordon să vă supuneţi cinstit, sincer şi total controlorilor, fie că aparţin Dreptei Frăţii, Aparatului, Administraţiei sau liberei iniţiative a fidelilor mei credincioşi. Mare va fi mânia mea împotriva celor care cu aşa ceva se joacă, se ascund ori încearcă să scape. Şi aşa să fie“.*

— Bine, bine… Sunteţi nişte credincioşi buni si cinstiţi… Nu aveţi ceva bani să ne daţi înainte de a vă viza ordinele de deplasare şi a vă lăsa să vă urmaţi drumul? Se acceptă şi relicve, dacă pot fi apoi vândute.

— Suntem funcţionari şi câştigăm puţin, nu vă putem oferi decât doi *didi* şi un talisman de pe muntele Sin, care apără de tuberculoză şi de frig, dar cu care sigur se poate cumpăra o clătită cu miere ori o caramelă.

Iată ce a însemnat traversarea oraşului Qodsabad, cu prea puţine lucruri bune raportat la imensitatea şi statutul lui de cetate milenară şi de o mie de ori sfântă: istovitoare băi de mulţime, trecerea obligatorie pe la toate *mockbasurile* ieşite-n drum, controale la toate intersecţiile, ceremonii religioase în lanţ, jamboree improvizate ale candidaţilor la pelerinaj, uneori încăierări şi arestări spectaculoase, regşi, nebuni, indivizi căutaţi; de asemenea, spectacole deprimante: condamnaţi târâţi spre stadion, convoaie de prizonieri în drum spre lagărele de concentrare şi ocne; opriri obligatorii în faţa *naclirelor* (dacă, în mod excepţional, pe ecran apărea Marele Comandor). În faţa fotografiilor lui Abi, şi erau cu miile, tradiţia cerea să se recite un mic verset şi să te dai înapoi cu spatele; şi să nu uităm cerşetorii, pe care tot încercai să-i ocoleşti, care mişunau peste tot, iar legea te obliga să-i dăruieşti fiecăruia ceva, oricât de neînsemnat, un *didi,* un colţ de pâine, puţină sare, o relicvă care să poată fi vândută ori, dacă nu, măcar un obiect oarecare pe care să-l poată schimba sau pe care să poată obţine ceva bani.

Ati şi Kola s-au descurcat destul de bine, actele lor false erau mai bune decât cele adevărate. Nu mai conta că mulţimea sărea să-i vorbească de rău, din moment ce puteau convinge autorităţile. Civicii se arătau mai plictisitori decât alţii, chiar că amărăştenii ăştia ar fi trebuit lichidaţi din cauza ignoranţei lor, nu ştiau să citească, nu pricepeau nimic, trebuia să li se explice, să se lege informaţiile între ele, să li se repete şi, la fiecare două fraze, să fie felicitaţi pentru buna şi fericita lor evlavie. Prin ordinul lor de deplasare, în care li se comanda să ajungă la Abiguv pentru o problemă de stat, Ati şi Koa ar fi avut dreptul să-i ia de sus şi să le ceară să măture drumul înaintea lor, dar se feriseră de această facilitate, oricând era posibilă o răsturnare de situaţie, iar răzbunarea ar fi fost groaznică.

Esenţial era să meargă înainte, spre nord, drept către Abiguv, a cărui faimoasă şi sclipitoare Kiâba se vedea din cele patru zări ca soarele când răsare. Mai aveau încă trei zile de călătorie.

Cei doi prieteni descopereau oraşul fără a pierde nicio fărâmă din el. La drept vorbind acesta nu era decât repetarea la infinit a sărmanului lor cartier, dar astfel adunate, în acest mod discontinuu şi în atmosfera de început ori de sfârşit de lume, părţile componente erau de o bizarerie absolută. „E mai bine la noi în cartier, fiecare se cunoaşte cu fiecare, avem sarcinile noastre şi mereu se va găsi cineva care să te îngroape. Acolo cine să te adune de pe drumuri, cine să alunge câinii?… “, le spusese bătrânul Gog cutremurându-se.

Qodsabad era o cetate cum nu s-ar fi putut închipui, o imensă harababură asupra căreia domnea o ordine imuabilă, care nu lăsa nimic la voia întâmplării. Paradoxala aglomerare lăsa impresia unui dezastru universal definitiv, transformat de nebunia lucrurilor într-o promisiune de paradis ceresc în care credincioşii regăseau replica exactă a vieţii lor de pe pământ. La fel ar fi Războiul Sfânt în toate lumile posibile, şi de-ar fi ele Aici-jos şi Acolo-sus, fericirea va fi întotdeauna o aspiraţie irealizabilă pentru oameni, fie ei îngeri ori demoni. În aceste condiţii, credinţa în Yolah era mai mult decât miraculoasă, era nevoie de puterea unei fantastice publicităţi pentru ca visul şi realitatea să ajungă una.

Numai că, odată prins de fantasmagorie, Qodsabadul era şi el un cămin ca oricare altul, în care azi te puteai simţi nefericit ca un şobolan, mâine fericit ca soarele şi, uite-aşa, viaţa trecea fără a fi cu totul dezamăgitoare, fiecare având o şansă din două să moară mulţumit.

Cei doi prieteni nu treceau neobservaţi, drept care tot drumul curioşii dădeau năvală peste ei şi îi sileau să le răspundă mereu la aceleaşi întrebări, îngrozitor de plictisitoare: „Cine sunteţi, fir-ar să fie, de unde veniţi, unde vă duceţi aşa grăbiţi?” Oamenii nu pricepeau că este posibil să te depărtezi de casă, de *mockba* ta de cartier şi de cimitirul în care sunt îngropaţi ai tăi numai pentru a pleca la Războiul Sfânt sau în pelerinaj, nu auziseră niciodată vorbindu-se despre un cartier numit S21, nici despre vestitele „Cele Şapte surori ale dezolării” care îl mărgineau şi îl despărţeau de ghetoul a cărui reputaţie o cunoşteau mulţi dintre ei. Aceştia locuiau în M60, H42 sau Ti6… despre care Ati şi Koa nu auziseră niciodată vorbindu-se, la rândul lor, şi fiecare considera că Sfântul Qodsabad era alcătuit numai din cartierul lui. Prea multe nu le spunea ghetoul, fiindcă nu ştiau unde este ascuns. Ceea ce îi teroriza erau Balis si blestemaţii de regşi, care furau noaptea copiii credincioşilor pentru a face vrăji cu sângele lor. Cu toate

acestea, toţi posedau o minunată calitate abistaneză, ospitalitatea, deci era firesc să le propună călătorilor să vină să se roage împreună la ei în *mockba* şi să participe la acţiuni de voluntariat pentru a-şi spori contul de puncte în vederea următoarei Zira. Dăruiau de mâncare şi de băut, iar banii pe care îi cereau în schimb erau doar o formă de politeţe, o modalitate a generozităţii de a răspunde la generozitate. Dar, şiretlic de război ori slăbiciune omenească, în faţa autorităţii îşi uitau bunele intenţii sufleteşti şi erau gata să calce-n picioare străinii cu tot atâta generozitate.

Pe măsură ce înaintau către Abiguv, piramida Kiâba îşi dovedea fantastica şi maiestuoasa amploare. Cu fiecare pas în direcţia ei mai câştiga doi *siccas* şi, nu peste mult, vârful i s-a pierdut în înaltul incandescent al cerului. De la distanţa la care ajunseseră, ar fi trebuit să stea cu gâtul la orizontală pentru a-l vedea.

În sfârşit au ajuns, nu mai aveau decât un cartier de străbătut, Al 9, un spaţiu al debandadei precum cele din jurul senioriilor medievale, creaturi costelive trăind unele peste altele în maghernițe strâmte şi insalubre în care nici măcar un lepros n-ar fi intrat. Motivaţia trebuie căutată în istoria bidonvilurilor, dacă aveau una. Trăgeai la periferia unei cetăţi, te angajai la nişte seniori bogaţi care îşi construiau minunate reşedinţe, ridicau contraforturi şi donjoane pentru a fi în siguranţă şi, odată încheiată treaba, te trezeai rămas pe dinafară, la fel de amărăştean şi de fraierit ca mai-nainte, căzut în capcană. Un sclav fără stăpân, ce putea fi mai rău? Unde să te fi dus? Familia se-nmulţise, se creaseră legături cu vecinii de sărăcie, „a pleca înseamnă a muri”, şi atunci, printre şomaj, mici treburi pe la câte cineva şi contrabanda cu tot soiul de lucruri, provizoriul devenea o cursă lungă, puneai tablă peste tablă, scândură peste scândură, acopereai găurile cu chirpici, în aşa fel încât să te simţi bine în propria locuinţă şi îţi pregăteai copiii pentru a duce mai departe acelaşi trai. Al 9 era un cartier în stare primitivă, într-o bună zi aveau să fie şi locuinţe din materiale durabile, străzi cu şanţuri şi guri de scurgere, pieţe în care se vor organiza târguri şi ceremonii, adăposturi pentru vagabonzi şi o groază de controlori.

Cei doi prieteni l-au traversat de-a dreptul, uimiţi că o pot face fără a fi interpelaţi ori întorşi din drum la fiecare trei paşi.

După ce au trecut şi de ultimele cocioabe, cetatea guvernamentală sau Cetatea lui Dumnezeu le-a apărut în întregul ei gigantism faraonic. Nimic

nu avea dimensiuni omeneşti, aici se lucrase pentru Dumnezeu — iar Yblah era cel mai mare —, pentru eternitate şi pentru infinit. Lucrarea era făcută de oameni, dar depăşea puterea omenească de înţelegere. O surpriză le-a tăiat răsuflarea: Cetatea lui Dumnezeu era înconjurată de un zid înalt cât un munte şi gros de mai multe zeci de *siccas*\ Cum să-l treci, 'Mnezeii…! Gog nu suflase o vorbă despre asta. Memoria arhivistului avea şi goluri, iar acesta chiar era unul mare. O altă explicaţie putea fi că zidul fusese ridicat mai târziu. De la vizita lui Gog în Abiguv să tot fi trecut vreo cincisprezece ani şi, oricum, acolo alergase mai iute decât propria umbră, deci tânărul ucenic nu apucase să vadă totul din Bailli, iar acum ajunsese un bătrân ramolit. Se petrecuseră multe de atunci, invazii, Războaie Sfinte dintre care unul, cel nuclear, mamă a tuturor bătăliilor, provocase în lume o imensă înmulţire a bandiţilor şi a mutanţilor din întreaga istorie a omenirii, avuseseră loc revoluţii grandioase şi represiuni titanice care născuseră milioane de nebuni şi de vagabonzi, foamete şi epidemii planetare care ruinaseră regiuni întregi şi alungaseră din faţa lor milioane de nevoiaşi, avusese loc o schimbare a climei uriaşă care făcuse ce mai rămăsese de făcut, bulversând geografia planetei, nimic nu mai rămăsese la locul lui, mările, pământul, munţii şi deşerturile fuseseră întoarse pe dos de parcă nu ar fi existat niciodată în decursul erelor geologice şi toate acestea în doar o viaţă de om. Yblah atotputernicul nu mai era de-ajuns, trebuia un zid uriaş pentru a apăra Dreapta Frăţie şi pe ucenicii ei. De pe vremea când Gog vizitase Abiguvul de plăcere, nu mai rămăsese în viaţă decât Abi, însă el era Trimisul, era nemuritor şi inamovibil. Şi Gog, un muritor de rând, aproape de sfârşitul vieţii.

Aşa stau lucrurile: o problemă tot problemă rămâne până nu i se găseşte soluţia. Uneori nu e nevoie să o cauţi, apare ea singură sau dispare de la sine, ca prin farmec. Asta s-a şi întâmplat. Un trecător care ducea o ditamai povara, văzându-i pe cei doi prieteni văitându-se disperaţi, la picioarele zidului colosal, le-a spus:

— În cazul în care căutaţi intrarea, pe-acolo e, pe la sud, la vreo trei *şabiri,* dar este foarte bine apărată, iar controlorii sunt chiţibuşari şi incoruptibili. Am încercat şi noi… Dacă sunteţi grăbiţi sau aveţi ceva de ascuns, puteţi intra printr-o bortă care se află la vreo sută de *siccas* mai la dreapta şi care dă în citadela funcţionarilor. Pe acolo o luăm si noi ca să le vindem legume şi lucruri de contrabandă şi ca să cumpărăm de la ei hârtie

şi autorizaţii pe care le vindem în tot Abistanul. Ca să pătrundeţi în vreun minister sau în Kiâba vă trebuie o chemare sau un ordin de deplasare. Puteţi să le cumpăraţi de la Toz, îl găsiţi la el, în dugheana de lângă *mockba.* Îi spuneţi că v-am trimis eu, Hou, hamalul, şi-o să vă lase mai ieftin ce-i cereţi. Orice-aţi vrea, orice aveţi nevoie la el găsiţi. Aici, în Al9, puteţi circula fără să vă feriţi, nu există controlori, sau care sunt, sunt de-nţeles, dar o să daţi şi peste mulţi spioni, aveţi grijă. Noroc bun şi Yblah să vă aibă-n pază!

În doi timp şi trei mişcări, prietenii noştri au parcurs cei douăzeci de *siccas* spre dreapta. Borta chiar acolo se afla. Şi dacă de şoarece era, atunci animalul tare gras trebuie să mai fi fost, dacă nu cumva se lărgise în timp pentru a face loc tărgilor pe roţi sau chiar camioanelor, acei monştri antediluvieni care scuipau foc şi din care mai rămăseseră doar câteva specimene pe care generaţii îndărătnice de contrabandişti reuşiseră să le ţină ca prin minune în viaţă.

Cetatea lui Dumnezeu era un ansamblu arhitectonic de neimaginat, labirintic şi haotic totodată, şi cu asta am spus totul. Dar era şi foarte impresionantă, doar între pereţii ei se concentra întreaga putere a Abistanului, iar Abistanul era întreaga planetă. După spusele lui Koa, care se pricepea cât de cât la istoria antică, Kiâ'ba Dreptei Frăţii era copia marii piramide din cea de-a douăzeci şi doua provincie, ţara Marelui Fluviu Alb. Din Cartea lui Abi credincioşii aflau că ridicarea ei era un miracol făcut de Yolah în vremurile îndepărtate în care nu avea alt nume decât Ra sau Rab. Venise să convingă oamenii de pe Fluviu să renunţe la adorarea idolilor şi să nu-l mai iubească decât pe el, şi fusese nevoit să facă şi câteva minuni pentru a-şi dovedi spusele. Zis şi făcut. Monumentul a fost ridicat într-o singură noapte, fără zgomot şi fără praf. Efectul a fost imediat, stăpâni şi sclavi s-au aruncat cu toţii la pământ, recitând formula pe care tocmai o învăţaseră: „Nu există alt Dumnezeu decât Ra, şi noi suntem slujitorii lui", ceea ce a făcut din ei credincioşi liberi care s-au pus să distrugă statuile vechilor zei şi lanţurile de falşi preoţi. Pentru a-i şti subjugaţi în timp şi pentru a-i linişti în privinţa viitorului descendenţilor, le-a promis că le va expedia repede un trimis care le va învăţa copiii cele ştiute şi neştiute şi îi va ajuta să trăiască în bucuria supunerii.

Ministerele si marile instituţii administrative s-au mărit cu timpul, puţin cam dezorganizat, şi-n înălţime, şi-n lăţime,

Abistanul însuşi se extindea neîncetat în toate direcţiile, până la marginile cele mai îndepărtate ale planetei. Într-o bună zi, cei din cetate n-au mai avut încotro şi au fost nevoiţi să recunoască faptul de a nu mai fi rămas nici măcar o palmă de spaţiu liber în întreg Abiguvul pentru a deschide căi de acces şi a pregăti locuinţe pentru funcţionari. Numai că asta nu a fost o problemă, au fost rechiziţionate satele din jur, integrate incintei Cetăţii lui Dumnezeu şi date funcţionarilor recrutaţi dintre cei mai buni şi mai serios pregătiţi credincioşi ai Abistanului, căile de circulaţie fiind amenajate subteran. Securitatea cetăţii a fost gândită după modelul furnicarelor, utilizându-se la nesfârşit principiul labirintului, al obstacolului, al fundăturii, al sasului, al nodului şi al trecătorii. Fără un ghid bine pregătit, nu se putea nici intra, nici ieşi de aici, fiind imaginat un sistem de transport al personalului care astfel se deplasa cu uşurinţă între locuinţă şi birou prin tuneluri şi cu ascensoare legate direct de coridoarele administraţiei. Cineva care nu putea fi decât Abi sau Marele Comandor Duc a considerat că astfel funcţionării nici nu mai avea de ce să iasă din Cetatea lui Dumnezeu, unde era la adăpost de nevoi şi de influenţele exterioare. Lucrurile evoluând prin puterea obişnuinţei, a necesităţii şi a tropismului, funcţionarii deveneau nişte troglodiţi şi, încet-încet, se preschimbau în furnici. Înfăşuraţi în *burnisuri* negru-luminiscente şi însufleţiţi de acelaşi influx emanând dintr-un centru unic, chiar ar fi putut fi luaţi drept furnici adevărate.

Cu vorbele lui şovăitoare şi arhaice, Gog le explicase că puţinul pe care-l văzuse îi lăsase impresia că Abiguvul era o imensă uzină de mistere, ai cărei slujitori habar n-aveau la ce folosea şi cum funcţiona, fiind în aşa fel instruiţi încât să execute, nu să înţeleagă. Utilizase un cuvânt necunoscut în *abilimbă* şi aproape imposibil de pronunţat, afirmând că Abiguvul era o „abstracţiune”, dar se dovedise incapabil să le ofere o definiţie, fie ea şi aproximativă. E greu să le ierţi chestia asta bătrânilor, se enervase Koa, cu vârsta trebuie să ştii cât mai multe, altfel îmbătrâneşti degeaba? Numai că aşa stau lucrurile, există cultură şi cultură, într-una se adaugă cunoştinţe, în cealaltă lacune. Multă vreme Gog avusese acelaşi coşmar, se făcea că umblă fără ţintă printr-un labirint infernal de coridoare, tuneluri şi scări bântuite de zgomote ciudate, torturat de senzaţia că-l urmăreşte o umbră care uneori i-o lua înainte, iar alteori îi simţea respiraţia greţoasă pe gât. Se trezea de fiecare dată în acelaşi moment: pe când alerga de parcă n-ar fi avut splină

printr-un tunel îngust, dintr-odată două grilaje grele cădeau ca un satâr în faţa şi-n spatele lui, făcând un zgomot infernal. Era prins. Ţipa disperat şi… se trezea tresărind şi plin de sudoare! Amintirea coşmarului era de-ajuns să-i taie respiraţia.

Ati şi Koa au trecut curajoşi de zid prin borta de şoarece.

De partea cealaltă se afla o mulţime de oameni, o mulţime simpatică, era zi de târg şi funcţionarii îşi făceau aprovizionarea cumpărând legume proaspete care duhneau a pământ poluat şi a apă stătută, morcovi piperniciţi, cepe hidoase, cartofi zbârciţi şi un soi de bostani mutanţi, plini de bube. Negustorii îşi strigau marfa, care era perfectă şi delicioasă. Târgul se ţinea într-un loc îngust de trecere, plin de moloz, între două clădiri cu ziduri oarbe. Intrând şi ei în gloată, Ati şi Koa rămăseseră de-a dreptul uluiţi. Paloarea funcţionarilor si absenta controlorilor în zonă ascundeau ceva: Chiar Aparatul organizase micul trafic de la marginea cetăţii, sau îl încuraja, fiindcă permitea funcţionarilor să ia o gură de aer şi să-şi îmbunătăţească hrana, cea parcimonioasă şi de calitate îndoielnică pe care le-o furniza guvernul, constând într-o făină cenuşie, făcută din nu se ştia ce, şi într-o băutură nealcoolică uleioasă, roşiatică, adusă de cine ştie unde. Amestecându-le se obţinea un terci roşcat care mirosea a sol de pădure după furtună şi a ciuperci otrăvitoare. Ati ştia despre ce era vorba, doar era meniul de la sanatoriu, pe care îl mânca dimineaţa, la prânz şi seara, zi de zi. Terciul nu era chiar atât de nevinovat pe cât părea: conţinea produse clandestine, bromură, emolient, sedative, halucinogene şi alte substanţe ce aveau rolul de a dezvolta gustul umilinţei şi al supunerii.

Terciul cu care se hrănea poporul de rând de cinci ori pe zi, *hirul,* era sărac în substanţe nutritive, dar avea un gust bogat şi aromat, şi se obţinea udând puţin faina prăjită cu un lichid verde obţinut din apă în care s-au macerat diferite ierburi şi s-au adăugat două sau trei substanţe înrudite cu otrava şi cu narcoticele. Ce mai conta, oamenilor le plăcea la nebunie şi doar asta conta.

Când şi când negustorii aduceau produse necunoscute în Abistan precum ciocolata, cafeaua, piperul. Funcţionarii se obişnuiseră cu respectivele droguri în schimbul cărora ofereau documente administrative importante. Unii deveniseră dependenţi de piper sau de cafea, pe care le mestecau sau le prizau cu nesaţ. Acestea se vindeau pe sub tejghea, cu până la douăzeci de *didi* gramul.

Ocazia era minunată şi cei doi prieteni n-au ratat-o: profitând de sentimentul de fericire pe care funcţionarii îl resimţeau văzând legumele şi respirând în aer liber şi, pentru ei, îmbătător, l-au abordat pe unul dintre aceştia, care părea ceva mai treaz decât colegii lui:

— Ne-am bucura tare mult dacă am reuşi să dăm de un prieten, un om celebru de la Ministerul Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte. Poate că-l cunoaşteţi, îl cheamă Nas…

Bravul funcţionar a tresărit, s-a înroşit şi a bâiguit:

— Păăăi… eu… nu… eu… nu-l cunosc…, şi s-a uitat peste umăr după care a şters-o fără să-şi mai aştepte restul.

Şi alţii au reacţionat la fel, tresărind şi luând-o la fugă. Nu le vine uşor să vorbească acelora cărora li s-a tăiat limba ori le-a fost suprimat lobul vorbirii şi al gândirii. Ultimul întrebat s-a contrazis singur:

— Păăăi… eu… n-am auzit niciodată de… eu… nu-l cunosc… A dispărut… cu tot cu familie… nu se mai ştie nimic, lăsaţi-ne-n pace!, şi s-a făcut şi el nevăzut, fără a se mai întoarce.

Ati şi Koa erau distruşi, riscurile enorme pe care şi le asumaseră şi extraordinara traversare a Qodsabadului nu folosiseră la nimic. Încălcaseră grav legea, la întoarcere îi aştepta stadionul, iar ei aveau să fie momentul-cheie al spectacolului: judecătorii investiseră mult prea mult în numele lui Koa, deci vor fi umiliţi de moarte şi se vor răzbuna în cel mai cumplit mod,

vor apela din nou la ţeapă sau la căldarea cu ulei încins. Prin urmare, întoarcerea în cuibuşor nu intra în calcul.

Îşi repetau pe toate tonurile: „Dispărut!… Dispărut?“ Nu pricepeau cuvântul acela detestabil, îngrozitor: ce să fi însemnat „Dispărut”, că Nas a murit, că a fost arestat, executat, ridicat, că a reuşit să fugă? Şi de ce? Şi mai ce altceva? Adică erau pe urmele lui, era căutat? De ce? Familia unde îi era, la închisoare, într-un cimitir, ascunsă pe undeva? „Dispărută!… Dispărută?”

„Ce e de făcut?” era o întrebare din ce în ce mai apăsătoare. Fără a şti prea bine pe unde îi purtau paşii, s-au trezit în acea *mockba* semnalată de Hou. Era minusculă, simpatică, ţărănească, pardoseala era acoperită cu paie, iar a te ruga acolo era ca şi cum ai fi păscut în staul. Dintr-odată au simţit oboseala acumulată străbătând Qodsabadul, aveau nevoie de tihnă şi de răcoare pentru a reflecta. Situaţia era disperată, era imposibil să mai dea înapoi şi nu vedeau nicio cale de a merge înainte.

Mockbiul s-a apropiat de ei, pricepând că acei credincioşi pe care nu-i mai văzuse pe acolo aveau probleme:

— A trecut Hou pe aici şi mi-a vorbit despre voi, văd că sunteţi îngrijoraţi şi că nu aveţi unde să vă duceţi. La noapte puteţi să dormiţi aici, dar mâine-dimineaţă, la prima oră, trebuie să plecaţi. Nu vreau să am necazuri, peste tot mişună spionii. Nu le plac străinii… Cel mai bun lucru ar fi să vă duceţi şi să vorbiţi cu Toz, el ar putea şti cum să vă ajute… îi spuneţi că v-a trimis *mockbiul* Rog şi-o să vă ia mai puţin.

Cine să fi fost acel Toz pe care toată lumea li-l recomanda? Mâine se vor duce să vadă si să verifice dacă exista cu adevărat şi dacă într-adevăr găsea o soluţie pentru orice.

Toată noaptea au stat pe gânduri. *Mockba* dormea dus, prin toate ungherele era câte o umbră înfăşurată în *burnis,* călători fără bani, amărâţi fără casă, poate şi indivizi cântaţi. O senzaţie mizerabilă pusese stăpânire pe ei, o frică vâscoasă şi dureroasă, fiindcă viitorul era întunecat, tindea către dramă, şi unde mai pui greutatea zdrobitoare a misterului, pe care o resimţeau din plin acolo, la poalele monumentalei Kiâ’ba a Dreptei Frăţii. Nu încercaseră niciodată să afle ce era lucrul acela, o instituţie cu adevărat utilă sau doar un imens mister prins între patru pereţi, la drept vorbind

nimănui nu-i păsa dincolo de stricta supunere faţă de el, oamenii îşi vedeau de necazurile vieţii lor de zi cu zi. Obişnuinţa şterge ceea ce sare-n ochi. Cei doi prieteni înţelegeau că Dreapta Frăţie stăpânea asupra Abistanului într-un fel ciudat, total şi laş, omniprezentă şi distantă, şi că, dincolo de puterea absolută asupra oamenilor, părea a mai deţine şi alte puteri, necunoscute şi misterioase, întoarse către nu se ştie care lume paralelă şi superioară. Onorabilii erau oameni ca Abi, dar, evident, aflaţi pe o treaptă mai jos, însă tot nemuritori, omnipotenţi, omniscienţi. Semizei, până la urmă. Cum altfel să-ţi explici faptul că-şi extinseseră puterea lor asupra pământului? De aici totuşi decurgea un paradox: dacă erau zei sau semizei, ce să fi căutat printre oameni, aceste fiinţe insignifiante, pline de purici şi de probleme? Păi ce, oamenii se amestecă cu ploşniţele, râmele sau alte biete animale de-o zi? Nu, le strivesc şi-şi văd de drum. Comparaţia însă nu este întotdeauna pertinentă, viaţa este o întrebare, niciodată un răspuns.

Puţin înainte de a aţipi, s-au hotărât să se ducă repede să-l vadă pe faimosul Toz. Dacă într-adevăr ştia totul, putea totul, dacă era la dispoziţia tuturor aşa cum se spunea, atunci îi va ajuta să afle ce s-a întâmplat cu Nas, să se întâlnească cu el, dacă mai era în viaţă, sau cu familia lui, dacă murise ori era în închisoare. Îl vor ruga şi să le găsească un adăpost, ceea ce probabil că nu ar fi fost greu în Al9, unde ordinea părea să nu fi fost nicicând instaurată. Koa deţinea un obiect care merita să fie plătit în aur şi pentru care niciun credincios nu s-ar fi dat înapoi să sacrifice orice pentru a-l avea: o scrisoare trimisă de Abi în persoană bunicului său, prin care îl felicita pentru angajamentul său în favoarea Războiului Sfânt.

Tot era un cameleon, era limpede de la prima privire, putea să ia înfăţişarea potrivită cu împrejurarea în care se afla. Pe Ati şi pe Koa i-a întâmpinat ca un prieten îngrijorat de soarta vecinilor lui.

— Fratele Hou şi *mockbiul. Rog* mi-au spus ceva despre necazurile voastre, intraţi, intraţi, simţiţi-vă ca acasă, aici sunteţi în siguranţă, le-a spus gesticulând.

Îi făcea să simtă că pot avea încredere.

Alt subiect de uimire: Toz nu purta *burnisul* naţional, fără a fi indecent, doar că era singura persoană pe care o văzuseră îmbrăcată diferit. În Abistan, *burnisul* nu era o simplă haină, ci uniforma drept-credinciosului, pe care acesta o poartă cum îşi poartă şi credinţa, nu o părăseşte niciodată

pe una, după cum nu renunţă niciodată la cealaltă. Trebuie să vorbim puţin despre asta. *Burnisul* a fost inventat de Abi însuşi şi pus la punct la începutul carierei lui în calitate de Trimis. Trebuia să se deosebească într-un fel de masa de ignoranţi şi de păduchioşi şi să predice cu prestanţă şi siguranţă. Legenda povesteşte că, pentru a face faţă mulţimii nerecunoscătoare, care-i cerea să explice cum era cu noul zeu pe care se chinuia să li-l vândă, şi-a aruncat pe umeri ce a avut la îndemână, un cearşaf verde cu care a ieşit să-i înfrunte pe acei gură-mare lipsiţi de credinţă. În momentul în care şi-a făcut apariţia, maiestuos, cu barba lungă, ca de foc, şi cu capa fluturând în vânt, mulţimea a fost cucerită pe loc, s-a transfigurat şi, fără s-o mai lungim, l-a recunoscut ca profet. A doua zi, când a ieşit iarăşi în faţa poporului, pentru a-şi continua lucrarea, oamenii l-au întrebat: „O, Abi, unde ţi-e dimia? Puneţi-o, ca să te putem asculta când ne înveţi adevărul“. Aşa a început totul, poporul descoperind că haina face călugărul şi credinţa, drept-credinciosul. Mantia improvizată, care se lega la gât cu un şnuruleţ şi se lărgea până sub genunchi, a ajuns peste puţin timp uniforma Onorabililor, apoi a *mockbişilor,* a reprezentanţilor autorităţii şi, din aproape în aproape, s-a impus tuturor, bărbaţi, femei şi copii. Pentru a se putea recunoaşte cine ce hram poartă, poalele capei au fost împodobite cu trei benzi paralele de culori diferite: prima indica genul, albă pentru bărbaţi, neagră pentru femei; a doua, funcţia, roz pentru funcţionari, galbenă pentru comercianţi, gri pentru controlori, roşie pentru prelaţi; a treia, rangul social, inferior, intermediar şi superior. În timp, codul a evoluat ţinând cont de diversitatea situaţiilor, benzilor adăugându-li-se stele, apoi semiluni, pe urmă s-a trecut la bonete, fulare, toci, fesuri, tichii sau scufii, după care a venit rândul sandalelor, al bărbii şi al modului de a o purta. Într-o bună zi, după o epidemie de febră care a decimat mai multe regiuni, *burnisul* femeilor a fost lungit până la tălpi şi întărit printr-un sistem de bandaje care comprima părţile cărnoase şi protuberanţele, fiind completat cu o glugă prevăzută cu un soi de ochelari de cal încorporaţi, care strângeau bine capul. A fost denumit *burni qab, burnisul* femeii, de unde şi *burniqab.* Acesta era negru cu o bandă verde pentru femeile măritate, albă pentru fecioare şi gri pentru văduve. *Burni* şi *burniqab* erau dintr-o ţesătură de lână. Cum fiecare primeşte ce merită, *burnisurile* Onorabililor, numite *burni şik,* erau din catifea, împodobite, aurite, strălucitoare, cu dublură de mătase şi pasmanterii din fir de aur, însoţite de o tocă de hermină şi sandale din piele de ied de-o zi, cusute cu fir de argint. Ţinuta era completată de un toiag

regal din lemn de trandafir, pe care erau incrustate pietre preţioase. Scribii şi gărzile erau la fel de bogat pavoazaţi. Dintr-o singură privire, ştiai cu cine aveai de-a face. Principiul supunerii conţinea principiul uniformizării şi pe cel al mărcii recognoscibile. Realitatea era însă puţin diferită, oamenii nu erau chiar atât de disciplinaţi, iar săracii nu prea aveau gustul culorilor şi încă mai puţin pe al strălucirii, drept care *burnisurile* lor cenuşii, murdare şi cârpite peste tot le erau îndeajuns. Abistanul era o lume autoritară, însă prea puţine legi se aplicau cu adevărat.

Toz părea că se simte în largul lui în hainele acelea stranii. Asemenea lucruri nici nu existau în Abistan şi le desemna cu nişte cuvinte pe care fie le inventase el, fie le găsise cine ştie pe unde: partea de la talie în jos a corpului era băgată în *pantaloni* şi până la gât în *cămaşă* şi *haină,* în picioare avea *pantofi* impermeabili, totul fiind dotat cu nasturi, curele, încrucişat şi înnodat. Era de-a dreptul o clovnerie. Pentru a ieşi şi a umbla pe străzi revenea la normă, se descălţa, îşi sufleca *pantalonii* până undeva sub genunchi, îşi punea sandalele bune la toate, îşi arunca pe umeri *bumisul* de negustor prosper şi iată că se pierdea din nou în mulţimea anonimă.

Încăperea din spate a magazinului, unde i-a împins grăbit pe cei doi prieteni, era plină ochi cu tot soiul de curiozităţi aduse parcă de pe altă planetă. Pentru fiecare obiect de acolo găsise câte un nume şi ştia la ce foloseşte. Pe măsură ce conversaţia, pe care o purta cu uşurinţă, înainta, le prezenta musafirilor lucrurile acelea, explicându-le că stăteau aşezaţi pe *scaune,* în jurul unei *mese,* că lemnele pictate, agăţate de pereţi, erau *tablouri* şi că dincolo, pe *bufet* şi pe *gheridoane,* lucruşoarele care le încântau ochii erau *bibelouri.* A continuat aşa, fără nicio ezitare şi fără greşeală, spunându-i fiecărui lucru pe numele lui. Cum de ţinuse minte atâtea nume de obiecte necunoscute şi încă într-o limbă de care Ati si Koa habar nu aveau? Era un mister. Iar cei doi pur şi simplu nici nu s-au străduit să priceapă.

Văzându-le uimirea, Toz le-a explicat prietenos:

— Obiectele de faţă v-au luat prin surprindere, dar dacă aţi şti despre ce este vorba, v-aţi da seama că nu este nimic ieşit din comun, aşa se trăia în acele vremuri îndepărtate despre care nu vi s-a vorbit niciodată. Cu multă răbdare şi mari greutăţi, am reuşit să reconstitui în magazin şi în casă o parte din lumea aceea de care mi-e dor, deşi nu am cunoscut-o niciodată

altfel decât prin… dar poate că nu ştiţi ce înseamnă *cărţi*… O să vi le arăt, mi-e plină casa, la etaj, de ele… O să vă arăt şi *cataloage* şi *prospecte,* sunt minunate şi vorbesc de la sine… Nu le arăt decât prietenilor… şi, la drept vorbind, pe aici nu am prieteni… O adevărată plăcere egoistă… Când le vând, transmit plăcerea şi clientului, apoi caut alte plăceri.

Ati şi Koa erau fascinaţi, Toz era de-a dreptul minunat, iar ei gata să-l asculte întreaga sfântă zi. Nu-şi închipuiseră că existau astfel de fiinţe pe faţa pământului. Erau fericiţi şi flataţi, Toz avea tot atâta încredere în ei ca în el şi le spunea totul… ca o *carte* deschisă.

Apoi au ajuns şi la subiectul vizitei. Din două fraze au înţeles că ştia totul şi ghicea restul, nu era nevoie să se piardă în explicaţii.

— Ştiu că-l căutaţi pe unul dintre prietenii voştri, Nas pe numele lui, arheolog pe lângă Ministerul Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte. Un băiat strălucit, care a fost însărcinat cu ancheta întreprinsă la Mab, satul în care minunatul nostru Trimis, fie binecuvântat, a primit revelaţia Sfântului *Gkabul.* La piaţa neagră de lângă bortă aţi reuşit să alarmaţi cu întrebările voastre câţiva funcţionari cinstiţi, care, fireşte, au raportat încercarea voastră şefilor, precum şi judecătorilor Sfintei Morale. Din nefericire, nenorocirii ăia au fost aspru pedepsiţi pentru că s-au dus acolo şi v-au mai şi auzit întrebările… Informaţia a circulat din gură-n gură şi a ajuns până la mine. Asta este, până la urmă totul ajunge la mine, doar sunt prieten cu toată lumea. Buuun… acum spuneţi-mi cum de l-aţi cunoscut pe Nas şi vorbiţi-mi despre voi. Dacă vreţi să vă ajut, trebuie să-mi spuneţi totul de-a fir a păr.

Ati şi Koa nu au stat prea mult pe gânduri. Ati a relatat întâlnirea lui cu Nas, undeva pe drumul de întoarcere de la sanatoriul de pe muntele Sin către Qodsabad şi lungile lor discuţii despre misteriosul sat descoperit de pelerini. Nas era îngrijorat şi spunea lucruri ciudate, pe care Ati nu era în măsură să le înţeleagă bine, şi anume că descoperirea însemna pur şi simplu negarea Abistanului şi a credinţelor sale. Koa a continuat spunându-şi povestea, revolta împotriva propriei familii de autori de genocide, retragerea iniţiatică în mahalale devastate şi în sate pierdute, escapada lor în ghetoul lui Balis şi străbaterea Qodsabadului, care le-a întărit impresia că Abistanul nu exista, iar Qodsabadul nu era decât un artefact, un decor de teatru care ascundea un cimitir, ba, mai rău, le strecurase în minte senzaţia înfiorătoare că viaţa murise demult şi că oamenii ajunseseră atât de afectaţi

de propria inutilitate, încât nu mai realizau că nu erau decât nişte damfuri vagi ale vieţii, amintiri dureroase rătăcind printr-un timp pierdut.

Şi au sfârşit cu înfiorătoarea poveste care îi făcuse să plece din cartierul lor pentru a merge să ceară ajutorul lui Nas: desemnarea lui Koa ca Ţintuitor în procesul unei femei tinere, mamă a cinci copii, acuzată de blasfemie şi care urma să fie trimisă pe stadion.

O bună parte din zi au stat de vorbă, numai că simpla conversaţie nu era suficientă pentru a spune lucruri care depăşesc înţelegerea, aşa că au ajuns să filosofeze despre viaţă în general, timpul a zburat şi li s-a făcut foame. Toz le-a oferit o gustare nemaiîntâlnită, alimente pe care nu le cunoşteau, *pâine albă, pateu, brânză, ciocolată* şi o băutură amară, fierbinte, căreia îi zicea *cafea.* La sfârşit a scos din *bufet* un coş cu fructe: banane, portocale, smochine şi curmale. Ati şi Koa au făcut ochii mari de uimire, crezând că astfel de alimente au dispărut de pe faţa pământului înainte ca ei să se fi născut şi că ultimele recolte erau rezervate Onorabililor. După care Toz a scos din buzunar o mică trusă cu ajutorul căreia şi-a confecţionat o tijă albă, lungă de patru degete, burduşită de iarbă uscată, pe care şi-a pus-o între buze, a aprins-o la capătul celălalt şi a început să scoată fum. Mirosul oribil nu le-a făcut greaţă, dimpotrivă, i-a fermecat. Le-a spus că erau *ţigara* şi *tutunul,* păcate minore. Era greu să recunoşti săvârşirea unui păcat într-o lume în care păcatul era oricum mortal.

Concluzia era limpede: Toz trăia într-un univers aparte care nu avea nimic de-a face cu Abistanul. Dar să fi fost oare abistanez? De unde să fi venit, de unde deţinea atâta putere şi, în definitiv, ce făcea în acest cartier absolut mediocru, care nu trăia, nu supravieţuia decât din ceea ce Abiguvul arunca din înaltul meterezelor sale? Nu prea părea de încredere, era scund, robust, cocoşat, un gât firav, cu braţe ridicol de mici şi să tot fi avut vreo cincizeci de ani puhavi şi cenuşii. Strălucea doar prin ochi, cultură, inteligenţă, carismă şi aura de mister ce plutea în jurul lui. Şi de unde acele calităţi, s-a născut aşa, un geniu care iese astfel înarmat din lampa magică, sau le-a învăţat de la viaţă? în orice caz, erau calităţi care făcuseră din el ceea ce era, adică regele cartierului.

A rămas tăcut o vreme, cât să fumeze două ţigări şi să soarbă două cafele, după care s-a întors spre ei şi le-a spus pe un ton hotărât:

— Uite ce e de făcut: vă voi instala într-un loc sigur, un antrepozit al meu aflat la doi paşi de-aici, timp în care am să-ncerc să aflu ceva despre prietenul vostru. După, mai vedem.

Apoi, cu o umbră de zâmbet în priviri:

— Ce-mi daţi în schimb pentru efort?

Koa a scos din buzunarul ascuns al *burnisului* o cârpă pe care a desfăcut-o, a luat de acolo o foaie de hârtie şi i-a întins-o lui Toz. Acesta a citit-o, s-a uitat la ei şi a izbucnit în râs. A băgat foaia într-un sertar al mesei şi a spus:

— Mulţumesc, este un dar foarte preţios, care îmi va completa colecţia de relicve minunate. Bun, acum trebuie să plec, mă văd cu un client… Haideţi să vă duc sus… Vă rog să nu faceţi zgomot şi să nu vă apropiaţi de ferestre… Mă-ntorc pe seară… La noapte o să vă duc la antrepozit.

Şi, imediat, şi-a încălţat sandalele, şi-a pus *burnisul* şi s-a făcut nevăzut în praful străzilor. Era ceva ascuns în gesturile lui, care te făcea să-ţi închipui tot soiul de lucruri, dar, în acelaşi timp, totul era fin şi delicat în fiinţa lui, ceea ce îndepărta bănuielile.

Lăsaţi singuri, cei doi prieteni au profitat de ocazie pentru a explora locuinţa misteriosului şi simpaticului Toz. Se simţeau pierduţi, tot ce vedeau provenea cu siguranţă de pe o altă planetă. Cum să le fi zis obiectelor acelora şi în ce limbă? La fel ca în camera din spate a magazinului, şi aici se aflau o *masă, scaune,* un *bufet, tablouri* şi o mulţime de *bibelouri* haioase. Şi alte obiecte cu adevărat bizare. Dacă mai existau astfel de locuinţe în Qodsabad, atunci ele aparţineau celor mai bogaţi demnitari, cui altcuiva?, iar aceştia trebuiau neapărat să cunoască furnizorul, pe Toz, altul asemenea lui nu mai era în tot Abistanul, doar o spusese chiar el. Legea era uniformitatea pentru toată lumea, iar el era miraculoasa excepţie care o confirma. Era cu adevărat un mister faptul că un om era diferit în masa compactă. Oamenii de rând habar nu aveau de aceste manifestări de originalitate, trăiau cu toţii la fel, într-o lume ternă, în cartiere ruinate, în imobile dărăpănate, în case obosite, în barăci care stăteau să cadă, cu una sau două camere lipsite de ornamente, cu un colţ pentru toaletă, totul făcându-se pe jos, gătitul, mâncatul, dormitul, fiecare deţinea un *burnis* pe care îl tot cârpea la nesfârşit, până în ultima zi când se transforma în linţoliu, şi o pereche de sandale cărora li se puneau tălpi noi, cât se mai puteau repara. Lucrarea se făcea sub imperiul unui procedeu stupid şi, cum nimeni nu ştia cum se poate repara ceva vechi cu ceva nou, tot cu din cele

vechi se lucra, la fel de vechi, astfel fiecare întreţinând răul de unul singur în loc să încerce să-l elimine. Da, dar unde să se fi găsit noi idei într-o lume veche?

Toz s-a întors spre seară, tot pe furiş. Era istovit şi îngândurat. S-a prăbuşit pe un scaun, şi-a pus două cafele şi a fumat două ţigări pentru a-şi reveni. Apoi, luându-i pe nepregătite, pe când cei doi îl priveau fascinaţi cum dă afară pe nări fumul pe care îl înghiţise pe gură, le-a adresat o întrebare ciudată:

— Aţi auzit vreodată vorbindu-se despre un anume Democ?

— D… Dimuc? Asta ce mai e?

— O fantomă… o organizaţie secretă… nimeni nu ştie… Se pare că unii au auzit despre ea…, le-a răspuns oarecum sătul de subiect, mai degrabă plictisit şi neîncrezător.

Ati şi Koa nu pricepeau nimic. Se uitau unul la altul cu mirare, speriaţi aproape, începeau să înţeleagă că a descoperi lumea însemna a pătrunde în complexitate, a simţi că universul e o gaură neagră din care izvorăşte misterul, pericolul şi moartea, însemna a descoperi că singura care exista cu adevărat era complexitatea căreia lumea aparentă şi simplicitatea nu-i erau altceva decât ţinute de camuflaj. A pricepe era, prin urmare, imposibil, complexitatea va şti să găsească acea simplificare extrem de atrăgătoare care să o împiedice.

În mintea lui Ati se înfiripă un gând încă vag… îi reveneau amintiri… sanatoriul… gerul, singurătatea, foamea… şi delirul din timpul somnului… Da, acum îşi amintea… caravanele care dispăreau acolo, sus, aproape de cer, unde se împleteau piscurile şi trecătorile dincolo de care nu se ştia ce era de fapt… o frontieră… o linie imaginară… soldaţi torturaţi şi ucişi… tăcerea oamenilor… care nu vorbeau despre aşa ceva fiindcă nici nu o făcuseră vreodată, fiindcă nu ştiau nimic şi nici nu aveau vreun mijloc de a afla… Totuşi, în spatele acestor dispariţii, acestor crime, acestei atmosfere încărcate de ameninţări inevitabil stătea ceva, cineva… o umbră… o fantomă… o voinţă… o organizaţie secretă… Aceea să fie… persoana aceea… Democ… Dimuc? Ati era sigur că mai auzise cuvântul sau ceva care-i semăna… dar nu erau decât elucubraţii de bolnav… Cineva vorbise despre… demo… democ… demon?… Şi mai vorbise şi despre tortură… dar nu ştia ce însemna acel cuvânt…

La căderea nopţii, Toz i-a dus la antrepozitul care nu era nicidecum la doi paşi de magazin, după cum îi anunţase, ci la celălalt capăt al cartierului, unde au ajuns printr-un labirint care depăşea orice logică omenească. Pentru că labirintul se bazează pe o imensă inteligenţă, însă nu şi în cazul de faţă, mergeau după cum bătea vântul şi drumul era extrem de sinuos… întunericul îi înfăşură strâns pe străzile goale traversate, în depărtare, de câte o umbră fugară. Toz se ghida după propriul instinct. Gata, ajunseseră. Locul acesta lugubru, această uriaşă masă întunecată era antrepozitul, un cub cu baza de beton pe care se ridica un ansamblu de table ruginite. Nu se întrezărea decât cerul fără lună şi cu doar câteva stele, care totuşi lăsau să se vadă câteva cocioabe fantomatice în dreapta şi tot atâtea în stânga, strângând ca-ntr-un sendviş o uliţă plină de praf pe care hălăduiau familii de pisici şi de câini sleiţi de foame, scrofuloză şi bătăi, ca toţi câinii şi pisicile din Qodsabad. Mai departe ori mai aproape se auzea ceva magic în tot acest neant apăsător, un ţânc plângând sau o femeie cântând un cântec de leagăn. Toz a deschis uşa. Un zgomot metalic, ca un ecou. A scăpărat un chibrit: umbre uriaşe au ţâşnit din noapte şi s-au apucat să danseze nebuneşte pe pereţi. Aerul închis i-a plesnit peste faţă cu un damf amestecat: putreziciune, rugină, macerare, animale moarte, lucruri devorate de mucegai. A mai scăpărat un chibrit şi a aprins o lumânare înfiptă într-un sfeşnic greu. S-a înfiripat o lumină firavă, galbenă şi neagră, şovăitoare. Ici şi colo se vedeau mobile, cufere, saci, butoaie, oale, maşinării, statui, lăzi ce dădeau pe-afară de lucruri ieftine. În capăt, o scară metalică ducea la mansardă, unde erau două încăperi, în care se intra dintr-una în alta, în cea de-a doua se găseau un coş cu veselă, un cufăr lipit de perete, o bancă şi, îngrămădite pe o etajeră, nişte cuverturi, într-un colţ o găleată plină cu apă şi o oală de noapte. Peretele care dădea afară avea un oberliht pe care Toz s-a grăbit să-l astupe cu o cârpă veche.

— Curierul meu, Mu, o să vă aducă de mâncare la căderea nopţii. N-o să bage nimeni de seamă acest du-te-vino, ştie să se facă nevăzut. O să lase coşul într-un colt de la intrare. Nu staţi de vorbă cu el, e surd şi cam prostuţ. Fiţi discreţi, nu ieşiţi, nu deschideţi nimănui, spionii sunt puşi pe treabă şi ar face ceva bani pe capetele voastre… Cineva i-a aţâţat, vreun *muaf.* Aparatului, un comisar de sector… cineva mai de sus, le-a spus după ce i-a aranjat.

Înainte de plecare, a adăugat:

— Aveţi răbdare… Trebuie să fim prudenţi, problema e delicată… foarte delicată.

Cei doi prieteni au cercetat locul mai mult pe pipăite, fiindcă întunericul nu se lăsa străbătut decât cu mâinile.

Antrepozitul arăta prost, sigur văzuse multe falimente în cariera lui, înăuntru totul se clătina şi scârţâia. Vechiturile din el accentuau atmosfera dezolantă. Toz le îndrăgea ca pe nişte comori, în ochii lui doar lucrurile vechi aveau valoare, iar aceasta era direct proporţională cu numărul anilor. Dacă Toz strânsese atâtea, o făcuse pentru a le vinde şi dacă le vindea însemna că existau cumpărători, iată un alt mister. „Mister” era cuvântul care le trecea cel mai adesea prin minte.

În noaptea aceea au dormit mai adânc decât oricând. Prea multă oboseală, încordare, aşteptare, prea multe enigme pluteau în aer.

Amintindu-şi vremurile morţii lente de la sanatoriu, Ati auzea încă în noapte glasuri îndepărtate, un bebeluş plângând şi o femeie cu voce caldă care cânta un cântec de leagăn. Viaţa nu murise de tot, şi-a zis prin vis.

Aşteptarea părea că va ţine o veşnicie. Opt zile interminabile de gol absolut. Cei doi prieteni îşi rodeau zăbalele întrebându-se clipă de clipă dacă Toz uitase de ei sau dacă nu cumva cercetările lui se împotmoliseră pe undeva. Se mai linişteau la căderea nopţii, cam pe la ceasul celei de-a şaptea rugăciuni a sfintei zile, când îl auzeau pe credinciosul Mu intrând pe furiş în antrepozit, lăsând coşul şi bidonul cu apă şi dispărând fără zgomot. Nu, gazda nu-i uitase, cel puţin în privinţa pâinii cea de toate zilele. Cum gustaseră deja din plăcerile dure ale Qodsabadului, îşi puteau închipui cu uşurinţă ce îndrăzneală presupunea numai să pătrunzi în Abiguv. Să adresezi întrebări maşinăriilor acelora care niciodată nu ştiuseră că ar fi putut vorbi dacă ar fi vrut, să te apropii de şefi fără îndoială invizibili şi de temut pentru a le fura unele secrete ţinea de domeniul imposibilului. Atâta doar că Toz era Toz, şi pentru el imposibilul nu exista.

Foarte repede, într-o zi sau două, au învăţat să trăiască la fel ca pe vremuri, să se aşeze pe scaune fără să ameţească, să stea demni la masă, să mănânce fiecare din farfuria lui alimente al căror nume nu-l cunoşteau, nici nu ştiau dacă sunt comestibile sau otrăvitoare, legale sau ilegale, să bea cafea care-i ţinea treji toată noaptea ca nişte huhurezi. Cu toate acestea,

începeau să simtă teribil lipsa *hirului,* terciul naţional. Când şi când, purtată de câte o adiere ce sufla în direcţia lor, aroma de mirodenii arse urca din ulicioară şi le gâdila vârfurile nărilor. Întredeschideau atunci oberlihtul, pentru a prinde ceva mai mult, şi strănutau pătrunşi de plăcere. Fumul pleca din cocioaba de peste drum, de unde, uneori, atunci când tăcerea nopţii amplifica zgomotele, ajungeau până la ei plânsul unui copil mic şi acel cântec blând care-l însoţea.

Într-o dimineaţă înviorătoare, strălucind de lumină, au zărit-o pe femeia aceea invizibilă, cu voce melodioasă, era la ea, în curtea betonată de zece *siccas* pătraţi, cu tot soiul de vechituri, într-un colţ, o cisternă de apă, în altul, un bazin, în centru, un cazan pus pe nişte pirostrii deasupra unui foc de lemne şi lângă perete un copac uscat pe crengile căruia se punea la uscat lenjeria. Stăpâna casei era trupeşă şi avea rotunjimi cât pentru întreaga familie, nişte sâni uriaşi orbitor de albi, în stare să hrănească o liotă de mici Gargantua. Bebeluşul, liniştit în privinţa mâncării şi confortului, dormea dus într-un coş agăţat de una dintre ramurile de jos ale copacului. Fericita mămică stătea pe vine lângă lighean, lăsând să i se vadă un posterior înfloritor şi spăla voioasă rufele. Cu asta se îndeletnicea, cu spălatul scutecelor şi al bavetelor, în timp ce cânta o melodioară romantică al cărei refren era cam aşa: „Viaţa ta e viaţa mea şi viaţa mea e viaţa ta şi dragostea va fi sângele nostru“. În *abilimbă,* rima e bogată, vieţii i se spune *vi,* iubirii *vii* şi sângelui *vy.* Aşadar: *„Tivi is mivi i mivi is tivi, i viisii nivy”*. Declaraţia de iubire era adresată lui Abi, să nu ne lăsăm păcăliţi, minunatul vers era din Sfântul *Gkabul,* titlul 6, capitolul 68, versetul 412, numai că intenţia era de fapt alta, în cazul de faţă. Credincioasa mamă avea prea multe de făcut pentru a se pierde în ale religiei, viaţa şi fericirea ei erau bebeluşul, iar acesta era un plângăcios, care cerea tot timpul ce i se cuvenea. Cei doi prieteni zăriseră odată o umbră fugară plutind într-un *burnis* de cerşetor. Omul se întorcea acasă seara târziu şi după felul în care tuşea şi se sufoca s-ar fi zis că nu avea s-o mai ducă mult. Persoanele din căsuţa aceea întruchipau viaţa familială, simpatică şi tragică totodată.

În altă zi au auzit tiruri de armă. S-ar fi zis că locul se afla la vreo doi *şabiri,* în direcţia intrării monumentale a Abiguvului. După care a urmat o explozie (rachetă, bombă, grenadă?) care a zguduit antrepozitul. Mama care îşi mătura curticica fredonând, nu a ezitat o clipă, şi-a ascuns bebeluşul între sânii antişoc şi, cu capul aplecat, s-a dus la adăpost în cocioaba pe care

şi o furtună oarecare ar fi putut-o lua cu uşurinţă pe sus. Cei doi prieteni s-au gândit la nişte regşi care ar fi încercat o incursiune în Abiguv sau, de ce nu, chiar la o posibilă întoarcere a Duşmanului. Au uitat apoi imediat evenimentul, alertele fiind monedă curentă în Quodsabad, lipsite de urmări, oamenii ştiau despre ce era vorba, scopul acestor avertismente fiind de a-i pune pe gânduri pe aceia care nu-şi îndeplineau cum trebuia datoria lor de credincioşi, amintindu-le ce aveau de făcut. Sub imperiul *Gkabulului,* credinţa începea prin frică, continua prin supunere, iar turma trebuia să rămână la un loc şi să păşească drept către lumină, cei buni neavând nicio datorie fată de cei răi.

Plictiseala devenise apăsătoare şi nu aveau nimic cu care să-şi mai potolească durerea. Cât de uimitor ar fi fost, conţinutul antrepozitului nu putea menţine treaz prea mult timp interesul a două minţi avide de acţiune şi de adevăr adevărat. În lunile care trecuseră, Ati şi Koa nu duseseră lipsă de aventuri, de disperare, de întrebări răvăşitoare, iar această odihnă forţată, într-un spaţiu închis şi în întuneric, îi epuiza mai mult decât orice altceva. Îi pândea sindromul ermitului. Trebuia acţionat cumva, da, dar cum?

În cea de-a noua zi de recluziune, pe când îşi înghiţeau cu tristeţe hrana, o idee a ţâşnit din întuneric atât de euforică, încât au adoptat-o pe loc, aşa că la naiba cu prudenţa şi riscurile: vor ieşi să ia aer, ba chiar se vor duce până la poarta principală a Cetăţii lui Dumnezeu pentru a vedea mai de aproape impresionantul Abiguv, sfânta şi nemaipomenita Kiâba, misterioasă şi atât de ademenitoare cu cele patru feţe ale vârfului piramidei, unde, acolo sus, aproape de cerul lui Yolah, ochiul magic al lui Bigaye scrutează fără odihnă lumea şi sufletele care o locuiesc. Vor mai vedea şi minunata şi eleganta Mare Mockba unde slujise timp de trei decenii *mockbiul* Kho, bunicul lui Koa. De acolo vocea lui magică, amplificată de difuzoare puternice, captiva mulţimile, zecile de mii de persoane adunate de jur împrejur, le aducea în stare de transă şi pur şi simplu le trimitea să moară pentru Yolah. De acolo plecase grosul trupelor din ultimele trei Războaie Sfinte, cu urechile mustind de ţipetele eroice ale *mockbiului* Kho.

Cei doi prieteni îşi spuneau că nu bătuseră atâta drum si nu se confruntaseră cu asemenea nebunii bizare fără a-şi atinge scopul, doar ajunseseră până aici, nu trebuiau decât să-ntindă mâna, doi sau trei *şabiri.* Acestea fiind zise, le-a revenit în minte un precept scris sub formă de catren, învăţat la şcoala gkabulică şi care spunea:

Să te rogi din inimă la picioarele Kiibei,
Din suflet să-i juri credinţă lui Abi
Înseamnă ca-n ceasul morţii să-ţi răscumperi mii de păcate mai mari şi mai mici.
Şi-aşa sufletu-ţi uşurat îl va întâlni pe Yolah.

După care Koa şi-a adus aminte că, la Şcoala Cuvântului Divin, colegii lui, cu toţii fii de nobili prinţi şi de negustori extrem de bogaţi, parodiatori înrăiri, compuseseră după acest catren un refren destrăbălat, care la un moment dat, după ce au fost analizate toate detaliile, le-a adus o mie de lovituri de bici echitabil distribuite:

Să treci din inimă la tras de cap kiţulica,
Din suflet, gol de tot, să te joci la biluţe,
Înseamnă ca-n pragul porţii să alungi mii de necazuri mai mari şi mai mici.
Şi-aşa ştiuletele-ţi uşurat poate-ntâlni la loc teaca lui.

Au râs şi ei, cum să nu râzi? Nu existau nici blasfemie, nici minciună în versurile sprinţare.

S-au strecurat în întuneric ca nişte umbre. Undeva, se auzea un câine ce lătra ca turbat, era limpede că-i promitea moartea credinciosului său mic duşman, care, fără îndoială cocoţat la înălţimea potrivită, îi răspundea de la depărtare cu miorlăituri scurte si nevinovate.

S-au apropiat de căsuţa care-i fermecase cu plânsetele şi cu melodiile de dragoste şi au încremenit acolo, ca-ntr-un vis, ascultând zumzetul vieţii casnice, simţindu-i căldura binefăcătoare, adulmecând aromele şi parfumurile căminului duios.

Toropeala punea stăpânire pe ei, aşa că şi-au văzut de drum.

Ceva mai departe, sub streaşină unei clădiri ruinate, care părea să fie ori să fi fost o *midra* sau un *soku,* o hală, au zărit un grup de oameni stând de vorbă cu o înflăcărare potolită, ducând care un sac, care un coş, care o boccea, care o lădiţă pe care le treceau grăbiţi din mână-n mână. La zece paşi în spatele lor, ici şi colo, sprijinite cu spatele de perete, alte umbre, inşi însărcinaţi cu supravegherea locului şi securitatea şefilor. Fără îndoială

aveau de-a face cu o piaţă la negru, o întâlnire de profesionişti căliţi, negustori, tăinuitori, contrabandişti. Printre ei, regşii erau peste tot, sistematic, aveau simţul afacerilor, bătând întotdeauna palma înaintea celorlalţi. Încercuit cum era, traficul ilicit rămânea unica resursă a ghetoului, iar meseria aceasta se transmitea din tată-n fiu. Cum reuşeau însă să vină de la o asemenea depărtare fără a fi prinşi? Doar mirosul şi privirea de pasăre de noapte îi dădeau de gol din prima.

Cei doi prieteni şi-au văzut de drum, nu aveau nici de vândut, nici de cumpărat şi nici nu aveau nevoie de necazuri.

Surpriza îi aştepta după un colţ, la un *şabir* mai departe. Imagine grandioasă, răvăşitoare: iată, în sfârşit, unica, incomparabila Cetate a lui Dumnezeu, Kiâ'ba, Marea Mockba şi Abiguvul, atotputernicul guvern al drept-credincioşilor pe pământ. Ce emoţie! Aici era centrul lumii şi al universului, nucleul tuturor plecărilor şi sosirilor, inima sfinţeniei şi puterii, polul magnetic către care se întorceau popoarele şi fiecare om pentru a-şi lăuda Creatorul şi a se prosterna în faţa reprezentanţilor lui.

În acest loc, atmosfera era de o asemenea intensitate mistică, încât până şi un ateu înverşunat şi-ar fi pierdut pe loc motivaţia, credinţa ar fi pus stăpânire pe el, l-ar fi eliberat de toate ambiţiile deşarte şi l-ar fi făcut să se arunce în genunchi, cu fruntea-n ţărână. Plângând şi tremurând s-ar fi auzit mărturisindu-si credinţa care ar fi făcut din el unul dintre cei mai credincioşi dintre credincioşi: *Nu există alt Dumnezeu decât Yolah, şi Abi e Trimisul lui.* El omul, preafericitul drept-credincios sau nefericitul zombi nu avea loc în respectiva formulă, nu exista în tranzacţia dintre Yblah şi Abi, care era o afacere privată. Yblah îl crease pe Abi, şi Abi îl adoptase pe Yblah sau invers, şi torul se oprea aici.

Ati şi Koa se simţeau striviţi de măreţie, totul era colosal, peste măsură, dincolo de dimensiunile omeneşti. La baza fortăreţei se întindea o piaţă nemărginită, luminată din plin, pe care nicio privire nu o putea cuprinde dintr-odată, pavată cu dale translucide, colorate în toate nuanţele de verde, de mai bine de o mie de *hectosiccas* pătraţi, care purta numele sublim de Piaţa Credinţei Supreme. Intrarea în Cetate se făcea pe sub o arcadă ciclopică, numită Marea Arcadă a Primei Zile, a cărei boltă se pierdea în nori. Coloanele care o susţineau măsurau şaizeci de *siccas* lăţime si trei sute în înălţime până la cheia de boltă şi se suprapuneau parţial peste zidul

faraonic ce înconjura Cetatea lui Dumnezeu — fabulos sipet conţinând Kiâba, Abiguvul şi Marea Mockba —, cazărmile prestigioasei gărzi abiguviene şi, mai departe, ascunse într-un talmeş-balmeş şi legate de cetate prin tuneluri invizibile, locuinţele funcţionarilor. Întreaga esenţă a lumii se găsea în acel loc, concentrată între fortificaţiile inexpugnabile: veşnicie, putere, grandoare şi mister. Altundeva era lumea oamenilor şi, poate, într-o zi va exista şi aceasta.

Altă surpriză: piaţa era neagră de-atâta lume, cei doi prieteni nu mai văzuseră nici în vis atâţia oameni la un loc. Si aşa era, zi şi noapte, întreg anul, dintotdeauna. Cei de aici veneau din toate cele şaizeci de provincii ale Abistanului, turme-ntregi, pe jos, cu trenul, în camioane şi, la intrare, erau controlaţi cu stricteţe, număraţi şi cazaţi. Mulţimea era repartizată în trei blocuri separate de coridoare delimitate cu bariere metalice, pe unde circulau, ca nişte mici regi pe moşiile lor, gardieni înarmaţi cu bice şi *kovsuri,* puşti-mitralieră de dinaintea Revelaţiei: primul era blocul pelerinilor (câteva zeci de mii) care veneau să se reculeagă la picioarele Kiâbei, înainte de a lua drumul către îndepărtatele locuri de pelerinaj; urma cel al petenţilor, funcţionarilor, negustorilor şi simplilor cetăţeni (mai multe zeci de mii) încărcaţi de dosare, care îşi aşteptau rândul pentru a intra în Abiguv cu scopul de a ajunge la anumite ministere sau instituţii administrative; în sfârşit, cel de-al treilea, admirat de gloata de gură-cască şi de copii, oprită la marginile pieţei, era blocul voluntarilor (mai multe mii), unii candidând la plecarea imediată pe front, alţii veniri să se înscrie pentru următorul Război Sfânt pe care preferau să-l ia încă de la început, pentru a se bucura de el pe deplin. Şi peste tot prin preajmă, grăbiţi, bombănind şi cât se poate de inventivi, pentru a înşela vigilenţa paznicilor, vânzători de gustări, negustori de apă ori care închiriau pături, spălători, vindecători, puşti care vindeau locuri la coadă ori se ofereau să le păzească pe bani, fiindcă aşteptarea putea dura săptămâni sau luni de zile. Aici nu existau nici zi, nici noapte, totul mergea ca pe bandă de la un capăt la celălalt al anului. Ca să-şi mai omoare timpul, cei prezenţi treceau din gură-n gură poveşti despre bătrânul care stătuse la coadă un an întreg şi care, odată ajuns la ghişeu, nu-şi mai adusese aminte pentru ce o făcuse. Or, fără motiv, nu aveai cum primi bilet de intrare. Era el uituc, dar nu şi prost, aşa că şi-a licitat locul de la coadă. Şi l-a adjudecat un negustor extrem de bogat, care nu-şi putea lăsa baltă afacerile mai mult de-o zi. Astfel chivernisit, moşul

amnezic şi-a cumpărat o casă, s-a recăsătorit pentru a şaptea oară cu o fetiţă frumuşică, în vârstă de nouă ani, care tocmai avusese prima pierdere de sânge şi care i-a dăruit şapte sau unsprezece bebeluşi drăgălaşi, şi a trăit fericit până la sfârşitul zilelor. Pe patul de moarte, deşi nimeni nu l-a întrebat nimic, şi-a amintit într-o străfulgerare ce îl adusese cândva la coada solicitanţilor: se dusese să se intereseze ce se întâmplase cu cererea sa de locuinţă… sau de serviciu… sau de ajutor de urgenţă… veche de-un an… sau poate de zece sau treizeci de ani…

Cei doi prieteni au aflat că mai exista şi un al patrulea bloc, la un *şabir* mai la est, într-un loc întunecos şi tăcut, blocul prizonierilor, mai multe mii, legaţi câte o sută, care aşteptau să fie binecuvântaţi şi trimişi pe front. Unii erau prizonieri de război capturaţi de la Duşman, care refuzaseră lagărele morţii, aleseseră să se convertească la *Gkabul* şi se întorceau pe front, dar, de data aceasta, de partea cea bună; alţii erau condamnaţi la moarte abistanezi, oameni răi, rebeli, tâlhari de drumul mare care refuzaseră moartea pe stadioane sau în lagăre, alegând să devină kamikaze şi să fie trimişi pe front, în linia-ntâi, pentru a se arunca în aer odată ajunşi la Duşman. A intra în acest bloc era o favoare care nu se acorda tuturor condamnaţilor la moarte (niciodată regşilor), ci doar acelora care manifestau o adevărată dorinţă de a servi Abistanul în numele lui Yolah şi al lui Abi, binecuvântat fie numele lor. Asta le-o spusese lui Ati şi lui Koa un bătrân gură-cască, adăugând apoi că avusese şi el un fiu care scăpase de stadion, ducându-se voluntar pentru a da bineţe Duşmanului. „A murit ca un martir, ceea ce mi-a adus o pensioară frumuşică şi prioritate în magazinele de stat“, mai spusese cu mândrie, izbucnind în râs.

Pe Ati l-a dus gândul cu emoţie la prietenul şi tovarăşul lui de călătorie, la Nas, care trăia aici în grandoare şi mister, în neagră nebunie şi servitute absolută. Ce ajunsese, pe unde era? Ati se baza pe Toz pentru a afla şi a-i veni în ajutor.

Un bărbat s-a apropiat de ei ca un profesionist, ai fi zis că era un traficant cinstit şi eficient, de şi pe maică-sa ar fi păcălit-o. Se uita la ei de ceva vreme, iar cei doi prieteni îl observaseră la rândul lor. Le-a spus:

— Dacă doriţi un loc bine plasat la coadă, am unele excelente pentru voi… Şi-o să vă fac un preţ bun, aşa, ca-ntre prieteni.

— Nu-ţi face griji, frăţie, doar căscam şi noi gura pe aici…

— Pot să vă fac rost de documente, să vă înlesnesc întâlniri, produse pe care altfel n-aveţi cum să le găsiţi şi tot soiul de informaţii…

— Ia să vedem… ce-ai putea să ne spui despre un anume Nas? Lucrează la Abiguv, la serviciul arheologic.

Negustorul de bunuri şi servicii a zâmbit de parc-ar fi fost gata să dea la iveală nişte secrete ieşite din comun:

— De fapt, ce-aţi vrea să ştiţi?

— Ce ne poţi spune despre chestia asta.

— Mai clar?

— De exemplu, unde locuieşte. Am vrea să-i facem o vizită…

— Daţi-mi un avans şi întoarceţi-vă mâine, când veţi primi informaţia… Dacă mai daţi acolo ceva-ceva, vă voi conduce la el sau am să vi-l aduc pe el aici.

Cei doi prieteni s-au plictisit repede de jocul „care e mai şmecher dintre noi“. Era timpul să se întoarcă la antrepozit, pentru a ajunge acolo înainte de răsărit, căci spionii aveau să vină în curând la datorie.

După zece paşi, alertaţi de un al şaselea simţ care li se ascuţise în decursul periplului lor periculos şi absurd de-a lungul şi de-a latul Quodsabadului, s-au întors şi l-au zărit pe negustorul de servicii gata să-i arate cu degetul unei patrule. Negustorul nu era nici mai mult, nici mai puţin decât un spion şi o iudă.

N-au stat pe gânduri nicio clipă şi şi-au luat picioarele la spinare. Paznicii au acţionat prompt şi-au început să strige, scoţându-şi armele şi alergând în toate părţile. Ati i-a şoptit lui Koa:

— Să ne despărţim… Ia-o la stânga şi fugi… Ne-ntâlnim la antrepozit… Fugi… Repede!

Labirintul îngust şi întunecos din A19 era de partea lor, numai că urmăritorii erau mai numeroşi, numărul lor sporind cu întăririle sosite din mulţimea de gură-cască.

Noaptea i-a înghiţit la primul colţ.

Focurile de armă se auzeau tot mai departe şi-apoi… nimic.

Ati a alergat cât l-au ţinut puterile, un ceas, două. Picioarele îl dureau îngrozitor, iar plămânii de fost scrofolos îi luaseră foc. S-a făcut nevăzut într-o fundătură îngustă şi s-a ascuns în spatele unei grămezi de gunoaie pe care vreo zece cotoi dubioşi le păzeau cu străşnicie. I-au suflat la ureche, cu

dinţii şi ghearele la vedere, după care, văzând în ce stare deplorabilă e, au revenit, ca aţipiţi, la paza cămării.

O oră mai târziu, Ati a plecat târâş-grăpiş mai departe, mai ocolind, mai rătăcindu-se, şi a ajuns la antrepozit în clipa în care la *mockbe* începea să răsune chemarea credincioşilor la cea dintâi rugăciune a sfintei zile. Era patru dimineaţa. La celălalt capăt al oraşului, noaptea lăsa să se strecoare prima rază de lumină. Ati s-a băgat în culcuş, s-a înfăşurat în pătură şi a adormit. Nu înainte de a-şi spune că nici Koa nu va întârzia să apară şi că va fi foarte bucuros să-şi revadă prietenul teafăr şi nevătămat, trăgând la aghioase de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Soarele încă nu ieşise cu totul din noapte când Toz a dat buzna în antrepozit şi, fără menajamente, l-a scos pe Ati din coşmarul în care se zbătea. Acesta a ţâşnit din culcuş de parcă zece paznici s-ar fi aruncat asupra lui să-i sucească gâtul. Nici nu a avut timp să-şi revină cum se cade că l-a şi apucat disperarea văzând că prietenul lui Koa nu se întorsese, locul fiindu-i gol!

— Trezeşte-te, fir-ar să fie, trezeşte-te odată!, i-a strigat Toz.

Toz nu era genul care să se piardă cu firea, era o minte rece. A-nfipt mâinile-n gâtul lui Ati şi-a început să-l scuture cu putere. Vocea îi era atât de autoritară, încât şi o întreagă companie de rebeli ar fi stat drepţi în faţa lui.

— Stai jos şi spune-mi ce s-a-ntâmplat!

— Păi… că… am ieşit să luăm şi noi aer… şi-am ajuns până la Abiguv…

— Şi uite rezultatul: cartierul e sub stare de asediu, gărzile scormonesc peste tot, iar oamenii se denunţă care mai de care… Numai de-asta n-aveam nevoie…

— Îmi pare rău… Şi Koa… Ştiţi ceva de el?

— Nimic, deocamdată… O să te duc în altă parte, antrepozitul nu mai e sigur… Acum însă nu se poate ieşi, o să te ascund într-o debara pe care am amenajat-o jos, în spatele unui perete fals, unde camuflez obiectele rare… Diseară sau mâine o să vină cineva să te caute şi o să te conducă într-o altă ascunzătoare… îl cheamă Der, îl urmezi fără să pui întrebări… Bun, am fugit, trebuie să iau nişte decizii…

— Şi Koa?

— Mă voi interesa… Dacă a fost arestat sau ucis de gărzi, voi afla imediat, dacă nu, va trebui să aşteptăm… Dacă s-a pitit pe undeva, până la

urmă va da el un semn… Dacă e mort prin vreo groapă, cadavrul îi va fi repede descoperit.

Ati şi-a cuprins capul în mâini şi a izbucnit în lacrimi. Îi era ciudă pe sine însuşi, se făcea vinovat pentru tot, îşi dădea seama că exercitase o influenţă nefastă asupra lui Koa şi nici măcar nu încercase să-i mai înfrâneze înflăcărarea înnăscută. Ba, mai rău, a profitat de naivitatea acestuia şi l-a aprins şi mai tare cu discursurile lui de sergent recrutor, despre bine şi rău, şi de justiţiar în căutarea adevărului. Cum să-i fi putut rezista? Era un revoltat din naştere, trebuia doar să-şi găsească o cauză pentru care să lupte.

Ati se învârtea cuprins de nelinişte prin antrepozit. Reperase toate găurile şi fisurile din materialele cu care erau înveliţi pereţii hangarului şi, la cel mai mic zgomot, fugea de la unul la altul pentru a încerca să vadă ce se petrecea afară, gata să intre în ascunzătoare. Uitându-se prin oberliht, a zărit o umbră dincolo de fereastra căsuţei de vizavi, mai precis silueta unui femei trupeşe. A fost de-a dreptul şocat, întrucât şi ea se uita la el şi îl arăta cu degetul unei persoane din spatele ei. A făcut un salt înapoi, încercând să se liniştească: fusese doar o părere, o iluzie optică, îşi zicea, buna mămică era nevinovăţia preschimbată în femeie care se îndeletnicea cu treburile gospodăreşti, i-o fi atras atenţia vreo reflectare a luminii în geamul oberlihtului sau poate că-i arăta ceva bebeluşului ei ca să-l distreze, vreun nor hazliu, vreo şopârlă alergând pe perete, un porumbel care îşi curăţa cu drăgălăşenie penele pe marginea acoperişului hangarului.

A coborât şi s-a închis în ascunzătoare, încercând să tragă adânc aer în piept pentru a-şi potoli bătăile inimii şi pentru a-şi stăpâni frica. Îşi simţea sufletul sfâşiat şi tot trupul îi era o rană vie. În scurt timp n-a mai respirat, căzând într-o teribilă letargie.

Şi-a petrecut ziua astfel, între somn surescitat, moarte profundă şi stare de semiinconştienţă.

S-a trezit pe când ziua se sfârşea, luând culorile triste ale crepusculului, iar trosnetele hangarului deveneau lugubre şi tot mai puternice. A încercat să se ridice, însă membrele nu-l mai ascultau, cuprinse de furnicături, iar spiritul îi era mort, anesteziat de durere.

S-a scurs multă vreme, în timp ce în minte un glas îndepărtat îi repeta fără să se mai sature: *Ridică-te… ridică-te… ridică-te… ridi…* Până la urmă

acesta i-a atins un punct sensibil, a întredeschis ochii şi o lumină firavă i-a pătruns în creier… O senzaţie tăioasă îi iradia întregul corp, în timp ce glasul devenea tot mai imperios: *Ridică-te… Eşti viu, ce dracu… fii gata…*

Cu o tresărire de voinţă s-a ridicat şi a început să şchioapele de la un capăt la celălalt al hangarului pentru a alunga furnicăturile din membre si a se aerisi.

Dând pe gât dintr-odată cana de cafea rămasă din ajun şi-a provocat în întreg creierul o explozie de energie. Avea nevoie să reflecteze, ceva nu se lega. Ba chiar mai multe lucruri.

A revăzut filmul evenimentelor. A înţeles, de la început, cât de neglijenţi fuseseră şi el, şi Koa. Desigur, de acum era evident, Piaţa Credinţei Supreme era extrem de bine supravegheată, având peste tot camere de urmărire şi legiuni de paznici şi de spioni cu ochii-n patru, nici nu putea fi altfel din moment ce era un spaţiu deosebit de sensibil. Pe de altă parte, când ţi-ai făcut o obişnuinţă din a trăi în afara legii şi a religiei, într-o lume încremenită sub tiranie şi într-o cucernicie dintre cele mai arhaice, apărea ceva, cât de mic, care nu ţinea de normalitate, în alură, în glas, ceva care se vedea, se auzea, ceva care deranja şi, din acest punct de vedere, cei doi prieteni se dovedeau cei mai eretici cu putinţă şi printre cei care respectau cel mai puţin legea. Mai mult, când te mai şi interesai de unul ca Nas, pe care legi speciale îl aşezaseră printre cei dintâi duşmani ai Abistanului, obligatoriu deveneai dubios şi tu însuţi un mare duşman al ţării. Întrebarea era: negustorul îi remarcase şi îi denunţase patrulei, pentru orice eventualitate, sau îi denunţase fiindcă se interesau de Nas? în care caz, urma o întrebare fundamentală: de unde să fi ştiut de existenta lui Nas acel amărât care trăia din bişniţă, pe spinarea incredibilelor mulţimi uşor de manevrat ce bântuiau prin preajma Cetăţii lui Dumnezeu? Doar nu sunt pline străzile de arheologi, iar Nas era şi el un funcţionar oarecare, dintre cei o sută cincizeci de mii ai Abiguvului. Şi încă ceva şi mai bizar: cum să fi ştiut că acesta era amestecat într-o chestiune de maximă importanţă, cu statut de secret de stat dintre cele mai bine protejate, care făcuse să fie arestat şi ucis ori poate deportat? Nu cumva micul traficant era, în realitate, un poliţist cu grad înalt sau cine ştie ce mare şef al vreunei celule specializate a Aparatului ori a unei oficine legate de un clan sau altul al Dreptei Frăţii? Şi astfel dăduse un ordin patrulei atunci când îi arătase cu degetul pe Ati şi pe Koa, sau individul dăduse dovadă de slugărnicie pentru a obţine cine ştie ce favoare? Se putea şi să-i fi urmărit mai demult… Da, desigur… de când ieşiseră din

antrepozit… ba chiar mai dinainte, de când ajunseseră la Toz… de când s-au interesat de Nas la târgul de lângă borta de şoarece… şi, prin alţii, umbre care şi-i trecuseră de la una la alta, din cartier în cartier, cât timp ei traversaseră Qodsabadul până să ajungă la el… Ba chiar mai demult… de când făcuseră escapada în ghetou, denunţaţi de vreun ajutor al Ghildei sau de vreun reg care lucra, când se ivea ocazia, şi pentru antiregşi… Sau, în privinţa lui Ati, încă şi mai demult, de la ieşirea lui din sanatoriu şi de la sosirea la Qodsabad… unde s-a trezit în mod inexplicabil premiat cu serviciul de funcţionar inferior şi cu locuinţa din imobilul acela agreabil… îşi amintea perfect că doctorul scrisese „De ţinut sub observaţie”, cuvinte subliniate cu două linii, în josul foii de ieşire. La care se adăuga adevărata întrebare: de ce toate acestea, cine era, pentru ei, Ati, ca să merite o asemenea supraveghere?

Cât despre Koa, acesta era probabil sub urmărire încă din ziua în care plecase din sânul familiei, întrucât numele lui era ca o icoană, un obiect de colecţie. Era copilul Sistemului şi Sistemul veghează asupra alor săi. Îngerii păzitori erau cu atât mai vigilenţi, cu cât îl ştiau turbulent şi pornit împotriva propriei familii, care prospera sub aripa reputaţiei celebrului *mockbi* Kho.

Totul era evident şi, dacă deschideai bine ochii, toate lucrurile se legau între ele.

Pe loc se ivea şi o altă întrebare, încă mai tulburătoare: cum de aflase Toz atât de repede ce se întâmplase lângă Cetatea lui Dumnezeu din moment ce la ora aceea numai protagoniştii evenimentului fuseseră de faţă, adică Ati şi Koa, măruntul traficant care îi denunţase şi patrula care îi vânase? Cine l-a informat? Denunţătorul, sau patrula? Cum şi de ce? Dacă prinderea şi uciderea lor era scopul, atunci de ce se aşteptase atâta? Şi de ce exact acum?

Totul se reducea la o singură întrebare: *Cine era Toz cu adevărat?*

Odată pornită, maşinăria îndoielii nu se mai opreşte. În doar puţin timp, Ati s-a trezit asaltat de o mie de întrebări neaşteptate. Şi pe loc a simţit că-l trec fiori reci, întrucât şi-a dat seama ce implicau întrebările: era necesar să ia nişte hotărâri extrem de importante însă nu ştia care să fie acestea şi nici dacă va avea puterea şi curajul de a le pune în aplicare. Fără Koa era pierdut, de luni întregi puneau totul laolaltă, treburile şi minţile, de când gândeau şi acţionau împreună ca doi gemeni de nedespărţit. Singur se simţea groaznic de handicapat, incapabil de a înţelege şi de a se mişca.

Apoi, dintr-odată, îndoiala a mai făcut un pas, cu totul neaşteptat, demonstrând astfel că nimic nu era sfânt pentru ea, că nu exista nici dispensă, nici excepţie, numai că aşa ceva era de neconceput, de nepermis, lui Ati îi venea să verse, să urle, să se dea cu capul de pereţi… Scârbosul şi insidiosul glăscior îi vorbea acum despre… Koa… fratele, prietenul, tovarăşul, complicele lui! îl auzea cum murmură: „Nimic nu ne spune că acest tânăr strălucit nu a primit misiunea de a-ţi câştiga prietenia, ceea ce a reuşit excelent…“ Păi, cu ce scop, fir-ar să fie? Doar sunt un nimic, sunt Ati, un amărăştean care duce o viaţă de câine într-o lume prea bună pentru el… De ce statul sau mai ştiu eu cine s-ar obosi pierzând atâta timp şi atâtea mijloace ca să mă supravegheze?… Eeei, mai ai ceva de zis?… „Păi, dragă Ati, uituc mai eşti… Cu toate că, ţii minte, acolo, sus, la sanatoriu, pe acoperişul lumii, ai stat multă vreme pe gânduri… Nici nu se mai ştie de cât timp spiritul cercetător şi revoltat a dispărut de pe faţa pământului, a fost eradicat şi nu a mai rămas să plutească pe deasupra mlaştinilor decât cel putred, al supunerii şi al intrigii… Oamenii nu mai sunt decât nişte oi adormite şi aşa şi trebuie să rămână, nu trebuie deranjaţi… Or, iată că în deşertul de cenuşă care este Abistanul e descoperită o rădăcină plăpândă a libertăţii, care creşte în mintea febrilă a unui ftizie ajuns la capătul puterilor, care rezistă la frig, la singurătate, la spaima abisală a înălţimilor şi care, în scurt timp, a inventat o mie de întrebări nelegiuite. Ia aminte că acesta este lucrul cu adevărat important, natura exuberantă a dubiului şi pandantul său, întrebările, repunerea în discuţie, întrebări pe care le puneai în jurul tău, aluziv ori fără cuvinte, însă perfect audibile de către cei care nu-şi puseseră niciodată vreuna şi ale căror urechi virgine erau hipersensibile, or tu îi întrebai pe toţi cei din jur, prin cuvinte sau priviri interogative pe care bolnavii, infirmierii, pelerinii, cei ce aveau grijă de caravane şi cine se mai găsea să asculte le-au auzit şi le-au raportat, consemnate fiind cu scrupulozitate de către biroul de ascultări… ca să nu mai vorbim despre Veii care-ţi scormoneau zi şi noapte creierul… Iar buruiana aceasta nu este smulsă pe loc, din contră, devine o problemă arzătoare, trebuie să se afle ce este, de unde vine şi până unde poate ajunge… Cei care au ucis libertatea nu ştiu ce înseamnă libertate şi, la drept vorbind, sunt mai puţin liberi decât cei pe care îi încătuşează şi îi fac să dispară… dar cel puţin au priceput că nu vor înţelege decât lăsându-te să te mişti liber, că vor putea învăţa doar privindu-te cum înveţi tu însuţi… Te-ai prins, prietene? Eşti cobaiul unei extraordinare experienţe de laborator: imensa tiranie învaţă pe pielea ta, biet

omuleţ neînsemnat, ce este aceea libertate!… O nebunie!… Desigur, la sfârşit vei fi omorât, în lumea lor libertatea este o cale a morţii, răneşte, deranjează, e un sacrilegiu. Nici măcar pentru cei care deţin puterea absolută nu mai este posibilă întoarcerea, sunt prizonierii Sistemului şi ai miturilor pe care tot ei le-au inventat pentru a stăpâni lumea, au făcut din ei înşişi paznicii invidioşi ai dogmei şi slugile zeloase ale maşinăriei totalitare.

Ce e extraordinar în cazul de faţă este că, într-o bună zi, undeva, în inima Aparatului, cineva, neapărat un funcţionar plasat suficient de sus, citind un raport luat la întâmplare din grămada de rapoarte lipsite de orice importanţă, pe care maşinăria le primeşte încontinuu şi le arhivează cu tonele pentru orice eventualitate, a putut să-şi zică: „Ei, ei, ei… Uite şi ceva mai puţin obişnuit!” Studiind comentariul redactat de vreun scribălău şi întreprinzând o mică anchetă, a ajuns la o concluzie care l-a lăsat cu gura căscată, descoperind un electron liber, lucru de neconceput în cosmosul Abistanului: „Omul ăsta ori e nebun de un soi nou, ori e un mutant, purtător al unui spirit de dispută dispărut de multă vreme, trebuie cercetat mai îndeaproape” *. Cum nu era interzis nici să-şi dorească binele şi nici să se ataşeze de propriile descoperiri, i-a intrat în cap ideea de a-şi da numele unei noi maladii sufleteşti, urmând să ocupe astfel câteva rânduri în cărţile de Istoria Abistanului. S-ar fi putut gândi la ceva de genul „erezia lui Ati“ sau „deviaţia de tip Sin“, întrucât de asta se temea Aparatul mai mult decât de orice, de erezie şi de deviaţionism.

Mutantul rebel pândit de nebunie şi potenţial purtător al unei noi boli tu eşti, dragul meu Ati, şi zău pun pariu că dosarul ţi-a ajuns undeva, foarte sus, în ierarhia Aparatului şi, de ce nu, chiar a Dreptei Frăţii. La aceste niveluri nu se duce lipsă de inteligenţă, ba chiar există în exces, doar că e aţipită, nu au mai fost întoarse pe toate feţele decât lucruri vechi, râncede şi prăfuite, or, acum, iată ceva nou care îi va trezi, îi va aţâţa, un semn care în urma descoperirii unui sat ce poate revoluţiona totul, susceptibil de a nimici adevărurile fondatoare ale Abistanului, a primit de curând o semnificaţie specială. Până şi întâlnirea ta cu Nas fiind ea însăşi atât de improbabilă… Ce şanse avea un om neînsemnat ca tine să întâlnească un arheolog eminent ca el, care să-ţi mai şi facă mărturisiri atât de periculoase? Chestiune cu atât mai bizară cu cât fusese absolut întâmplătoare, ceea ce înseamnă că a fost înscrisă în dinamica profundă a vieţii care vrea ca seamănul să se îndrepte către seamăn şi contrariul spre contrariul lui. Într-o zi ori alta, picătura de apă ajunge în mare şi firul de praf în morman sau, altfel spus, avusese loc

întâlnirea explozivă dintre Libertate şi Adevăr. Aşa ceva nu se mai întâmplase niciodată, de când Abi însănătoşise lumea cu principiul supunerii şi al adoraţiei. Lucrul de care Dreapta Frăţie s-a temut fără a-l putea numi era aici, în stadiu embrionar, purtat de un bolnav ţinut în locul cel mai izolat din Abistan si de un funcţionar mai mult decât pregătit pentru ceea ce avea de făcut.

Numai că a gândi un lucru nu înseamnă şi a-l crede. Ati lua în derâdere acele idei bolnăvicioase, ipoteze gratuite, elucubraţii trase de păr, mult prea improbabile pentru a fi fost cu putinţă. Dictatura nu are nevoie să afle, fiindcă ştie firesc tot ce trebuie să ştie si nu are nevoie de un anume j motiv pentru a pedepsi cu asprime, lovind la întâmplare, în asta îi constă forţa care maximizează teroarea pe care o inspiră şi respectul pe care îl primeşte. Întotdeauna dictaturile pun la punct procesele după ce dau loviturile, atunci când condamnatul îşi mărturiseşte dinainte crima si se arată recunoscător faţă de cel care-l execută. În cazul de faţă, nu e de căutat prea departe: Ati şi Koa vor fi declaraţi *makufi,* păgâni afiliaţi sectei blestemate a lui Balis. Cine ajunge pe stadion e vinovat, întrucât poporul ştie prea bine că Dumnezeu nu a împovărat niciodată un nevinovat, că Yblah e drept şi puternic.

Se făcuse târziu. Der, agentul lui Toz, nu sosise. Ati a înghiţit ce-i mai rămăsese din mâncarea din ajun şi s-a băgat sub pătură. Cu toate că nu avea pioşenia drept-credincioşilor, s-a rugat din toate puterile lui la Dumnezeul victimelor, dacă aşa ceva exista, pentru a-l salva pe dragul lui frate, pe Koa.

Ziua s-a scurs între îngrijorare şi tristeţe. Încă una. Ati relua iar şi iar filmul evenimentelor de acum două zile, descoperind de fiecare dată încă un mic grăunte de măcinat. Lucru care nu-l ajuta cu nimic, însă ce altceva să fi făcut, trebuia să-şi ocupe cumva mintea, Koa îi lipsea teribil şi un presentiment urât îi întorcea maţele pe dos.

Der a sosit la vremea celei de-a şaptea rugăciuni. *Mockbasurile* din cartier urlau şi răsunau pentru a strânge credincioşii. Nu se putea întârzia, rugăciunea avea rostul ei, marcând încheierea zilei şi începutul nopţii, un adevărat simbol.

Der nu era vreun vorbăreţ. Nici Mu, cel de dinaintea lui, nu fusese. Nici nu a intrat bine că s-a şi apucat să strângă de prin antrepozit tot ce ar fi putut

da de bănuit. A şters urmele ca după o lovitură premeditată. A umplut un întreg sac cu posibile indicii, l-a legat bine, l-a azvârlit pe umăr şi, după ce a aruncat o ultimă privire, i-a cerut lui Ati să-l urmeze, ca şi cum nu ar fi avut habar despre ce era vorba, dar să rămână la cincisprezece, douăzeci de *siccas* în urma lui.

Au mers multă vreme, cu pas întins, evitând să se apropie de *mockbasurile* permanent încărcate de oameni trândăvind, care aveau ei motivele lor de a chema trecătorul să se alăture minunatelor lor conversaţii. Pe drum şi-a aruncat sacul pe una dintre acele grămezi de gunoaie care împodobeau oraşul prin locurile cele mai puţin indicate. Ajunşi pe strada principală, Der şi Ati s-au adăpostit sub una dintre porţile mari şi au aşteptat în linişte. În stânga mieunau pisici, în dreapta lătrau nişte câini. Pe boltă, luna strălucea fără prea multă convingere, iar ei vedeau fără a fi văzuţi. Din case veneau arome de *hir* şi de galete calde, care înmiresmau străzile. Fericiţi locuitori.

După un ceas, o pereche de faruri a străpuns noaptea, la orizont. Apropiindu-se, vehiculul a dat semnal cu luminile, la care Der a răspuns cu gesturi largi ale braţelor, ieşind în mijlocul drumului. Maşina s-a oprit în faţa lui. Silenţios, spaţios, impunător, automobilul oficial de culoare verde era dotat cu port-fanioane pe aripile din faţă, arborând însemnele unui Onorabil. Era impunător, căci cine ar fi îndrăznit fie şi doar să i se aşeze în cale? Şoferul a deschis portiera şi l-a invitat pe Ati să intre. Ce onoare, ce onoare de neînţeles! Misiunea lui Der se încheiase, aşa că le-a întors spatele şi a plecat în noapte fără a scoate o vorbă. Maşina a demarat cu un scârţâit de roţi, în trombă. Era pentru întâia oară în viaţa lui când Ati urca într-o maşină, iar aceasta era dintre cele mai de soi. A zâmbit plin de mândrie, din abisul durerii ajunsese direct la fericirea perfectă a marilor privilegiaţi, aceea de a merge cu automobilul, dar repede s-a îndemnat să fie calm si modest. Astfel de minunăţii nu aveau decât oficialii de cel mai înalt nivel din ierarhie şi comercianţii nemaipomenit de bogaţi, ale căror relaţii cu sinarhia erau clare. Nimeni nu a aflat vreodată de unde veneau aceste maşinării de vis, cine le făcea, cine le vindea, era un secret de nepătruns. Cum nu se ştia, se zicea că proveneau dintr-o altă lume, că exista o filieră, ba se mai vorbea şi despre nişte frontiere invizibile. Cântecul motorului era atât de blând, locurile atât de confortabile, interiorul mirosea atât de plăcut, iar maşina se echilibra atât de bine trecând peste obstacole, încât pe Ati l-a

luat repede somnul. A rezistat cât a putut, dar nu prea mult, cufundându-se într-un preafericit somn, în pofida îngrijorării care-l încleştase. Unde era oare dus, ce-l aştepta la capătul drumului? Pe cât era Toz de straniu, pe atât era de secretos.

Când s-a trezit, puţin surprins să se vadă zburând ca-n lipsa gravitaţiei, automobilul se deplasa în continuare, iute ca săgeata lui Cupidon, despicând aerul cu graţie şi voluptate. Să fi tot parcurs vreo sută de *şabiri.*

În depărtare a văzut nişte lumini, un gheizer care ajungea până la norii pe care parcă-i aprindea, un adevărat dezmăţ, lucru rar la Quodsabad. Electricitatea era raţionalizată şi atât de scumpă, încât numai marii conducători şi negustorii bogaţi aveau acces la ea, primii fiindcă nu o plăteau, iar ceilalţi mulţumită clienţilor. Aerul era umed şi avea un miros lipicios, un amestec de sare şi de încă ceva proaspăt şi răcoritor. Din străfundurile nopţii urca zgomotul unei mase de apă lovind pereţi şi stânci. Să fi fost vorba despre mare, adică într-adevăr aceasta exista şi ajungea până aici, să fi fost adevărat că te puteai apropia de ea fără să fii luat de ape sau înghiţit de ele? Drumul nu mergea mai departe. Automobilul a intrat pe o poartă gigantică, păzită de o întreagă armată, pătrunzând într-un parc întins, cu arbori măreţi, boschete romantice, munţi de flori încântătoare, pergole de vis, peluze şi heleşteie cât vedeai cu ochii. Pe marginile drumului, magnifice sisteme de iluminat, montate la distanţe regulate, luminau blând umbrele nopţii. Roţile scârţâiau pe pietriş (ziua avea să vadă că acesta era roz). Clădirea, iluminată şi ea de proiectoare puternice, dispuse inteligent, era colosală, întinzându-se de la un capăt la celălalt al orizontului. De fapt, era vorba despre o construcţie centrală, un palat regal numai simetrie şi armonie şi, de o parte şi de alta, totuşi la distanţa potrivită, nenumărate dependinţe, mai mari şi mai mici, mai înalte şi mai joase, rotunde şi pătrate. Printre ele, o superbă *mockba* împodobită cu marmură verde şi stucaturi fine. Peste tot, în parc, pe terase, pe acoperişuri sau din turnurile de observaţie, gărzi puternic înarmate, civili îmbrăcaţi în *burnisuri* preoţeşti, dar pe deasupra cu tunici de zale, şi militari în armuri. Soldaţi specializaţi patrulau cu nişte buldogi înspăimântători, de rasă necunoscută, jumătate câini, jumătate lei. Departe, pe o colină împrejmuită cu sârmă ghimpată, era înfipt un stâlp înalt de vreo treizeci de *siccas,* de care era prinsă o impresionantă colecţie de obiecte din fier, un fel de tobe, de

parabolice orientate în toate direcţiile şi o enormă structură metalică învârtindu-se pe un ax.

Mai departe era ceva ce Ati, la fel ca zece abistanezi din zece, visase dintotdeauna să vadă: maşini zburătoare. În faţa unui hangar imens, aliniate cu grijă, staţionau nişte avioane (unul mare, altele mijlocii şi mici) şi tot atâtea elicoptere de mărimi si forme diferite. Nu văzuse astfel de maşinării decât în înaltul cerului, puncte care treceau huruind şi, ca mulţi alţii, nu ştiuse ce să creadă. Să fi fost într-adevăr maşini, păsări, magic sau holograme? Prieteni sau duşmani? Ceea ce vezi este mereu adevărat, şi altfel cum să fi auzit acele zgomote necunoscute? Mai erau acolo încă un hangar, ceva mai modest, şi un impresionant parc auto ale cărui autovehicule erau şi ele atent aşezate, maşini mai mici, berline, camioane şi altele specializate. De unde să fi venit tot acel material, din ce lume şi prin ce filieră?

Ati nu avea destui ochi pentru a vedea totul. Domeniul era imens, iar maşina mergea repede, ştia clar unde trebuia să ajungă. S-a oprit departe de centru, într-o zonă rezidenţială care cuprindea două sau trei duzini de case unele mai frumoase decât altele, înconjurate de copaci toaletaţi artistic. Şoferul l-a invitat să coboare si să-l urmeze în interiorul unui bungalow alb de sus până jos, având numărul 15. Acesta era compus dintr-un vestibul care dădea într-o încăpere centrală spaţioasă, o bucătărie, o baie şi trei dormitoare în care se intra dintr-un coridor discret, totul dotat luxos şi plin de mobilier, tablouri şi bibelouri din cele pe care Toz le colecţiona cu dragoste şi nostalgie. Ati nu-şi închipuise vreodată că ar putea exista asemenea case, nici că ai putea locui şi că te-ai simţi bine în ele. In Quodsabad nu exista nimic asemănător, de altfel pe oameni poate i-ar fi încurcat, ba chiar ar fi fost nefericiţi locuind în aşa ceva, căci le plăcea să simtă pământul sub picioare, să aibă vederea liberă şi, mai ales, să fie împreună în aceeaşi încăpere pentru a-şi împărţi pâinea şi *birul,* pentru a economisi căldura, a se ruga şi a trăncăni într-un glas.

Şoferul l-a informat pe Ati că va locui în respectivul pavilion până la noi ordine. În bucătărie aşteptau în poziţie de drepţi doi bărbaţi îmbrăcaţi în *bumisuri* albe, croite drept. Nu era greu să-i deosebeşti, unul era negru, voinic, cu nasul borcănat şi se numea Ank, celălalt era scund, palid, cu ochii alungiţi şi răspundea la numele de Cro. Şoferul care era alb, elegant, inteligent şi se chema Hek, i-a prezentat în grabă, ca pe nişte servitori ce

erau. În fiecare pavilion erau doi sau trei, la dispoziţia invitărilor Senioriei Sale. Ank şi Cro au aprobat din cap, salutându-l în acelaşi mod pe Ati.

— Cine este Senioria Sa? a întrebat cu timiditate.

Şoferul i-a răspuns cu infatuare:

— Senioria Sa este Senioria Sa serenisimul… Onorabilul Bri!

După ce a ronţăit ceva, Ati s-a băgat în pat şi şi-a petrecut aproape întreaga noapte zbătându-se între spaimele şi gândurile lui. Se simţea prins în cursă şi se aştepta la tot ce putea fi mai rău. Oboseala l-a învins abia în clipa în care soarele începea să se ivească la orizont. Aproape imediat a fost trezit de cornul de la *mockba,* care suna chemarea la prima rugăciune. Ati încă nu-şi venise în fire când Ank a sosit pentru a-i spune că un preot tânăr îl aştepta la intrare pentru a-l conduce la *mockba.* Zis şi făcut. *Mockba* era plină de lume. Fiecare stătea la locul lui: demnitarii în primele rânduri, apoi înalţii funcţionari administrativi şi tot aşa, până la ultimul secretar. Servitorii şi muncitorii de rând îşi făceau rugăciunile la locul de muncă, iar soldaţii, în cazărmi. Îşi doreau din tot sufletul să nu lipsească fiindcă supravegherea nu înceta niciodată, iar pedeapsa era aceeaşi pentru toţi, o sută de bastoane la fiind si chiar mai multe în caz de recidivă. Ati a fost condus în zona invitărilor. Rugăciunea de dimineaţă era importantă, deci trebuia să te grăbeşti, marca sfârşitul nopţii şi începutul zilei, un adevărat simbol.

Mai târziu, Ati avea să afle că Senioria Sa serenisimul avea propria *mockba* în palat, alături de sala tronului. Acolo *mockbi* era şambelanul Senioriei Sale, iar adjuncţii acestuia asigurau funcţiile de paracliser, crainic, repetitor, incantator, cantor, psalmist. În Joia Sfântă, atunci când nu era obosit, Senioria Sa mergea la *mockba* din campus şi conducea personal rugăciunea. Era o onoare deosebită pentru populaţia domeniului. Nimeni nu lipsea. Când îi venea rândul să conducă Marea Rugă de Joi din Marea Mockba din Qodsabad, cea numită în mod obişnuit Mockba Kho, se ducea până acolo însoţit de un alai uriaş, cu un aparat de securitate impresionant, lăsându-şi moşia pradă unei extraordinare disperări. Însă întoarcerea lui, după-amiaza, era o sărbătoare la fel de nemaipomenită. Când Senioria Sa lipsea cu zilele, în special pentru a merge la *Kiiba,* unde cabinetul oficial se întindea pe mai multe etaje, curtea personală şi multiplele servicii din subordine, întreg domeniul intra în hibernare şi zi şi noapte plângea absenţa stăpânului.

Odată încheiată rugăciunea, preotul l-a condus pe Ati într-o clădire imensă, din vecinătatea palatului regal.

— Aici e sediul guvernului regional condus de Viz, Excelenţa Sa Marele Şambelan al Senioriei Sale… Eşti aşteptat de Ram, şeful lui de cabinet şi consilier, ale cărui sfaturi sunt foarte ascultate.

În cuvântul „ascultate" tânărul preot, Bio pe numele lui, strecurase o notă gravă care n-o fi fost tonul cel mai potrivit, dar poate că lăsa să se subînţeleagă că Ram era mai mult decât ascultat de către şeful lui, că era îndeajuns să înceapă să vorbească pentru a fi ascultat. Au intrat pe o uşă de serviciu, au traversat un lung coridor subteran şi au pătruns într-un labirint de scări, de coridoare şi de birouri în care clerici bizar de asemănători unii cu alţii îşi vedeau grăbiţi de treabă, cu religiozitate, labirint care dădea, la capătul lui, într-un alt coridor, larg, luxos şi extrem de silenţios, ce ducea la cabinetul Şambelanului. Ati, al cărui simţ de observaţie se ascuţise odată cu experienţa pericolului, a remarcat că sistemul de semnalizare în acest loc era scris într-o limbă necunoscută, cizelat cu mare rafinament, plin de înfloriturişi de ornamente delicate, cu totul diferit de *abilimba,* care, la naşterea ei artificială, se dorea un limbaj militar conceput spre a inculca rigiditatea, concizia, ascultarea şi iubirea de moarte. Realmente, aici, printre înălţimile Abistanului găseai tot soiul de lucruri bizare. Care să fi fost acestea, atunci, în interioarele Senioriei Sale serenisime şi apoi sus de tot, la Marele Comandor? Nu se punea problema să ajungă cu gândul până la Abi, Trimisul, la el totul era numai mister şi miracole fără seamăn.

Ati a fost introdus într-o încăpere mobilată cu parcimonie: un fotoliu, un scaun, o masă joasă. Misiune îndeplinită pentru Bio, care s-a retras în vârful picioarelor, zâmbind.

Ati avea ocazia să se aşeze confortabil, ceea ce a şi făcut, luând loc pe fotoliu şi întinzându-şi picioarele. Aşteptarea a fost îndelungată. Era obişnuit cu o astfel de tortură, îi fusese oferită din plin în ultima vreme. La sanatoriu atinsese o Himalaya a răbdării. Învăţase să aştepte, se lăsa în voia propriilor gânduri şi încerca să le descifreze, după care urma durerea de cap şi pântecul strâns de frică.

Tortura a luat sfârşit în momentul în care un bărbat a intrat în încăpere, un om scund, delicat, cu aer binevoitor, a cărui vârstă era greu de precizat, undeva în jurul a treizeci de ani. Purta un *burnis* negru, lucru neobişnuit. Ati

s-a ridicat imediat. Bărbatul s-a proţăpit în faţa lui, cu mâinile în şold, cu o mină care se dorea ironică, l-a fixat îndelung cu privirea şi, brusc, i-a spus surâzând:

— Vasăzică, tu eşti Ati!…

Şi a adăugat bătându-se uşor cu palma peste piept:

— Eu sunt Ram!…

Mai era ceva în adâncul ochilor acestuia, dincolo de manierele plăcute, răceală, cruzime poate, sau pur şi simplu vidul care dă privirilor o sclipire neliniştitoare.

— Bun, stai jos şi ascultă-mă fără să mă întrerupi! i-a ordonat împingând scaunul spre fotoliu, după care s-a aşezat şi el, şi-a depărtat picioarele şi, cu coatele pe genunchi, s-a aplecat către Ati ca pentru a-i face confidenţe. Pentru început îţi spun aşa, fără mănuşi, prietenii tăi Nas şi Koa sunt morţi, e trist, dar aşa stau lucrurile. Te rog să te alături strădaniei noastre pentru ca moartea lor să nu fi fost inutilă… îţi voi explica mai târziu ce şi cum, mai întâi trebuie să-ţi comunic unele lucruri şi apoi te las să te gândeşti la ele. Nas s-a sinucis, aşa sună concluzia oficială, se pare că descoperirea satului Mab l-a tulburat profund. I-am ascuns moartea pentru a nu-i îngrijora colegii de muncă, Abiguvul are nevoie de linişte pentru a-şi îndeplini dificila misiune. A fost o greşeală, dar oamenii şi-ar fi putut închipui cele mai rele lucruri. Nici noi nu ştim prea bine de ce s-a sinucis. I-a lăsat soţiei o scrisoare, dar nici aceasta nu este explicită, afirmă doar că îl chinuiau îndoielile legate de propria credinţă şi că nu ar mai fi putut trăi în incertitudine şi prefăcătorie. Fiind un om de mare probitate, a reacţionat ca atare. A dispărut într-o bună zi, lăsându-şi familia, vecinii şi prietenii deosebit de tulburaţi. S-au făcut cercetări, dar degeaba. Soţia lui, Sri, şi sora lui, Eto, s-au dovedit deosebit de curajoase şi s-au zbătut pentru a înţelege ce s-a întâmplat, numai că drama a ajuns rapid o problemă de stat la cel mai înalt nivel, cel al Dreptei Frăţii, aşa că a intervenit secretul. Ce s-a petrecut în mintea lui nu vom şti niciodată, într-o zi, pe neaşteptate, s-a întors în satul „lui“, nu e clar de ce, pentru a reflecta, pentru a verifica unele lucruri, pentru a-şi completa cercetările, pentru a face să dispară anumite elemente, în orice caz acolo, într-una dintre case, i-a fost găsit corpul de către muncitorii veniţi să amenajeze situl pentru a putea primi cei dintâi pelerini… S-a spânzurat… iar asupra lui a fost găsită scrisoarea către soţie.

În raportul foarte bine documentat pe care i l-a adresat ministrului la întoarcerea din misiunea de cercetare a şirului, a emis ipoteza că Mab nu

era un sat abistanez, ci aparţinea unei civilizaţii anterioare şi mult superioare civilizaţiei noastre, condusă de principii cu totul opuse celor care stau la baza *Gkabulului,* a Sfintei Supuneri. Ba, mai rău, ar fi descoperit indicii care te-ar fi făcut să te gândeşti că *Gkabulul, Gkabulul* nostru exista şi pe atunci, aşadar înainte de naşterea lui Abi, lui Abi al nostru, Trimisul, ceea ce e imposibil, şi că era deja denunţat de toată lumea ca fiind o formă degenerată grav a unei strălucitoare religii pe care, totuşi, istoria şi vicisitudinile au aruncat-o pe o pantă vertiginoasă care a scos la iveală şi a amplificat ceea ce religia aceea putea conţine potenţial periculos. Se pare că respectivei civilizaţii *Gkabulul* i-ar fi făcut un asemenea rău, încât a sucombat. Pe întreaga planetă nu mai domneau decât dezordinea şi violenţa şi, cu toate acestea, triumful *Gkabulului* nu a adus pacea pe pământ. Dacă un singur cuvânt din acel raport ar fi adevărat, asta ar însemna moartea Abistanului, sfârşitul lumii, ar fi ca şi cum noi suntem moştenitorii şi continuatorii acelei lumi demente şi ignorante. Din toate acestea putem trage concluzia că mintea lui Nas se întunecase, că inversase ordinea lucrurilor, fiindcă nu revelaţia lui Abi poate fi pusă sub semnul îndoielii, ci credinţele din trecut, pe care învăţătura lui Abi le-a respins… Problema se dovedea de importanţă capitală, aşa că Marele Comandor a trimis copii ale raportului tuturor Onorabililor, pentru a le cere părerea… Lucru care a declanşat o adevărată furtună în cadrul Kiâ'ba. Se dorea să se radă de pe faţa pământului blestematul acela de sat, să se închidă Ministerul Arhivelor, Cărţilor Sacre şi Memoriilor Sfinte, să se împrăştie personalul de acolo, să fie arestaţi toţi cei care aflaseră povestea… iar tu erai în capul listei, fiind cel care a petrecut cel mai mult timp alături de Nas pe când acesta se întorcea din misiunea de cercetare cu capul plin de idei ciudate, dorindu-şi, fără îndoială, să se confeseze cuiva. Numai intervenţia personală a lui Abi a stins focul, fiindcă şi-a amintit că locuise în satul cu pricina şi că acolo primise revelaţia *Gkabulului* şi *abilimba.* Polemica a fost astfel înăbuşită, nu şi conflictele de interese.

Conform regulilor sfintei noastre religii, rămăşiţele lui Nas au fost incinerate şi cenuşa împrăştiată în largul mării… Pentru că s-a îndoit de credinţa noastră şi s-a sinucis, nu putea fi îngropat în pământul Abistanului, sfinţit de *Gkabul* şi de sângele milioanelor de martiri. După ce ne-am convins că nu fuseseră contaminate de îndoielile soţului si frate lui, i le-am dat de neveste pe soţia, Sri, şi pe sora sa, Eto, unor drept-credincioşi buni şi cinstiţi, unui funcţionar al Abiguvului, respectiv unui comerciant. Zic „am

dat“, întrucât decizia a fost luată de Marele Comandor în numele Dreptei Frăţii. Astăzi, când durerea a trecut, amândouă duc o viaţă curată şi fericită. Vom vedea ce se va putea face, dacă doreşti le vei putea întâlni dacă şi ele şi soţii lor vor fi de acord şi fără îndoială vor fi, întrucât ai fost prietenul lui Nas… Eto locuieşte în zona centrală a Cetăţii lui Dumnezeu, iar Sri în H46, un cartier liniştit, vecin cu Al9.

Ram a făcut o pauză, pentru a-i lăsa lui Ati timp să-şi revină, înainte de a-l tulbura şi mai mult prin ce avea să spună mai departe.

— Te simţi bine? l-a întrebat bătându-l pe umăr.

— Mmm…

— Deci, continui… Cât despre Koa, e dureros ce-ţi voi spune, dar a murit în cel mai înfiorător chip… Fugind, a căzut într-o groapă şi s-a înfipt într-un par care i-a sfâşiat şoldul… I s-a scurs sângele într-un soi de bordei în care se ascunsese… Cadavrul i l-au descoperit nişte copii, două zile mai târziu. Câinii, plaga aceasta a Qodsabadului, erau pe cale de a-l devora. Ca semn al recunoaşterii meritelor Marelui *Mockbi* Kho, prieten drag al Senioriei Sale, l-am îngropat aici, în fieful nostru. Te vei putea reculege la mormântul lui.

Toz ne-a informat despre prezenţa voastră în Al9 imediat ce aţi luat legătura cu el. Este un membru distins al clanului nostru. Este o persoană mai neobişnuită şi preferă să trăiască în mizeria din Al9 decât aici, printre egalii şi prietenii lui. Cercetările continuă, dar se pare că nu suntem singurii interesaţi de soarta lui Nas şi a voastră, a ta şi a lui Koa. Mai mulţi Onorabili se tem pentru funcţiile lor sau ţin să profite cumva de pe urma acestui caz. Onorabilul Dia, căruia i s-a concesionat ereditar pelerinajul la Mab, nu poate admite nici cea mai mică îndoială legată de sfinţenia vreunuia dintre locurile de pelerinaj, şi cu atât mai puţin a aceluia unde a luat naştere Revelaţia. Obţine astfel venituri colosale, atât de mari încât ameninţă echilibrul în cadrul Dreptei Frăţii, iar aroganţa lui nu are limite. A reuşit să primească din partea Comandorului Duc, ba chiar şi a lui Abi însuşi, aprobarea pentru ca toate copiile raportului lui Nas să fie retrase din circuit şi arse. La solicitarea lui a fost organizată o Abi Jirga în ţinută albă, cu caracter închis. Nu ştii ce e asta… E o reuniune solemnă a tuturor Onorabililor, inclusiv a Marelui Comandor, care se ţine la Abi, în timpul căreia fiecare jură în faţa acestuia, pe Sfântul *Gkabul,* supunere absolută şi, cu acea ocazie, că au executat deplin, total şi întocmai ordinul de a distruge raportul şi de a-i şterge orice urmă, lucru care, cum cred că nu te îndoieşti, a

avut consecinţe supărătoare pentru toţi cei care s-au putut apropia de respectivul document. Consider că este o pierdere şi o greşeală. A tăcea, a ascunde, a suprima nu este niciodată soluţia potrivită. Presupun că Nas a înţeles că undeva, la vârf, se petreceau anumite lucruri şi că risca enorm, aşa că pe lângă confuzie a apărut şi frica. Poate că Dia a făcut presiuni şi asupra ministrului, care şi el a murit în împrejurări hai să zicem stranii, şi asupra lui Nas, pentru a reveni asupra concluziilor.

Cam asta ar fi cu Dia, numai că nu este singurul care unelteşte. Pe unii dintre marii noştri Onorabili, în special pe teribilul şi extrem de ambiţiosul Hoc, directorul Protocolului, Ceremoniilor şi Comemorărilor, deloc nu i-ar nemulţumi să-l vadă pe Senioria Sa Bri, Onorabilul însărcinat cu Binecuvântările şi Canonizările şi, în consecinţă, aflat în capul listei succesorilor Marelui Comandor, a cărui sănătate fragilă se deteriorează pe zi ce trece, afectat de această poveste întâmplată chiar în fieful lui, ba mai mult, chiar în Al9, unde se află Cetatea lui Dumnezeu, departament căruia, astfel, îi este guvernator şi prefect de poliţie. Ancheta întreprinsă de cei mai buni poliţişti şi spioni ai noştri arată că a existat o conspiraţie, cel care v-a denunţat pe voi unor pretinşi paznici lucra pentru o organizaţie care are legătură cu câinele de Dia, dar şi cu Hoc şi fiul lui, Kil. L-am ridicat prin intermediul uneia dintre cele mai secrete organizaţii ale noastre pentru ca, dacă i s-ar ivi ocazia, să nu-l împroaşte cu noroi pe Senioria Sa. Interogat cu abilitate, a mărturisit totul. Am întărit urmărirea filierei şi am multiplicat semnalele de alarmă în aşa fel, încât să fim informaţi în legătură cu tot ce se urzeşte împotriva clanului nostru. Pe respectivul îl ţinem într-un loc secret, ne străduim să-l aducem de partea noastră şi-i pregătim încet şi cu răbdare o ripostă de care Onorabilul Dia şi prietenii lui îşi vor aminti multă vreme.

Mă rog, acestea sunt probleme interne ale Dreptei Frăţii pe care nu e nevoie să le cunoşti.

Eşti ultimul supravieţuitor, prietenii tăi sunt morţi, îţi înţeleg suferinţa şi groaznica singurătate în care te afli acum.

Trebuie să ne ajuţi să ne distrugem duşmanii după cum şi noi te-am ajutat să scapi de ei, pentru a pregăti viitorul luminos pe care Abistanul îl va cunoaşte atunci când, cu cât mai repede cu atât mai bine, Senioria Sa va fi Mare Comandor al Dreptei Frăţii cu ajutorul lui Yolah şi al lui Abi, fie binecuvântaţi. Abia cu Senioria Sa, Sfântul *Gkabul* va ajunge cu adevărat unica lumină a lumii şi nu vom permite nimănui să atenteze la el cu tot felul de fleacuri si de visuri deşarte.

Aşa să fie.

— Dar cum aş putea eu să vă ajut?… Nu sunt decât un nimeni… un biet fugar la cheremul primului asasin… Dacă mă veţi da pe uşă afară, nu voi şti unde să mă duc… Nici casă nu mai am.

Ram şi-a luat o mină misterioasă, superioară şi totodată prietenoasă.

— Îţi vom spune la timpul şi locul potrivit. Du-te să te reculegi la mormântul prietenului tău Koa, du-te să le vezi pe Sri şi pe Eto pentru a le transmite condoleanţe (vom avea noi grijă de treaba asta), plimbă-te prin parc şi du-te să vezi marea, e la cinci *şabiri* de aici, la numai doi dacă o iei prin parc. Odihneşte-te şi linişteşte-ţi mintea, aici eşti în siguranţă, pe o rază de trei sute de *şabiri* te afli pe domeniul nostru, unde nicio pasăre nu ar putea pătrunde fără să-i dau eu dreptul. Bio, tânărul preot care te-a condus până aici, te va însoţi peste tot pe unde e voie… Spune-i ce doreşti şi va şti ce să facă. Pe curând!

Ajuns la uşă, s-a întors:

— Ceea ce s-a spus în această cameră nu s-a spus niciodată… Nici tu şi nici eu nu am mai trăi o zi măcar dacă fie şi un singur cuvânt din conversaţia noastră ar ajunge chiar şi pe coridor. Nu uita asta. Yolah să te aibă-n pază!

CARTEA 4

În care Ati descoperă că o conspiraţie poate ascunde o alta şi că adevărul, la fel ca minciuna, nu există decât atât timp cât noi credem în ele. Mai descoperă şi că ştiinţa unora nu compensează ignoranţa altora şi că omenirea îşi reglează întotdeauna ritmul în funcţie de cel mai ignorant membru al său. Sub domnia Gkabulului, *Marea Lucrare s-a împlinit: ignoranţa domină lumea, ajunsă la stadiul la care ştie totul, poate totul, vrea totul.*

Ati şi-a alcătuit programul pe colţul mesei de la bucătărie, sub privirile atente ale lui Ank şi Cro. Acesta cuprindea nu mai puţin de şase puncte: 1) Să se reculeagă la mormântul lui Koa; 2) Să se urce într-un avion şi într-un elicopter; 3) Să viziteze palatul Senioriei Sale; 4) Să vadă marea şi măcar cu degetele să o atingă; 5) Să le întâlnească pe Sri şi pe Eto şi să le spună cât de mult a ţinut la Nas şi cât de mult l-a admirat; 6) Să aibă o întrevedere serioasă cu Toz şi să-l întrebe, în treacăt, de ce izbucnise în râs atunci când, ca mulţumire pentru serviciile şi pentru ospitalitatea lui, Koa îi dăruise

scrisoarea de felicitare pe care Abi i-o trimisese bunicului său, *mockbiul* Kho de la Marea Mockba din Qodsabad.

Bio s-a întors a doua zi cu programul adnotat de Ram în josul paginii. Astfel, îi explica faptul că aeroportul şi palatul erau locuri deosebit de sensibile: nici nu se punea problema apropierii, nici măcar nu trebuia să se gândească la aşa ceva, în zona respectivă se trage fără somaţie şi numai dacă depăşeşte cineva cu un deget grilajul înconjurător. În rest, nicio grijă. Organizarea întâlnirii cu Sri şi Eto va lua totuşi ceva timp, problema era complicată întrucât, dacă li se va cere soţilor să autorizeze vizitarea soţiilor, aceştia se vor enerva şi se vor întoarce împotriva lor, iar a le solicita întâlnirea doar femeilor, care nu ies niciodată din casele domnilor şi stăpânilor lor, ar fi însemnat să le pună în pericol, fiind nevoite să le spună, să le explice soţilor cum şi de ce un necunoscut care se prezenta drept prieten al soţului decedat, respectiv al fratelui dorea să le vadă pentru a le prezenta condoleanţe, din moment ce doliul trecuse de multă vreme, iar văduva şi sora se recăsătoriseră. Insă, încă o dată, nicio grijă, Ram avea un plan dintre cele mai nevinovate cu putinţă. De asemenea, nicio grijă nici în privinţa misteriosului Toz, venea pe domeniu în fiecare joi pentru a lua masa cu familia, cu fratele lui mai mare, care nu era altcineva decât Bri, Senioria Sa serenisimă, cu fratele geamăn, care nu era altul decât Viz, Marele Şambelan, şi cu nepotul lui, care nu era altul decât Ram, fiul lui Dro, fratele mort în condiţii dubioase, acum multă vreme, într-unul dintre cele mai îngrozitoare episoade ale războiului clanurilor. Morţi se număraseră atunci cu milioanele în întreg Abistanul, numai că nimeni nu le-a păstrat amintirea, iar istoria nu a consemnat nimic, într-o zi pacea s-a instaurat din nou, or pacea, inevitabil, şterge memoriile şi dă înapoi la zero toate contoarele.

Prin urmare s-au îndreptat spre cimitir, care şi el era o zonă sensibilă, întrucât acolo se găseau, bine delimitate şi păzite, careul martirilor, cel al înalţilor funcţionari şi acela, aşezat pe o colină plină de flori, al familiei domnitoare, unde Senioria Sa venea să se reculeagă o dată pe lună. În partea populară, accesul era liber. Cimitirul era perfect îngrijit, ceea ce era un semn bun în privinţa valorilor ce guvernau teritoriul, dar, la drept vorbind, totul era perfect în acest fief, reflectând pur şi simplu imaginea pe care Ati şi-o făcuse despre paradis. Nu lipseau decât două sau trei lucruri ce ţineau

de petrecerea timpului liber, chestiuni frivole şi alte binefaceri de acelaşi gen, interzise în viaţa aceasta de Sfântul *Gkabul,* însă explicate şi promise aşa cum se cuvine pentru viaţa cealaltă.

Mormântul lui Koa se găsea ceva mai la o parte, unde erau îngropări morţii care nu făceau parte din clan. Era modest, conform tradiţiei funerare din această regiune a Abistanului, un tumul pe care era fixată o lespede purtând numele defunctului, în cazul acesta „KOA".

Ati era emoţionat… şi avea îndoieli, întrebându-se cine era cu adevărat ocupantul respectivului mormânt, un nume nu înseamnă o identitate, iar o groapă nu e o dovadă. Povestea lui Ram avea asemenea nuanţe de adevăr şi de simplitate încât Ati rămânea cu aceleaşi întrebări fără răspuns. Care să fi fost realitatea? Că raportul lui Nas zguduise Dreapta Frăţie se înţelegea de la sine, ipoteza unei civilizaţii strălucite care să fi devansat perfecţiunea eternă a Abistanului nu era uşor de înghiţit, drept-credincioşii considerându-se cei mai buni. Şi-apoi, bine, fie, existau interese, animozităţi, ambiţii, vicii, pe scurt tot ceea ce făcea din om o fiinţă redusă şi nedemnă, totuşi, sclipitorul Ram ştia prea multe lucruri şi deţinea o putere prea mare pentru a fi fost îngerul salvator care dorea să pară că e. De fapt, avea tot ce îi trebuie conspiratorului perfect, care ştie să lege intrigile şi să le amestece rafinat, pentru a da dintr-o singură mişcare mai multe lovituri, fără ca măcar să se mişte din biroul lui. În cazul de faţă, ambiţia sa, dacă Ati pricepuse bine, era titanică, sperând în acelaşi timp să-l distrugă pe Dia, să-l termine pe Hoc, să-i ruineze fiul, pe Kil, să-l împovăreze pe bătrânul patriarh Duc de griji înveninate pentru a-i grăbi sfârşitul şi a grăbi succesiunea în beneficiul unchiului Bri şi, în viitorul apropiat, al lui însuşi, după care, neobosit, să smulgă din rădăcini tot ce ar fi putut constitui o ameninţare, fie ea şi îndepărtată şi marginală, pentru ordinea perfectă a *Gkabulului.* Dacă era vreun ambiţios de excepţie, care mai deţinea şi careul de aşi al acestui joc fără de sfârşit al intrigii şi al morţii — cunoaşterea, puterea, inteligenţa şi nebunia —, atunci acesta Ram era, şi încă, fără nicio îndoială, cel mai bun.

Ati s-a scuturat pentru a-şi alunga din minte gândurile prea legate de contingent, după care a îngenuncheat, şi-a frecat mâinile de sol pentru a le acoperi de praf şi le-a încrucişat pe creştetul capului plecat cu umilinţă, după cum se făcea în timpul marii Rugăciuni din Joia Sfântă, murmurând:

— Oricine ai fi tu, cel din acest mormânt, o, mortule, te salut şi-ţi urez tot ceea ce lumea de dincolo poate dărui mai bun oamenilor de bună-credinţă.

Dacă nu eşti Koa, după cum cred, iartă-mă că te plictisesc cu vorbele mele… dar trebuie să mărturisesc şi să mă uşurez de povara ce mă apasă, aşa că permite-i nefericitului care sunt să ţi se adreseze ca şi cum ai fi Koa… Şi dacă, după cum credem aici, defuncţii sunt uniţi în lumea de dincolo, te-aş ruga să-i transmiţi mesajul meu.

Dragă Koa, îmi lipseşti şi sufăr îngrozitor din cauza asta, îmi pun tot felul de întrebări despre tine şi mi-e greu să cred că ai murit pur şi simplu fiindcă ai căzut într-o groapă, cum pretinde Ram, vânzătorul ăsta de gogoşi, nu ţi se potriveşte, căci şi trupul ţi-era la fel de agil ca mintea… iar curajul nu ţi-a lipsit niciodată, fie şi grav rănit tot ai fi găsit forţa de a te întoarce la antrepozit, iar acolo aş fi făcut totul ca să te salvez… Şi încă şi mai uşor ai fi putut bate la uşa primei case care ţi-ar fi ieşit înainte pentru a cere ajutor… Oamenii nu te-ar fi refuzat, nu a murit chiar totul în ei sub cerul Abistanului… Atâta vreme cât oamenii mai fac copii, se mai adăpostesc sub un acoperiş şi aprind focul pentru a se încălzi e semn că viaţa mai pâlpâie în ei şi, prin urmare, şi instinctul de a o apăra… Mi-e atât de ciudă pe mine, dragă Koa, doar eu, atunci când am luat-o la fugă, am avut ideea să ne despărţim, crezând că astfel ne vom dubla şansele de a scăpa, or, în realitate, le-am împărţit la doi şi ţi-am lăsat ţie partea urâtă, ar fi trebuit s-o iau eu la stânga şi să te las pe tine s-o iei la dreapta… în drumul meu nu a existat niciun obstacol, cu excepţia câtorva câini care au venit să-mi adulmece picioarele… Când am ajuns la antrepozit, văzând că nu eşti acolo, ar fi trebuit să plec imediat în căutarea ta… Şi, când colo, ce-am făcut?… ticălosul de mine… m-am înfăşurat în pătură şi m-am culcat… Mi-e ruşine, Koa, mi-e ruşine, sunt un laş… Te-am abandonat, fratele meu, şi din cauza asta ai murit în cine ştie ce vizuină de câine sau ucis de asasini profesionişti… Nu încerc să-mi minimalizez greşeala, dar, habar nu am de ce, păstrez în adâncul meu speranţa că trăieşti pe undeva, prizonier poate, o speranţă lipsită de iluzii acum, când încep să aflu un pic ce sunt aceşti Onorabili care guvernează biata noastră lume… Mi s-a spus că Nas, pe care atât de mult mi-aş fi dorit să-l cunoşti, ar fi şi el mort… S-ar fi sinucis în satul acela misterios care nu avea nimic de-a face cu sfântul pământ al Abistanului… Nu cred o iotă, Nas era un savant, o minte rece care dorea să afle şi să ştie şi nu se lăsa purtat de visuri şi iluzii… A fost asasinat de cei pe care descoperirea lui i-a deranjat… şi ştia că aşa se va întâmpla, doar mi-a spus-o într-o seară, în jurul focului. Cât despre mine, sunt ca un suflet damnat, mort şi rătăcitor… Tot e bună la ceva si nenorocirea… aici unde

am ajuns, la bunul-plac al clanului Onorabilului Bri, am o mică posibilitate de a afla câte ceva despre moartea ta şi a lui Nas… Ar vrea să mă folosească pentru nu ştiu ce plan al lor, dar vor trebui neapărat să-mi explice despre ce e vorba… Şi o vor face fără rezerve prea mari, ştiind ce sfârşit mă aşteaptă… dar ce mai contează soarta mea, lumea asta mă deprimă prea tare, nu mă simt deloc legat de ea şi n-o vreau indiferent de preţ… O să vin nu peste mult timp după tine, dragă Koa, aşa că ne vom continua dincolo, fără a fi pedepsiţi, sper, aventurile şi imposibila noastră căutare a adevărului. Te îmbrăţişez şi-ţi spun pe curând.

Ati a făcut patru mătănii, aşa cum se obişnuia, s-a scuturat de praf pentru a restitui simbolic pământul pământului şi s-a dus lângă Bio, care îl aştepta în apropiere, întins sub un copac, mestecând fericit coada unei părăluţe.

— Îţi mulţumesc, dragă Bio, că ai avut atâta răbdare să m-aştepţi… Să plecăm acum, să ne întoarcem în lumea celor vii, despre care suntem siguri că sunt vii, i-am spus prietenului meu Koa ce aveam să-i spun şi de acum nu-i rămâne decât să mediteze la cuvintele mele. Întrucât şeful nostru, Ram, este de acord, mă vei duce până la mare… întotdeauna mi-am spus că există, fără a fi în stare să mi-o imaginez… Crede-mă, e greu s-o faci atunci când în jurul tău nu ai văzut decât nisip, praf şi fântâni care abia de dau ceva apă. Mă tot întreb cum de reuşiţi în întinsul vostru fief ca apa proaspătă să curgă zi şi noapte, risipind-o de parcă ar cădea din cer si nu ar costa nimic.

— Nu e mare lucru, i-a răspuns Bio cu un surâs larg şi şmecheresc, am deviat cursul râului, care nu mai curge decât pentru noi, avem cisterne uriaşe în care stocăm apa, benzina şi tot felul de alte lucruri. Aici viaţa nu poate înceta niciodată şi nu-i lipseşte nimic.

— Ce-mi spui mă linişteşte, dragă Bio! Haide atunci la mare, să ne grăbim, nu se ştie niciodată, s-ar putea să nu ne aştepte!

Au luat-o prin campus, drumul fiind mai scurt. Un drum de doi *şabiri* pe o peluză plină de flori, la umbra pădurii, care nu avea absolut nimic înspăimântător.

Marea începea de la orizont, ai fi zis că izvora din cer şi de acolo cobora către pământ. Aceasta a fost cea dintâi constatare a lui Ati şi, pe măsură ce înainta către mare, ceea ce nu fusese decât o linie undeva, la orizont, aeriană, indistinctă şi tremurătoare se materializa, se întindea, devenea o

masă de apă colosală şi vibrantă care ocupa întreg spaţiul, se revărsa peste acesta, venea către el ca un flux pentru a i se opri *in extremii* la picioare; se simţea încercuit. Era imposibil să-i scape cineva de fascinaţie şi de teroare, marea era suma tuturor contrariilor, nu era nevoie decât de câteva secunde pentru a te convinge, şi atunci resimţeai extrem de puternic că apele ei se puteau schimba într-o clipă, să treacă de la tot ce e mai bun la îngrozitor, de la tot ce e mai frumos la sinistrul absolut, de la viaţă la moarte.

În ziua aceea, cu ocazia primei vizite a lui Ati, marea era prietenoasă la fel ca bolta azurie care o acoperea şi ca vântul jucându-se cu micile ei valuri. Semn bun.

Ati s-a îndreptat curajos către apă, până la marginea ei, acolo unde aceasta dispărea în nisip. Încă un pas şi miraculosul contact s-a produs. Sub presiunea greutăţii lui, apa şi nisipul i se strecurau ca o transpiraţie printre degetele de la picioare, masându-i-le într-un chip mai mult decât senzual.

Ce să mai fi fost şi asta? Totul se mişca, totul se clătina, simţea pământul alunecându-i de sub picioare şi capul învârtindu-i-se, în timp ce un început de greaţă îi întorcea stomacul pe dos, dar, totodată, un minunat sentiment de plenitudine i se împrăştia prin toate ungherele fiinţei. Era în armonie cu marea, cerul şi pământul, ce să fi cerut mai mult de-atât?

S-a întins pe nisipul cald, şi-a închis ochii, şi-a dăruit chipul razelor soarelui şi trupul stropilor aduşi de vânt din mare şi s-a lăsat în voia reveriei.

Şi-a amintit de extraordinarul lanţ muntos Oua, de piscurile acestuia, de prăpăstiile lui ameţitoare şi de coşmarurile pe care le-au trezit în el, teroare în stare pură, dar şi sentimentul de exaltare inspirat de incredibila măreţie a acelor locuri atât de aspre, ieşite din cele mai adânci neguri ale vremii. Acolo s-a născut în el un răvăşitor sentiment al libertăţii şi al puterii, necunoscut până atunci, care, puţin câte puţin, pe când boala îl chinuia şi-i decima pe cei din jur, l-a condus către revolta împotriva lumii atât de prigonitoare şi de laşe a Abistanului.

Fără îndoială că şi marea produsese alte moduri de a conştientiza, de a se revolta. Cine ştie cum…

— Dragul meu Bio, e timpul să ne întoarcem, am luat aer şi sarea aromată a algelor verzi pentru un an întreg, dacă viaţa îmi va îngădui acest răgaz. Mă simt pe deplin încărcat şi copt aşa cum trebuie. Am cunoscut imensa teroare a munţilor, aflu acum vraja mării şi arsura soarelui pe o piele

sărată, sunt un om împlinit. Şi aşa mi s-a făcut şi foame, şi somn. Mă grăbesc să trec la etapa următoare a programului, adică să întâlnesc două femei pe care nu le cunosc, dar de care m-am îndrăgostit din ziua în care soţul uneia, care a fost fratele celeilalte, mi-a vorbit despre ele. Mi-aş fi dorit să le iau cu mine, să le iubesc şi să le protejez pentru totdeauna, numai că Dreapta Frăţie, în nemărginitul ei respect pentru viaţă, le-a dăruit unor necunoscuţi, unul dintre ei fiind un funcţionar cinstit, prizonier al biroului lui, iar celălalt un negustor nu mai puţin scrupulos, prizonier al magazinului său, aleşi dintre cei care ştiu totul despre onestitate şi dragoste. Să mergem, aşadar, dragă Bio, şi vorbeşte-mi un pic despre tine, ai şi tu o viaţă a ta, presupun, familie, prieteni, poate şi duşmani, cu siguranţă visuri din cele ce sunt permise. Mi-ar plăcea să ştiu la ce se gândeşte în viaţa de zi cu zi un angajat al Senioriei Sale.

— Păi, la ce să mă gândesc?

— Nu contează, la un lucru sau altul… la… serviciul tău, de pildă. În ce constă, dacă eşti mulţumit, ce o să-i povesteşti lui Ram despre minunata noastră zi de astăzi etc…

Şi-au petrecut după-amiaza povestindu-şi vieţile. Prin comparaţie cu cea a lui Ati, care, de la un capăt la celălalt al întinsului şi misteriosului Abistan, alerga după necazuri şi îşi mai şi trăgea după el prietenii către moarte, viaţa lui Bio era străvezie, nu avea nici lăţime, nici lungime, nici grosime, nimic de unde s-o apuci, ai fi zis că s-a născut fără rost, iar asta nu-l deranja deloc. Râdea în hohote recitând pe de rost sloganurile fiefului: „Închină-te cu dragoste lui Yolah. Respectă *Gkabulul.* Cinsteşte-l pe Abi. Slujeşte-ţi Seniorul. Ajută-ţi fratele. Şi frumoasă va fi viaţa ta“.

Ram a hotărât astfel: întâlnirea lui Ati cu Sri şi Eto se va desfăşura în cel mai secret mod cu putinţă, nimeni nu va trebui nici măcar să bănuiască amestecul clanului Onorabilului Bri în organizarea întrevederii. Altfel, planul pus la cale de el nu ar mai avea nicio însemnătate, ba, mai rău, s-ar putea întoarce împotriva clanului. Al doilea motiv era că Ati era căutat de toate poliţiile publice şi private din întreg Abistanul şi nu ar fi putut face nici doi paşi în aer liber fără să fie prins de una dintre acestea sau ucis de alta. Faptul de a se fi aventurat prin toată ţara tocmai de la îndepărtaţii munţi Oua, de a fi întreţinut relaţii cu ghetoul, de a fi traversat ilegal treizeci de cartiere ale Qodsabadului pentru a încerca să pătrundă în Cetatea

lui Dumnezeu şi capacitatea lui de a dispărea într-un loc pentru a apărea într-altul contribuiau la imaginea lui de monstru pervers. Devenise inamicul public numărul unu şi toate poliţiile şi-l doreau ca trofeu, fără a şti din ce cauză ori ştiind doar o frântură a poveştii, dar ce mai conta, ordinul le fusese transmis.

Popoarele, la fel ca prizonierii dintr-un lagăr de concentrare, sunt extrem de sensibile, şi cel mai mic zvon le tulbură. Dacă se aude că va lipsi *birul* sau va costa un *didi* în plus, ţara se şi inflamează, dacă se anunţă sfârşitul lumii, fără ezitare i se reproşează lui Yblah că şi-a părăsit copiii.

În Al 9 şi în interiorul Cetăţii lui Dumnezeu climatul era încă mai nesănătos, zvonuri şi contra zvonuri circulau în toate părţile. Spioni, propagandişti şi pescuitori în ape tulburi puneau presiune pe populaţia care ajunsese la limită, întrebându-se despre ce era vorba. Marele Comandor, venerabilul Duc, nu spunea nimic şi nu mai apărea în *nadire.* Mai trăia, oare? Să fi murit? Ce făcea Dreapta Frăţie? Unde era guvernul? într-o societate închisă între ziduri, aerul e viciat şi oamenii se otrăvesc cu propriile miasme. Duşmanul şi Balis erau pomeniţi în toate discuţiile şi, până la urmă, nu se prea mai ştia cine era unul şi cine celălalt. Furia se dezlănţuise, violentă, năvalnică, insaţiabilă, agenţii lui Ram, minuţioşi, bine puşi la punct, lucrau de minune, injectând otrava la momentul potrivit, în locurile cele mai indicate, în doză optimă, era de-a dreptul impresionant, cobaiul reacţiona exact ca în testele de laborator. Lucru care te ducea cu gândul la alţi răufăcători, Onorabili şi miniştri de care se discută cu subînţeles, fără a-i rata pe Dia şi pe Hoc, reputaţia lor spunea multe despre ei, sau pe ticăloşii de Nam, Zuk şi Gou, care spoliau poporul şi minţeau ruşinos în privinţa greutăţii şi a compoziţiei *hirului* cel de toate zilele, nu mai puţin pe orgoliosul Toc, sau pe nebunii furioşi cunoscuţi ca H3, Hu Hux Hank, Onorabilii Partizani ai Războiului Total, care nu vorbeau decât despre bătălii, batalioane şi bombardamente, mai ales Zir şi Mos, care îşi tot întăreau miliţiile personale, sporeau numărul taberelor de antrenament şi nu scăpau niciun prilej, convinşi că întotdeauna războiul era câştigat de cel care îl provoca. Zir scrisese un memoriu psihedelic despre războiul-fulger şi visa să realizeze unul la scară mare, cele mai groaznice dureri de cap dându-i-le ghetoul de la Qodsabad, gândul că regşii existau pur şi simplu împiedicându-l să trăiască, drept care avea un plan de exterminare a acestuia în doar trei zile, una pentru a îngrozi populaţia, una pentru a distruge totul, una pentru a ucide rănirii şi a-i băga în saci, pe când Mos,

într-o altă disertaţie strălucită, susţinea ideea că numai războiul permanent şi total, fără armistiţii, răgazuri ori rezerve, era unicul conform cu spiritul *Gkabulului,* starea de pace nefiind demnă de un popor purtător al unei credinţe atât de puternice. Nu era necesar să se găsească un motiv pentru a lovi. Ce, Yolah are nevoie de justificări când face şi desface? Dacă ucide, ucide şi are mâna grea, ce face e definitiv şi deosebit de crud, iar de sfârşit nu scapă nimeni. Doar o spune Abi în Cartea lui (titlul 8, capitolul 42, versetele 210 şi 211):*, Aveţi grijă să nu închideţi ochii şi să aţipiţi, doar atât aşteaptă Duşmanul. Declaraţi-i război total luptaţi până la capătul puterilor şi voi, şi copiii voştri, în aşa fel încât să nu cunoască niciodată odihna, bucuria şi speranţa de a se întoarce viu acasă.* Şi, pentru liniştea lui Mos, în foamea-i de război, mai spunea: *„Dacă vă gândiţi cumva că nu aveţi duşmani, înseamnă că duşmanul v-a strivit şi v-a redus la starea de sclavi fericiţi cu jugul ce-l poartă. Aţi face mai bine să vă căutaţi duşmanii decât să vă lăsaţi purtaţi de gândul că trăiţi în pace cu vecinii voştri”* (titlul 8, capitolul 42, versetele 223 şi 224).

Toate acestea erau plicticoase şi cât se poate de fireşti, dar, pentru cine avea urechea antrenată şi privirea ageră, se simţea ceva nou în concertul de bârfe si contrabârfe. Si dacă tot a venit vorba de noutăţi, păi atunci noutăţi chiar erau. Se ieşise de pe potecile bătute şi se trecuse la gigantic, inimaginabil, imposibil. Bravo, Ram, cu cât e mai umflată, cu atât loveşte mai bine. Pentru întâia oară se vorbea despre o fiinţă mistică, ivită din nu se ştia de unde, care nu ar fi fost nici zeu, ca Yolah, niciun contrazeu ca Balis, ci o derutantă fiinţă solară inteligentă şi înţeleaptă, care propovăduia un lucru necunoscut în ţara Sfintei Supuneri: revoluţia în armonie şi în libertate. Respingea brutalitatea hegemonică a lui Yolah şi făţărnicia toxică a lui Balis, opunându-le puterea bunăvoinţei şi a prieteniei. Ce să fi însemnat toate acestea şi cine le spunea? Prin mulţime circula un nume, dar nu era prea clar: Democ… Dimuc… Dmoc.

Se vorbea şi despre un bărbat, un abistanez dintre cei mai umili, care umbla printre cei mai umili şi care ar fi fost cumva heraldul fiinţei solare, vestind întoarcerea. „întoarcerea? Care întoarcere?” întrebau cei din stradă. Întoarcerea timpurilor de odinioară, când alţi zei domneau asupra pământului şi alţi oameni îl locuiau. Viaţa era grea, fără îndoială, zeii şi oamenii nu se înţeleg prea bine şi nu fac casă bună, însă niciodată şi nimic, pe vremea acelor milenii de suferinţă şi de necazuri, nu a reuşit să distrugă

speranţa. Sperând, şi zeii, şi oamenii au reuşit să reziste propriei lor negări şi uneori chiar să facă lucruri frumoase împreună, o minune aici, o revoluţie dincolo, o faptă îndrăzneaţă în altă parte, care, la urma urmei, au făcut ca viaţa să merite să fie trăită. În vremurile acelea, dacă ajungeai la disperare, se zicea „speranţa te face să trăieşti". Întoarcerea ar fi deci întoarcerea speranţei? Să zicem revenirea ideii că speranţa există şi că ne-ar putea, eventual, ajuta să trăim, nu suntem decât oameni, simpli muritori şi nu trebuie să cerem prea mult de la viaţă. Se zicea că mesagerul se numea Ita Abistanezul şi că avea deja un prim apostol pe care îl chema Oka Rebelul. Într-o lume născută din religie, orice mesager este un profet şi orice însoţitor al său este un apostol care se întoarce de departe, iar oricine îşi pune întrebări şi nu este preocupat decât de mărunţişuri este un eretic.

Neobositul Ram se simţea în largul lui în acest minunat talmeş-balmeş. Era lumea lui pe care visa, plănuia s-o controleze de la un cap la altul. Piesele puzzle-ului erau de multă vreme poziţionate pentru atacul final, dar mai lipsea micul mecanism de eşapare, care permite declanşarea operaţiunilor şi asigură victoria. Întâlnirea lui Ati cu Sri şi Eto i-l vor oferi. Dacă grăuntele de nisip poate bloca şi cea mai perfecţionată maşinărie, extragerea acestuia o poate repune de minune în funcţiune. Acesta era principiul metodei lui Ram, a adăuga ceea ce imobilizează, a înlătura ceea ce blochează, astfel încât proiectul să meargă înainte.

Cabinetul lui lucra la aceasta cu sârg şi precizie încă din ziua în care Ati şi Koa ajunseseră în A19. Ceea ce Ram ştia despre cele două fenomene ambulante era mai nimic: câteva consideraţii obscure, venite din partea aşa-numitului atotputernic Minister al Sănătăţii Morale şi a subcomitetelor sale, câteva avertismente furnizate de una dintre cele o mie şi una de pretins infailibile celule de observaţie civică ale Aparatului — o adunătură de birocraţi obscuri care, fişând totul, produceau un vacarm de nedescris —, câteva subînţelesuri extrase din tonele de note înmuiate în sos cucernic, pe care ridicola Inspecţie Generală a *Mockbasurilor,* poliţia ritului, le înregistra despre starea de evlavie a credincioşilor, la care se adăugau două sau trei indicii scoase din potopul de note emanând de la nu se mai ştia care birouri subordonate specializate în nimic etc. Numai că fiecare clan îşi avea propriile instrumente, concentrate asupra subiectului, unicele de folos. Clanul Bri era bine dotat în acest sens, iar Ram veghea personal la funcţionarea perfectă a mecanismului. Nimic nu era lăsat la voia

întâmplării, nici măcar un grăunte de nisip. Spre deosebire de celelalte clanuri care îşi investeau averile colosale în forţa brută şi în aparat, clanul Bri şi-o investea pe a sa în analiză şi prognoză, în organizare şi eficienţă, în activitatea de laborator şi testarea în plan real. Ca atare, a înţeles foarte devreme de ce trebuia să-i urmărească pe cei doi descreieraţi atât de dinamici şi să-i împingă în direcţia potrivită. Aşa au ajuns la Toz, orientaţi de un trecător nu chiar atât de anonim, căci le spusese că se numeşte Hou, şi de către *mockbiul* Rog, care, dacă te uitai mai bine, semăna mai mult a acar ce îndrumă calea imigranţilor clandestini decât a sfânt care ţine slujbe cinstite. Erau aşteptaţi, iar parcursul le era deja trasat sub forma destinului dorit de Dumnezeu.

Încheierea primei etape. Al naibii Toz, i-a dus cu vorba, i-a încuiat în antrepozit cu promisiunea că-i va ajuta să fugă, iar ei l-au crezut şi l-au aplaudat. Ce tare!…

Interesant era că acei doi extravaganţi nu aparţineau nici unui clan, din contră, susţineau Gândirea unică, ba, mai mult, se ofereau pentru voluntariat, erau îndrăzneţi şi naivi ca nişte copii mari. În plus, fiecare deţinea câte un atu esenţial: unul îl cunoscuse pe Nas şi îl auzise vorbind despre existenţa satului misterios, celălalt era nepotul unui personaj colosal care marcase istoria şi imaginarul Abistanului, *mockbiul Yho.* Amândoi adăugau planului un fond de teroare mistico-religioasă care putea impresiona şi poporul, şi judecătorii. Cu astfel de actori, cabinetul putea asambla un orologiu în stare să ofere fiecăruia ora exactă a morţii.

Planul de a organiza o întâlnire, în faţa unor martori aleşi, între Ati şi Sri, fără consecinţe pentru clanul Bri, necesita intervenţia unei a treia persoane care să satisfacă nişte condiţii delicate: ar fi trebuit să se ştie că e legat în secret de clanurile Dia şi Hoc, să nu fi avut niciodată nici cel mai neînsemnat contact cu clanul Bri, să-i cunoască pe Nas, Ati şi Koa sau cel puţin să fi fost prin apropierea lor, ştiind destule despre ei şi, în sfârşit, să fie un actor talentat. Omul acesta, pasărea aceasta rară, Ram o avea la îndemână, era vânzătorul de servicii din Piaţa Credinţei Supreme, spionul care îi denunţase pe Ati şi pe Koa paznicilor lui Dia, al cărui angajat era. Specialiştii în manipularea mentală sfârşiseră prin a-i schimba convingerile şi a-l pregăti activ pentru cea dintâi misiune, misiune a misiunilor, în serviciul clanului Bri. Pentru necesităţile scenariului i se spunea Tar, un nume atât de obişnuit, încât cam mirosea a fals, comerciant prosper şi ambiţios ale cărui birouri şi antrepozite erau în H46. Ar fi avut şi o soţie pe

care o chema Nef, Ore, Şa… sau mai bine Mia, nume de femeie plină de calităţi, şi totodată hotărâtă, crudă şi manipulatoare.

Planul, întocmit până la ultima virgulă, consta în a-i pune în relaţie de afaceri pe negustorul Tar cu negustorul Buk. Cel din urmă, specializat în fabricarea lighenelor şi a veselei din tablă pentru bucătăriile colective, era soţul lui Sri. În ziua Z, Tar s-a dus la acesta pentru a-i propune să-i cumpere întreaga producţie pe următorii zece ani, negociind un preţ ca între prieteni, el însuşi contractând deja pe aceeaşi durată aprovizionarea cu respectivele lucruri a unei societăţi aparţinând, în asociaţie, lui Dia şi lui Kil, firmă având ca obiect de activitate vânzarea si închirierea cantinelor si a materialelor pentru bucătăriile ambulante către organizaţiile de pelerinaj şi jamboree (toate funcţionând sub pavilionul lui Dia sau al unui clan aliat, însărcinat cu treieratul, al cărui celebru slogan comercial era, dacă vă mai amintiţi, „Nici prea puţin, nici destul”), precum şi către batalioanele armatei şi miliţiilor clanurilor şi ale şefilor locali. Surprins de propunerea picată ca din cer, Buk va dori cu siguranţă să-l invite pe Tar să sărbătorească înţelegerea şi, nu peste multă vreme, vor ajunge prieteni de nedespărţit, cum ştiu să fie oamenii de afaceri atunci când sunt un pic cam grăbiţi. La nevoie, Tar va forţa mâna şi îşi va spori ocaziile de a-l vizita. Se vor invita unii pe alţii cu întreaga familie, ca-ntre prieteni, îşi vor face cadouri. Eto şi bărbatul ei vor fi de asemenea invitaţi şi vor veni dacă vor reuşi să obţină permisul de ieşire din Cetatea lui Dumnezeu. Mia va fi întruchiparea blândeţii cu Sri şi Eto. În punctul de maxim al relaţiei de afaceri şi între familii, Tar le va prezenta pe vărul lui (rol atribuit lui Ati) venit să-i viziteze cu drag, dar şi din interes profesional. Astfel, le va explica faptul că tatăl lui este un negustor de succes, aflat în legătură cu grupul Kil şi, ocazional, cu grupul Dia. Într-o discuţie separată, înlesnită de Mia, Nor îi va spune lui Sri că a fost prieten cu Nas, pe care l-a cunoscut pe vremea când făcea cercetări în satul misterios descoperit de pelerini şi că fostul ei soţ a venit într-o zi să-i încredinţeze un raport, rugându-l să-l păstreze până la noi ordine, însă acestea nu au mai venit niciodată. De când a aflat de ciudata dispariţie a prietenului său, Nor se tot întreba ce era de făcut cu acel document şi uite că, întâmplător, a aflat din gura lui Tar că soţia prietenului şi partenerului lui de afaceri Buk era văduva lui Nas. Ce bizară şi minunată coincidentă! Si aici urma să se desfăşoare ceea ce planul urzise cu atâta fineţe: Nor îi va remite raportul lui Sri sfătuind-o să nu vorbească cu nimeni despre el, conform dorinţei lui Nas, eventual cu excepţia cumnatei Eto. Nu va uita nici

de promisiunea pe care şi-o făcuse — de a-i mărturisi cât de mult îl admirase pe Nas, un om de bine de la care a învăţat despre acea extraordinară stare de spirit care îţi impune să spui adevărul indiferent cât te-ar costa, altfel acesta ar putea fi luat drept minciună, şi de a denunţa minciuna indiferent de riscuri, altfel aceasta ar putea fi luată drept adevăr. Nu îi va spune şi că i se pare frumoasă, fermecătoare, nu se face aşa ceva în casa soţului.

Şi aşa se va încheia reprezentaţia şi misiunea pentru Ati, va ţine două ore, aşadar cina de la Buk, dintre care două minute de convorbire între patru ochi cu Sri, timp suficient pentru a-i înmâna numitul raport ascuns într-un cadou rar, o *sila,* o piesă de mătase din Abistanul de Sus.

Ati nu va şti si că filmul avea o continuare dintre cele mai întunecate şi, drept încheiere, un război mondial. Odată terminată cina, remis raportul şi schimbate saluturile de la revedere, va fi scos din H46 şi adus în tabăra Senioriei Sale.

În al doilea episod, într-o atmosferă de adânc mister, se va auzi o voce tremurând de sfânta mânie si semnalând lumii întregi inimaginabila infamie comisă de doi mari seniori ai Abistanului, răsfaţaţi de Abi şi de Marele Comandor. Aceasta va aduce dovada că şerpii de Dia şi de Hoc erau capii unui incredibil complot împotriva Dreptei Frăţii şi, imensă şi teribilă blasfemie, împotriva lui Abi şi a lui Yolah însuşi. Ticăloşii au trădat Abi Jirga, păstrând pentru ei o copie a raportului lui Nas, după care, mânaţi de planurile lor întunecate, l-au răpit pe bietul arheolog căruia i-au modificat raportul, strecurând în el concluzii după bunul lor plac, şi l-au ucis în chiar satul unde Abi a primit Sfânta Revelaţie. După care l-au asasinat pe Koa, demnul nepot al *mockbiului* Kho. Vocea nu s-a mărginit doar la fapte, ci a dezvăluit şi originile şi consecinţele acestora: Dia şi Hoc plănuiau nici mai mult, nici mai puţin decât distrugerea Abistanului, în chipul cel mai înspăimântător, punând la îndoială adevărul *Gkabulului.* Aceasta era dovada absolută că erau în slujba Duşmanului şi a lui Balis.

Nimic nu i-ar fi putut salva pe Dia şi pe Hoc şi niciunul dintre ai lor nu avea cum scăpa de moarte. Vor fi conduşi cu sutele pe stadioane şi cu miile în lagăre, în lagărele de concentrare pentru regşi, care vor fi mulţumiţi să vadă că nu sunt singurii din lume urâţi, ba poate chiar se vor simţi fericiţi că îi au drept tovarăşi de căruţă pentru călătoria din urmă. Marele Comandor Duc va fi chemat să-şi facă *akiri* cu demnitate în Piaţa Credinţei Supreme

ori să se sihăstrească în deşertul cel mai neprimitor pentru a-şi ispăşi greşeala de a fi apărat atât de prost Dreapta Frăţie, lăsând doi şerpi să murdărească Kiâba şi să pângărească *Gkabulul.*

Vocea va adăuga oftând că Senioria Sa Bri nu ar fi permis nicicând aşa ceva, fiindcă ştie că adevărul este adevăr, iar ordinea care îl susţine nu trebuie niciodată să se şubrezească, nici măcar o clipă, altfel nu mai este ordine şi nu va mai fi vreodată, ci dezordine şi esenţă a minciunii.

În realitate, cu câteva mici diferenţe, lucrurile s-au petrecut după cum au fost prevăzute în scenariu. Nici nu s-a întors bine Ati în campus, că o scrisoare anonimă a informat autorităţile, dintre care unele fuseseră deja sensibilizate de personalităţi eminente şi discrete, manipulate de Ram, că raportul lui Nas circula prin ţară ca otrava unei trădări, inoculată în sângele poporului, şi că în spatele acestei crime stăteau Onorabilii Dia şi Hoc, plus complicii lor. O a doua scrisoare expediată de la o adresă la fel de imposibil de găsit a furnizat anchetatorilor elemente evidente, pe care totuşi nu fuseseră în stare să le descopere singuri, prin care li se făcea cunoscut că raportul fusese înmânat lui Sri de către Nor, un complice al lui Tar, şi că Nor îl primise de la un om al lui Dia, rugat pasămite să o facă de Nas, înainte de dispariţia lui. Textul dezvăluia planul lui Dia şi al lui Hoc de a pune mâna pe putere şi de a se proclama Comandor şi, respectiv, Vicecomandor. Se mai preciza cu un oarecare dispreţ că idioţii amintiţi nu erau decât nişte unelte, pioni ai unui plan apocaliptic conceput şi înfăptuit de către Duşman şi Balis, în aşa fel încât, în final, Abi să fie înlocuit cu Democ, Dreapta Frăţie cu o adunare a reprezentanţilor şi, în timp, să facă din abistanezi, sinceri adoratori ai lui Yblah, nişte vulgari balisieni, nişte eretici, nişte oameni liberi.

Cabinetul lui Ram a repetat de mii de ori scenariul şi a operat în teren toate aranjamentele necesare. Tar trecuse deja la treabă şi, în momentul acela, negocia cu Buk cumpărarea câtorva mii de brasero, marmite, lighene şi alte ustensile mari de bucătărie. Lista celor care trebuiau să dispară era deja alcătuită, iar executanţii, gata să treacă la acţiune: unul dintre ei (Mia?) era însărcinat să-l ajute pe Tar să se sinucidă, lipindu-i ţeava armei de tâmplă în chiar ziua înmânării raportului către Sri; cea dintâi verigă a lanţului era necesar să dispară pentru ca ultima să fie ferită. Acesta era

începutul sfârşitului şi, peste puţin timp, clanurile aveau să pornească un război îndelungat şi necruţător.

În context, Sri avea să fie supusă inevitabil pericolului. Ati, care se învinovăţea că şi-a lăsat fratele, pe Koa, să moară, nu ar fi putut totuşi să se învinovăţească vreodată că i-a făcut şi ei vreun rău. Însărcinându-l să-i înmâneze raportul lui Nas, Ram l-a asigurat că femeia se va bucura să primească testamentul defunctului ei soţ. De asemenea, trebuia acţionat într-un mod discret şi firesc pentru a nu-l supăra pe actualul soţ. Logic, nu? Ati nu avea să mai fie acolo când organele vor veni să interogheze cuplul şi să declanşeze o operaţiune vastă de arestări în întreg Abistanul, la toate nivelurile, de la cei mai mari seniori până la cele mai neînsemnate slugi.

Niciodată în istoria omenirii, dacă nu cumva în negura vremurilor străvechi, nu a mai existat razie de aşa proporţii, operată într-un timp atât de scurt. Odată ce a prins viteză, maşina va ajunge rapid la faza industrială, să arestezi şi să extermini atâta lume nu va mai fi o simplă preocupare a poliţiei, problema logisticii se va impune de la sine şi va decide cursul evenimentelor.

Ati nu va şti niciodată că filmul în care apărea şi el pentru scurt timp urma să aibă o continuare şi un final de asemenea dimensiuni colosale. Naivitatea, la fel ca prostia, este o stare permanentă. Ati nu şi-a pus nicio clipă aceste întrebări care şi unui copil i-ar fi sărit în ochi, crezând că stratagema imaginată de Ram nu avea decât un unic scop, să-i permită să o întâlnească pe Sri fără a trezi bănuieli soţului, pentru a-i prezenta condoleanţe şi, pe lângă aceasta, pentru a-i înmâna raportul lui Nas, după cum dorea Ram. Cum de se afla raportul în posesia lui Ram? Onorabilul şi respectabilul Bri să fi păstrat o copie, minţind Abi Jirga? Atunci de ce să se despartă de un document pe care îl ascunsese atâta vreme şi care, după spusele lui Ram, ar fi putut revoluţiona lumea? Şi chiar era autentic documentul ce trebuia remis lui Sri? La ce concluzii puteai ajunge citindu-l? Şi de ce tocmai pe el l-au ales pentru a-l înmâna? Cine să fi fost cu adevărat Tar, cel care îl condusese la Buk şi care, la masă, se purta de parcă ar fi fost veri? Părea cumva cunoscut, lucru care *făcea* cu atât mai legitimă întrebarea. În spatele minunatului *bumis* de negustor prosper parcă s-ar fi ascuns un ticălos de nimic.

Explicaţia ar fi putut consta în faptul că dispariţia lui Koa şi cea a lui Nas îi distruseseră lui Ati sistemul de autoapărare, moartea lor anunţând-o parcă pe a lui, căsătoriile lui Sri şi Eto nimicindu-i speranţa tainică de a-şi pune viaţa şi puterea în slujba protejării văduvei şi copilului rămas orfan.

Ank şi Cro erau deosebit de mândri că pot sluji o celebritate. La întoarcerea din H46, Ati a fost primit de Ram pentru o întrevedere îndelungată, în timpul căreia i s-au transmis felicitările Marelui Şambelan şi încurajările Senioriei Sale. Ati le merita din plin acceptând să înmâneze raportul lui Nas văduvei lui, în aşa fel încât clanul să nu fie direct implicat.

— Ne încurca foarte tare povestea asta, i-a mărturisit Ram, ne-ar fi pus rău cu Abi Jirga şi cu Dreapta Frăţie. Senioria Sa nu cunoştea subiectul şi nici Marele Şambelan, nu sunt preocupaţi de chestiuni secundare, aceasta este sarcina mea, însă pur şi simplu am primit două rapoarte, cel oficial pe care l-am restituit la cererea Marelui Comandor şi încă unul, trimis nu se ştie de cine, poate de un funcţionar distrat ori de vreun prieten discret care ne dorea numai binele, document cu care nu ştiam ce să facem… Cum să-i fi explicat prezenţa la noi?… Ce şi-ar fi zis prietenii noştri din Dreapta Frăţie, care au atâta încredere în noi?… L-am fi putut distruge, dar oare ar fi fost potrivit, căci era vorba despre un obiect rar, un raport de cercetare arheologică întreprinsă într-un sit unic, o piesă de patrimoniu dintre cele mai preţioase, în acelaşi timp ultimul şi singurul exemplar, celelalte fiind arse în prezenţa lui Abi, a Marelui Comandor şi a tuturor Onorabililor… De aici s-a născut ideea firească de a-l înmâna văduvei ca pe un testament, ca pe o amintire pentru ea şi pentru urmaşi… în sfârşit, totul e bine când se termină cu bine, de-acum avem sufletul împăcat.

Ram deţinea arta de a face totul simplu şi limpede, iar această chestiune a celui de-al doilea raport căzut din cer cu paraşuta şi trimis mai departe pe uşa din dos chiar avea nevoie să fie clarificată.

Conform etichetei, Ati, ca străin de clan şi persoană de extracţie modestă, fără fief, fără avere, fără funcţie importantă, nu putea fi primit la nivel înalt. Senioriei Sale şi Marelui Şambelan le părea rău, nu era o formă de dispreţ, era vorba doar de respectarea regulilor, de altfel Ati nu-şi dorea onoruri, deşi i-ar fi plăcut să se apropie de aceste personaje teatrale, să le vadă cum stăpânesc lumea, să le admire minunatele palate pe care şi le închipuia pline

ochi de podoabe grele şi luxoase. Sau poate că, dimpotrivă, erau nemăsurate în magnifică şi exuberantă simplitate.

Un timp au filosofat despre vremurile grele, umblau multe zvonuri care mâhneau poporul, ce nu găsea niciun motiv de bucurie în ele. Erau de acord asupra acestei stări de fapt. Fiindcă, într-adevăr, plutea în aer, mai râncedă şi mai acră decât oricând, o atmosferă de sfârşit de lume care oricum bântuia Abistanul de la naşterea lui. Erau amândoi de acord că astfel de dereglări nu erau ceva superficial, că ţineau de natura profundă a lucrurilor, dar oare vorbeau, şi unul, şi celălalt, despre aceleaşi lucruri? Referindu-se la viitor pe un ton apăsat, Ram l-a lăsat să înţeleagă că ţara va scăpa în curând de vechile ei nenorociri şi se va transforma substanţial, iar Noul Abistan va avea nevoie de oameni noi şi, în acest context, Ati, dacă dorea, putea ocupa un loc de invidiat în sânul clanului, având un profund simţ al libertăţii şi al demnităţii care caracterizează înalţii slujitori ai statului. Ati tăcea. Clătina doar din cap şi îşi mușca buzele reflectând la cele spuse. Până la urmă, ce-şi dorea, ce spera? îşi întreba şi inima, şi mintea… dar nu se ivea niciun răspuns… doar câteva ecouri din copilărie, evident de nerealizat… Şi-a ridicat braţele spre cer… Nu găsea nimic, nu voia nimic… La drept vorbind, mai degrabă şi-ar fi dorit să înapoieze Abistanului ceea ce îi dăruise, doar nici serviciu nu avea, nici casă, nici identitate, nici trecut, nici viitor, nici religie, nici obiceiuri… Chiar nimic… cu excepţia necazurilor pricinuite de administraţie şi a ameninţărilor cu moartea din partea clanurilor… Poate că se va potoli o vreme, cât timp se va duce să respire aerul liber al cerului şi să adulmece aromele afrodiziace ale mării. Se simţea în stare să iubească marea cu adevărat, cu o reală pasiune, în pofida capriciilor şi trădărilor ei. Ram era prea optimist crezând că Abistanul se va transforma. Poate la Paştele cailor, când mânjii o să necheze-n abil*imbă. Rea*litatea era că nimeni si nimic nu-l va putea transforma, Abistanul e în mâna lui Yolah, iar Yolah este nemişcarea însăşi. Ceea *ce stă scris stă scris era* scris în Cartea lui Abi, Trimisul lui.

Ram l-a rugat să se mai gândească.

— Ne vedem mai târziu, am multe de făcut, schimbarea nu va întârzia să apară, i-a spus ridicându-se, apoi a adăugat, bătându-l pe spate: Ar fi mai bine să nu rişti ieşind din campus… Aici eşti la tine acasă.

Glumea, dar în ochi avea o sclipire extrem de dură, iar vocea îi suna ca un cântec de luptă.

În acea dimineaţă, Ank si Cro veniseră amândoi în camera lui pentru a-i spune că Bio era la uşă, aducând o veste nemaipomenită:

— Excelenta Sa Toz îţi face onoarea de a te invita să-i vizitezi muzeul, l-au anunţat într-un glas.

— Muzeul?… Asta ce mai e?

Bieţii de ei, habar n-aveau… la fel ca Ati care auzea pentru întâia oară cuvântul. Nu făcea parte din *abilimbă* întrucât, conform unui recent act normativ promulgat de înaltul comisariat pentru *abilimbă* şi *abilingvizare,* pe care îl conducea Onorabilul Ara, lingvist eminent şi feroce adversar al multilingvismului, sursă a relativismului şi necredinţei, substantivele comune provenind dintr-o limbă străveche, aflată încă în uz, trebuiau să aibă, după caz, ca prefix sau sufix particulele *abi* sau *ab, yol* sau *yo, gka* sau *gk.* Cum totul aparţinea religiei, fiinţele şi lucrurile, dar şi substantivele, s-a decis să fie şi ele marcate cumva. „Muzeu" era fie o excepţie, ceea ce edictul prevedea şi tolera pentru încă o vreme, fie provenea dintr-o limbă străveche, prohibită, dar care circula încă prin unele enclave, ici şi colo, pentru care nu exista nici breviar, nici dicţionar. Se mai întâmpla ca, în viaţa privată, să vorbească fiecare cum dorea, în pofida riscului de a fi denunţat de copii, de servitori sau de vecini, or fieful era tot ce se putea mai privat şi mai suveran.

— Şi de ce ar fi aşa extraordinar? Pe Toz îl cunosc, am băut cafeaua la el acasă, în Al9, şi am locuit la el în antrepozitul întunecos pe care nu-l ştiţi fiindcă nu ieşiţi niciodată din fief, le-a răspuns Ati trăgându-şi *burnisul.*

— Păi… păi… n-a invitat niciodată pe nimeni la el în muzeu… Doar o dată, la început, la inaugurare, pe fraţii lui, pe Senioria Sa, pe Marele Şambelan şi pe nepot, pe stăpânul Ram, care conduce totul, pe nimeni altcineva de atunci… pe nimeni, niciodată…

Ei da, devenea interesant.

Bio era încă mai nerăbdător, bietul trepăduş închipuindu-şi că s-ar putea pierde în umbra lui Ati pentru a intra odată cu acesta în muzeu şi a vedea în sfârşit ce se petrecea pe acolo de atâţia ani. În campus se vedeau mereu nişte camioane care se duceau ori plecau de la muzeu, livrau lăzi, luau ambalaje, aduceau şi duceau muncitori din oraşe îndepărtate, care, cât ţinea lucrarea, munceau în interior fără a scoate nasul pe-afară.

Invidia plutea în aer. Traversând domeniul, Ati observa oameni de o politicoasă curiozitate, ale căror priviri spuneau: „Ce noroc ai, o, tu,

străinule, vei vedea ceea ce noi nu vom vedea niciodată… Şi de ce tu, nu noi, care aparţinem clanului?…”

Bio şi Ati au mers cu pas hotărât un ceas întreg, ceea ce le-a cam îngreunat picioarele, străbătând un teren întins aparţinând tehnicienilor de la centrala electrică şi de la staţia hidraulică, l-a informat mândru Bio, apoi o zonă industrială care numai de ateliere zgomotoase şi trepidante nu ducea lipsă, trecând pe lângă un teren viran perfect închis, unde armata Senioriei Sale făcea manevre şi se antrena, teritoriu care ar fi putut cuprinde, conform unui calcul matematic al lui Bio, cel puţin trei sate, pentru a ajunge în sfârşit pe un imens spaţiu verde, în mijlocul căruia se ridica o superbă clădire albă, înconjurată de o peluză impecabilă. Mai târziu, Ati a aflat chiar de la Toz că era vorba despre copia de cinci ori mai mică a unui vechi muzeu, prestigios şi uriaş numit Luvru sau Lufru, care fusese prădat şi ras de pe faţa pământului în timpul celui dintâi Mare Război Sfânt, urmat de anexarea de către Abistan a Ligii, adică a înaltelor Regiuni Unite de Nord. Şi că singura ţară care rezistase forţelor Abistanului, condusă de un dictator smintit numit Big Brother, care îşi aruncase în luptă întreg arsenalul nuclear, fusese Angsoc… sau Ansok, dar, până la urmă, şi aceasta căzuse şi fusese înecată în propriul ei sânge.

Toz era acolo, pe jumătate în capul oaselor, pe jumătate întins într-o ciudăţenie de scaun făcut dintr-un soi de prelată prinsă între patru bucăţi de lemn. Ati l-a auzit numindu-l simplu: „şezlong”. O fi plăcut să stai în aşa ceva? Trebuie să încerce şi el. Toz surâdea cu o anume maliţie, iar privirile lui păreau a spune: „îmi pare rău, v-am cam făcut-o şi ţie, şi lui Koa, însă, după cum vezi, intenţia n-a fost rea”. Ochii i s-au înceţoşat şi un fel de rictus amar i-a apărut pe chip. Ati a priceput că se gândea la sărmanul Koa şi că, într-un fel, îi era ciudă pe sine pentru ce se petrecuse.

L-a bătut pe umăr pe Ati şi l-a împins spre intrare:

— Bun venit în Muzeul Nostalgiei!

Cu un singur gest a trimis înapoi umbra bietului Bio care se răsucea în fel şi chip pentru a putea strecura măcar o privire prin deschizătura uşii grele. Ce-ar fi putut vedea? Nimic, un vestibul larg, alb de sus până jos şi absolut gol. Uşa i-a fost trântită în nas.

— Intră, dragă Ati, intră… fii bine-venit… Te-am invitat în grădina mea secretă pentru a-mi cere iertare că v-am înşelat cumva… dar şi, trebuie să-ţi mărturisesc, fiindcă am nevoie de tine… Călătoria în timp şi în paradoxal la

care te invit mă va ajuta în propria-mi căutare de sine, întrucât am ajuns într-un punct în care mă îndoiesc de tot şi de toate începând cu mine însumi. Hai să ne aşezăm o clipă… da, aici, pe jos… Ţin să te pregătesc pentru ceea ce urmează să vezi… Muzeu nu ştii ce înseamnă, fiindcă astfel de lucruri nu există în Abistan… Aşa ni s-a născut ţara, cu ideea absurdă că tot ce exista mai înainte de evenimentul relevării *Gkabulului* era fals, vătămător şi că deci trebuie distrus, şters, uitat, la fel şi celălalt, dacă nu se supune *Gkabulului.* Muzeul este, într-un fel, refuzul acestei nebunii, este felul meu de a mă revolta împotriva ei. Lumea există şi cu, şi fără *Gkabul,* să o negi ori să o distrugi nu o suprimă, dimpotrivă, absenţa ei îi face amintirea încă mai puternică, mai prezentă, vătămătoare pe termen lung, în cazul acesta, fiindcă poate conduce la idealizarea, la sacralizarea respectivului trecut… Dar, în acelaşi timp, şi poate o vei simţi şi tu, muzeul este un paradox, o mistificare, o iluzie la fel de dăunătoare.

A reconstitui o lume dispărută este întotdeauna, în acelaşi timp un mod de a o idealiza şi o formă de a o distruge pentru a doua oară, fiindcă o scoatem din contextul ei pentru a o replanta într-un altul, şi astfel o facem să încremenească în nemişcare şi tăcere sau o punem să facă şi să spună ceea ce poate că nici nu a făcut, nici nu a spus. În aceste condiţii, a-l vizita este ca si cum te-ai uita la un cadavru. Poţi să-l priveşti cât vrei, să te ajuţi de fotografiile respectivului om de pe vremea când trăia, să citeşti tot ce s-a putut scrie despre el, însă niciodată nu vei avea cum să simţi viaţa care a clocotit în el şi în preajma lui. In muzeul meu vei găsi multe obiecte dintr-o anumită perioadă căreia contemporanii îi ziceau secolul douăzeci, dispuse după funcţiile lor şi după modul în care erau utilizate, vei vedea şi reproduceri răscolitoare, din ceară, ale unor bărbaţi şi femei surprinşi în viaţa lor de zi cu zi, reconstituită până în cele mai fine detalii, numai că mereu va lipsi ceva, mişcarea, respiraţia, căldura care astfel lasă tabloul să fie si să rămână doar o natură moartă. Oricât de bogată ar fi, imaginaţia nu poate dărui viaţă… Astfel, de pildă, şezlongul pe care m-ai găsit aşezat ori întins mai adineauri si care ţi-a trezit uimirea. La vremea lui, s-a născut dintr-o anumită concepţie asupra vieţii… Dacă ţi-aş vorbi despre vacanţe, despre petrecerea timpului liber, despre diletantism şi despre superioritate în relaţia cu natura pusă în serviciul oamenilor, dacă ai şti ce înseamnă şi dacă ai putea simţi toate acele lucruri în profunzimea lor, abia atunci ai vedea şezlongul aşa cum era într-adevăr, nu doar o prelată întinsă între patru bucăţi de lemn, după cum cu siguranţă l-au privit ochii tăi.

M-aş bucura ca, după ce vom vizita muzeul, să-mi spui, dacă vei vrea, ce ai simţit, ce gânduri ţi-au inspirat scenele pe care le vei observa. Personal, mă uit la ele de atâta vreme, încât s-a creat o anumită distanţă între noi, dacă nu cumva a existat dintotdeauna… Uneori am impresia că vizitez un cimitir întâlnit în drum, văd morminte, citesc nume, dar nu ştiu nimic despre aceşti morţi, despre oamenii care erau, nimic despre locul şi timpul în care au trăit.

Nu trebuie să uiţi că toate aceste lucruri sunt strict interzise şi de către religie, şi de către guvernul nostru, motiv pentru care am construit muzeul aici, în fief, şi nu în Al9 unde locuiesc în mijlocul poporului… Din acest motiv mă ocup de comerţul de talcioc şi, mai discret, de cel de antichităţi, spre marea supărare a fraţilor mei, Bri şi Viz, care consideră că mă cobor mult sub rangul meu, şi a tânărului, inteligentului şi foarte ambiţiosului meu nepot, Ram, căruia îi mai dau şi eu de lucru, preocupându-se de siguranţa mea şi de facilitarea activităţilor economice, însă eu mă prefac că bag de seamă, pentru a nu-l obliga să facă eforturi şi mai mari… Toată lumea mă crede naşul lui A19 când, în realitate, zbirii controlează totul în jurul meu. Mulţumirea mi-o găsesc în comerţul de talcioc şi în cel cu antichităţi, care mi-au permis să evadez din Abistan şi să-mi pun cu discreţie la punct proiectul de a aduce secolul douăzeci într-un muzeu. Să mergem aşadar să-ţi începi vizita în trecut, sacrilegiu şi iluzie… Te voi aştepta la celălalt capăt, nu vreau să te influenţez.

Muzeul cuprindea o înşiruire de săli mai mult sau mai puţin spaţioase, fiecare consacrată câte unui episod din viaţa omenească, pe care, poate că din toate timpurile, oamenii le-au identificat drept lumi în sine, etanşe şi independente unele de altele, ceea ce îl făcuse pe Toz să despartă sălile prin uşi încuiate, ale căror chei erau ascunse pe undeva prin talmeş-balmeşul sălii anterioare. Pentru a trece în încăperea următoare, la următorul episod de viaţă, trebuia să găseşti cheia şi nu dispuneai de prea mult timp, căci viaţa înseamnă mişcare, nu te aşteaptă. Astfel, Toz dorise să-şi pună vizitatorul (dar cine altcineva să fi fost dacă nu el însuşi?) în starea naturală a omului care habar nu are care îi este viitorul, dar îl caută încontinuu, sub presiunea timpului.

Cea dintâi sală povestea despre graviditate, naştere şi prima copilărie. Or, chiar în timpul travaliului te-ai fi crezut, sala de naşteri era de un realism

strigător la cer, mai că auzeai ţipetele mamei şi primele scâncete ale bebeluşului. Pe rafturi speciale, pe mese ori direct pe jos puteau fi văzute obiectele specifice acestei faze a vieţii, leagăn, oliţă, landou, premergător, zornăitori şi jucării… Pe pereţi, tablouri şi fotografii prezentau viaţa cotidiană, copii jucându-se, mâncând, dormind, îmbăindu-se, desenând sub privirile părinţilor.

Sălile următoare erau consacrate adolescentei si maturităţii, prezentate în diferite medii, epoci, meserii ori circumstanţe. Una dintre ele l-a impresionat în mod deosebit pe Ati, acolo putând fi văzută, dând dovadă de un realism captivant, macheta unui câmp de bătălie răvăşit, tranşee pline de mocirlă, incredibile încâlceli de sârmă ghimpată, arici anti infanterie, soldaţi istoviţi ţâşnind la atac. Tablourile şi fotografiile surprindeau şi alte aspecte ale războiului, oraşe distruse, carcase fumegânde, prizonieri descărnaţi în lagăre de concentrare ce jucau mai degrabă rol de cimitire, mulţimi buimace, pe drumuri, fugind din calea duşmanului.

Într-o altă sală erau expuse echipamente de sport şi pentru petrecerea timpului liber, în timp ce fotografiile de pe pereţi prezentau un cinematograf, un patinoar, un zbor cu dirijabilul şi unul cu parapanta, un stand de tir, un circ etc. Jocul, performanţa, senzaţiile tari erau sarea şi piperul acelei perioade. Cum aceste lucruri dispăruseră din Abistan de la Victorie şi de la Marea Curăţenie, Ati se întreba de unde şi cum şi le putuse procura Toz. Şi cu ce preţ.

O încăpere era dedicată instrumentelor de tortură şi de ucis, o alta activităţilor economice, comerciale, industriale, de transport. În sala vecină se găsea o instalaţie simpatică, iar Ati şi Koa mai văzuseră unele destul de asemănătoare în ghetoul regşilor, o tejghea, un băiat sprinten ca un acrobat alergând printre mese, oameni care consumau liniştiţi, nişte imbecili mândri de tatuajele, mustăţile şi de braţele lor cu muşchii umflaţi, de cărători de mobilă, strigând după femei prietenoase şi, în fundul încăperii, aceeaşi scară îngustă ce se pierdea în penumbră şi mister. Pe perete o acvaforte care evident folosise drept model acelei instalaţii. Pe o ilustrată lipită pe perete puteai citi în limba franceză: „Bistrou franţuzesc: tâlhari de mahala, ca pe vremuri, glumind cu femei uşoare“.

Gravura era semnată: „Leo le Fol (1924) “. Un obiect din Belle Epoque.

Penultima sală era consacrată bătrâneţii si morţii. Moartea era una, în schimb ritualurile funerare erau numeroase şi diferite. Ati nu a întârziat mult aici, căci nu-l încânta vederea sicrielor, dricurilor, crematoriilor,

camerelor funerare şi a unui schelet anatomic care părea amuzat de întreaga situaţie.

Ati nu şi-a dat seama cum a trecut timpul, niciodată nu mai făcuse o asemenea călătorie, un întreg secol de descoperit şi de trezit întrebări. Parcurgând acest drum îşi amintea de ceea ce simţise în interminabila călătorie de-a lungul Abistanului, de la Sin la Qodsabad. Un muzeu viu întins pe mai multe mii de *şabiri,* o înşiruire fără sfârşit de regiuni, locuri cu nume păstrate de demult, deşerturi, păduri, ruine, tabere pierdute, despărţite de frontiere invizibile, dar, simbolic, tot atât de ermetice precum nişte porţi cu lacătul pe ele (mai ales atunci când uita să-şi ştampileze viza de drum). Această mare varietate de popoare, cutume, locuinţe, ustensile, unelte de muncă a schimbat puţin câte puţin modul în care Ati vedea Abistanul şi propria sa viaţă. Ajuns la Qodsabad, era un alt om, nu mai recunoştea pe nimeni şi ceilalţi nu-l mai ştiau decât din ce se mai vorbea pe ici, pe colo, era omul cu ftizia, miracolul de pe muntele Sin, protejatul lui Yblah. Oare asta se aşteaptă de la un muzeu? Să povestească viaţa ca pe o carte, să o mimeze pentru plăcerea vizitatorilor, să transforme oamenii? Nişte obiecte, tablouri, fotografii, o anume punere în scenă aveau cu adevărat puterea de a modifica viziunea oamenilor asupra vieţii şi a lor înşişi?

La sfârşitul călătoriei, Ati l-a găsit pe Toz într-o imensă încăpere goală. Acesta i-a explicat simbolistica: Ati intrase în muzeu printr-o sală goală şi ieşea printr-una la fel, ceea ce însemna imaginea vieţii prinse între două neanturi, neantul de dinainte de creaţie şi neantul de după moarte. Viaţa este înghesuită între aceste borne, nu dispune decât de propriul ei timp scurt, tăiat în felii, fără altă legătură între ele decât cele pe care omul le duce cu el de la un capăt la celălalt al contractului lui cu existenţa, amintiri nesigure ale ceea ce a fost şi aşteptări vagi ale celor ce vor fi. Trecerea de la una la alta nu este explicită, rămâne un mister, într-o bună zi minunatul bebeluş, somnoros înrăit, dispare, lucru care nu alarmează pc nimeni, făcându-şi apariţia un copilaş neastâmpărat şi curios, un drăcuşor în toată legea, fapt ce n-o surprinde deloc pe mama care se trezeşte rămasă cu doi sâni grei şi inutili. Apoi vor interveni şi alte substituiri furişe, un om plinuţ şi îngrijorat va lua locul pe nepregătite tânărului zvelt şi zâmbitor şi, la rândul lui, ca prin magie, individul bântuit de migrene va lăsa locul unui bărbat cocârjat şi taciturn. Abia la sfârşit apare şi mirarea, când un mort cald încă înlocuieşte

bătrânul rămas fără glas şi rece, înţepenit în scaunul din faţa ferestrei. E transformarea pe care nimeni nu şi-o doreşte, dar care, uneori, este totuşi bine-venită.

„Ce repede trece şi viaţa asta, n-apuci să-ţi dai seama de nimic“, se va spune pe drumul spre cimitir.

Toz şi Ati şi-au petrecut după-amiaza filosofând cuprinşi de tristeţe. Lui Toz îi era dor de o lume pe care nu o cunoscuse, dar pe care considera că a reconstituit-o corect ca natură moartă şi căreia, de acum, ar fi vrut să-i dea viaţă.

Care-i era folosul? Au căzut de acord să considere că întrebarea nu avea rost, doar vidul era esenţa lumii, şi totuşi acest lucru nu împiedica lumea să existe şi să se umple de tot soiul de nimicuri. Este misterul cifrei zero, care există pentru a spune că nu există. In această privinţă, *Gkabulul* era răspunsul perfect, absolutei inutilităţi a lumii neputându-i răspunde decât absoluta şi odihnitoarea supunere a fiinţelor în fata neantului. Neant eşti, neant rămâi si tărâna-n ţărână se-ntoarce. Din punctul lui de vedere, Ati privea subiectul altfel, ajungând la ideea că sfârşitul lumii începea încă de la naştere, primul ţipăt al vieţii fiind şi cel dintâi horcăit al agoniei. Cu trecerea vremii şi acumularea suferinţelor se convinsese că un rău cu cât dura mai îndelung, cu atât mai repede se apropia de capăt şi cu atât mai devreme viaţa îşi începea un nou ciclu. Nu se punea problema aşteptării cu mintea ghiftuită de întrebări, ci a accelerării procesului, murind cu nădejdea că o nouă viaţă va fi, totuşi, mai demnă de a fi suportată decât să trăieşti cu disperarea de a te vedea murind.

Au convenit cu onestitate că marea nenorocire a Abistanului era *Gkabulul,* care oferea omenirii supunerea faţă de ignoranţa sanctificată, ca răspuns la violenţa intrinsecă a vidului şi, împingând servitutea până la negarea de sine, până la pur şi simplu autodistrugere, refuza revolta ca modalitate de inventare a unei lumi pe măsura omului, care, cel puţin, l-ar apăra de nebunia înconjurătoare. Într-adevăr, religia e remediul care ucide.

O vreme, Toz fusese interesat de istoria *Gkabulului.* Însă, cum se născuse în el, nu-l vedea, *Gkabulul* era aerul pe care îl respira, apa pe care o bea, îl purta în minte cum îţi porţi *burnisul* pe umeri. Numai că încă de mic nu s-a simţit bine aşa, la şcoală a descoperit că învăţământul public era o calamitate, izvor al tuturor calamităţilor, ceva insidios, imparabil şi implacabil, la fel ca moartea, care făcea din el, cu entuziasta sa participare,

un mic director de conştiinţe compulsiv şi agresiv, înghiţind poveşti de groază şi legende infantile, recitând versete abracadabrante, sloganuri obtuze şi anateme insultătoare şi, ca exerciţiu fizic, un perfect executant de pogromuri şi de linşaje de toate felurile. Nu-i mai rămâneau nici timp, nici atenţie pentru celelalte, pentru materiile facultative: poezia, muzica, olăritul, gimnastica. Ca fiu de Onorabil, frate de Onorabil şi, poate, într-o bună zi, Onorabil el însuşi, era menţinut în acea stare de orbire a conducătorului suprem, sigur de ceea ce face şi de maşinăria care-l serveşte. Apucându-se să studieze puţin *Gkabulul* pentru a face corecţiile necesare şi a se reeduca, şi-a pierdut de fapt speranţa, *Gkabulul* nu era făcut să-l ridice pe cel căzut în necaz, ci mai degrabă o greutate care să-l tragă mai bine la fiind, iar şcoala nu era bună de nimic, biata bătrână doamnă îi învăţa si ea ce i se dădea să-i înveţe si o făcea cum trebuie, dovadă că rari erau supravieţuitorii. Era prea târziu, *Gkabulul* îşi răspândise hipnoza în trupul şi sufletul profund al poporului şi domnea asupra acestuia ca stăpân absolut. Unica şi adevărata întrebare era de câte secole va fi nevoie pentru a-l scoate de sub imperiul vrăjii.

Ca şi cum nu ar fi fost cine ştie ce, deschidea un drum interzis, mergând pe el până la capăt. Nu exista decât unul singur, la drept vorbind, cel care se întorcea în timp. *Gkabulul* colonizase prezentul pentru secolele următoare, aşadar nu se putea scăpa decât înainte de apariţia lui, în trecut, înainte de noi, oamenii nu erau cu toţii aşa, fiare mărginite şi ipocrite. Se mai pierdea el pe drum, istoria însăşi se pierdea prin tot soiul de hăţişuri, nu exista o cale validă, toate fuseseră tăiate si şterse. Istoricii cei mai căliţi ştiau cum să ajungă până în anul 2084, nicidecum mai departe. Cum altfel, în lipsa sfintei ignoranţe şi a trecerii în totală apatie a creierelor, ar fi putut fi convinse aceste biete popoare că înainte de naşterea Abistanului nu exista decât universul ne creat şi imposibil de cunoscut al lui Yolah? Treaba era dintre cele mai simple, trebuia aleasă o dată anume şi oprit timpul în clipa respectivă, oamenii erau deja morţi şi încremeniţi în neant, deci vor crede ce li se va spune, aşadar îşi vor ovaţiona renaşterea din 2084. Aveau de ales: fie trăiau conform calendarului *Gkabulului,* fie se întorceau în neantul originar.

Descoperirea trecutului aproape că-l ucisese pe Toz. Oricât de cultivat ar fi fost, habar n-avea că existase anul 2083 şi nici că te-ai fi putut întoarce mai departe de acesta, în timp. Un pământ rotund este o dramă ameţitoare

pentru cel care îl vede plat şi mărginit. Întrebarea „Cine suntem?” devenise dintr-odată „Cine eram?“, puteai pe neaşteptate să te imaginezi cu totul altfel, acoperit de tenebre şi de mizerie, oricum ceva se spărsese, piatra de temelie care susţinea universul, aşa că iată-l pe sărmanul Toz aruncat în aer, trăind ca o fantomă printre fantomele antice. Nimeni nu ştie cum să reaşeze timpul în curgerea sa liniară şi coerentă dacă aceste principii au fost încălcate astfel. Nici Toz nu ştia, rămânând pierdut undeva, între ieri şi azi.

După îndelungi cercetări şi multe eforturi, într-o bună zi a reuşit totuşi să forţeze bariera timpului şi să ajungă până în secolul douăzeci. Fusese un miracol, întrucât un dreptcredincios nu poate scăpa, de-a lungul vieţii lui, de fenomenala atracţie a *Gkabulului.* S-a simţit ca fermecat descoperind că, în fond, orice om care deschide ochii aude ca prim adevăr: şi înainte lumea a fost tot lume, şi după tot lume va fi. A descoperit un secol extraordinar de bogat, din care nu lipsea nimic, căci erau sute de limbi, zeci de religii, ţări din belşug, la fel culturi, contradicţii, nebunii, libertăţi fără stavile, pericole insurmontabile, dar şi o sumedenie de speranţe, mecanisme rodate, observatori benevoli pândind derapajele, refiiznici căliţi, oameni binevoitori pe care eforturile nu-i descurajau, ci, dimpotrivă. Viaţa era exuberantă şi vorace şi-n bine, şi-n rău şi aici, în secolul acesta, chiar a dovedit-o. Un singur lucru i-a lipsit, simpla modalitate mecanică de a cuceri stelele.

A descoperit şi premisele, percepute de toată lumea din timp, însă minimalizate, relativizate din cauza spiritului greoi, a fricii, a cine ştie căror calcule, a stării aerului sau pur şi simplu fiindcă aceia ce trebuiau să dea alarma erau lipsiţi fie de acuitate, fie de glas, premisele aşadar pentru ceea ce avea să fie lumea peste puţină vreme, dacă nu urma să se facă ceva pentru a pune lucrurile în ordine. A văzut astfel sosind anul 2084, a urmărit Războaiele Sfinte şi holocausturile nucleare. Şi a văzut cum se naşte, încă mai puternică, arma absolută, pe care nu este nevoie nici să o cumperi, nici să o fabrici, îmbrăţişarea strânsă a unor întregi popoare încărcate de o violenţă înspăimântătoare. Totul era vizibil din casa previzibilului, dar nimeni nu sta să-i asculte pe cei care spuneau „Niciodată nu trebuie să se întâmple aşa ceva“ şi repetau „Niciodată să nu se mai întâmple”. Ca în 14, ca în 39, ca în 2014, 2022, 2050, totul o lua de la capăt. Numai că de data asta, în 2084, s-a potrivit. Vechea lume a încetat să mai existe şi noul Abistan îşi începea domnia eternă asupra planetei.

Ce e de făcut atunci când, privind trecutul, vezi pericolul dând năvală peste cei care ne-au precedat în istorie? Cum să-i avertizezi? Cum să le spui contemporanilor tăi că nenorocirile dezlănţuite de ieri vor da în curând şi peste ei? Cum să-i convingi când religia le interzice să creadă în propria moarte, când sunt convinşi că locul în paradis le este rezervat şi îi aşteaptă ca un apartament într-un palat?

Cu uimire a descoperit originile *Gkabulului.* Nu era vorba despre o generaţie spontanee. Pur şi simplu nu era vorba despre nimic miraculos, nici de vreo creaţie a lui Abi cel instruit de Yolah, după cum tot învăţăm cu seriozitate şi gravitate din 2084 încoace, de fapt *Gkabulul* venea de departe, din dereglarea internă a unei religii străvechi care, cândva, adusese mândrie şi bucurie nenumăratelor triburi ale deşertului şi câmpiilor, dar ale cărei resorturi şi rotiţe se spărseseră din prea violenta şi discordanta utilizare operată de-a lungul veacurilor, stare agravată de absenţa depanatorilor competenţi şi a călăuzelor atente. *Gkabulul* se născuse din această lipsă de grijă a unei religii care, la rândul ei ca sinteză şi chintesenţă a religiilor ce o precedaseră, se dorea viitor al lumii.

Care e bolnav şi slab e la bunul-plac al unor şnapani. Adunaţi într-o clică numită „Fraţii mesageri", nişte aventurieri care mirosiseră sfârşitul apropiat prin preajmă, s-au hotărât să creeze o nouă religie pe ruinele celei vechi. Bună idee, vor lua ce mai rămăsese de forţă în cea dintâi şi vor adăuga la cea nouă. Aceasta va atrage mulţimile prin noutatea discursului, a jocului tactic, a marketingului comercial şi agresivităţii militariste. Succesorii s-au descurcat mai bine, au reexaminat vechile simboluri, i-au inventat pe Abi şi pe Yblah, au scris *Gkabulul,* au construit Kiâba şi Cetatea lui Dumnezeu, au pus bazele Dreptei Frăţii şi-au acordat titlul de *şik,* care înseamnă Onorabil (pentru a se delimita de neciopliţii de Fraţi mesageri). Odată dotaţi cum trebuie cu simboluri puternice şi armată bine pusă la punct, au rupt legăturile cu vechea religie care nu mai folosea la nimic şi avea să moară odată cu ultimii moşi si babe si câţiva savanţi rătăciţi, care încă mai credeau în miracolul învierii şi al posibilităţii unei Eterne tinereţi. Se punea mai degrabă problema de a provoca uitarea şi de a hăitui nostalgicii care s-ar fi putut dovedi periculoşi, dacă le-ar fi dat prin cap să învie morţii.

— Sigur că rămâne o ipoteză de lucru, întotdeauna au existat multe secrete şi intoxicări în religii şi în strategiile militare care, la drept vorbind,

sunt două faţete ale aceleiaşi chestiuni… Trebuie să ne mai gândim la toate astea, a adăugat Toz.

Ati realiza prezenţa unui sentiment straniu în sinea lui, fără să mai simtă niciun interes pentru o întrebare care totuşi îl preocupase atât de mult. Ceea ce Toz îi spusese despre cercetările lui în materie de istorie şi reflecţiile acestuia despre viaţă erau în sine răspunsul. Dacă oricum s-a hotărât să o adreseze, a făcut-o pentru că tot se ivise ocazia şi nici că avea să mai apară alta altcândva.

— Toz, fără îndoială ai citit raportul lui Nas… Poţi să-mi spui ceva despre el?

— Mdaaa… nu ştiu ce să-ţi spun… Sunt secrete de stat pe care se presupune că nu ar trebui să le ştiu, doar nu am nicio funcţie oficială, sunt doar fratele Senioriei Sale… şi, la drept vorbind, e extrem de complicat… de fapt, uite cum stau lucrurile: raportul nu există… Nici nu a existat vreodată un raport al lui Nas, nu e decât un document fictiv dintr-un plan fictiv… scris pe parcurs. La întoarcerea din misiune, Nas, care era conştient de pericolul reprezentat de descoperirea satului, a susţinut un raport oral, între patru ochi, în faţa ministrului său şi, după cum îmi închipui, acesta i-a ordonat să nu sufle nimănui nicio vorbă… Va mai vedea el, va reflecta, aşa probabil că i-a zis. După care Nas a dispărut şi abia din acel moment a început să se discute despre un raport… apoi despre *raport…* şi, cum se întâmplă deseori, pe măsură ce se discută despre o idee, aceasta devine realitate… Şi-a apărut raportul Nas… numit chiar *Raportul Nas…* Iar în jurul lui s-a creat o legendă… Stadiu în care chiar trebuia analizată povestea, aşa că după acel raport care nu exista s-au făcut copii care au fost transmise Onorabililor în vederea deliberării în cadrul Dreptei Frăţii… Raportul respectiv, scris nu se ştie de cine din cadrul Dreptei Frăţii ori a Aparatului, relatează nici nu contează ce… Satul ar fi fost o bază înaintată a Duşmanului, faimosul Democ s-ar fi ascuns acolo, nişte eretici ar fi fondat în acelaşi loc o comunitate în slujba lui Balis etc. M-am dus şi eu în satul acela împreună cu un grup de experţi trimişi în misiune de Marele Comandor pentru a clarifica situaţia… Bri m-a desemnat pe mine pentru comisia în care fiecare clan a ţinut să-şi plaseze un reprezentant. Sub conducerea lui Tat, şeful de cabinet al Marelui Comandor, am redactat un raport tehnic, el însuşi pus sub semnul secretului absolut, care a devenit, de fapt, *Raportul Nas.* Fără a trăda ceva din el, îţi voi spune că în satul acela

am descoperit lucruri cu adevărat tulburătoare, ai fi zis că adăpostise o comunitate care experimentase un mod de viaţă şi de administraţie reglate conform liberului-arbitru al fiecăruia. Chestiune de neînţeles pentru mulţi dintre noi, care nu pricepeau cum poate exista organizare fără o prealabilă unitate în jurul unui şef, al unei religii şi armate. Toată istoria asta arată drama Abistanului, am inventat o lume atât de absurdă, că trebuie noi înşine să-i semănăm zi de zi tot mai tare, numai pentru a ne regăsi locul din ajun, pe scurt, în final am inventat un raport prin care să indicăm ce ne speria, lucru de care nu mai voiam să auzim vreodată. Istoria ne trage după ea, în nebunia ei. Cealaltă consecinţă dramatică este că problema a împărţit Dreapta Frăţie şi a modificat raporturile de forţe din sânul ei ceea ce, automat, înseamnă război.

După ce au filosofat şi comentat din greu actualitatea, cei doi exploratori ai sufletului abistanez şi-au pus unica întrebare adecvată: „Şi acum ce e de făcut?“

Toz are un plan schiţat de multă vreme: îşi va continua cercetările, convins că vor fi de folos cândva. Atunci când oamenii de bine vor şti să se recunoască între ei şi să se mobilizeze, vor da şi de materialele pe care el s-a străduit să le strângă. În restul timpului, îşi va ajuta nepotul, pe Ram, care, dincolo de aerele lui de complotist incorigibil, care şi-ar dori să fie calif în locul califului de-acum, este în realitate un reformist, aşadar un adevărat revoluţionar care chiar îşi înfăptuieşte reformele, nu doar le ridică imnuri de slavă, împărtăşesc amândoi asupra mai multor puncte: eliminarea Dreptei Frăţii, demantelarea Aparatului, deschiderea Cetăţii lui Dumnezeu, transformarea Kiâ’bei în muzeu multimilenar, distrugerea mitului absurd că a existat un Abi, care încă trăieşte, care e veşnic, trezirea oamenilor, înfiinţarea unei adunări a reprezentanţilor şi a unui guvern care să răspundă în faţa acesteia, iată câteva şantiere care îţi provoacă exaltarea. Poate că poporul va muri, acesta ţine la zeii şi la nenorocirile lui, dar copiii rămân, iar ei sunt inocenţi, deci vor învăţa rapid un alt fel de a visa şi de a se lupta, şi pe ei îi vom chema să salveze planeta şi să combată vitejeşte vânzătorii de iluzii. Există pericolul ca Ram să ajungă un calif înfricoşător, însă el ştie asta, şi şi-ar mai dori să poată administra o tranziţie care să scoată la lumină competitori perseverenţi şi pricepuţi… Ideea este că toţi vor să ajungă pe locul califului, aşa că se vor neutraliza, şi prin urmare vor fi nevoiţi să se înţeleagă între ei pentru a putea continua să facă afaceri profitabile, vor

înţelege în cele din urmă că a pierde nu înseamnă obligatoriu a muri asasinat, şi nici a câştiga, a-l ucide neapărat pe celălalt… Şi nu trebuie împiedicaţi să viseze, dimpotrivă… Cei mai periculoşi sunt cei care nu visează, care au suflet de gheaţă.

Toz continua să-şi expună ideile. Erau minunate şi realiste, dar irealizabile, o ştia şi el. Insă încerca să se convingă singur. Revoluţia la care visa Ram va sfârşi într-o baie de sânge şi nimic nu se va schimba, Abistanul e Abistan şi Abistan va rămâne. Onorabilii şi fiii lor care deja se văd Onorabili în locul Onorabililor lor tati visează si ei si com plotează pentru a fi califi în locul califului. Cine va accepta să lase locul celui mai bun? Doar toţi sunt mai buni decât cel mai bun dintre ei şi fiecare e geniul aşteptat de popor.

S-a oprit dintr-odată, conştient că vorbea atât de mult fiindcă, în fond, nu avea nimic de spus şi, de fapt, nu credea o vorbă din tot ce spusese. A întrebat:

— Tu, Ati, ce vrei să faci?

Ati nu se gândise la asta, însă şi-a dat seama că ştia ce-şi dorea de multă vreme, de mai multe luni… încă din timpul sejurului în sanatoriul de pe muntele Sin nu a încetat o clipă să viseze la asta. Ştia că nu e o alegere bună, ci o alegere irealizabilă, iremediabilă, care îl va conduce la o teribilă deziluzie, la suferinţe supraomeneşti şi la o moarte sigură… dar ce mai conta, era alegerea lui, alegerea libertăţii.

Toz îi aştepta răspunsul:

— Da, spune-mi… ce vrei să faci, unde vrei să te duci?

— Dragă Toz, crezi că Ram mă va lăsa să părăsesc fieful… înainte de victoria revoluţiei?

— Da, cu siguranţă… îţi garantez.

— Crezi că dacă l-aş ruga să mă lase undeva, în Abistan, o va face?

— De ce nu, dacă nimic din dorinţa ta nu îi va pune planurile în pericol. Şi în cazul acesta voi face tot posibilul ca să accepte…

Ati a tăcut pentru o clipă, apoi a continuat:

— Mai spune-mi ceva, Toz… acum puţină vreme ne-ai întrebat, pe mine şi pe Koa, dacă îl cunoaştem pe Democ… care-ar exista fără să existe sau invers… La rândul meu aş vrea să-ţi pun o întrebare asemănătoare…

— Mi-aduc aminte… te-ascult.

— Ai auzit vorbindu-se despre… Frontieră… Ai văzut-o?…

— Frontiera?… Care… aha, Frontiera… da, ştiu despre ce este vorba… se vorbeşte despre ea cum le spui despre lup copiilor care nu sunt cuminţi, e o glumă, o păcăleală pentru a descuraja contrabandiştii, clandestinii, vagabonzii care umblă de colo-colo fără autorizaţie… Li se spune că pe acolo îşi va face apariţia într-o zi Duşmanul şi le va suci gâtul…

— Există însă şanse, fie şi una la mie, ca acea Frontieră să existe?

— Nici măcar una la un milion… Doar ştii bine că pe această planetă nu există decât Abistanul…

— Chiar aşa?

— Bine… s-ar putea ici-colo să mai existe câte o insulă, de exemplu, care să fi scăpat jurisdicţiei Abistanului…

— Şi mai sunt şi ghetourile… Personal l-am văzut pe cel de la „Şapte Surori ale Dezolării…” I s-o fi zicând lui ghetou, dar e o ţară… mică, dar tot ţară, iar poporul ei este alcătuit din bărbaţi şi din femei vii, nu din lilieci mutanţi… Iar acolo chiar există o Frontieră extrem de bine păzită… ca să nu mai zic de Frontiera frontierelor, care închide ermetic şi izolează Cetatea lui Dumnezeu… nici de cele care separă fără rost cele şaizeci de cartiere ale Qodsabadului şi cele şaizeci de provincii ale Abistanului…

— Dragă Ati, toate astea nu înseamnă nimic, nici cât o picătură de apă din mare, anacronisme, prostii, demonstraţii de incompetenţă ale Aparatului, care tot jucându-se cu focul s-a intoxicat pe el însuşi şi s-a apucat să împartă tot teritoriul… Cât despre regşi, sunt… adică… tot din Abistan fac parte… poporul şi Sistemul au nevoie de ei, astfel de fantasme sunt necesare pentru a dirija ura şi furia, pentru a întări ideea de rasă superioară, pură, strâns unită, ameninţată de paraziţi. Chestie veche de când lumea… De fapt, la ce te gândeşti? Ah, da, mă tem că am înţeles… dar asta e pur şi simplu o nebunie!

— Da, despre asta este vorba, dragă Toz… aş vrea ca Ram să mă lase într-un loc anume de pe muntele Sin, din lanţul muntos Oua… într-un colţ în care Frontiera are acea şansă dintr-un milion să se găsească… Aşa că, dacă printr-o minune totuşi ar exista, o voi găsi şi o voi trece… şi voi vedea cu ochii mei secolul douăzeci pe care l-ai reconstituit cu atâta grijă…

— Păi, e o adevărată nebunie… Cum poţi crede aşa ceva?

— Am o mie de motive să cred si asta fiindcă Abistanul trăieşte clădit pe minciună şi nimic nu a scăpat de falsificare or, după cum a modificat istoria,

tot atât de bine putea inventa o nouă geografie. Pe nişte oameni care nu ies niciodată de la ei din cartier îi poţi face să înghită tot ce vrei… Şi cred în Frontieră din ce în ce mai mult de când te-am cunoscut, Toz… Tu ai crezut cu adevărat în acest secol douăzeci al tău, pe care l-ai resuscitat, uite-l, e aici, minunat, spilcuit, în acest muzeu miraculos… Cunoşti acest secol, ai observat că locuitorii lui deţineau ştiinţa, tehnologia şi anumite calităţi care, în pofida oricăror rezerve, le-au permis să-şi apere pluralismul şi să trăiască astfel chiar şi sub imperiul durerii… Apropo de tehnologie: Abistanul nu duce lipsă de ea. De unde o veni, din moment ce noi nu o fabricăm?… Şi-atunci, nu-i aşa că pe undeva există o frontieră pe unde ajunge până la noi?… Crezi deci, dragă Toz, că în Abistan există oameni de bine care, într-o bună zi, se vor putea recunoaşte între ei şi se vor mobiliza pentru a-şi salva patria şi sufletul… Faci parte dintre ei şi mulţi gândesc ca tine în acest biet Al 9, atât de apropiat, şi totuşi atât de îndepărtat de Cetatea lui Dumnezeu… Atunci eu, la rândul meu, de ce nu aş crede că oamenii secolului douăzeci nu au dispărut chiar toţi în Războaiele Sfinte, în holocausturi, exterminări în masă, convertiri forţate?… De ce nu aş recunoaşte în mine încă un om bun, care s-a recunoscut ca atare şi care se mobilizează pentru a stabili, pentru a restabili legătura dintre lumea noastră şi cealaltă lume?… Chiar aşa, de ce nu, dragă Toz, de ce nu?… Ştiu, fiindcă am aflat la faţa locului, în sanatoriul de pe muntele Sin că, uneori, caravane întregi dispar dincolo de acea… Frontieră… Dacă doar s-ar fi rătăcit, până la urmă ar fi regăsit calea şi s-ar fi întors, nu-i aşa?… Dacă această poveste a Frontierei a fost inventată pentru a speria copiii şi contrabandiştii, nu cumva s-a întâmplat aşa ştiindu-se că lucrul respectiv chiar există? Şi poate c-a mai rămas măcar vreo bucăţică pe undeva, prin hotarele îngheţate ale munţilor Oua… Vreau să încerc această aventură: odată ajuns până aici, e unica alegere pe care o pot face… Pentru mine, viaţa în lumea noastră e încheiată şi vreau şi sper să încep o alta de cealaltă parte.

Toz tăcea. Când i-a răspuns, buza de jos îi tremura:

— O să-l rog pe Ram… Da, o voi face, voi face tot ce pot pentru a-l convinge. Când vei ajunge de partea cealaltă, într-un fel sau altul îmi vei da de veste şi mă vei ajuta să-mi completez muzeul… şi, cândva, poate chiar voi reuşi să-i dau viaţă.

S-a lăsat o tăcere şi mai lungă, dar Ati a spart-o pe neaşteptate:

— Dragă Toz, ca să nu mor prost, spune-mi, te rog, repede trei lucruri: în primul rând, de ce ai izbucnit în râs când Koa ţi-a oferit scrisoarea pe care Abi i-a adresat-o *mockbiului* Kho pentru a-l felicita că a trimis atâţia tineri la moarte?

— *Mockbiul* Kho ne-a fost prieten de familie şi îi cunoşteam cu toţii nemăsurata apetenţă pentru glorie. A umplut pur şi simplu întreaga ţară cu acea scrisoare pe care şi-a scris-o singur şi i-a dat-o Marelui Comandor pentru a-l ruga pe Abi s-o semneze. Pe baza activităţii lui şi a acestei recunoaşteri, Bri, ca Onorabil însărcinat cu Harul şi Canonizările, l-a propus spre beatificarea pe care cu certitudine o va obţine zilele astea, numai că astfel de demersuri merg mai degrabă încet. Altceva?

— Cum de-ai aflat atât de repede că am fost atacaţi de paznicii din Piaţa Credinţei Supreme? întrebarea asta nu-mi dă pace.

— După cum ţi-am mai spus, Ram a organizat un întreg sistem de supraveghere în jurul meu, astfel încât toţi cei care se apropie de mine sunt scanaţi şi respinşi violent la cel mai mic dubiu. Aş putea spune că eraţi protejaţii mei, aşadar eraţi supravegheau… de cine, nu ştiu… de vecină, de soţul ei, de factotumul meu Mou, de altcineva? Der, agentul meu, a venit să mă trezească pentru a-mi anunţa catastrofa în care v-aţi aruncat ca nişte inconştienţi.

— Care este limba extrem de rafinată, utilizată în birourile Marelui Şambelan?

— Aşadar ai remarcat-o?… Bravo!… Este limba în care era scrisă cartea sfântă de dinaintea *Gkabulului…* o limbă foarte frumoasă, bogată, sugestivă… întrucât avea tendinţe către poezie şi retorică, a fost înlăturată din Abistan, preferându-i-se *abilimba,* care impune respectarea datoriei şi supunere. Concepţia ei a fost inspirată de novlimba din Angsoc. Când am ocupat această ţară, conducătorii noştri din vremea respectivă au descoperit că extraordinarul ei sistem politic se baza nu doar pe arme, dar şi pe forţa fenomenală a limbii ei, novlimba, o limbă creată în laborator, care avea puterea de a anihila în locutor voinţa şi curiozitatea. Liderii noştri de atunci au luat ca bază a filosofiei lor cele trei principii care ghidaseră punerea la punct a sistemului politic din Angsoc: „Războiul înseamnă pace“, „Libertatea înseamnă sclavie“, „Ignoranţa înseamnă putere”. La acestea au adăugat încă trei principii de la ei: „Moartea înseamnă viaţă”, „Minciuna înseamnă adevăr”, „Logica înseamnă absurd”. Acesta este Abistanul, demenţă curată.

Bri şi Viz îmi reproşează nostalgia pentru secolul douăzeci, dar ei sunt nostalgici ai acestei limbi şi ai farmecului ei… Li se întâmplă să scrie poeme şi să le spună în familie… Dar, atenţie, informaţia aceasta este secret de stat, nu trebuie să părăsească fieful… Eşti mulţumit?

— Nu în întregime, dar mai trebuie să păstrăm câteva secrete şi pentru viaţa cealaltă, dacă există şi dacă măcar acolo ai voie să te exprimi.

EPILOG

În care vom afla ultimele veşti din Abistan. Acestea au fost adunate pe diferite căi media: Vocea Kiâbei, Nadir I — *Staţia Qodsabad,* ŞtiF, *gazeta CJB intitulată* Eroii, Vocea mockbasurilor, Frăţia Civicilor, Revista armatelor *etc. Este indicat să fie privite cu cea mai mare circumspecţie, mass-media abistaneze fiind înainte de toate instrumente de manipulare mentală în serviciul clanurilor.*

Informaţia a fost dată în premieră de *Vocea Ki'ibei.* De fapt, relua comunicatul lui Ras de la biroul prezidiului Dreptei Frăţii:

Cabinetul Sfintei Kiâba a anunţat în această dimineaţă că Excelenţa Sa Serenisimul Onorabil Duc, Mare Comandor al drept-credincioşiIor, preşedinte al Dreptei Frăţii, stăpân exclusiv al senioriilor răspândite în cele şaizeci de provincii ale Abistanului, s-a simţit puţin rău, motiv pentru care va absenta un timp.

Pe perioada absenţei sale, interimatul la Comandatura Dreptei Frăţii va fi asigurat de Senioria Sa Onorabilul Bri. Din ordinul expres al lui Abi, Trimisul, fie binecuvântat, şi al Dreptei Frăţii reunite în plen, toată lumea, popor şi instituţii, este chemată să-l asculte întocmai şi să facă totul pentru a-i uşura sarcina.

Semnat: Pentru Dreapta Frăţie reunită în şedinţă extraordinară şi pentru delegatul ad-interim al Comandorului drept-credincioşilor, Onorabilul Bri şi şeful de cabinet, Subonorabilul Tat.

O săptămână mai târziu, *Nadir I* — Staţia Qodsabad a transmis următoarea informaţie pe fondul unei imagini fixe care prezenta un stadion pe care se desfăşura o execuţie în masă:

Aflăm, sub rezerva confirmării din partea Ministerului Moralei şi Justiţiei Divine, că două sute cincizeci de criminali ar fi fost condamnaţi la moarte

prin decret religios emis de Marele Juriu al Dreptei Frăţii. Felicitări strălucitilor agenţi ai Aparatului care au ştiut să-i scoată din bârlog şi să-i demaşte într-un timp atât de scurt. Dacă cererea de graţiere trimisă Marelui Comandor ad-interim, Senioria Sa Onorabilul Bri, va fi respinsă, atunci vor fi decapitaţi după Marea Rugăciune de Joi, pe diferite stadioane ale capitalei. Conform unei surse apropiate de Kiâba, aceşti criminali ar fi colportat cel mai de neînţeles, cel mai demn de dispreţ şi cel mai ridicol dintre zvonurile apărute vreodată pe pământul sacru al Abistanului, şi anume că, în urma unei subite agravări a stării de sănătate, Marele Comandor Duc ar fi fost evacuat noaptea, cu avionul prezidenţial, într-un loc necunoscut desemnat prin insignifiantul cuvânt „Străinătate", unde s-ar putea bucura de îngrijiri specializate care în Abistan nu se cunosc şi nici nu sunt posibile. Ce ruşine! Ce mai e şi Străinătatea asta, unde e, cine e? Niciun abistanez nu ar ezita o clipă măcar să aplice el însuşi acestor periculoşi *makufl* sentinţa corectă pronunţată de Marele Juriu. În unanimitate, poporul îl roagă pe Marele Comandor să respingă cu tot dispreţul apelul la clemenţă. Decapitarea este şi aşa o dovadă de prea mare indulgenţă, astfel de persoane nocive trebuind mai degrabă să fie trase în ţeapă, rupte în bucăţi şi aruncate în apă clocotită. Fie ca Yblah să-i redea sănătatea Marelui nostru Comandor Duc şi să vegheze asupra celei a Marelui Comandor ad-interim Bri.

Într-o ediţie recentă, *ŞtiF* relatează următoarea informaţie:

Conform unei surse apropiate de Ministerul Războiului şi Păcii, lupte înverşunate se desfăşoară în acest moment în zonele deşertice din sud-estul Abistanului. Informatorii noştri consideră că luptele implică miliţii libere, controlate de anumite cercuri care au mai mult sau mai puţin legătură cu membrii ai guvernului. Să confirme oare respectivele lupte zvonul care circulă de la o vreme, conform căruia a început conclavul Dreptei Frăţii în vederea alegerii unui nou Comandor? Conform unei alte surse, situaţia este încă mai complicată: Dreapta Frăţie ar fi divizată şi ar ţine două conclavuri în două locuri secrete. Se înţelege că, în aceste condiţii, armata, pe care toată lumea o acuză de toate relele, rămâne în taberele şi cazărmile ei. De cine să asculte, în definitiv, din moment ce primeşte ordine contradictorii? în următoarea ediţie, vom oferi informaţii decisive pe care reporterii noştri speciali le obţin chiar în aceste clipe din partea unui personaj esenţial din

cercurile puterii. Acestea ne vor confirma, fără îndoială cu mai multe detalii, ceea ce un manipulant de la aeroportul Dreptei Frăţii ne-a dezvăluit în noaptea aceasta, la câteva minute după închiderea ediţiei, şi anume că o echipă medicală desemnată de cabinetul Dreptei Frăţii tocmai se îmbarcase într-un avion cu reacţie pentru a ajunge la acea Străinătate de care se vorbeşte atât de mult în acest moment, pentru a constata decesul Marelui nostru Comandor şi pentru a-i aduce în ţară augustele rămăşiţe pământeşti. Fie ca Yblah să-l primească în raiul lui.

Revista armatelor oferă următorul comunicat (nesemnat) al Statului Major General:

în faţa revărsării nechibzuite de zvonuri care pun în pericol stabilitatea Abistanului, Comandamentul General al armatei ţine să precizeze că armata se află în serviciul guvernului şi al Dreptei Frăţii ca instituţii supreme ale ţării, reunite sub autoritatea Marelui Comandor ad-interim, Onorabilul Bri. De asemenea, dezminte ferm ştirea că lupte grele au loc în diferite regiuni ale planetei, oricare ar fi acestea, serviciile de informaţii ale armatei neobservând nimic altceva în afara obişnuitelor confruntări, uneori excesive, dintre lideri locali, ciocniri între forţele noastre armate şi contrabandişti, încăierări între rebeli şi forţele de ordine sau reglări de conturi între bande rivale de delincvenţi. Statul Major General cheamă fiecare cetăţean să-şi regăsească stăpânirea de sine şi să rămână doar în serviciul Dreptei Frăţii, sub conducerea luminată a Onorabilului Bri, Comandor ad-interim al drept-credincioşilor.

Din *Frăţia Civicilor,* mizerabila cârpă a ALC (Asociaţia Liberă a Civicilor), s-a putut pescui următoarea poveste lungă şi bizară. Cunoscut fiind nivelul de crasă ignoranţă a scribălăilor de la numita fiţuică, e limpede ca lumina soarelui că textul a fost scris de către o fantomă de serviciu a casei.

Un anume Afr, cerşetor fără ocupaţie, căruia Civicii în repetate rânduri i-au aplicat corecţii corporale fără însă a se fi îndreptat vreodată, s-a prezentat la cazarma Civicilor din districtul opt, cartierul H46, pentru a raporta că alaltăieri a zărit un transfug căutat de mai multe săptămâni, la el în cartier, în S21, un anume Ati. Punându-I pe gânduri faptul de a-l fi văzut atât de

departe de cartierul din care şi el se trage, l-a urmărit. Era alături de un necunoscut, un bărbat impunător, l-a văzut intrând în casa unui negustor cinstit, tinichigiul Buk. Împins de firea lui nestăpânită şi pusă pe ciordeli,

Afr s-a furişat în grădina casei şi, pe fereastră, a văzut o scenă ciudată, transfugul Ati stând la taclale cu cinstita nevastă a tinichigiului, căreia i-a dăruit un cadou învelit într-o minunată bucată de mătase. Cum soţul nu se afla în încăpere, a bănuit că este vorba despre crimă de adulter. Se şi vedea cu dublă recompensă la următoarea Zira, şi pentru a fi reperat şi semnalat un transfug căutat, şi pentru a fi surprins o crimă de adulter. Civicii, care ştiu totul întrucât trăiesc în mijlocul populaţiei şi se bucură de deplina încredere a acesteia, au vrut să scoată la lumină toată povestea, însă transfugul Ati şi complicele lui dispăruseră. Convocat şi somat să dea explicaţii, domnu' Buk a ţipat că e o escrocherie, povestind că Tar i s-a recomandat drept un negustor bogat venit să-i propună să-i cumpere întreaga producţie de marmite şi lighene pe zece ani, astfel încât să poată onora contractul cu o societate aparţinând Onorabilului Dia şi că la cina pe care a dat-o pentru a sărbători încheierea cu succes a afacerii, Tar venise cu un văr de-al lui, care era în trecere prin H46, pe nume Nor, nu Ati.

Civicii au înaintat raportul forurilor în drept, dar, ca de fiecare dată, nici mulţumiri nu au primit, nici explicaţii despre urmarea informaţiilor oferite. Ceva mai târziu, aflând că doi indivizi dubioşi s-au strecurat în Cetatea lui Dumnezeu şi că unul dintre ei a fost omorât în A19 de către paznici liberi, au făcut legătura cu transfugul şi complicele lui şi, într-un raport complementar trimis autorităţii, au emis ipoteza că escrocii din H46 şi bandiţii din A19 sunt aceleaşi persoane şi că, prin urmare, li s-ar părea eficient să transmită dosarul Civicilor din A19. Ceea ce au şi făcut, numai că aceştia din urmă nu au putut merge mai departe pe firul investigaţiei, întrucât cadavrul bărbatului ucis de paznici dispăruse. Fără cadavru, nu există nici crimă, nici caz, cât despre celălalt individ, parcă se volatilizase. Mai trebuie semnalat, pentru a ne exprima astfel regretul, că în A19 prerogativele Civicilor au fost drastic limitate prin edictul emis de Onorabilul Bri, guvernator şi prefect al poliţiei de cartier.

Lată unde a ajuns siguranţa în ţara noastră: un transfug periculos care aleargă dintr-un cartier în altul, un tinichigiu cinstit care este escrocat de doi falşi negustori, un individ doborât de paznici necunoscuţi şi al cărui cadavru dispare în clipa în care se doreşte să fie făcut să vorbească, deşi a fost văzut şi încă foarte bine de copiii care se jucau pe un teren viran, complicele lui

care s-a evaporat fără urmă… şi înaltele autorităţi care nu fac nimic, nu decretează starea de urgenţă, nu organizează nici razii, nici hăitaşi şi nici nu arestează pe cineva. Frumoasă mai e justiţia din Abistan. De te-ntrebi la ce bun să mai fii Civic în ţara asta?!

Cât priveşte *Vocea mockbasurilor,* aceasta a publicat un apel la vigilenţă mai degrabă alarmant. Iată ce spune:

Asistăm în ultima vreme la un fenomen nou şi îngrijorător: persoane venite nu se ştie de unde se răspândesc prin întreaga ţară solicitând mai multă ortodoxie în practicarea sfintei noastre religii. Pentru moment nu dau iama decât prin micile *mockbasuri* care sunt prea puţin sau deloc supravegheate, dar e limpede că devin tot mai îndrăzneţe şi se strecoară prin toate fisurile de care numai Dumnezeu ştie că Abistanul nu duce lipsă. E clar că aceste maimuţe savante au un stăpân care le-a dresat foarte bine, căci ţin toate acelaşi discurs, aproape cuvânt cu cuvânt. Din păcate tinerii noştri credincioşi par a le aprecia diatribele care îi cheamă să pună mâna pe arme şi să omoare oameni de treabă. S-a descoperit cu groază că aceşti demoni duc cu ei bombe gata să explodeze, pe care le acţionează imediat ce sunt descoperiţi şi încolţiţi. Această apărare diabolică face imposibilă orice anchetă care ar permite să ştim cine sunt, de unde vin şi pentru cine lucrează. Asociaţia *mockbişilor îşi* îndeamnă membrii, mai ales pe aceia care slujesc în micile *mockbasuri,* să-şi sporească vigilenţa şi să anunţe poliţiei în modul cel mai discret cu putinţă care sunt cei pe care îi bănuiesc că ar face parte din această hoardă infernală, în sfârşit, cheamă CJB, Credincioşii Justiţiari Benevoli, să-şi întărească influenţa din stradă asupra tinerilor, altfel văzându-se silită să le retragă autorizaţia de funcţionare ca poliţie religioasă în spaţiile publice. Va fi de ajuns să o facă doar acasă, cu propriii copii. Nu e de ajuns să ai o mâţă care să se plimbe şi să se spele prin casă, mai trebuie să prindă şi şoareci.

Eroii, gazeta Credincioşilor Justiţiari Benevoli, reia articolul din *Vocea mockbasurilor* dându-i replica.

Vocea mockbasurilor ne îndeamnă să fim vigilenţi. Bine, asta pricepem şi noi. Am aflat că se petrec tot felul de lucruri fără ştirea noastră. Numai că *Vocea…* nu afirmă doar atât, că nu am fi fost atenţi, ci ne acuză că am lăsat

răul să prolifereze, aşadar că suntem complicii unu aşa-zis complot împotriva sfintei noastre religii, reproşându-ne nouă, unor simpli credincioşi care ne folosim timpul pentru a ne ajuta concetăţenii, poliţia religioasă şi Inspecţia Morală, că nu luptăm contra terorii pe care această hoardă îşi doreşte să o instaureze în ţara noastră. Ar trebui, oare, să mai fim şi militari şi poliţişti? Ştim ce datorăm onorabililor noştri *mockbişi,* dar, în cazul de faţă, spunem nu afirmaţiilor din jurnalul lor, care le este purtător de cuvânt întrucât se numeşte *Vocea mockbasurilor* sau vocea *mockbişilor,* ceea ce e acelaşi lucru, acuzându-i pe aceştia, la rândul nostru, că le-au lipsit şi vigilenţa şi seriozitatea, fiindcă, în definitiv, cine predă populaţiei sfânta noastră religie? *Mockba,* deci ei! Cine evaluează nivelul moralei credincioşilor în cartiere şi districte? Iarăşi *mockba,* deci tot ei! în sfârşit, cine are legitimitatea de a declara *rihadul* şi de a lansa o vastă operaţiune de asanare a moravurilor şi a sufletelor? Aceeaşi *mockba,* aşadar tot ei! Au făcut-o? O fac? O vor face? Răspunsul la toate cele trei întrebări este nu. În care caz îi rugăm să ne scutească de acuzaţii gratuite. Ceea ce facem, facem benevol, ne sacrificăm zi şi noapte pentru religia noastră şi dorim ca acest lucru să fie recunoscut şi respectat. Cine are urechi de auzit să audă!

O foaie gratuită multiplicată la roneo, publicată de un negustor bogat din regiunea Sin, din care câteva exemplare circulau prin ţară mulţumită conducătorilor de caravane, relatează o mică poveste asemănătoare basmelor din munţi:

Gărzile civile dintr-un sat al clanului Dru au raportat că un elicopter cu însemnele Onorabilului Bri a fost zărit făcând manevre în împrejurimile pasului Zib, la nord-vest de celebrul sanatoriu de pe muntele Sin. Nu ştiam ca Onorabilul Bri, acum Marele nostru Comandor ad-interim, Yblah să-l binecuvânteze şi să-l aibă în pază, să fi avut vreun interes prin regiune. Altfel, i-am fi aplaudat prezenţa printre noi şi i-am fi sprijinit frăţeşte şi cu tot respectul afacerile, însă nici vorbă de aşa ceva, elicopterul nu a făcut decât să se învârtă pe ici-colo şi apoi să lase pe un platou un bărbat încărcat cu tot ce trebuie pentru viaţa pe înălţimi. În zilele următoare, gărzile l-au văzut, l-au întrevăzut, l-au zărit îmbrăcat într-un mod ciudat, să zicem ca în vremurile vechi, alergând ba printr-un loc, ba printr-altuI, de parcă ar fi căutat ceva anume, o pistă pierdută, o ruină legendară, un pasaj secret, poate chiar drumul interzis. Intrigaţi de comportamentul lui, membrii

clanului Dru au trimis un grup de tineri care să urce şi să-l întrebe ce era cu el, să-l ajute dacă avea nevoie, să-l alunge dacă nutrea intenţii rele. Numai că aceştia nu l-au găsit pe nicăieri, pur şi simplu dispăruse. L-au căutat în continuare şi au trimis vorbă despre el până în satele cele mai izolate. Însă nimic, absolut nimic. Sătenii au ajuns până la urmă la concluzia că bărbatul acela venise să caute faimoasa Frontieră şi că, dacă nu murise în fundul vreunei prăpăstii sau luat de vreun torent, surpare, alunecare de teren, avalanşă, atunci poate că a găsit ce căuta sau a plecat acasă cu coada-ntre picioare. Tinerii râdeau, în timp ce-şi beau ceaiul în jurul focului, pe când începuse din nou să cadă o zăpadă deasă, ce ştergea orice fel de urmă omenească. Obligaţi să se oprească, povesteau cum şi ei înşişi, şi părinţii lor căutaseră inutil acea frontieră mitică. Acum sunt convinşi că nu există, oricum în niciun caz pe la ei, mai degrabă, poate, de cealaltă parte a trecătorii, spre sud-est, pe teritoriul clanului Bud sau Raq, dincolo de piscul Gur sau oriunde în altă parte, întrucât cei din clanurile Bud şi Raq sunt şi ei aproape siguri că frontiera aceea ar trece pe la cei din clanul Dru sau pe dincolo, pe sus de tot, pe la clanul Sher, cel care îşi împarte cerul cu vulturii.

Povestea aceasta a Frontierei este dintre cele mai stranii. Dacă Frontiera nu există, lucru de altfel sigur, legenda ei în schimb există şi merge mai departe. Străbunii strămoşilor noştri din negura vremurilor şi ei vorbeau despre ea, iar acolo, sus, pe vârfurile munţilor, pe acoperişul lumii, frontiera este cea care desparte binele de rău. Nomazii şi contrabandiştii ştiu foarte bine că nicio frontieră nu desparte un munte de altul, o trecătoare de alta, un nomad sau un contrabandist de altul. Frontiera este cea care îi leagă pe unii de ceilalţi. Dacă, uneori, caravanele dispar, iar alteori sunt atacate şi decimate, ei ştiu forte bine cine sunt răspunzători: chiar conducătorii caravanelor, cei care au uitat de legile divine pentru a se deda la furturi şi la crime.

Table of Contents

Avertisment
CARTEA 1
CARTEA 2
CARTEA 3
CARTEA 4
EPILOG